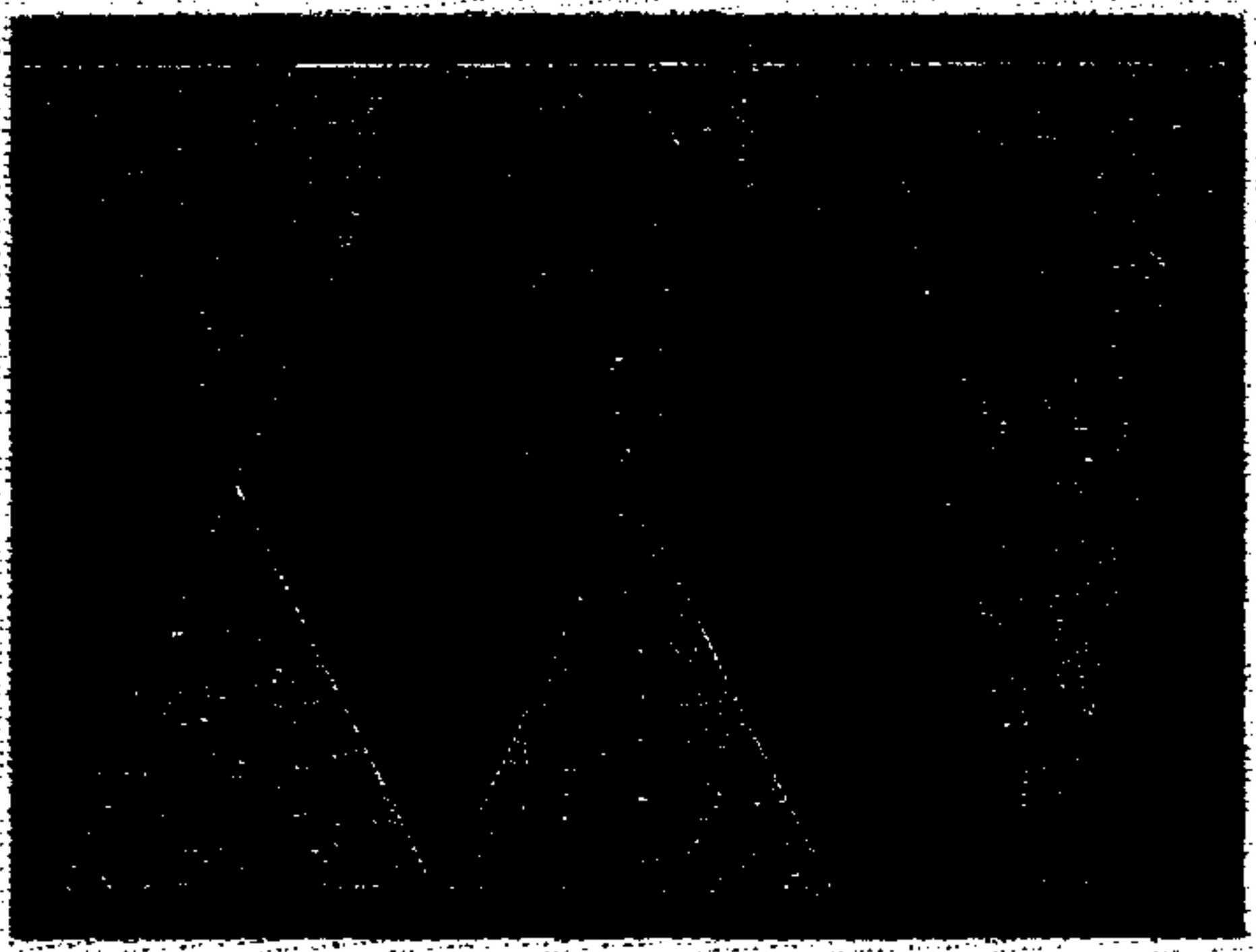

AZ SZKP XXV.

KOSSUTH KÖNYVKIADÓ / 1976

KONGRESSZUSA

[1976 · FEBRUÁR 24 – MÁRCIUS 5]

ISBN 963 09 0740 2

Az SZKP XXV. kongresszusa 1976. február 24-én nyílt meg a Kreml Kongresszusi Palotájában. L. I. Brezsnyev bevezető beszéde után a kongresszus az alábbi napirendet hagyta jóvá:

1. Az SZKP Központi Bizottságának beszámolója – előadó L. I. Brezsnyev, az SZKP KB főtitkára.
2. Az SZKP Központi Revíziós Bizottságának beszámolója – előadó G. F. Szizov, a bizottság elnöke.
3. A Szovjetunió népgazdasága 1976–1980. évi fejlesztésének fő irányai – előadó A. N. Koszigin, a Szovjetunió Minisztertanácsának elnöke.
4. A párt központi szerveinek megválasztása.

L. I. Brezsnyev február 24-én, G. F. Szizov február 25-én, A. N. Koszigin március 2-án tartotta meg beszédét. Március 1-én a kongresszus egyhangúlag elfogadta a „Szabadságot az imperializmus és a reakció foglyainak!" c. nyilatkozatot.

Március 5-én a Központi Bizottság ülésén egyhangúlag megválasztották a párt központi szerveit.

Az SZKP XXV. kongresszusa március 5-én L. I. Brezsnyev záróbeszédével fejezte be munkáját.

A kongresszuson vendégként részt vettek 103 testvérpárt és baráti párt küldöttei.

A KIADÓ

AZ SZKP KÖZPONTI BIZOTTSÁGÁNAK BESZÁMOLÓJA ÉS A PÁRT SORON KÖVETKEZŐ FELADATAI A BEL- ÉS KÜLPOLITIKA TERÜLETÉN

LEONYID ILJICS BREZSNYEV ELŐADÓI BESZÉDE

Kongresszusi küldött elvtársak!
Tisztelt vendégeink!

Öt év választ el bennünket azoktól a napoktól, amikor ebben a teremben XXIV. kongresszusát tartotta a Szovjetunió Kommunista Pártja. Mindössze öt év telt el azóta, de milyen gazdag volt eseményekben ez az időszak! A kommunisták és egész népünk számára valóban roppant jelentőségű események és tettek időszaka van mögöttünk.

A világ a szó szoros értelmében a szemünk láttára változik, mégpedig jó irányban. Népünk és pártunk nem passzív szemlélője, hanem cselekvő részese ezeknek a változásoknak. A kommunizmust építő szovjet nép munkája, az SZKP-nak és a szovjet államnak a nemzetközi porondon kifejtett tevékenysége méltóképpen járul hozzá a társadalmi haladáshoz. Minderre jogosan lehetünk büszkék. Vajon nem lehetünk-e mélységesen elégedettek eszméink erejével, politikánk hatékonyságával, népünk alkotó energiájával?

Legutóbbi, XXIV. kongresszusunk sok elvi jelentőségű, hatalmas feladatot tűzött ki. Ma, amikor már tudjuk, hogyan oldottuk meg e feladatokat, és milyen eredményeket értünk el, bizonyossággal elmondhatjuk: a kidolgozott irányvonal helyes volt. Belpolitikai téren – híven ahhoz a lenini útmutatáshoz, hogy mindenek elé kell helyezni a tömegek helyzetének javítását – a kongresszus kitűzte a feladatot: biztosítani kell a nép anyagi és kulturális életszínvonalának lényeges emelését. A kongresszus ennek útját is megjelölte: ez a tár-

sadalmi termelés hatékonyságának határozott fokozása a tudományos-technikai haladás, a munka termelékenységének gyorsabb növelése alapján.

Ezt az irányvonalat követve értünk el újabb eredményeket a kommunizmus anyagi-műszaki bázisának megteremtésében. Hazánk hatalma megnőtt, a szovjet emberek mind anyagilag, mind szellemileg gazdagabbak lettek. Számunkra feltétlenül ez a legfontosabb.

Még erősebb lett a szovjet társadalom erkölcsi-politikai egysége, országunk valamennyi népének testvéri barátsága. Tovább fejlődött szocialista demokráciánk, gazdagabb lett, új vonásokkal bővült egész társadalmi életünk. Megnőtt a szovjet emberek aktivitása a munkában, a termelés irányításában, a társadalmi és az államügyek intézésében. És lehet-e valami örvendetesebb, mint látni azt, hogyan bontakozik ki a nép energiája, miképp gyarapodik alkotóereje?

Külpolitikai téren a XXIV. kongresszus békeprogramot hirdetett meg. Ennek legfőbb értelme az volt, hogy a világszocializmus erejére, összeforrottságára, aktivitására és az összes haladó, békeszerető erővel fennálló egyre szorosabb szövetségére támaszkodva, fordulatot érjünk el a nemzetközi viszonyok fejlődésében. Fordulatot a hidegháborútól a különböző társadalmi rendszerű államok békés egymás mellett élése felé. Fordulatot a robbanással fenyegető feszültségtől az enyhülés és a normális, kölcsönösen előnyös együttműködés felé. Mi a nagy Lenin útmutatását követtük, aki minél több olyan döntést és intézkedést követelt, „amelyek valóban elvezetnének a békéhez, ha már nem beszélhetünk a háború veszélyének teljes kiküszöböléséről".

Valóban páratlan jelentőségű az, amit az utóbbi öt év során ebben a vonatkozásban sikerült elérnünk. Minden tőlünk telhetőt megtettünk, hogy biztosítsuk a feltételeket a békés építőmunkához hazánkban és a testvéri szocialista országokban, hogy gondoskodjunk valamennyi nép békéjének és biztonságának feltételeiről. A szovjet állam külpolitikája világszerte élvezi a sokmilliós néptömegek megbecsülését és támogatását. És ezt a politikát megkettőzött erővel fogjuk folytatni, hogy megfékezzük a háború és az agresszió erőit, megszilárdítsuk az egyetemes békét, érvényesítsük a népek jogát a szabadsághoz, a függetlenséghez és a társadalmi haladáshoz.

Így hát az öt évvel ezelőtt hozott döntéseket megvalósítva sokat értünk el. Hogy miképpen? Nincs ebben semmi titok. A dolog lényege

az, hogy következetesen, kongresszusról kongresszusra haladunk a nagy cél, a kommunista társadalom felépítése felé. Minél közelebb van ez a cél, annál nagyobb a tömegek ereje. A XXIV. kongresszus határozatainak megvalósításáért folytatott harcban megerősödött a párt is. Harcképesebbek lettek szervezetei, aktívabbak, kezdeményezőbbek a kommunisták. Népünk tökéletesen megértette és fenntartás nélkül, igaz szívvel támogatta a párt politikáját. Támogatta tettekkel, odaadó munkával, az egész népet magával ragadó szocialista versennyel. Ennek eredményeként még szilárdabb lett a párt és a nép egysége, létrejöttek a feltételek ahhoz, hogy a következő ötéves időszakban újabb sikereket érjünk el minden területen.

Naptáraink feltüntetik, hogy 1976 az 59. esztendő a Nagy Októberi Szocialista Forradalom óta. Ez nem puszta szó. A szovjet nép mai teljesítményei Október ügyének közvetlen folytatásai. Ezekben gyakorlatilag megvalósulnak a nagy Lenin eszméi. Ehhez az ügyhöz, ezekhez az eszmékhez pártunk hűséges, és mindig az marad.

I. A VILÁGHELYZET ÉS AZ SZKP NEMZETKÖZI TEVÉKENYSÉGE

1. A barátság és együttműködés további erősödése a szocialista országokkal. A szocializmus világának történelmi sikerei, erejének és befolyásának növekedése

A jelenlegi viszonyok között rendkívül széles és változatos pártunk tevékenysége a nemzetközi küzdőtéren. Nincs a Földnek olyan sarka, amelynek helyzetét így vagy úgy ne kellene tekintetbe venni külpolitikánk kialakításakor. Érthető azonban, hogy hozzánk, kommunistákhoz, a mi eszünkhöz és szívünkhöz a világnak az a része áll a legközelebb, ahol testet öltenek a kommunista eszmények: a kizsákmányolástól és elnyomástól mentes szabadság, a dolgozó emberek hatalma, a szocialista demokrácia fejlődése, a legszélesebb tömegek kultúrájának virágzása, jólétének emelkedése, valamennyi nép és nemzetiség egyenlősége és testvérisége. Ezért természetes, hogy pártunk Központi Bizottsága, Politikai Bizottsága a beszámolási időszakban, akárcsak korábban, elsősorban a szocialista államokhoz fűződő kap-

csolatokat kísérte figyelemmel. Talán nem is volt a Politikai Bizottságnak olyan ülése, amelyen ne foglalkoztunk volna a testvéri országokkal megvalósított egységünk erősítését, együttműködésünk fejlesztését, közös nemzetközi pozícióink szilárdítását érintő kérdésekkel.

Nos, ezek a pozíciók évről évre erősödnek. Egyetlen tárgyilagos szemlélő sem tagadhatja, hogy a szocializmus országainak mind erősebb, mind határozottabb a befolyásuk a világeseményekre. És ez nagy jótétemény az egész emberiségnek, mindazoknak, akik szabadságot, egyenlőséget, függetlenséget, békét és haladást akarnak.

Az utóbbi öt esztendő a szocialista országok töretlen fejlődésének időszaka volt, amelyben magabiztosan és gyors ütemben haladtak a fejlett szocialista társadalom, a kommunizmus felé. A szocialista országokban a további politikai konszolidációval együtt gyors ütemben fejlődött a társadalmi termelés, emelkedett a dolgozók anyagi és kulturális életszínvonala.

Valamennyi szocialista nemzet virágzásával, a szocialista államok szuverenitásának erősödésével együtt, mind szorosabbakká válnak kapcsolataik. Egyre több a közös elem politikájukban, gazdaságukban, társadalmi életükben, fokozatosan kiegyenlítődnek a fejlettségi szintek. A szocialista országok egymáshoz való fokozatos közeledésének ez a folyamata ma egész határozottan, törvényszerűségként nyilvánul meg.

Ezen a területen sok függ a hatalmon levő pártok politikájától, attól, hogy képesek-e megőrizni egységüket, felvenni a harcot az elzárkózás és a nemzeti elkülönülés ellen, tekintetbe venni a közös internacionalista feladatokat, együttesen cselekedni e feladatok megoldásáért.

A szocialista országoknak egységükkel, szolidaritásukkal, egymás támogatásával az elmúlt ötéves időszakban sikerült igen nagy feladatokat megoldaniuk, megvalósítaniuk azt, amiért hosszú időn át harcoltak.

Mindenekelőtt arról a győzelemről kell szólni, amelyet a vietnami nép aratott. Kudarcot vallott az imperializmusnak a második világháború óta legnagyobb szabású kísérlete arra, hogy fegyveres erővel számoljon le egy szocialista állammal, és elfojtson egy nemzeti felszabadító forradalmat. A vietnami nép hősiessége és önfeláldozása, amely a szocialista országok és a haladó világközvélemény szilárd tá-

mogatásával párosult, erősebbnek bizonyult az intervenciósok és csatlósaik hadseregeinél. Győzött a szabadság és a függetlenség.

A szovjet emberek büszkék arra, hogy nem csekély segítséget nyújtottak Vietnamnak az imperialista területrablók elleni harcában. Vietnam népe, amely nagy áldozatok árán kivívta függetlenségét és nemzeti egységét, most nehéz feladat megoldásán, az ország helyreállításán fáradozik, szocialista jövőjét építi. Vietnam győzelme új távlatokat nyitott egész Délkelet-Ázsia előtt. Dicsőséges győzelem volt ez, s örökre bekerül annak a harcnak történetébe, amelyet a népek a szabadságért és a szocializmusért folytatnak.

Vietnam után Laosz és Kambodzsa is kivívta szabadságát. Mi, szovjet emberek, forró testvéri üdvözletünket küldjük e három ország kommunistáinak, hazafiainak, minden dolgozójának, és további sikereket kívánunk nekik a békéért, a demokráciáért és a társadalmi haladásért vívott harcukhoz.

A szocialista államok egyesített erőfeszítéseinek kimagasló eredménye volt a Német Demokratikus Köztársaság szuverenitásának egyetemleges elismerése, felvétele az ENSZ-be, és az NDK, Lengyelország és Csehszlovákia nyugati határai sérthetetlenségének nemzetközi megerősítése. Immár jogilag is végérvényesen keresztülhúzták a müncheni diktátumot. Megerősítették annak a felszabadító harcnak legfontosabb eredményeit, amelyet az európai népek a második világháború éveiben és azt követően folytattak. Megvalósultak a szilárd béke és a jószomszédi együttműködés feltételei mind Európában, mind annak határain túl.

Szilárdan meggyökerezett a szocializmus kubai földön. A diplomáciai és a gazdasági blokád politikájához még mindig ragaszkodó amerikai imperializmus erőfeszítései nem érték el céljukat. Sőt, Kuba nemzetközi helyzete és tekintélye megerősödött. A kubai kommunisták kongresszusa, a párt programja és az ország új alkotmánya azt mutatja, hogy a nyugati félteke első szocialista állama magabiztosan halad előre. Testvérként örülünk kubai elvtársaink eredményeinek, és őszinte szívvel kívánunk nekik teljes sikert a szocialista Kubai Köztársaság felvirágzásáért vívott harcukhoz.

Az SZKP a szocialista országokkal kialakított kapcsolataiban következetesen tartja magát a kipróbált elvhez: az igazi egyenjogúság és az egymás sikereiben való érdekeltség szellemében jár el, döntései ki-

dolgozásakor nemcsak a nemzeti, hanem az internacionalista érdekeket is szem előtt tartja. Ha bármilyen probléma vetődnék fel, meggyőződésünk, hogy azt a barátság, az egység és az együttműködés erősítésének szellemében kell megoldani. Így építjük kapcsolatainkat a testvéri szocialista államokkal: Bulgáriával, Csehszlovákiával, Jugoszláviával, a Koreai Népi Demokratikus Köztársasággal, Kubával, Lengyelországgal, Magyarországgal, Mongóliával, a Német Demokratikus Köztársasággal, Romániával, Vietnammal.

Szoros együttműködésünk legfőbb alapja, éltetője és irányító, szervező ereje *a szocialista országok kommunista pártjainak* megbonthatatlan harci szövetsége, világnézeti egysége, a célok és az akarat közössége. Bízvást megállapíthatjuk, hogy Központi Bizottságunk és annak Politikai Bizottsága az utóbbi években változatlan figyelmet fordított a hozzájuk fűződő testvéri barátság elmélyítésére. Nagy megelégedéssel mondhatjuk el, hogy a testvérpártok ugyanezt teszik.

A testvérpártok egymás közötti viszonyában ma a közös ügyért küzdők, a szocializmust és a kommunizmust építő ezrek és ezrek mély, sokoldalú és rendszeres kapcsolatai nyilvánulnak meg – a pártok vezetőitől a helyi pártszervek tisztségviselőin át az üzemi és a termelőszövetkezeti pártszervezetekig. Ezek a kapcsolatok értékes tapasztalatcserére adnak módot, segítenek a magabiztosabb előrehaladásban, megsokszorozzák közös erőnket. A Központi Bizottság úgy véli, hogy e kapcsolatok sokoldalú fejlesztése továbbra is pártunk egyik legfontosabb feladata.

Mélységes elégedettséggel jelenthetem a kongresszusnak, hogy a szocialista közösség kommunista pártjainak vezetői állandó kapcsolatban vannak egymással. Az utóbbi években nemegyszer tartottak több oldalú baráti találkozót a pártok központi bizottságainak első titkárai illetve főtitkárai. Három találkozó volt a Krím-félszigeten. Voltak ilyen találkozók a pártkongresszusok idején is, egyebek között tavaly Budapesten és Varsóban. A rendszeres több- és kétoldalú találkozók lehetőséget nyújtanak arra, hogy tanácskozzunk egymással minden felvetődő nagyobb problémáról, megosszuk egymással – ahogyan mondani szokás – örömünket és bánatunkat, közösen jelöljük ki a további előrehaladás útját.

Egészében a szocialista országok pártjainak többségével való viszonyunkat a teljes egység és a gyümölcsöző együttműködés jellemzi.

Mint ismeretes, egyes pártok számos kérdésben külön nézeteket vallanak, de az általános irányzat kétségkívül a szocialista országok összeforrottságának erősödése. Ezt az irányzatot nagyra értékeljük és fejlődését – akárcsak korábban – minden eszközzel előmozdítjuk. Ennek útja a testvérpártok közös erőfeszítése a marxizmus–leninizmus kipróbált elvei, a szocialista internacionalizmus, az egyenjogúság és az elvtársi együttműködés alapján.

A pártjaink és országaink vezetői közötti együttműködés egyik fontos kerete a *Varsói Szerződés* Politikai Tanácskozó Testülete. Ez a szerződés megbízhatóan szolgálja a béke és a szocializmus érdekeit. Mindenki számára nyilvánvaló azoknak a kezdeményezéseknek a jelentősége, amelyek az utóbbi években Politikai Tanácskozó Testületünktől indultak ki. Sok közülük nagy nemzetközi fórumok határozatainak alapja lett, vagy számos fontos kétoldalú államközi aktusban öltött testet.

Határozottan ellenezzük mind a világnak egymással szemben álló katonai tömbökre oszlását, mind a fegyverkezési hajszát. Álláspontunk ebben a vonatkozásban közismert. Mégis, teljesen világosan ki kell jelenteni: amíg fennmarad a NATO, amíg a militarista körök folytatják a fegyverkezési hajszát, addig országunk, a Varsói Szerződés többi résztvevőjével együtt, erősíteni fogja katonai-politikai szövetségünket.

A szocialista országok mind jelentősebb szerepet töltenek be a világgazdaságban is. Ma a szocialista közösség a világon a legdinamikusabb gazdasági erő. Az ide tartozó országok ipara az elmúlt öt esztendőben négyszer olyan gyorsan fejlődött, mint a fejlett tőkésállamoké. Közösségünk országainak ipari termelése 1975-ben több mint kétszer annyi volt, mint a közös piaci országoké.

A párt Központi Bizottsága állandó figyelmet fordított a szocialista államokkal kiépített *gazdasági együttműködésre*, annak további fejlesztésére, a kölcsönös előnyök és a szocialista internacionalizmus alapján. Az elmúlt ötéves időszak sok újat hozott ezen a területen.

A Központi Bizottság Politikai Bizottsága különösen fontosnak tartja a szocialista gazdasági integrációnak azt a hosszú távú programját, amelyet a többi KGST-országgal együtt 1971-ben fogadtunk el. Ez a program a szocialista országok együttműködését a kereskedelem egyszerű fejlesztésénél lényegesen magasabb fokra emeli. Ez a prog-

ram tartalmazza például a természeti erőforrások együttes kiaknázását közös hasznunkra, a valamennyi résztvevő szükségleteinek kielégítésére tervezett nagy ipari komplexumok közös építését, az országaink vállalatainak és teljes iparágainak sok évre előre megtervezett kooperációját. A komplex program megvalósításában végzett munka azzal az eredménnyel járt, hogy máris lényegesen elmélyült gazdaságainknak egymásra tett hatása, fokozódott országaink gazdaságainak egymást kölcsönösen kiegészítő jellege – mindegyikünk nem csekély hasznára.

Gyors ütemben fejlődik a kereskedelem is. Öt év alatt több mint kétszeresére nőtt a KGST-országokkal lebonyolított áruforgalmunk. Ez a forgalom ma igen tekintélyes: évi 26 milliárd rubel értékű.

Az elért eredményekre támaszkodva most megtehetjük a következő lépést. Napirendre került a hosszú távlatú célprogramok kidolgozása és végrehajtása. Ezeknek az a rendeltetése, hogy közös erőfeszítésekkel tegyük lehetővé gyorsan növekvő szükségleteink kielégítését energiában, fűtőanyagban, a legfőbb nyersanyagfajtákban, s teljesebben kielégíthessük az élelmiszerek és a közszükségleti iparcikkek iránti keresletet, emelhessük a gépgyártás színvonalát, és meggyorsítsuk a közlekedés fejlődését. Ezek soron levő közös feladataink.

Természetes, hogy ilyen nagy és újszerű munkában bonyodalmak is adódnak. Mi nemegyszer megvitattuk ezeket a kérdéseket a Központi Bizottság ülésein, a Politikai Bizottságban. Nemcsak kölcsönös, nagy gazdasági előnyről van szó, hanem roppant politikai jelentőségű feladatról is, nevezetesen közösségünk anyagi alapjának a megerősítéséről. A Központi Bizottság Politikai Bizottsága így kezeli ezt a kérdést. Azt tartjuk, hogy a testvéri országok közösen elhatározott intézkedéseinek végrehajtása, az iránt uk vállalt kötelezettségeink szigorú és pontos teljesítése szent kötelessége az Állami Tervbizottságnak, a minisztériumoknak, a főigazgatóságoknak, az egyesüléseknek és a vállalatoknak, mindazoknak, akik ezzel a munkaterülettel kapcsolatban állnak. Hadd fejezzem ki azt a meggyőződésemet, hogy elvtársaink kellő felelősségérzettel viseltetnek e munka iránt, s hiánytalanul megértik páratlanul nagy jelentőségét a szocialista közösség élete, a világszocializmus sikerei tekintetében.

Az utóbbi években lényegesen kibővült *ideológiai együttműködésünk* a testvéri országok pártjaival. Pártjainknak az ideológiai és a nemzetközi munkával foglalkozó vezető tisztségviselői nem alkalmilag, ha-

nem rendszeresen találkoznak. A szocialista országok tudósai ma már sok tudományágat kollektív erőfeszítésekkel fejlesztenek. Hasznosan együttműködnek a tömegkommunikációs eszközök – a rádió, a televízió, a sajtó – is. Mindez segíti az eszmei nevelő munka színvonalának emelését pártjainkban, lehetővé teszi, hogy eredményesebben lépjünk fel a két társadalmi rendszer ideológiai harcában. A jelenlegi körülmények között ez nagyon fontos, mivel mindinkább előtérbe kerülnek az ideológiai harc feladatai, s ebben a harcban hatalmas fegyver a szocializmus igazsága.

A szocializmus már ma világszerte roppant hatással van százmilliók gondolkodására és érzéseire. A szocializmus biztosítja a dolgozó embereknek a szabadságot, a valóban demokratikus jogokat, a jólétet, az ismeretek legszélesebb körű hozzáférhetőségét, a jövőjükbe vetett szilárd hitet. A szocializmus békét hoz, biztosítja valamennyi ország szuverenitásának tiszteletben tartását és az egyenjogú államközi együttműködést, a szocializmus a szabadságukért és függetlenségükért harcoló népek támasza. Ami pedig a holnapot illeti, az kétségkívül újabb bizonyítékait adja majd a szocializmus korlátlan lehetőségeinek, történelmi felsőbbrendűségének a kapitalizmussal szemben. Az SZKP, a többi testvérpárttal együtt, továbbra is mindent megtesz, hogy a győztes szocializmus példája mind fényesebben ragyogjon.

A *Kínával való viszony* természetesen sajátos és különálló kérdés. Kína mai vezetőinek politikája nyíltan a szocialista államok többsége ellen irányul. Mi több, egyenesen összekapcsolódik világszerte a legszélsőségesebb reakció álláspontjával – a nyugati országok militaristáitól és az enyhülés ottani ellenségeitől kezdve egészen a dél-afrikai fajgyűlölőkig és Chile fasiszta vezetőiig. Ez a politika nemcsak hogy merőben idegen a szocialista elvektől és eszményektől, hanem lényegében az imperializmus fontos tartaléka is lett a szocializmus ellen vívott harcában.

Minden békeszerető népre nézve nagy veszéllyel járnak Pekingnek azok a lázas kísérletei, hogy meghiúsítsa az enyhülést, meggátolja a leszerelést, bizalmatlanságot és ellenségeskedést szítson az államok között; az a törekvése, hogy világháborút provokáljon, maga pedig hasznot húzzon belőle. Pekingnek ez a politikája szöges ellentétben áll minden nép érdekeivel. Határozottan szembeszállunk ezzel a gyújtogató politikával. Védelmezzük a szovjet állam, a szocialista közös-

ség, a kommunista világmozgalom érdekeit. Ma már nem elég annyit mondani, hogy a maoista ideológia és politika nem egyeztethető össze a marxista–leninista tanítással. Egyenesen ellensége annak.

A Kínával való kapcsolatokban pártunk szilárdan tartja magát ahhoz az irányvonalhoz, amelyet a XXIV. kongresszus határozott meg. Ennek az irányvonalnak helyességét igazolta az élet. Továbbra is küzdünk a maoizmus ellen, kérlelhetetlen elvi harcot vívunk ellene.

Egyszersmind szeretném ismét megerősíteni, hogy akárcsak más országok, Kína vonatkozásában is szilárdan tartjuk magunkat az egyenjogúság, a szuverenitás és a területi sérthetetlenség tiszteletben tartásának, az egymás belügyeibe való be nem avatkozásnak, az erőszak alkalmazásáról való lemondásnak az elveihez. Egyszóval, mi készek vagyunk normalizálni viszonyunkat Kínával a békés egymás mellett élés elvei alapján. Sőt mi több, meggyőződéssel kijelenthetjük: ha Pekingben visszatérnek a valóban marxista–leninista politikához, ha elvetik a szocialista országokkal szemben követett ellenséges irányvonalat, ha a szocializmus világával való együttműködés és szolidaritás útjára lépnek, akkor ez megfelelő visszhangra talál a mi részünkről, és lehetőség nyílik arra, hogy olyan jó viszony alakuljon ki a Szovjetunió és a Kínai Népköztársaság között, amely megfelel a szocialista internacionalizmus elveinek. A kínai félen a sor.

2. Az együttműködés fokozása a felszabadult országokkal, szerepük növekedése a világ fejlődésében

A beszámolási időszakban fejlődtek és megszilárdultak a Szovjetunió kapcsolatai a gyarmati függés alól felszabadult országokkal, más nevükön, a fejlődő országokkal. Különösen fontos, hogy gazdagodott kapcsolataink politikai tartalma.

A fejlődő országokkal kiépített együttműködés erősödését kétségkívül előmozdították a belső életükben és a nemzetközi politikában lezajlott jelentős változások.

Milyen fő irányokban történtek változások sok felszabadult országban az utóbbi évek folyamán? Figyelemre méltó az iparfejlesztés súlypontjának áthelyeződése az állami szektorra, a feudális földbirtok felszámolása, a külföldi vállalatok államosítása – ami arra irányul,

hogy a fiatal államok szuverénül rendelkezzenek saját természeti erőforrásaikkal –, továbbá saját szakemberek kiképzése. Egyszóval, a nehézségek ellenére mélyreható, haladó irányú változások mennek végbe a világnak ebben a részében. Ez természetesen történelmi fontosságú folyamat.

Sok felszabadult országban megfigyelhető az osztályerők elkülönülésének bonyolult folyamata, s fokozódik az osztályharc. Ez különbözőképpen nyilvánul meg. Újabb progresszív változások történtek a szocialista orientációjú arab, afrikai és ázsiai országok gazdaságában és politikai életében. Vannak olyan országok is, ahol a fejlődés tőkés úton ment tovább.

A belső és a külső reakció erős nyomás alatt tartott néhány olyan rendszert és politikai szervezetet, amely szocialista célokat hirdetett meg és haladó átalakításokat hajt végre. A jobboldali köröknek Indira Gandhi kormánya ellen nemrég indított hadjárata vagy az egyiptomi forradalom társadalmi és politikai vívmányainak aláaknázására irányuló kísérletek csak egyes példák az események ilyetén alakulására.

Vagy említsük meg az Angolai Népi Köztársaságot. Alig született meg ez a haladó állam, máris külföldi intervenció célpontja lett. Ez az imperializmus keze munkája, a dél-afrikai fajgyűlölőknek, a független Afrika esküdt ellenségeinek és azoknak a műve, akik az ő cinkosaik dicstelen szerepére vállalkoztak. Angola függetlenségi harcát ezért támogatták a haladó erők szerte a világon. E harc sikere pedig újabb bizonyítékul szolgált arra, hogy senki sem törheti meg a népek szabadságtörekvését.

A Szovjetuniónak a fejlődő országokban végbemenő bonyolult folyamatokkal kapcsolatos álláspontja világos és határozott. A Szovjetunió nem avatkozik be más országok és népek belügyeibe. Minden népnek, minden országnak szent joga, hogy megválaszthassa fejlődésének útját. E jog tiszteletben tartása a lenini külpolitika megingathatatlan elve. Mi azonban nem titkoljuk nézeteinket. A fejlődő országok tekintetében, miként mindenütt, itt is a haladás, a demokrácia és a nemzeti függetlenség erőinek oldalán állunk, barátainknak és harcostársainknak tartjuk őket.

Pártunk támogatást nyújt és fog nyújtani a jövőben is a szabadságukért küzdő népeknek. A Szovjetunió ennek során nem akar semmilyen előnyhöz sem jutni, nem törekszik koncessziók szerzésére, poli-

tikai uralomra, katonai támaszpontok kierőszakolására. Úgy cselekszünk, ahogyan forradalmi lelkiismeretünk, kommunista meggyőződésünk diktálja.

A világ térképére pillantva mindenképp föl kell figyelni egy fontos mozzanatra: azoknak az államoknak jelentékeny megerősödésére, amelyek a közelmúltban még gyarmati vagy félgyarmati sorban voltak.

Többségükről határozottan kijelenthetjük, hogy az imperializmussal vívott párharcban mindinkább növekvő energiával védelmezik politikai és gazdasági jogaikat, igyekeznek megszilárdítani függetlenségüket, fellendíteni népeik szociális, gazdasági és kulturális fejlődését.

Észrevehetően aktivizálódott a fejlődő országok külpolitikája. Ez több irányban mutatkozik meg: az el nem kötelezett országok mozgalmának politikai irányvonalában, az Afrikai Egység Szervezete, a fejlődő országok által létrehozott gazdasági tömörülések tevékenységében. Ma már világos, hogy a világban fennálló jelenlegi osztály-erőviszonyok közepette a felszabadult országok teljes mértékben képesek szembeszegülni az imperialista diktátummal, kivívni az igazságos, vagyis egyenjogú gazdasági kapcsolatokat. Világos az is, hogy ezeknek az országoknak hozzájárulása a népek békéjéért és biztonságáért vívott közös küzdelemhez már ma is jelentékeny, s ennek a jövőben még nagyobb súlya lehet.

Kongresszusunk szószékéről ismételten hangoztatjuk: a Szovjetunió teljes mértékben támogatja a fiatal államok jogos törekvéseit, azt az eltökéltségüket, hogy teljesen megszabaduljanak az imperialista kizsákmányolástól, s maguk rendelkezhessenek nemzeti kincseikkel.

Kitérek az *arab országokkal* való viszonyunkra. Jó, kölcsönös megértés alakult ki az utóbbi öt évben országunk és Szíria között. Összehangoltan járunk el sok nemzetközi kérdésben és mindenekelőtt a Közel-Kelet ügyében. Fontos esemény volt, hogy barátsági és együttműködési szerződést kötöttünk Irakkal, s kapcsolataink ennek alapján fejlődnek. Bővül és mélyül együttműködésünk Algériával, Dél-Jemennel. Jelentős lépések történtek a szovjet–líbiai kapcsolatok fejlesztésében. Megszilárdultak baráti kapcsolataink a Palesztinai Felszabadítási Szervezettel.

Az utóbbi időben bizonyos erők makacsul igyekeznek aláásni a szovjet–egyiptomi kapcsolatokat. Ami a Szovjetuniót illeti, mi hűségesek maradunk e kapcsolatok erősítésének elvi irányvonalához.

Ez az irányvonal tükröződik a Szovjetunió és Egyiptom barátsági és együttműködési szerződésében, amelyet mi hosszú távra kapcsolataink alapjának tekintünk, és amely nemcsak országaink, hanem az egész arab világ érdekeinek is megfelel.

A Szovjetunió ezekben az években következetes támogatást nyújtott az arab népeknek az izraeli agresszió következményeinek felszámolásáért vívott harcukhoz. Országunk segítséget – mégpedig az 1973. októberi háború bizonysága szerint hatékony segítséget – nyújtott az agresszorral szemben álló országok: Egyiptom, Szíria, Irak katonai potenciáljának megerősítéséhez. Támogattuk az arabok politikai küzdelmét az ENSZ-ben és azon kívül.

A Közel-Keleten most nincs háború. De béke sincs, és még kevésbé nyugalom. És ki merné garantálni, hogy nem lobban fel újra a harci cselekmények lángja? Ennek veszélye mindaddig fennáll, amíg az izraeli haderő a megszállt területeken van. Fennáll, amíg földjükről elűzött palesztinok százezrei törvényes jogaiktól megfosztva és kétségbeejtő körülmények között élnek, amíg Palesztina arab népe meg van fosztva saját nemzeti állama megteremtésének lehetőségétől. A tartós közel-keleti béke azt is megköveteli, hogy szavatolják a térség valamennyi államának biztonságát, jogát a függetlenséghez és a fejlődéshez. Az pedig csaknem beláthatatlan, milyen súlyos felelősséget vállalnak magukra azok, akik önző célokat követve politikai játék tárgyává teszik a közel-keleti rendezést, akik a részleges különmegállapodásokat arra használják fel, hogy elodázzák a valódi megoldásokat, vagy esetleg teljesen megkérdőjelezzék őket.

A Szovjetunió a maga részéről elvi és konstruktív álláspontra helyezkedik. A genfi értekezlet társelnökeként kész közreműködni mindazokban az erőfeszítésekben, amelyek a konfliktus tényleges rendezésére irányulnak. Készek vagyunk részt venni valamennyi közel-keleti ország biztonságának és határai sérthetetlenségének nemzetközi szavatolásában az ENSZ keretei között, vagy más alapon. Az ilyen jellegű garanciákban egyébként véleményünk szerint a Szovjetunión kívül részt vehetne az Egyesült Államok, továbbá Anglia és Franciaország is. Ez csak hasznára válna az ügynek.

Igyekszünk megteremteni a feltételeket ahhoz, hogy fejlesszük kapcsolatainkat a Közel-Kelet valamennyi országával, s közülük egyik iránt sem viseltetünk előítéletekkel. Végül pedig készek vagyunk részt

venni abban is, hogy keressük annak a problémának a megoldási módozatait, miként lehetne megszüntetni a fegyverkezési hajszát ebben a térségben. Erről azonban csak az általános közel-keleti rendezéssel szoros összhangban lehet szó. Ennek a problémának az eldöntése az általános rendezés előtt az agresszornak és áldozatának egy kalap alá vételét jelentené.

A beszámolási időszakban a Központi Bizottság nagy figyelmet fordított arra, hogy megfelelő és ahol lehetséges, baráti kapcsolatokat alakítson ki az ázsiai országokkal.

Mindenekelőtt az *Indiával* folytatott sokirányú együttműködésünkre kell kitérnem. Mi különleges jelentőséget tulajdonítunk barátságunknak ezzel a nagy országgal. Az elmúlt öt évben a szovjet–indiai kapcsolatok magasabb fokra emelkedtek. Országaink béke-, barátsági és együttműködési szerződést kötöttek. Már az azóta eltelt rövid idő alatt is szemléletesen kirajzolódott e szerződés óriási jelentősége kétoldalú kapcsolatainkra nézve, s a Dél-Ázsiára és az egész kontinensre tett stabilizáló hatása.

Az Indiai Köztársasággal való szoros politikai és gazdasági együttműködés állandó irányvonalunk. A szovjet emberek rokonszenveznek, mi több, szolidárisak a békeszerető indiai külpolitikával, azzal a hősies küzdelemmel, amelyet az ország haladó erői vívnak az előttük álló nehéz társadalmi-gazdasági feladatok megoldásáért. Teljes sikert kívánunk ehhez a harchoz India népének és kormányának.

Az események menete igazolta a Szovjetunió magatartásának helyességét a dél-ázsiai problémákkal kapcsolatban. Mi 1971-ben üdvözöltük az indiai–pakisztáni katonai konfliktus beszüntetését és azokat a fontos változásokat, amelyek akkor a világ e részén elhelyezkedő államok közötti normális kapcsolatok megszilárdulásának irányában történtek. Megelégedéssel állapítjuk meg, hogy bizonyos mértékben hozzá tudtunk járulni ehhez a pozitív folyamathoz.

Ha általánosságban beszélünk az ázsiai országokhoz fűződő kapcsolatainkról, feltétlenül szólnunk kell jószomszédunkról, Afganisztánról, amellyel nemrégiben meghosszabbítottuk csaknem fél évszázaddal ezelőtt kötött semlegességi és kölcsönös megnemtámadási szerződésünket. Megemlítem Törökországot is. A vele főként gazdasági területen folytatott együttműködésünk fokozatosan kiterjed politikai kérdésekre is.

A Szovjetunió továbbra is tevékenyen részt kíván venni az ázsiai földrész békéjének és biztonságának megszilárdításához, az egyenjogú együttműködés fejlesztéséhez vezető utak keresésében. Ebben az irányban fogunk tevékenykedni mind a kétoldalú kapcsolatok fejlesztésével, mind pedig sokoldalú alapon. Nemegyszer kifejtettük az erre vonatkozó elgondolásainkat, és hangoztattuk abbeli készségünket, hogy a legnagyobb figyelemmel megvizsgálunk minden olyan javaslatot, amelyet az a gondoskodás diktál, hogy kollektív erőfeszítésekkel megteremtsük az ázsiai tartós békét és biztonságot.

A beszámolási időszakban sokat tettünk az *afrikai* államokkal fenntartott baráti kapcsolataink továbbfejlesztéséért is. Az 1970-es évek első felében ezen a földrészen kibontakozott a gyarmati rendszer összeomlásának befejező szakasza. A szovjet kommunisták szívből üdvözlik Bissau-Guinea és a Zöld-foki-szigetek, Mozambik és Angola népének győzelmét, amely a függetlenségért vívott sokéves hősi küzdelmükre tette fel a koronát. Az SZKP mindig szolidáris volt ezekkel a népekkel, minden támogatást megadott a harcoló hazafiaknak. Ma pedig örömmel tölt el bennünket az a tény, hogy államközi kapcsolataink ezekkel az országokkal is az őszinte barátság és a kölcsönös megértés szellemében alakulnak.

Az eltelt években tovább erősödtek kapcsolataink régi barátainkkal, olyanokkal, mint a Guineai Köztársaság és a Kongói Népi Köztársaság. A Szomáli Demokratikus Köztársasághoz fűződő szoros kapcsolatainkat még jobban megerősítette a barátsági és együttműködési szerződés megkötése. Bővültek jó kapcsolataink Afrika legnagyobb országával, Nigériával.

Most és a jövőben is mindent megteszünk azért, hogy fejlesszük és erősítsük barátságunkat azokkal, akik ténylegesen szintén erre törekszenek. A gyarmati rendszer összeomlása nyomán létrejött államok túlnyomó többségével összefűz bennünket a mélységes elkötelezettség a béke és a szabadság ügyének, s az az ellenérzés, amellyel az agresszió és a hegemónia bármely formája, az egyik országnak egy másiktól való kizsákmányolása iránt vagyunk. Alapvető törekvéseinknek ez a közössége gazdag és termékeny talaj, amelyen barátságunk tovább szilárdul és virágzik!

3. A tőkésállamokhoz fűződő kapcsolatok fejlődése

Ami a tőkésállamokat illeti, politikánkban továbbra is az a küzdelem volt és marad a legfontosabb, amely a békés egymás mellett élés elveinek megszilárdításáért, a tartós békéért, az új világháború veszélyének csökkentéséért, távlatokban pedig kiküszöböléséért folyik. Megállapítható, hogy az utóbbi öt évben ebben jelentős haladást sikerült elérnünk.

A hidegháborúból, a két világ robbanásveszélyes konfrontációjából a feszültség enyhülésébe való átmenet mindenekelőtt a nemzetközi erőviszonyokban végbement változásokkal függött össze. Nagy erőfeszítésekre volt szükség azonban ahhoz, hogy az emberek – különösen azok a személyek, akik az egyes államok politikáját irányítják – lassan hozzászokjanak a gondolathoz, hogy nem a szakadék szélén való egyensúlyozás a természetes, hanem a vitás kérdések megtárgyalása, nem a konfrontáció, hanem a békés együttműködés.

Nagy jelentősége volt annak, hogy pártunk pontosan meg tudta határozni gyakorlati tevékenységének fő feladatait a nemzetközi biztonság megszilárdításának területén, s megfogalmazta őket XXIV. kongresszusának békeprogramjában. Már a szovjethatalom első külpolitikai tettei, amelyek a különböző társadalmi rendszerű államok békés egymás mellett élésének platformjából következtek, megmutatták a világ népeinek – Lenin szavaival élve – „az egyetlen helyes kivezető utat a nehézségekből, a káoszból és a háborúk veszélyéből". Pártunk, változatlanul erre az álláspontra helyezkedve, Lenin útmutatásait követve és békeszerető külpolitikájának fél évszázados tapasztalataiból kiindulva, XXIV. kongresszusán előterjesztette békeprogramját. Ez a program megmutatta a hidegháború felszámolásához vezető reális utat, kijelölte a háborús veszélyről a békés együttműködésre való áttérésért vívott küzdelem pontosan körvonalazott feladatait.

Ennek a programnak az időszerűségét és reális voltát megerősítette az élet. És jóllehet az általános béke még korántsincs szavatolva, minden alapunk megvan arra, hogy bizonyossággal kijelenthessük: a nemzetközi légkör egészségesebbé válása meggyőzően tanúsítja, hogy a tartós béke megvalósítása nem valamiféle jókívánság, hanem teljesen reális feladat. Ennek a megoldásáért erőnket nem kímélve lehet és kell folytatnunk a munkát!

Engedjék meg, hogy kitérjek annak a munkának konkrét irányaira, amelyet pártunk a békeprogram gyakorlati megvalósításáért végzett.

Mindenekelőtt *Európáról* szólnék. A feszültség enyhülése és a béke megszilárdulása irányában végbement változások itt – mondhatni – különösen érezhetők. Ez természetesen nem véletlen. Európában a legerősebbek a szocializmus pozíciói, itt a legerősebb a szocialista államok összehangolt politikájának a hatása. A XXIV. kongresszus feladatként tűzte ki az európai biztonság megteremtését a második világháború eredményeként kialakult területi és politikai realitások elismerése alapján. És ebben az irányban cselekedett is Központi Bizottságunk.

Ezen az alapon sikeresen fejlődött a Szovjetunió és más szocialista országok együttműködése *Franciaországgal*. Még a de Gaulle elnökkel folytatott tárgyalások ideje óta hagyományossá váltak a legfelsőbb szintű szovjet–francia tárgyalások. Egész sor találkozó folyamán – amelyek előbb Pompidou elnök, majd Giscard d'Estaing elnök részvételével zajlottak le – sok külpolitikai kérdésben közelebb került egymáshoz a két ország álláspontja, s aktívabbakká váltak a sokrétű szovjet–francia kapcsolatok és érintkezések. Mindez széles körű támogatásra talált a francia nép és a francia politikai pártok többsége részéről. Nagyra értékeljük viszonyunkat Franciaországgal, és készek vagyunk kiszélesíteni vele az egyetértés és az együttműködés területeit.

Az 1970-ben létrejött szerződés alapján nagy előrelépés történt a *szovjet–nyugatnémet* kapcsolatokban. Ezek a kapcsolatok normális mederbe terelődtek, méghozzá azon az egyetlen lehetséges alapon, hogy le kell mondani az olyan igényekről, amelyek a fennálló európai határok megváltoztatására irányulnak. Az NSZK ma egyik legnagyobb partnerünk a Nyugattal folytatott kölcsönösen előnyös üzleti együttműködésben. Azok a tárgyalások, amelyeket Brandt kancellárral folytattunk Oreandában és Bonnban, csakúgy mint azok a tárgyalások, amelyekre Moszkvában került sor Schmidt kancellár és Scheel elnök látogatása idején, lehetővé tették a kölcsönös megértés javítását, s az NSZK-val folytatott együttműködésünk fellendítését gazdasági és egyéb területeken.

A bonyolult kérdések közé tartozott a *Nyugat-Berlinnel* összefüggő rendezés. E várossal kapcsolatban, mint ismeretes, válságok keletkeztek, amelyek nyugtalanították az európai helyzetet. A négy nagyhatalom 1971 őszén megkötött egyezménye azonban – az NDK és az

NSZK kormánya, valamint a nyugat-berlini szenátus között egy sor kérdésben létrejött megállapodásokkal és megegyezésekkel együtt – alapjában véve megszüntette a feszültséget. Mi értékeljük az ebben a kérdésben az Egyesült Államokkal, Franciaországgal és Angliával kialakult együttműködést. Létrejöttek a feltételek ahhoz, hogy a konfliktusok forrásának számító Nyugat-Berlin a béke és az enyhülés konstruktív elemévé váljék. Csupán arra van szükség, hogy minden fél a gyakorlatban tiszteletben tartsa az elért megállapodásokat. Sajnos, egyes résztvevők e tekintetben korántsem tesznek meg mindent. Mi ragaszkodni fogunk mindannak szigorú és teljes megtartásához amiben megegyeztünk. A Szovjetunió amellett van, hogy Nyugat-Berlin nyugodt és normális életet éljen.

Egészében véve pozitívan értékelhetjük kapcsolatainkat a nyugat-európai országokkal. Ez vonatkozik a többi között Angliával és Olaszországgal fennálló viszonyunkra. Megbecsüljük és fejleszteni, gazdagítani igyekszünk hagyományos jószomszédi kapcsolatainkat Finnországgal, s kapcsolatainkat a skandináv országokkal, Ausztriával, Belgiummal és Nyugat-Európa más államaival. Természetesen az Európában végbement nagy és kedvező változásokat tükrözte Portugáliával való kapcsolataink helyreállítása, valamint viszonyunk javulása Görögországgal is. Mindent összevetve: talán egyetlen nyugat-európai állam sem maradt kívül a szocialista országokhoz fűződő kapcsolatok normalizálásának széles folyamatán.

Az SZKP XXIV. kongresszusa az enyhülés és Európa tartós békéjének érdekében felszólította a kontinens országait az *összeurópai értekezlet* összehívására és sikerének biztosítására. Ma már mindez megvalósult. A múlt év augusztusában Helsinkiben 33 európai ország, valamint az Egyesült Államok és Kanada vezetői aláírták e tanácskozás záróokmányát, amelynek munkálatai két évig tartottak, de politikai előkészítése tíz éven át folyt.

Az elért eredmények arányban vannak a ráfordított erőfeszítésekkel. A tanácskozás résztvevői együttesen megerősítették a kialakult határok sérthetetlenségét. Kidolgozták az államközi kapcsolatok elveinek olyan összefoglalását, amely betűjében és szellemében egyaránt megfelel a békés egymás mellett élés követelményeinek. Ily módon az egész kontinensen létrejöttek a kedvező feltételek a béke megőrzéséhez és megszilárdításához.

A tanácskozás eredményei sokban a jövő felé fordulnak. Kijelölték a békés egymás mellett élés távlatait sok területen: a gazdaságban, a tudományban, a technikában, a kultúrában és az információban, valamint az emberek közötti kapcsolatok fejlesztésében. Meghatároztak bizonyos egyéb intézkedéseket is az államok közötti bizalom erősítésére, egyebek között katonai vonatkozásban. A legfontosabb most a Helsinkiben egybehangolt valamennyi elv és megegyezés gyakorlati megvalósítása. A Szovjetunió ezen munkálkodik most és a jövőben is. Nemrég néhány javaslatot terjesztettünk elő az összeurópai együttműködés fejlesztésére több fontos területen. Továbbra is erőfeszítéseket teszünk majd ebben az irányban. Hasonló magatartást várunk az összeurópai tanácskozás valamennyi résztvevőjétől.

Európában ily módon a békés viszonyok megteremtésében vannak eredmények – méghozzá nem is csekélyek.

Látnunk kell azonban a negatív mozzanatokat is. Európában még mindig megmaradt például egy bonyolult és veszélyes feszültséggóc: a ciprusi probléma. Meggyőződésünk, hogy mindkét ciprusi közösség érdekeinek és jogainak ésszerű számításbavétele – a Ciprusi Köztársaság függetlenségének, szuverenitásának és területi épségének feltétlen tiszteletben tartásával és anélkül, hogy kívülről kísérelnék meg rákényszeríteni a ciprusiakra a számukra idegen megoldásokat – lehetővé teszi ennek az elmérgesedett problémának a rendezését az európai béke, biztonság és nyugalom javára.

Vannak bizonyos bonyodalmak néhány európai tőkésállammal fennálló viszonyunkban is. A jelek szerint amiatt, mert ezeknek az államoknak befolyásos körei nem óhajtanak ténylegesen lemondani a hidegháborús pszichológiáról, és nem óhajtják következetesen megvalósítani a kölcsönös együttműködés és a más országok belügyeibe való be nem avatkozás politikáját.

Az NSZK-ban például a szocialista országokkal való kapcsolatok normalizálását célzó politikát azok a jobboldali erők támadják, amelyek lényegében revansista álláspontot foglalnak el. Nyomásuk szemmel láthatóan megmutatkozik a bonni kormánypolitika bizonyos vonásaiban is. A nyugati országok tömegtájékoztatási eszközeinek jelentékeny része nemcsak hogy nem segíti a kölcsönös bizalom és a nemzetközi együttműködés erősítését, hanem ellenkezőleg: bizalmatlanságot és ellenséges hangulatot szít a szocialista országokkal szem-

ben. Egyesek a Helsinkiben elfogadott záróokmány leglényegét próbálják elsikkasztani vagy eltorzítani; spanyolfalként próbálják felhasználni ezt az okmányt a szocialista országok belügyeibe való beavatkozásra, a hidegháborús jellegű, antikommunista és szovjetellenes demagógiára.

Röviden: a valóban tartós béke eléréséért, azért, hogy az enyhülés visszafordíthatatlanná váljék, még sokat és állhatatosan kell harcolni. A Szovjetunió folytatni fogja ezt a küzdelmet, szorosan együttműködve a testvéri szocialista országokkal, Európa minden békeszerető és reális gondolkodású erejével. Nagy célt tűztünk magunk elé: a tartós békének az összes európai nép számára természetes életformává kell válnia.

Az új világháború veszélyének csökkentésére és a béke megszilárdítására nézve döntő jelentősége volt annak a kedvező fordulatnak, amely a tőkés világ legnagyobb hatalmához, az *Egyesült Államokhoz* fűződő kapcsolatainkban ment végbe. Ez a fordulat kétségkívül hozzájárult az egész nemzetközi légkör, s ezen belül az európai légkör megjavításához. A XXIV. kongresszus irányvonalával teljes összhangban tevékenykedve, igen nagy figyelmet fordítottunk az Egyesült Államokhoz fűződő kapcsolataink javítására.

A Nixon amerikai elnökkel Moszkvában és Washingtonban folytatott tárgyalások, majd a Ford elnökkel Vlagyivosztokban és Helsinkiben lezajlott találkozók eredményeként fontos, elvi jelentőségű kölcsönös megértés jött létre a Szovjetunió és az Amerikai Egyesült Államok vezetői között abban, hogy szükség van a két ország békés, egyenjogú kapcsolatainak fejlesztésére. Ez fejeződött ki a szovjet–amerikai szerződések, megállapodások és más dokumentumok egész rendszerében. Közülük kétségkívül a következők a legfontosabbak: „A Szovjet Szocialista Köztársaságok Szövetsége és az Amerikai Egyesült Államok közötti viszony alapjai", „Megállapodás a nukleáris háború elhárításáról", valamint a hadászati fegyverkorlátozási egyezmények és megállapodások sora. Mi a legjelentősebb ezekben a dokumentumokban? Az, hogy összességükben megbízható politikai és jogi alapot teremtettek a Szovjetunió és az Egyesült Államok kölcsönösen előnyös, a békés egymás mellett élés elveire épülő együttműködéséhez. Ezek az okmányok bizonyos mértékben csökkentik a nukleáris háború kirobbanásának veszélyét. Mi éppen ebben látjuk a szovjet-amerikai viszony legutóbbi ötéves fejlődésének fő eredményét.

Az Egyesült Államokhoz fűződő kapcsolataink távlatai is kedvezőek – annyiban, amennyiben továbbra is ezen az együttesen megteremtett reális alapon fejlődnek, vagyis olyan körülmények között, amikor a két állam osztálytermészetének és ideológiájának nyilvánvaló különbözősége mellett megvan az a határozott eltökéltség, hogy nézeteltéréseiket és vitáikat ne erővel, fenyegetésekkel és fegyvercsörtetéssel, hanem békés politikai eszközökkel döntsék el.

Az utóbbi években sok irányban fejlődnek kapcsolataink az Egyesült Államokkal. Élénk a delegációk, köztük a parlamenti küldöttségek cseréje, megélénkült a kulturális csere. Sok olyan szovjet–amerikai megállapodás született, amely kölcsönösen előnyös együttműködést irányoz elő a gazdaság, a tudomány, a technika és a kultúra legkülönfélébb területein. E megállapodások többsége már hatályba lépett, gyakorlati megvalósításuk is folyamatban van – mindkét fél vitathatatlan hasznára, s ami a legfontosabb, a szovjet és az amerikai nép közötti megértés javára.

A szovjet–amerikai kapcsolatok általában véve pozitív fejlődését azonban az utóbbi években egész sor, nem kis jelentőségű tényező teszi bonyolultabbá. Zavarni próbálják ezt a fejlődést az Egyesült Államoknak azok a befolyásos erői, amelyeknek nincs érdekükben sem a Szovjetunióval való viszony javítása, sem pedig általában a nemzetközi feszültség enyhítése. Ezek az erők hamis színben tüntetik fel a Szovjetunió politikáját, és a kiagyalt „szovjet veszélyre" hivatkozva a fegyverkezési hajsza újabb fokozását követelik az Egyesült Államokban és a NATO-ban. Ismeretes, hogy az Egyesült Államok diszkriminációs kereskedelmi intézkedéseinek elfogadásával kísérletek történtek a belügyeinkbe való beavatkozásra is. Érthető, hogy ezzel nem békélhettünk meg, és nem is fogunk megbékélni. Ezen a nyelven a Szovjetunióval nem beszélhetnek. Úgy gondolom, hogy mindez ma már mindenki számára világos.

Nem titok, hogy bizonyos bonyodalmakat okoznak a washingtoni politikának azok a vonatkozásai is, amelyek veszélyeztetik a népek szabadságát, függetlenségét, s durva beavatkozásnak tekintendők a népek belügyeibe az elnyomás és a reakció erőinek oldalán. Ezek ellen mi eddig is felléptünk, és a jövőben is fel fogunk lépni. Egyszersmind szeretném még egyszer hangsúlyozni: a Szovjetuniónak eltökélt szándéka a szovjet amerikai kapcsolatok további javítására irányuló

politika megvalósítása, szigorú összhangban a létrejött megállapodások és a vállalt kötelezettségek szellemével és betűjével, a két nép és a világ békéje érdekében.

Mind gazdagabb tartalmúvá válnak kapcsolataink Kanadával. E kapcsolatok perspektívái megítélésünk szerint jók. Észrevehetően szélesedtek kapcsolataink a latin-amerikai országokkal. Támogatjuk ezeknek az országoknak a politikai önállóság és a gazdasági függetlenség megszilárdítására irányuló törekvését, s üdvözöljük azt a tényt, hogy növekvő szerepet töltenek be a nemzetközi életben.

Japánnal fennálló kapcsolataink fejlődése általában kedvező irányú. A Szovjetunió sokoldalú kereskedelmet folytat Japánnal. Egész sor kölcsönösen előnyös gazdasági megállapodást kötöttünk. Lényegesen aktívabbá váltak a kontaktusok a politikai és a közéleti személyiségek között, és bővül a kulturális csere. A békés rendezés kérdéseit illetően azonban Japánban egyesek, néha közvetlen külső uszításra, megalapozatlan és jogtalan követeléseket próbálnak támasztani a Szovjetunióval szemben. Ez persze nem a jószomszédi kapcsolatok fenntartásának útja. Úgy véljük, hogy a szovjet–japán viszony törvényszerűsége éppen a jószomszédság és a baráti együttműködés, és mi erre törekszünk. Szeretném kifejezni azt a reményünket, hogy Japán, ellenállva a kísértésnek, nem lép arra az útra, amelyre azok szeretnék ráterelni, akik szívesen melengetnék a kezüket a szovjet–japán nézeteltérések parazsánál.

A nemzetközi légkör javulása kedvező atmoszférát teremtett *a gazdasági, a tudományos-műszaki és a kulturális együttműködés megélénküléséhez.*

A beszámolási időszakban jelentősen növekedtek és minőségileg is megváltoztak a Szovjetunió és a tőkésországok közötti gazdasági és tudományos-műszaki kapcsolatok. Később részletesebben szólok majd erről.

Az elmúlt ötéves tervidőszakban hozzávetőleg másfélszeresére bővült kulturális cserénk a külfölddel.

Mindez az enyhülés gyakorlati megvalósulása, annak a munkának fontos területe, amelyet pártunk a népek közötti békés kapcsolatok fejlesztéséért végez.

Az SZKP Központi Bizottsága és a szovjet kormány külpolitikai tevékenységének egyik fő iránya volt és marad – ahogyan azt a béke-

program előírja – *a fegyverkezési hajsza megszüntetéséért, a leszerelésért vívott harc.* Ez a feladat ma fontosabb, mint bármikor. Az emberiség belefáradt abba, hogy puskaporos hordó tetején éljen, s a fegyverkezési hajsza az imperializmus agresszív köreinek a szorgalmazására fokozódik.

A fegyverkezési hajsza híveinek fő módszere az úgynevezett szovjet veszély bizonygatása. Erre hivatkoznak akkor, amikor el kell fogadtatni a korábbinál nagyobb katonai költségvetést, miközben lefaragják a szociális előirányzatokat, továbbá akkor is, amikor új tömegpusztító fegyvereket fejlesztenek ki, s amikor megkísérlik igazolni a NATO katonai aktivitását. Valójában persze semmiféle szovjet veszély nem fenyegeti sem a Nyugatot, sem a Keletet. Ez elejétől végig szemenszedett hazugság. A Szovjetunió nem készül senkinek a megtámadására. Nincs szüksége háborúra. Nem emeli katonai költségvetését, másrészt viszont a népjólét fokozását szolgáló kiadásokat nem csökkenti, hanem szüntelenül növeli. Országunk következetesen és megingathatatlanul küzd a békéért, újra meg újra konkrét javaslatokat terjeszt elő a fegyverzet csökkentésére, a leszerelés előmozdítására.

A szovjet kommunisták büszkék arra, hogy magukra vállalták ezt a nehéz, de nemes küldetést: az első sorokban haladnak a küzdelemben, hogy a népeket megmentsék a fegyverkezési hajsza veszélyeitől. Pártunk minden népet, minden országot felszólít rá: egyesítsék erőfeszítéseiket azért, hogy véget vessünk ennek a veszélyekkel terhes folyamatnak. Végső célunk e téren az általános és teljes leszerelés volt, és a jövőben is az marad. A Szovjetunió mindent megtesz a végett, hogy haladást érjen el a cél felé vezető út egyes szakaszain.

A Szovjetunió és más szocialista országok tervezete alapján kidolgozták, aláírták és hatályba léptették a baktériumfegyver betiltásáról és megsemmisítéséről szóló nemzetközi konvenciót. A nemzetközi kapcsolatok történetében ez az első valóságos leszerelési intézkedés. Az egyik legveszélyesebb tömegpusztító fegyver minden fajtáját eltávolították az államok fegyvertáraiból.

Kibővült a nukleáris fegyverek elterjesztésének megakadályozásáról szóló szerződés hatóköre. Az utóbbi időben ismét több nagy ország csatlakozott e szerződéshez, köztük az NSZK és Olaszország. Mégis, változatlanul az egyik legfontosabb feladat marad, hogy további hatékony intézkedések szülessenek a nukleáris fegyverek elterjedésének

a meggátolására. A Szovjetunió e feladat megoldásában kész együttműködni más államokkal.

Külön szólok a hadászati fegyverek további korlátozására vonatkozó szovjet–amerikai tárgyalásokról. Ezeken a tárgyalásokon arra törekszünk, hogy valóra váltsuk az 1974. évi vlagyivosztoki megállapodást, és megakadályozzuk, hogy a fegyverkezési hajsza előtt új tér nyíljon, mert ez megsemmisítené eddigi eredményeinket. Érthető, hogy mind a Szovjetunió és az Egyesült Államok kapcsolatainak továbbfejlesztése, kölcsönös bizalmának erősítése, mind pedig az egyetemes béke megszilárdítása szempontjából igen nagy jelentőségű volna, ha e kérdésben sikerülne megállapodást kötni.

Mivel rendkívül nagy jelentőségűnek tartjuk ezt a kérdést, határozottan és többször javasoltuk az Egyesült Államoknak, hogy ne szorítkozzunk csak a meglevő hadászati fegyverfajták korlátozására. Lehetségesnek tartjuk a továbblépést. Konkrétan ezt javasoltuk: egyezzünk meg, hogy tiltsák be az új, az eddiginél még nagyobb erejű fegyverrendszerek, egyebek között a ballisztikus rakétákkal felszerelt, új, Trident típusú tengeralattjárók és a B–1 típusú új hadászati bombázók gyártását az Egyesült Államokban, és a hasonló fegyverrendszerek gyártását a Szovjetunióban. Sajnos, az amerikai fél nem fogadta el ezeket a javaslatokat.

Javaslataink azonban továbbra is érvényben vannak. Szükségtelen bizonyítani, hogy megvalósításuk messzemenően hasznára válna a kölcsönös bizalom megszilárdításának. Ezenkívül mindkét fél lehetőséget kapna számottevő eszközök megtakarítására, s azokat termelési célokra, az emberek életkörülményeinek javítására használhatná fel.

Mindezt kiegészítem még egy dologgal. Az utóbbi időben egy sor országban mindinkább síkraszállnak azért, hogy az Indiai-óceán térsége ne váljék különböző államok katonai támaszpontjainak színterévé. Rokonszenvezünk ezekkel a követelésekkel. Ami a Szovjetuniót illeti, nem volt és nincs is szándékában katonai támaszpontokat fölállítani az Indiai-óceánon. Felszólítjuk az Egyesült Államokat, hogy helyezkedjék hasonló álláspontra.

Bizonyosan eljön az idő, amikor napirendre kerül az a kérdés, hogy a hadászati fegyverek korlátozásának folyamatába elkerülhetetlenül a többi nukleáris hatalom is bekapcsolódjék. Azokat a hatalmakat pe-

dig, amelyek erre nem lennének hajlandók, óriási felelősség terhelné a népek előtt.

Országunk kezdeményezésére az ENSZ közgyűlése az utóbbi évek folyamán több fontos határozatot fogadott el a fegyverkezési hajsza megfékezése, valamint az új típusú tömegpusztító fegyverek és fegyverrendszerek kidolgozásának és gyártásának betiltása ügyében. A feladat az, hogy ezek a határozatok megvalósuljanak. Nyíltan meg kell mondanom, hogy ennek az elérése nem egyszerű, mivel számos nagyhatalom még mindig nem hajlandó beszüntetni a fegyverkezési hajszát. Az enyhülés és a leszerelés ellenfeleinek még számottevő tartalékaik vannak. Aktívak, különféle formában és több irányban tevékenykednek. Az imperializmus agresszív cselekményeinek lehetősége most jelentősen leszűkült ugyan, de az imperializmus természete a régi marad. A békeszerető erőknek tehát nagy éberséget kell tanúsítaniuk. A béke erőinek, a jószándékú embereknek határozottan és egységesen kell fellépniük.

Ezzel kapcsolatban igen jelentős a leszerelési világkonferencia összehívására tett javaslat, amelyet az ENSZ-tagállamok túlnyomó többsége támogat.

A politikai enyhülést a katonai enyhüléssel kell megerősíteni. A békeprogram világos célt tűzött ki: Közép-Európában csökkenteni kell a fegyveres erőket és a fegyverzetet. Erről már több mint két esztendeje folynak a bécsi tárgyalások, de érzékelhető haladást nem értek el. Ennek egyetlen oka van: a NATO-országok még mindig nem mondanak le azokról a kísérleteikről, hogy a tárgyalások révén egyoldalú katonai előnyökhöz jussanak. A Nyugat valamely okból engedményeket akar, sőt követel a szocialista országoktól, azok biztonságának kárára. Mi azonban nem tapasztaltuk, hogy a NATO-tömb bármiféle hajlandóságot mutatna arra, hogy hasonló engedményeket tegyen a másik félnek.

Hogy elmozdítsák az ügyet a holtpontról, a szocialista államok nemrég újabb javaslatokat tettek Bécsben. Hajlandók vagyunk belemenni abba, hogy kezdetként az idén csak a Szovjetunió és az Egyesült Államok csapatainak létszámát csökkentsék. A többi tárgyaló fél fegyveres erőinek szintjét egyelőre „befagyasztanák", s csak a második szakaszban – 1977–1978-ban – csökkentenék őket. Hasonlóképp igen konkrét javaslatokat tettünk arra, hogy mindkét fél csök-

kentse harckocsijainak, nukleáris fegyvereket hordozó repülőgépeinek, rakétaindító berendezéseinek számát, valamint ezzel együtt ezekhez a célba juttató eszközökhöz a nukleáris szerkezetek meghatározott mennyiségét is.

Javaslataink a Közép-Európában kialakult erőviszonyok fenntartására, az egyensúly biztosítására mint az egyedül reális alapra épülnek. Így egyik fél biztonsága sem szenved kárt. Remélem, hogy mindez kellő visszhangra talál a nyugati országoknál, és végül is a vitáról áttérhetünk a fegyveres erők és fegyverzetek csökkentésével kapcsolatos intézkedésekre.

A XXIV. kongresszus feladatként jelölte meg, hogy a nemzetközi élet törvényévé kell tennünk a lemondást az erőszak alkalmazásáról és az erőszak alkalmazásával való fenyegetőzésről a vitás kérdések eldöntésében. Ez az elv később kifejezésre jutott a Szovjetuniónak más országokkal kötött számos szerződésében. Az európai biztonsági és együttműködési értekezleten elfogadott záróokmány szintén tartalmazza ezt az elvet. A háború veszélyének további csökkentése, a leszerelés ügyének előrevitele végett most azt javasoljuk, hogy kössünk az egész világot átfogó szerződést arról, hogy az erőszakot a nemzetközi kapcsolatokban elutasítjuk. E szerződés résztvevői – köztük természetesen a nukleáris hatalmak – arra köteleznék magukat, hogy az egymás közötti viták eldöntése során tartózkodnak a fegyverek, így a nukleáris fegyver alkalmazásától. A Szovjetunió kész más államokkal együtt megvizsgálni a gyakorlati lépéseket e javaslat megvalósítására.

Napjainkban nagy a béke megszilárdításáért indított társadalmi tömegmozgalom szerepe és felelőssége. Az utóbbi öt évet e mozgalom fejlődésének olyan határkövei jelzik, mint a békeszerető erők moszkvai világkongresszusa, az európai biztonság híveinek brüsszeli közgyűlése, a nők berlini világkongresszusa. Ezekben az akciókban pártunk, országunk társadalma tevékenyen részt vett. A jövőben sem kíméljük erőinket, hogy minél szélesebb néptömegeket kapcsoljunk be a béke megszilárdításának ügyébe.

A Szovjetunió külpolitikájában türelmesen és következetesen kutatja a különböző társadalmi rendszerű országok közötti kölcsönösen előnyös békés együttműködés fejlesztésének újabb és újabb útjait, a leszereléshez vezető utakat. Szüntelenül fokozzuk erőfeszítéseinket a tartós békéért vívott harcban.

4. A békéért és a nemzetközi együttműködésért, a népek szabadságáért és függetlenségéért folytatott további harc programja

Országunk nemzetközi helyzetét és a világhelyzetet értékelve pártunk Központi Bizottsága azt a következtetést vonja le, hogy a békéért, a népek szabadságáért és függetlenségéért folytatott további harc most elsősorban a következő feladatok megoldását követeli meg:

– A testvéri szocialista államok egységének szakadatlan erősítésével és az új társadalom építésében folytatott mindenoldalú együttműködésük fejlesztésével növelni kell együttes cselekvő hozzájárulásukat a béke megszilárdításához.

– Törekedni kell a békére nézve veszedelmes, növekvő fegyverkezési hajsza megszüntetésére, rá kell térni a felhalmozott fegyverkészletek csökkentésére, a leszerelésre. Ebből a célból:

a) Mindent meg kell tenni a hadászati fegyverek korlátozására és csökkentésére vonatkozó újabb szovjet–amerikai megállapodás előkészítésének befejezéséért, továbbá a nukleáris fegyver-kísérletek általános és teljes beszüntetéséről, a vegyi fegyverek betiltásáról és megsemmisítéséről, az újabb tömegpusztító fegyverfajták és fegyverrendszerek létrehozásának betiltásáról szóló, valamint az emberi környezetre káros katonai vagy más ellenséges befolyást megtiltó nemzetközi szerződések megkötéséért.

b) Újabb erőfeszítéseket kell tenni a közép-európai haderőcsökkentési tárgyalások aktivizálásáért. E térségben, az első konkrét lépésekről szóló megállapodást követően, a legközelebbi években előre kell vinni a katonai enyhülés ügyét.

c) El kell érni, hogy számos országban a katonai kiadások mostani állandó növelése helyett rendszeresen csökkentsék e kiadásokat.

d) Mindent meg kell tenni a leszerelési világértekezlet mielőbbi összehívásáért.

– A békeszerető államok erőfeszítéseit összpontosítani kell a még meglevő háborús tűzfészkek felszámolására, mindenekelőtt a közel-keleti helyzet igazságos és tartós rendezésére. Ezzel a rendezéssel összefüggésben az érintett államoknak meg kell vizsgálniuk, hogyan járulhatnak hozzá a Közel-Keleten a fegyverkezési verseny megszüntetéséhez.

– Mindent meg kell tenni a nemzetközi feszültség enyhülésének elmélyítéséért, azért, hogy az enyhülés az államok közötti kölcsönösen előnyös együttműködés konkrét formájában öltsön testet. Aktívan folytatni kell azt az irányvonalat, amelynek célja az összeurópai tanácskozás záróokmányában foglaltak teljes megvalósítása, a békés egymás mellett élés fejlesztése Európában. A békés egymás mellett élés elveinek megfelelően folytatni kell az Egyesült Államokkal, Franciaországgal, az NSZK-val, Nagy-Britanniával, Olaszországgal, Kanadával, valamint Japánnal és más kapitalista államokkal a hosszú távú, kölcsönösen előnyös együttműködés fejlesztését politikai, gazdasági, tudományos és kulturális téren egyaránt.

– Tovább kell munkálkodni az ázsiai biztonság megteremtésén e kontinens államainak közös erőfeszítésével.

– Törekedni kell olyan, az egész világot átfogó szerződés megkötésére, amelyik megtiltja a nemzetközi kapcsolatokban az erőszak alkalmazását.

– Az egyik legfontosabb nemzetközi feladatnak kell tekinteni a gyarmati elnyomás valamennyi maradványának felszámolását, azt, hogy senki se sérthesse meg a népek függetlenségét és egyenjogúságát. Ilyen feladatnak tekintendő a gyarmati elnyomás és a faji politika valamennyi fészkének a megszüntetése.

– A nemzetközi kereskedelemben el kell érni a diszkrimináció és minden mesterséges akadály megszüntetését, a jogegyenlőtlenség, a diktátumok és a kizsákmányolás megnyilvánulásainak kiiktatását a nemzetközi gazdasági kapcsolatokból.

Ezek azok a feladatok, amelyek megoldását, meggyőződésünk szerint, a mai körülmények között megköveteli a népek békéje, biztonsága, az emberi haladás. E javaslatokat a XXIV. pártkongresszuson kijelölt békeprogram szerves folytatásának, *a békéért, a nemzetközi együttműködésért, a népek szabadságáért és függetlenségéért folytatott további harc programjának* tekintjük. A feladatok megoldásának szolgálatába állítjuk országunk külpolitikáját, és mindebben együtt fogunk működni a többi békeszerető állammal.

Engedjék meg, hogy kifejezzem azt a meggyőződésemet, hogy a nemzetközi színtéren politikánk nemes céljai minden békeszerető és haladó erőnek, Földünk minden becsületes emberének a megértésére és támogatására találnak.

A gyökeres társadalmi változások korában élünk. Tovább erősödnek és bővülnek a szocializmus pozíciói. A nemzeti felszabadító mozgalom győzelmei új távlatokat nyitnak meg azok előtt az országok előtt, amelyek kivívták függetlenségüket. Fokozódik a dolgozók harca a monopóliumok elnyomása, a kizsákmányoló rendszerek ellen. Mind nagyobb méreteket ölt a forradalmi, demokratikus, imperialistaellenes mozgalom. Mindez összességében a világforradalmi folyamat előrehaladását mutatja.

Ilyen hatalmasat lép a történelem! A forradalmi folyamatba új nemzedékek és társadalmi rétegek, új pártok és új szervezetek kapcsolódnak be. Végbemegy az, amiről Lenin annak idején így írt: „Az emberek történelmi alkotó tevékenységének kibővülése és elmélyülése arányában növekednie kell a népesség ama tömegének is, amely tudatos történelmi tényező."

Az emberiség társadalmi haladásának fő irányát a szocializmus országainak fejlődése, erejük növekedése, nemzetközi politikájuk jótékony hatásának erősödése határozza meg. A szocializmus vonzóereje még tovább nőtt a tőkésországokban pusztító válság következtében.

Pártunk XXIV. kongresszusa hangsúlyozta, hogy „a kapitalizmus megpróbál alkalmazkodni az új feltételekhez, de ezzel nem tudja magát mint társadalmi rendszert stabilizálni. *A kapitalizmus általános válsága tovább mélyül.*" Az utóbbi évek eseményei meggyőző módon bizonyítják ezt.

Éppen ezekben az években pusztított a kapitalista világban olyan gazdasági válság, amelynek hevességét és mélységét a burzsoá államférfiak beismerése szerint is csak az 1930-as évek elejének válságához lehet hasonlítani. A válság egyidejűleg terjedt ki a kapitalista világgazdaság valamennyi fő központjára. Jellemző, hogy ez a nagy erejű válság a háború utáni időszakban kialakult, erősen fejlett állammonopolista gazdaságot sújtotta. A kapitalizmus, amint mondani szokás, megpróbált mindenáron lépést tartani az idővel, igyekezett különböző gazdaságszabályozó módszereket alkalmazni. Ez lehetővé tette a gazdasági növekedés ösztönzését, de, amint azt a kommunisták előre látták, nem tudta megszüntetni a kapitalizmus ellentmondásait.

A termelés szembeötlő csökkenése és a munkanélküliség növekedése a tőkésállamok többségében összefonódott a kapitalista világgazdaság olyan súlyos megrázkódtatásaival, mint a valutaválság, az energiaválság, a nyersanyagválság. A válságot élezte az infláció, amelyet fokozott a katonai kiadásoknak békeidőben soha nem látott méretű, állandó emelkedése.

Erősödött az imperialisták közötti vetélkedés, fokozódott a viszálykodás a Közös Piacban és a NATO-ban. A nemzetközi monopóliumok növekvő gazdasági hatalma még kíméletlenebbé tette a konkurrenciaharcot. A kapitalista országok kormányai az egyik kísérletet a másik után teszik, hogy megszüntessék az ellentmondásokat, s a válság leküzdésére közös intézkedésekben állapodjanak meg. De az imperializmus természete olyan, hogy mindegyikük igyekszik fölénybe kerülni a többiek rovására, s rájuk akarja kényszeríteni a saját akaratát. A véleménykülönbségek új formákban jelentkeznek, az ellentmondások újult erővel lángolnak fel.

Mindez azt bizonyítja, hogy a jelenlegi válság nem a szokásos. Mindenki világosan látja, hogy szertefoszlott a burzsoá ideológusoknak és reformistáknak az a fő mítosza, hogy napjaink kapitalizmusa ki tudja küszöbölni a válságot. A kapitalizmus ingatagsága mind nyilvánvalóbbá válik. A kapitalizmus „meggyógyítására", „az általános jólét társadalmának" létrehozására tett ígéretek látványos kudarcba fulladtak. Mindennek a terhe a néptömegek vállára nehezedik. A drágaság növekedése következtében szükségszerűen csökken a lakosság reáljövedelme. A fejlett kapitalista országokban még az ENSZ hivatalos adatai szerint is több mint 15 millió dolgozót bocsátottak el az üzemek és a vállalatok, s ezek a dolgozók családjukkal együtt munkanélküli-segélyből élnek. Ezenkívül az emberek milliói kénytelenek csökkentett munkaidőben, vagy hetente csak két-három napon át dolgozni.

A munkásosztály erre proletár módon válaszol. Fokozza harcát a nagytőke, a társadalmi bajok fő okozója ellen. A sztrájkharc – amelyben a dolgozó lakosság legkülönbözőbb rétegei vesznek részt – az utóbbi évtizedek legmagasabb szintjét érte el. Nőtt a munkásosztály ereje és tekintélye, vezető szerepe a dolgozók érdekeiért, a nemzetek igazi érdekeiért vívott harcban. Balratolódás ment végbe a szakszervezetekben. Sok országban kialakulóban van a munkáspártok és más demokratikus pártok akcióegysége. Tovább erősödtek e pártok pozíciói.

Fokozódott a burzsoá társadalom eszmei-politikai válsága. Ez kikezdi a hatalom intézményeit, a burzsoá politikai pártokat, megingatja a legalapvetőbb erkölcsi normákat. Mind nyíltabbá válik a korrupció, még az államgépezet legfelsőbb szintjein is. Tovább hanyatlik a szellemi kultúra, növekszik a bűnözés.

A kommunistáktól távol áll, hogy a kapitalizmus „automatikus csődjét" jósolják. A kapitalizmusnak még jelentős tartalékai vannak. Az utóbbi évek eseményei azonban újólag bizonyítják, hogy a kapitalizmus olyan társadalom, amelynek nincs jövője.

Az utóbbi öt évben a nemzetközi reakció néhány bástyáját súlyos csapás érte. Ebben az időszakban zajlott le a chilei és a portugáliai forradalom. Peruban jelentős sikereket értek el a forradalmi felszabadító erők. Görögországban megbukott a katonai fasiszta kormány. Spanyolországban megingott a francoista rezsim.

A portugál forradalom korunk egyik utolsó fasiszta rendszerével végzett, és az utolsó gyarmati hatalom felszámolásához vezetett. Ismét bebizonyosodott, hogy a társadalmi megújulás fő hajtóereje a forradalom, amely felszabadítja a népben rejlő hatalmas erőket. És ha ma még az antifasiszta forradalom nyomán született politikai erők összefonódása tarka, esetenként ellentmondásos képet mutat is, egy dolog teljesen világos: Portugália népe a demokratikus fejlődés szilárd alapjainak létrehozása, a társadalmi haladás mellett száll síkra.

A Szovjetunió kategorikusan ellenez minden beavatkozást a portugál belügyekbe. A portugál népnek, minden más néphez hasonlóan, joga van olyan úton járni, amelyet ő maga szab meg. Engedjék meg, hogy erről a szónoki emelvényről kifejezzem a szovjet kommunisták forró szolidaritását Portugália forradalmi népével, kommunistáival, demokratáival.

A chilei forradalom világosan kifejezte az ország népének azt a szenvedélyes törekvését, hogy megszabaduljon a hazai burzsoázia és a külföldi monopóliumok kizsákmányolásának terhétől. E forradalmat tántoríthatatlanul becsületes, humanizmustól áthatott emberek vezették. A forradalom az új élet építésére mozgósította a dolgozók tömegeit. De a chilei reakció összeesküvése, amelyet – mint az már mindenki előtt ismeretes – a külföldi imperializmus tervelt ki és fizetett meg, rajtaütésszerűen lecsapott a forradalomra. A katonai fasiszta diktatúra vérbe borította az országot. Megölték, megkínozták, bör-

tönbe vetették a dolgozó nép legjobb fiainak és lányainak tízezreit. A terror sötét éjszakája borult az országra. A chilei forradalom ideiglenes veresége azonban nem csökkenti történelmi érdemeit, tapasztalatainak jelentőségét.

Chile tragédiája nem érvényteleníti a kommunisták következtetését a forradalom különböző útjainak lehetőségéről, beleértve a forradalom békés útját is, ha megvannak ehhez a szükséges feltételek. Parancsolóan figyelmeztetett azonban arra, hogy a forradalomnak meg kell tudnia védeni magát. Chile tragédiája éberségre int a jelenkori fasizmus és a külső reakció cselszövései irányában. A nemzetközi szolidaritás erősítésére szólít fel mindenkivel, aki a szabadság és a haladás útjára lép.

Itt, a kongresszusunkon valamennyi szovjet ember nevében újból követeljük: „Szabadságot Luis Corvalánnak! Szabadságot a fasiszta junta valamennyi foglyának!"

A forradalmi mozgalom tapasztalatai az elmúlt években szemléltetően megmutatták, hogy amikor a monopoltőkének és politikai uszályhordozóinak uralmát reális veszély fenyegeti, az imperializmus semmitől sem riad vissza, még a látszatát is elveti bármiféle demokráciának. Kész lábbal tiporni az államok szuverenitását, minden törvényességet, nem is beszélve a humanitásról. Rágalom, a közvélemény félrevezetése, gazdasági blokád, szabotázs, ínség és romlás előidézése, megvesztegetés és fenyegetés, terror, politikusok meggyilkoltatása, fasiszta típusú pogromok – ezekből áll a fegyvertára a mai ellenforradalomnak, amely mindig a nemzetközi imperialista reakcióval szövetségben lép fel. Mindez azonban végső soron kudarcra van kárhoztatva. A szabadság, a haladás legyőzhetetlen.

Az eltelt öt esztendő egyik nevezetes jelensége volt, hogy *növekedett a tőkés világ kommunista pártjainak a befolyása.* E pártok taglétszáma majdnem egymillióval gyarapodott; Nyugat-Európában csaknem 400 000 fővel. Jelentősen megnőtt azoknak a választóknak a száma, akik a parlamenti és a helyi választásokon a kommunistákra szavaztak.

A nemzetközi kommunista mozgalom sikereiről tanúskodik az a tény, hogy az 1969-es tanácskozáson felvázolt antiimperialista akcióprogram legtöbb pontja megvalósult. Ma más országok kommunista pártjaival együtt kijelenthetjük: a harc útjait és fő irányait helyesen

választottuk meg, a népek javára végzett közös munka széles körű visszhangra talál a tömegek körében, és hasznos eredményeket hoz.

A különböző országok kommunistái érdeklődéssel és érthető figyelemmel kísérik egymás munkáját. Közöttük időnként keletkezhetnek eltérések véleményekben és egyes kérdések megközelítésében. Az ellenséges propaganda nemegyszer szenzációnak tüntette fel ezt. A marxista–leninisták azonban az ilyen kérdéseket az internacionalizmus álláspontjáról közelítik meg, az egész mozgalom egységének szilárdítását szem előtt tartva, és a felmerülő problémákat a valódi elvtársiasság szellemében, minden egyes párt egyenjogúsága és önállósága tiszteletben tartásának változhatatlan normái alapján vitatják meg. Természetesen itt nincs és nem is lehet szó kompromisszumokról az elvi dolgokban, megbékülésről a kommunista ideológiának ellentmondó nézetekkel és cselekedetekkel. Ez nem lehetséges. Annál kevésbé, mert a jobboldali és a „baloldali" revizionizmus egyáltalán nem tétlenkedik, s a harc a kommunista mozgalom marxista–leninista alapelveiért, ezeknek az elveknek az elferdítésére vagy aláásására irányuló kísérletek ellen: továbbra is valamennyiünk közös feladata.

A kommunisták küzdelmükben a forradalom fejlődésének, a szocializmus és a kommunizmus építésének közös törvényszerűségeiből indulnak ki. Ezeket a törvényszerűségeket, amelyek a marxizmus–leninizmus elméletében tükröződnek, és amelyeket a gyakorlat igazolt, kollektívan és részletesen kifejtve megfogalmazták a testvérpártok nemzetközi tanácskozásain. E közös törvényszerűségek alapos megértése, a rájuk való támaszkodás, s ezzel összekapcsolva az adott ország konkrét feltételeinek alkotó felmérése és számbavétele: továbbra is a marxista–leninisták elidegeníthetetlen sajátossága. Meggyőződéssel mondhatjuk: ha az opportunizmusnak tett engedmény ad is bizonyos ideiglenes előnyöket, végső soron ez visszaüt a pártra.

Szeretném külön hangsúlyozni a proletár internacionalizmus fontosságát napjainkban. Ez a marxizmus–leninizmus egyik fő elve. Sajnos, egyesek oly módon kezdik magyarázgatni ezt az elvet, hogy az internacionalizmusból gyakorlatilag alig marad valami. Akadnak olyanok is, akik nyíltan javasolják az internacionalizmus elutasítását. Az ő véleményük szerint az internacionalizmus, amelyet Marx és Lenin alapozott meg és védelmezett, elavult. A mi nézőpontunkból viszont a proletár internacionalizmus elutasítása egyet jelentene azzal,

hogy a kommunista pártokat és általában a munkásmozgalmat erős és bevált fegyvertől fosztjuk meg. Ez jó szolgálat lenne az osztályellenségnek, amely, mellesleg, nemzetközi méretekben aktívan összehangolja kommunistaellenes akcióit. Mi, szovjet kommunisták, a proletár internacionalizmus védelmét minden egyes marxista–leninista szent kötelességének tartjuk.

A beszámolási időszakban pártunk bővítette kapcsolatait a testvérpártokkal. Gyakran küldtünk egymáshoz delegációkat, részt vettünk politikai és elméleti problémákkal foglalkozó pártközi konferenciákon.

Jelentős szerepet töltenek be a kommunisták regionális konferenciái. Az utóbbi években számos ilyen konferenciát tartottak. Külön meg kell említeni a Latin-Amerikában és a Karib-tenger térségében harcoló kommunisták havannai konferenciáját; ezen részt vett az Egyesült Államok Kommunista Pártja és Kanada Kommunista Pártja is. Az európai kommunista pártok szintén készülnek konferenciájukra. Sok párt sürgeti a kommunista és munkáspártok újabb világtalálkozóját. Az SZKP elvileg támogatja ezt a gondolatot. Hogy mikor és hogyan valósítsuk meg, arról természetesen általános egyetértéssel döntünk majd.

Mi, szovjet kommunisták, kongresszusunkról harci üdvözletünket és jókívánságainkat küldjük külföldi elvtársainknak és elvbarátainknak. A szolidaritás szavával elsősorban azokhoz a kommunistákhoz fordulunk, akik az illegalitás nehéz körülményei között küzdenek. Fordulunk mindazokhoz, akik a dolgozók ügyéért harcolnak, azokhoz, akik naponta veszélyeztetik életüket és – minden megpróbáltatással dacolva – hűek maradnak eszméikhez és teljesítik kötelességüket. Szabadságharcosok százait és ezreit vetették börtönbe és koncentrációs táborba Chilében, Uruguayban, Paraguayban, Indonéziában, Brazíliában, Guatemalában, Haitiban, Dél-Afrikában és más országokban. Sok kommunista áldozta életét a forradalom ügyéért.

Szeretnék kongresszusunkon azzal a javaslattal élni, hogy emeljenek Moszkvában emlékművet a nemzetközi kommunista és munkásmozgalom hőseinek, akik önfeláldozóan küzdöttek a nép boldogságáért, és akiknek életét az osztályellenség oltotta ki. Jelképezze ez pártunk megingathatatlan hűségét a proletár internacionalizmus ügyéhez.

A XXIV. kongresszus irányelveinek megfelelően tovább mélyítettük kapcsolatainkat a *haladó nem kommunista pártokkal:* a forradalmi de-

mokratikus és a baloldali szocialista pártokkal. Jelentősen bővültek kapcsolataink több ország szocialista és szociáldemokrata pártjával, így például Finnország, Belgium, Japán, Nagy-Britannia, Franciaország szocialista és szociáldemokrata pártjával. Értékeljük, amit ezen a téren elértünk, és továbbra is ebben az irányban munkálkodunk.

Magától értetődően szó sem lehet arról, hogy a tudományos kommunizmus ideológiailag közeledjék a szociáldemokrata reformizmushoz. Nem kevés az olyan szociáldemokrata, aki egész tevékenységét a kommunistaellenességre és a szovjetellenességre építi. Vannak olyan pártok is, amelyekben büntetik a kommunistákkal fenntartott kapcsolatokat. Az ilyen jelenségek ellen küzdeni fogunk, mert ez csak a reakció malmára hajtja a vizet.

Ugyanakkor az olyan szociáldemokratákkal, akik tudatában vannak felelősségüknek a békéért, s még inkább a szociáldemokrata munkásokkal, egyesíthet és egyesít is bennünket a gondoskodás a népek biztonságáról, a törekvés a fegyverkezési hajsza megfékezésére, s a szembeszállás a fasizmussal, a fajgyűlölettel és a kolonializmussal. Éppen ezen a téren mutattunk és mutatunk ezután is kezdeményező készséget és jóakaratot.

Napjainkban, amikor a feszültség enyhülése valósággá vált, gyakorta felvetődik a kérdés mind a nemzetközi munkásmozgalomban, mind pedig ellenfelei körében: hogyan hat az enyhülés az osztályharcra?

Némelyik burzsoá személyiség csodálkozik és lármát csap amiatt, hogy a szovjet kommunisták, a szovjet nép szolidáris más népeknek a szabadságért és a haladásért folytatott küzdelmével. Ez vagy naivitás, vagy még inkább szándékos ködösítés. Teljesen világos ugyanis, hogy az enyhülés, a békés egymás mellett élés az államközi kapcsolatokra vonatkozik. Ez mindenekelőtt azt jelenti, hogy az államok közötti vitákat és konfliktusokat nem szabad háború útján, erőszak alkalmazásával vagy erőszakkal való fenyegetéssel eldönteni.

Az enyhülés semmiképpen sem hatálytalanítja és nem is hatálytalaníthatja vagy változtathatja meg az osztályharc törvényeit. Senki sem számíthat arra, hogy a kommunisták az enyhülés körülményei között beletörődnek a tőkés kizsákmányolásba, vagy pedig, hogy a monopolisták a forradalom híveivé szegődnek. Viszont a más államok belügyeibe való be nem avatkozás elvének szigorú megtartása, más álla-

mok függetlenségének és szuverenitásának tiszteletben tartása az enyhülés egyik elengedhetetlen feltétele.

Nem titkoljuk, hogy mi az enyhülésben a szocializmus és a kommunizmus békés építéséhez szükséges kedvezőbb feltételek megteremtésének útját látjuk. Ez csak megerősíti, hogy a szocializmus és a béke elválaszthatatlan. Amikor pedig ezt szemünkre vetik, nehéz szabadulni attól a gondolattól, hogy aki ezt teszi, az nem bizonyos abban, hogy a kapitalizmus képes létezni anélkül, hogy agresszióhoz és fegyveres fenyegetőzéshez folyamodjon, más népek függetlensége és érdekei ellen támadjon.

Arra a balos állításra pedig, hogy a békés egymás mellett élés szinte „a kapitalizmus segítését", a „társadalmi-politikai helyzet befagyasztását" jelenti, mi ezt válaszoljuk: minden forradalom elsősorban az adott társadalom belső fejlődésének törvényszerű eredménye. Maga az élet is megcáfolja ezeket a kiagyalásokat a „befagyasztásról". Elég, ha azokra a nagy forradalmi átalakulásokra gondolunk, amelyek az utóbbi években mentek végbe a világban.

Ez tehát a helyzet az enyhülés és az osztályharc kölcsönös kapcsolatának kérdésével. Mi, szovjet kommunisták, a forradalom ügyéhez híven, a békéért harcolunk és fogunk harcolni, mert a béke a legnagyobb jótétemény valamennyi népnek, s az emberiség fejlődésének fontos feltétele.

*

Összegezve az elmondottakat, a Központi Bizottság teljes joggal jelentheti a kongresszusnak, hogy a Szovjetunió nemzetközi helyzete olyan szilárd, mint még soha. Negyedik évtizede élünk békés körülmények között. A szocializmus pozíciói megerősödtek. A feszültség enyhülése vezető tendencia lett. Ez a párt nemzetközi politikájának fő eredménye. Erre a szovjet emberek büszkék lehetnek.

Az SZKP nemzetközi tevékenysége az egész nép ügye. Ez a tevékenység az ország gazdasági és védelmi erejére, szellemi potenciáljára és arra támaszkodik, amit a szovjet nép munkájával alkotott. A sikerek mögött a párt és az állam sok képviselőjének – a PB-tagoknak és póttagoknak, a KB-titkároknak, a KB-tagoknak, a KB-apparátus, a Külügyminisztérium, a Külkereskedelmi Minisztérium, a Külgazda-

sági Kapcsolatok Állami Bizottsága, más minisztériumok és hivatalok munkatársainak, a köztársasági központi bizottságok, a körzeti és területi pártbizottságok vezetőinek és munkatársainak, a városi és a kerületi pártbizottságok, a városi és a falusi pártalapszervezetek tagjainak – tapasztalata és tudása, erkölcsi ereje és megfeszített munkája áll. Gondolom, nem tévedek, ha azt mondom, hogy a kongresszusi küldöttek túlnyomó többségének ilyen vagy olyan formában alkalma nyílt dolgozni nemzetközi területen is. Fontos feladatokat teljesítenek ezen a területen parlamenti képviselőink, központi és helyi tanácsi szerveink, a szakszervezetek, a társadalmi szervezetek, a tudósok és a művészek és természetesen a sajtó, a rádió és a televízió. Szovjet emberek ezrei – a nagykövetségek és más képviseletek munkatársai, geológusok és építőmunkások, orvosok és pedagógusok, kohászok és vegyészek, szállítómunkások és más szakemberek – dolgoznak külföldön.

A Központi Bizottság őszinte elismerését tolmácsolja ezeknek az elvtársaknak, amiért jól megértik és lelkiismeretesen teljesítik internacionalista kötelességüket.

Az elért eredményekre támaszkodva most új feladatokat tűzünk ki nemzetközi téren. Az előirányzott program sikerébe vetett hitünk azon alapszik, hogy az egész szovjet nép támogatja a párt irányvonalát. Ez politikánk sikerének fő biztosítéka. Ez a politika minden nép alapvető érdekeit szolgálja. Ezé a politikáé a jövő!

II. AZ ÖTÉVES TERV EREDMÉNYEI ÉS A PÁRT GAZDASÁGPOLITIKÁJÁNAK FŐ FELADATAI

Engedjék meg, hogy most áttérjek a párt belpolitikájára, mindenekelőtt gazdaságpolitikájára. Ez ugyanis a kommunizmusért folytatott harc egyik döntő területe. Erre összpontosul a párt és a nép fő erőfeszítése.

Az SZKP Központi Bizottságának tervezete bőséges anyagot tartalmaz a szovjet népgazdaság fejlesztésének 1976–1980-ra szóló fő irányairól. Ez lehetővé teszi annak elbírálását, hogy mit végeztünk a beszámolási időszakban, és milyen feladatok állnak az ország előtt.

A kongresszus küldöttei ezenkívül meghallgatják Alekszej Koszigin elvtársnak, az SZKP KB Politikai Bizottsága tagjának, a Szovjetunió Minisztertanácsa elnökének a beszámolóját. Ennélfogva a Központi Bizottság beszámolója csupán a gazdaságfejlesztés eredményeire és perspektíváira vonatkozó leglényegesebb kérdéseket érinti.

1. A kilencedik ötéves terv eredményei

A kilencedik ötéves terv általános eredményeit vizsgálva, a legfontosabb abban foglalható össze, hogy a szovjet nép önfeláldozó munkája, a párt irányító és szervező tevékenysége biztosította a gazdaság szüntelen növekedését. Az ötéves terv alapvető társadalmi és gazdasági feladatait megoldottuk.

Az ötéves terv eredményei különösen akkor keltenek mély benyomást, ha abból a nézőpontból értékeljük őket, hogy ezekben az években mennyivel növekedett az ország gazdasági potenciálja, mekkora volt az abszolút gyarapodás.

E tekintetben a kilencedik ötéves terv egyedülálló más időszakokhoz képest. Minden előző ötéves tervidőszaknál jóval nagyobb növekedést értünk el az ipari termelésben, a beruházásokban, s jóval nagyobb mértékben növekedett a népjólét emelésével kapcsolatos új intézkedések foganatosítására szánt állami előirányzatok összege. Még impozánsabb lett azoknak a fontos termékfajtáknak a listája, amelyeknek volumenében a Szovjetunió első helyre került a világon. A szénhez, a vasérchez, a cementhez és több más termékhez az utóbbi években csatlakozott az acél, a kőolaj, a műtrágya.

Az ipari termelés volumene, amint ezt az irányelvek előirányozták, öt év alatt 43 százalékkal növekedett. Ez munkásosztályunknak, a tudományos-műszaki értelmiségnek és a termelés irányítóinak kiemelkedő sikere.

Külön szeretném kiemelni a beruházások méreteit. Valamennyi gazdasági ágba összesen több mint 500 milliárd rubelt ruháztunk be. Ez lehetővé tette a legfőbb termelési alapok másfélszeres növelését. És ezt mindössze öt év alatt értük el. Ha pedig 1965-tel hasonlítjuk össze, akkor a termelési alapok növekedése gyakorlatilag több mint kétszeres. A csaknem fél évszázad munkájával megteremtett gazdasági potenciál-

hoz mindössze tíz év alatt még egyszer annyit adhattunk. Ilyen a fejlett szocialista társadalom előrehaladása. Ezek eredményeink méretei.

Még egy szempontból értékelnünk kell az ötéves terv eredményeit: hogy miként oldottuk meg azokat a legnagyobb feladatokat, amelyeket a párt kitűzött.

Elsőként kell szólnunk *a nép életszínvonalának emelésében* elért eredményekről: ezt az SZKP XXIV. kongresszusa fő feladatként jelölte ki. Az ország történelmében eddig még nem volt példa olyan széles körű szociális programra, mint amilyent a beszámolási időszakban megvalósítottunk.

Elegendő emlékeztetni arra, hogy újabb szociális intézkedésekre akkora összeget fordítottunk, mint amennyit a két előző ötéves tervidőszakban összesen. Az egy lakosra jutó reáljövedelem majdnem a negyedével növekedett. Hogy képet adjak a végbement változásokról, csak egy példát mondok: 1975-ben a családtagonként havi 100 rubellal, vagy annál nagyobb jövedelemmel rendelkező lakosság létszáma nyolc és félszeresére növekedett 1965-höz képest. Ez a szám azt jelzi, hogy gyökeres változás következett be sok millió ember életszínvonalában és életmódjában.

Az ötéves terv idején 56 millió ember költözhetett jobb lakásba. 40 százalékkal növekedtek a társadalmi fogyasztási alapokból származó kifizetések és kedvezmények. Növeltük a munkások, az alkalmazottak és a kolhoztagok nyugdíját és segélyét, a diákok ösztöndíját. Nagyarányú pozitív változások történtek a falusi dolgozók életkörülményeiben. Ily módon a kilencedik ötéves terv éveiben sikerült jelentősen javítani a nép életét.

A másik sarkalatos kérdés, amelynek megoldásában szintén előbbre jutottunk, *a mezőgazdaság fellendítése, műszaki megújítása, a kolhozok és a szovhozok gazdasági megszilárdítása.*

A párt, a Központi Bizottság és a Politikai Bizottság lankadatlan figyelmet fordított a mezőgazdaságra. Az élet igazolta a Központi Bizottság 1965. évi márciusi plénumán megkezdett irányvonal óriási jelentőségét. A mezőgazdaság anyagi-műszaki bázisának megszilárdítása, a falun végzett nagy szervező és politikai munka előmozdította a földművelés és az állattenyésztés fellendítését.

A kongresszus küldöttei tudják, hogy a mezőgazdaságot úgy kellett fejleszteni az utóbbi öt évben, hogy a természeti erőkkel rendkívül súlyos

küzdelmet folytattunk. Öt évből csupán egyetlen, az 1973-as esztendő volt jó, két évben pedig – 1972-ben és 1975-ben – hallatlanul nagy aszály sújtotta a mezőgazdaságot. A körülmények ilyen kedvezőtlen egybeesésével falvaink egyetlen ötéves tervidőszakban sem találkoztak.

A párt határozott intézkedései, az a megfeszített, sőt, minden túlzás nélkül, hősies munka, amellyel a kolhozokban és a szovhozokban válaszoltak a Központi Bizottság felhívására, lényegesen enyhítette a helyzetet. A mezőgazdaságban egészében véve tovább növekedett a termelés. A nyolcadik ötéves tervhez viszonyítva, az átlagos évi termékvolumen 13 százalékkal volt nagyobb. 14 millió tonnával növekedett az évi átlagos gabonahozam. Növekedett a hús, a tej és más állattenyésztési termékek termelése. Okvetlenül jó szóval kell megemlékeznünk gyapottermesztőinkről és rizstermesztőinkről: az ötéves tervidőszakban gyakorlatilag minden esztendő hatalmas eredményeket hozott a gyapot és a rizs betakarításában.

A kilencedik ötéves tervidőszakban nem csekély eredményeket értünk el egy olyan döntő fontosságú feladat megoldásában, mint *a termelés hatékonyságának emelése*. Ennek legáltalánosabb mutatója: a munkatermelékenység felgyorsult növekedése. S ebből származott az iparban a termékgyarapodás 84 százaléka, az építkezésben 78 százaléka, a mezőgazdaságban pedig az egész gyarapodás. A dolgozók magasabb szakképzettsége és a termelés fejlettebb műszaki ellátottsága vezetett erre az eredményre. 9,3 millió végzett ipari tanuló és több mint 9 millió közép- és felsőfokú végzettséggel rendelkező szakember helyezkedett el a népgazdaságban. Ez idő alatt az iparban a termelési alapok mintegy 40 százalékát, a mezőgazdaságban pedig 56 százalékát újítottuk meg.

A hatékonyság fokozását előmozdította az energetikának, a kőolaj- és földgáztermelésnek, a vegyiparnak, az elektronikának, a gépgyártásnak és az automatizációs eszközök gyártásának minden mást megelőző fejlesztése. Ezeknek az ágazatoknak a termelése olyan sajátos katalizátor, amely meggyorsítja az egész gazdaság átállítását a legújabb műszaki és technológiai bázisra.

Még egy fontos probléma, amelynek a megoldásán lendületesen dolgoztunk a kilencedik ötéves tervidőszakban: *az ország fűtőanyag-, energia-, fém- és nyersanyagszükségletének a biztosítása*. Ezt a problémánkat nem a természeti kincsek elégtelensége, hanem az okozza,

hogy készleteink korlátozottak a sűrűn lakott és az ipari központokhoz közel fekvő térségekben. A kőolajért, a földgázért, a szénért és a vasércért mind távolabbra haladunk keletre és északra. Csupán Nyugat-Szibériában a kőolajtermelés 1975-ben majdnem 150 millió tonnát ért el, a földgázé pedig körülbelül 38 milliárd köbmétert. Ami ezen a zord éghajlatú területen történt és történik, az valóságos hőstett. A haza lelkesedéssel és mély tisztelettel köszönti azt a több százezernyi embert, aki ezt végrehajtotta!

Ily módon gazdaságfejlesztésünk iránya és jellege tökéletesen megfelelt a XXIV. kongresszus elvi előírásainak és irányelveinek. *A kommunista párt irányításával a kilencedik ötéves tervidőszakban újabb hatalmas lépést tettünk a kommunizmus anyagi-műszaki bázisának megteremtésében, a nép életszínvonalának emelésében, az ország biztonságának szavatolásában. Ez a párt gazdasági munkájának politikai eredménye a XXIV. és a XXV. kongresszus közötti időszakban, a szovjet emberek hősies munkájának fő eredménye.*

Kongresszusunk teljes joggal őszinte elismerését nyilváníthatja mindazoknak – kommunistáknak és pártonkívülieknek, férfiaknak és nőknek, a munka veteránjainak és a fiataloknak –, akiknek munkája hazánkat még szebbé, még hatalmasabbá tette.

Régen megállapított tény, hogy a hétköznapok szakadatlan sora, a megszokott mindennapi munka – és valamennyiünket ez köt le – gyakran akadályoz bennünket abban, hogy teljes mértékben felfogjuk a körülöttünk zajló események jelentőségét és méreteit. Még az űrrepülések is valahogy megszokottakká, hétköznapiakká váltak. Mit mondjunk akkor az új üzemek átadásáról, vagy például az új lakónegyedek benépesítéséről? Ennek valahogyan így is kell lennie. Valóban, ez így van rendjén! Ennek így kell lennie azért, mert minden reggel sok-sok tízmillió ember kezdi meg soron levő munkanapját a legszokásosabb módon: a munkapadhoz áll, leszáll a bányába, kimegy a mezőre, vagy mikroszkóp, számítások, grafikonok fölé hajol. Ezek az emberek valószínűleg nem gondolnak arra, milyen nagyszerű dolgot művelnek. De ők, éppen ők azok, akik a párt útmutatásainak eleget téve a szovjetállamot a haladás új és új magaslataira emelik. Amikor korunkat a nagy teljesítmények korának nevezzük, megadjuk a kellő tiszteletet azoknak, akik azt ilyenné tették, megadjuk a kellő tiszteletet a munka embereinek.

Az utóbbi évekre visszatekintve nemcsak a sikereket, hanem a nehézségeket, a hibákat, a megoldatlan problémákat is látjuk. Ezeket a kommunistákra jellemző önkritikával elemeztük a Központi Bizottság plénumain, a párttaggyűléseken és pártkonferenciákon, a köztársasági pártkongresszusokon.

Az objektív természetű nehézségekről már szóltam. A rossz termésű évek szükségszerűen éreztették hatásukat a mezőgazdasági termelésben és néhány közszükségleti cikk gyártásában, a nemzeti jövedelem növekedésének ütemében.

De nemcsak objektív okokról van szó, és ezt nyíltan meg kell mondani. Nem mindig és nem mindenütt dolgoztunk úgy, ahogy ezt saját határozataink megkövetelték. A tervezés tökéletesítése, a gazdasági mechanizmus átalakítása, a termelés intenzívebbé tételére kijelölt irányvonal a tervezettnél lassabban valósult meg.

A termelési kapacitások egy részét nem adták át, vagy nem helyezték üzembe határidőre. Több termelési ágazatban – jóllehet ez a kérdés nemegyszer, mondhatni folytonosan felvetődött – ma is szűk területen alkalmazzák a tudomány és a technika új vívmányait. Nem sikerült még kiküszöbölni a tervezési, technológiai fegyelem és a munkafegyelem megsértését.

Mindez nem homályosíthatja el az ötéves terv nagy eredményeit. Ezeket a fogyatékosságokat azonban látni kell, már csak azért is, hogy még határozottabban harcoljunk ellenük.

Most a párt és az ország életében új, nagy fontosságú szakasz küszöbén állunk.. Megkezdődött a tizedik – mondhatni jubileumi – ötéves terv. A gazdasági eredmények elmélyült, pártszerű igényességtől áthatott elemzésének új tapasztalatok, új alkotó útkeresések, új energia forrásává kell válnia.

2. A párt gazdasági stratégiája és a tizedik ötéves terv főbb sajátosságai

Amint arról már szó esett, a XXIV. kongresszus elvi útmutatásokat adott a fejlett szocialista társadalom viszonyai között folytatandó gazdaságpolitika alapvető kérdéseiben. A XXV. kongresszusra vár az a feladat, hogy ezeket az útmutatásokat az előttünk álló ötéves terv-

re és hosszabb távra alkalmazva konkretizálja. Fő feladatainkat, a gazdasági tevékenység alapvető irányait tekintve a kilencedik és a tizedik ötéves terv egységes egész. A párt gazdaságpolitikájának hosszú távú orientációjáról van szó, amelyben, Lenin szavaival élve, „munkánk, politikánk, taktikánk, stratégiánk általános tervét" látjuk.

Mint minden stratégia, a párt gazdasági stratégiája is a feladatok kitűzésével, az alapvető, hosszú távú célok kijelölésével kezdődik. Közülük a legfőbb a nép anyagi és kulturális életszínvonalának szakadatlan emelése. A gazdasági stratégia magában foglalja az eszközök pontos meghatározását, azoknak az utaknak a kijelölését is, amelyek a kitűzött célokhoz vezetnek. Ez a társadalmi termelés dinamikus és arányos fejlesztését, hatékonyságának fokozását, a tudományos-technikai haladás meggyorsítását, a munka termelékenységének növelését, a munka minőségének teljes erőnkből való javítását jelenti a népgazdaság minden láncszemében. Mindez meghatározza a tizedik ötéves terv fő feladatát is, ahogyan az a párt Központi Bizottságának a népgazdaságfejlesztés fő irányairól szóló dokumentumában megfogalmazódott.

Az előző kongresszus határozatainak megfelelően, a tizedik ötéves terv előkészítése az ország 1990-ig szóló távlati gazdaságfejlesztési irányvonalának kidolgozásával egyidejűleg folyt. A 15 évre szóló orientációk nem lehetnek és nem is kell, hogy annyira direktíva jellegűek és részletesek legyenek, mint az ötéves tervek. Rendeltetésük más: az, hogy jó előre meghatározzák az előttünk álló feladatok jellegét és mértékét, összpontosítsák az erőket megoldásukra, világosabban jelezzék az esetleges problémákat, nehézségeket, s megkönnyítsék az ötéves terv keretein túlnövő programok és tervezetek kidolgozását és végrehajtását.

A konkrét számokon, a távlati feladatokon még sokat kell dolgoznunk. A már elvégzett számításokból azonban kitetszik, hogy az 1976–1990-es években az ország körülbelül kétszer akkora anyagi és pénzügyi forrásokkal rendelkezik majd, mint az elmúlt ötéves tervben. Ezáltal új lehetőségek nyílnak az utóbbi kongresszusok és a párt programjában kitűzött fő társadalmi-gazdasági feladatok teljesítésére. Ez mindenekelőtt *a szovjet emberek anyagi jólétének további növelésére, munka- és életkörülményeik javítására, az egészségügy, a közművelő-*

dés, a kultúra jelentős előrehaladására vonatkozik, mindarra, ami elősegíti az új ember formálását, a személyiség sokoldalú fejlesztését, a szocialista életmód tökéletesítését.

Országunkban a legutóbbi 15 év során az egy főre jutó reáljövedelem körülbelül kétszeresére, az anyagi javak és szolgáltatások teljes volumene pedig körülbelül 2,4-szeresére növekedett. Ez képet ad azoknak a feladatoknak méreteiről, amelyeket a következő 15 éves időszakra kitűzhetünk. Minden egyes ötéves tervvel növekedni fog a szovjet emberek ellátása kiváló minőségű élelmiszerekkel és közszükségleti cikkekkel. Sokat teszünk majd más nagy szociális problémák, elsősorban a lakáskérdés megoldásáért is.

Jelentős haladást tervezünk ezeken a területeken már a tizedik ötéves tervben. Néhány konkrét mutatót említek.

A munkások és alkalmazottak átlagbérét öt év alatt 16–18 százalékkal, a kolhozparasztoknak a közös gazdálkodásból származó jövedelmét pedig 24–27 százalékkal kívánjuk növelni. A lakosság részére a társadalmi fogyasztási alapokból biztosított kifizetések és juttatások 28–30 százalékkal növekednek. A könnyű- és élelmiszeripar, valamint a közszolgáltatások fejlesztésére a tizedik ötéves tervben több mint 31 milliárd rubelt fordítunk, hatmilliárddal többet, mint az elmúlt tizenöt évben.

A kiskereskedelmi áruforgalom volumenét 60 milliárd rubellal kívánjuk növelni. Hangsúlyozni kell, hogy a párt továbbra is biztosítja az alapvető árucikkek szilárd állami kiskereskedelmi árát, s a szükséges feltételek létrejöttétől és a tartalékok felhalmozódásától függően néhány árufajta esetében árleszállításokat hajt végre.

A Központi Bizottság a fő irányok tervezetének kidolgozásakor megkülönböztetett figyelmet fordított a lakásépítésre. Az ötéves terv előirányzata: 550 millió négyzetméter. A tervezőktől és az építőktől szigorúan megköveteljük a lakástervezés javítását s azt, hogy szép és jó minőségű lakásokat építsenek. Ugyanakkor jelentősen növelni kívánjuk a bútorok, az edények és a háztartási gépek gyártását. Az új lakásokban váljon minden az emberek örömére. Ilyen formában – komplex módon, sokoldalúan – igyekszünk megoldani a lakáskérdést.

A szociális feladatok között nincs fontosabb, mint a szovjet emberek egészségéről való gondoskodás. Eredményeink közismertek. Ugyanakkor látni kell a feladatokat is. Ezek az egészségügy szervezésének

javításával, a kórházak és a klinikák hálózatának bővítésével, az orvosi fölszerelések és nagy hatású gyógyszerek gyártásának növelésével függenek össze. Kapcsolódnak az orvostudomány további fejlesztéséhez, a legveszélyesebb betegségek elleni átfogó küzdelem kibontakoztatásához is. Sokat kell tenni azért, hogy megjavítsuk az anyák és gyermekek egészségvédelmét, bővítsük a gyógyfürdők, az üdülők, a diákotthonok hálózatát.

Ismeretes, hogy néhány egészségügyi intézmény munkájának színvonala sajnálatos módon még mindig jogos szemrehányásokra ad okot. Az Egészségügyi Minisztériumnak ebből le kell vonnia a megfelelő következtetéseket. Az egészségügy fejlesztésére a tizedik ötéves tervben jelentős anyagi eszközöket fordítunk. Ezeket rendeltetésszerűen és teljes mértékben fel kell használni. A szövetségi köztársaságokban a kommunista pártok központi bizottságainak, a körzeti és területi pártbizottságoknak, a helyi tanácsoknak kötelességük, hogy ezeket a kérdéseket állandóan figyelemmel kísérjék.

A párt gondoskodása a dolgozókról a közművelődés és a kultúra továbbfejlesztésére hozott intézkedésekben is megnyilvánul. Ezekre a kérdésekre még visszatérek.

A párt az átfogó szociális program meghatározása során abból indul ki, hogy ennek teljesítése elősegíti a munkások, a kolhozparasztok és az értelmiségiek munkaaktivitásának a növekedését, mindenkit jobb munkára ösztönöz. Nem szükséges magyarázni, hogy ennek mekkora a jelentősége. Hiszen éppen a termelés fokozása, a gyártmányok mennyiségének növelése és minőségének javítása teremti meg az anyagi jólét emelésének alapvető és döntő feltételét.

A párt gazdasági stratégiájában – mind a tizedik ötéves tervet, mind pedig hosszabb távlatokat tekintve – központi helyet foglal el *az ország gazdasági erejének további növelése, a termelési alapok bővítése és gyökeres megújítása, a nehézipernak – a gazdaság alapjának – folytonos és kiegyensúlyozott növelése.*

Ez hatalmas feladatokat állít azok elé az ágazatok elé, amelyeknek ki kell elégíteniük a fémek, a fűtőanyagok, az energia, a vegyipari termékek, a fa és más építőanyagok iránti egyre növekvő igényeket.

Különleges felelősség hárul azokra az ágazatokra, amelyek a népgazdaság minden területét modern gépekkel és berendezésekkel hivatottak ellátni: a gépgyártásra. Már a tizedik ötéves tervben előirá-

nyoztuk, hogy a gépipari termelés volumenét több mint másfélszeresére növeljük. Egyidejűleg javulnia kell a gépipar szerkezetének is, rugalmasabbá és a műszaki újdonságokra érzékenyebbé kell válnia. Ez megköveteli, hogy fokozottabb figyelmet fordítsunk a szerszámgépgyártás, a műszergyártás, az elektrotechnikai és elektronikai ipar fejlesztésére.

A nehézipar fejlesztését tekintve – a népgazdaság más ágaihoz hasonlóan – mind nagyobb jelentősége van a két-három ötéves tervre számított nagy komplex programok kidolgozásának. Ilyen a fűtőanyag-energetikai komplexum, a fémkohászat, a vezető gépgyártási ágazatok fejlesztésének programja. Az ilyen programokat csak hosszú távon lehet kidolgozni, csak így lehet szoros kapcsolatot teremteni közöttük, biztosítani forrásaikat, s idejében egyeztetni őket. Ezeknek a programoknak figyelembe kell venniük a tudomány és a technika szakadatlan hazai és világméretű fejlődését, s azokat a lehetőségeket, amelyek a más államokkal kialakított együttműködésben rejlenek. Továbbá elő kell irányozniuk a termelőerők célszerűbb elhelyezését az ország területén, tekintetbe kell venniük az új, nyersanyagban és fűtőanyagban különösen gazdag körzetek kiaknázásának szükségességét.

Továbbfejlesztjük egyebek közt a nyugat-szibériai komplexumot, amely távlatilag az ország ellátásához szükséges kőolajnak és földgáznak mintegy felét, a műguminak és a műanyagnak jelentős részét adhatja.

Alapvetően új szakaszt tervezünk a kelet-szibériai termelőerők kiaknázásában. Egyedül a szajani komplexum – amelyhez az energiát a világ legnagyobb kapacitású erőműve, a Szajan-Susenszkaja vízerőmű szolgáltatja – több olyan ipari létesítményt foglal majd magában, amelyek fémkohászatra és gépgyártásra szakosodnak.

Nagy jelentősége van a bajkál–amuri vasútvonal építésének. Úgy tűnik fel, még nem is olyan rég zavarták meg a tajga évszázados nyugalmát az első építők. Most már lázas ütemben folyik a munka. Határidő előtt átadták üzemi használatra a BAM–Tinda szakaszt, felépítettek 70 hidat, mintegy 1200 kilométer hosszúságú autóutat létesítettek, és az építők tovább gyorsítják a munka ütemét. Engedjék meg, hogy a XXV. pártkongresszus nevében forró szeretettel üdvözöljem az úttörő hősi kollektívákat. Munkájuk hatalmas természeti

kincsekhez juttatja a hazát, új életet ad Szibéria, az Észak, Közép-Ázsia és a Távol-Kelet óriási körzeteinek. Sikereket kívánunk nekik nehéz, de az ország számára rendkívül fontos munkájukhoz.

Ahhoz, hogy sikeresen oldjuk meg az ország előtt álló szerteágazó gazdasági és társadalmi feladatokat, nincs más út, mint *a munka termelékenységének gyors növelése, a társadalmi termelés hatékonyságának nagymértékű fokozása.* A hatékonyság kulcskérdésként való kezelése – és erről újra és újra szólnunk kell – egész gazdasági stratégiánk legfontosabb alkotórésze.

A nyolcvanas években e feladat megoldása kiváltképpen sürgetővé válik. Ez mindenekelőtt a munkaerőforrások problémájának kiéleződésével függ össze. Nem további munkaerők bevonására kell majd számítanunk, hanem csak a munka termelékenységének növelésére. A kézi munka arányának jelentős csökkentése, a termelés komplex gépesítése és automatizálása elengedhetetlen feltétele a gazdasági növekedésnek.

Továbbá: az ország energia- és nyersanyagszükséglete állandóan nő, ezeknek a termelése pedig mindinkább drágul. Következésképpen, hogy ne kelljen rendkívüli mértékben növelni a beruházásokat, el kell érni, hogy a forrásokat ésszerűbben használjuk fel, így csökkentenünk kell a termelés anyagigényességét, olcsóbb és hatékonyabb anyagokat kell alkalmazni, és gazdaságosan kell kitermelni őket.

Végül, a népgazdaság fejlődésének mértékében, a városok és az ipari központok növekedésének arányában mind több anyagi eszközt igényel majd a környezetvédelem. Csupán a mostani ötéves tervben 11 milliárd rubelt fordítunk erre a célra. És ez az összeg növekedni fog. A gazdasági potenciálnak és a dolgozók anyagi jólétének gyors növekedési üteme mellett a környezetvédelemhez szükséges eszközöket csak a termelés hatékonyságának növelésével teremthetjük elő.

Azt sem lehet figyelmen kívül hagyni, hogy a következő időszakban több erőforrást kell fordítanunk a közlekedés, a posta, az anyagellátás rendszerének gyorsabb fejlesztésére, vagyis mindarra, amit infrastruktúrának neveznek. A múltban ennek több összetevőjére, így az útépítésre, a raktárgazdálkodásra egyszerűen nem fordíthattunk kellő figyelmet. Most foglalkoznunk kell velük, méghozzá komolyan.

Mindez sok kérdést vet föl. Hatalmas munka áll előttünk. Mélyrehatóminőségi változásokat kell elérnünk a népgazdaság szerkezeté-

ben és műszaki színvonalában, jelentős mértékben meg kell változtatni a népgazdaság arculatát. Ezt jelenti a gyakorlatban a pártnak a hatékonyság növelésére hozott határozata.

Az új ötéves tervnek mindebben nagy szerepe van, nemhiába nevezték el *a hatékonyság és minőség ötéves tervének*. Ez egyik legfőbb sajátossága.

Természetesen a mennyiségről sem feledkezünk meg. A tizedik ötéves terv időszakának szovjet gazdasága az igazán hatalmas méretek gazdasága. A nemzeti jövedelmet 1980-ban 457,5 milliárd rubelra tervezzük, vagyis 96 milliárddal kívánjuk növelni. Az ipari termelés értéke majdnem 197 milliárd rubellal nő, és meghaladja majd a 720 milliárdot.

Ezzel együtt a növekedés üteme sok tekintetben valamivel alacsonyabb lesz, mint a kilencedik ötéves tervben. Mivel magyarázható ez? Ebben bizonyos mértékig az előző évek nehézségei tükröződnek. Ez azonban átmeneti és korántsem döntő tényező. A legfontosabb az, hogy ebben az ötéves tervben a népgazdaság fejlesztésének nagyobb kiegyensúlyozottságát és arányosságát igyekeztünk biztosítani, jobb feltételeket teremteni a munka minőségi mutatóinak emeléséhez. A gazdaság valamennyi ágazatát, minden egyes minisztérium és vállalat munkáját a hatékonyság és a minőség lényeges javítására kell irányítani. Ez most a legfontosabb feladatunk.

A minőség kérdését nagyon átfogóan értelmezzük. Ez magában foglalja a gazdasági tevékenység minden oldalát. A kiváló minőség a munkával és az anyagi eszközökkel való takarékosságot, az exportlehetőségek növelését, végső fokon pedig a társadalom igényeinek jobb, teljesebb kielégítését jelenti. Ezért kell a termelés minőségének javítására összpontosítani a tervezés és irányítás egész mechanizmusát, az anyagi és erkölcsi ösztönzés egész rendszerét, a mérnökök és a tervezők erőfeszítéseit, a munkások tudását. A pártszervezetek, a szakszervezetek és a Komszomol figyelmének állandóan erre kell irányulnia.

A hatékonyságot előmozdító irányvonal a tizedik ötéves tervben abban fejeződik ki, hogy a munka termelékenységének növelésével kell biztosítani az ipari termelés növekedésének körülbelül 90 százalékát s a mezőgazdasági és építőipari termelés teljes növekedését. Egészében a nemzeti jövedelem növekedésének 85–90 százalékát a munka

hatékonyságának növelésével kell elérni, szemben a legutóbbi ötéves terv 80 százalékos arányával.

Az elmondottakat figyelembe véve különösen tűrhetetlenek az olyan hibák, mint a munkaidő-veszteség és az állásidők, a munkaütem egyenetlensége, a gyenge munka- és technológiai fegyelem, a káderek nagyarányú fluktuációja sok vállalatnál. Szükséges az anyagi és pénzügyi források racionálisabb és gondosabb kihasználása. Ezek a kérdések éles formában vetődtek fel a Központi Bizottság tavaly decemberi plénumán. Bármennyire nőjön is társadalmunk gazdagsága, a népgazdaság fejlesztésének, a népjólét emelésének legfontosabb feltétele a legszigorúbb takarékosság és a gazdaságosság marad.

Igen fontos pártfeladatunk, hogy pontosan számon tartsunk és hatékonyan felhasználjunk minden egyes rubelt és munkaórát, értékesítsük a termékek minden tonnáját, s határozottan szembeszálljunk a gazdaságosság semmibevételével és a hanyagsággal. Hiszen drága hazánk gazdagságának és erejének növeléséért, népünk jóléteért és felvirágzásáért takarékoskodunk.

A tizedik ötéves tervben előirányzott népgazdaság-fejlesztési mutatókat az előző ötéves tervénél kisebb ütemben növekvő beruházásokkal kell elérni. A beruházások összvolumene rendkívül jelentős lesz – 630 milliárd rubel értékű; a kilencedik ötéves tervben végrehajtott 42 százalékos növekedéssel szemben viszont ezúttal 24–26 százalékkal emelkedik. Azért tartjuk ezt célszerűnek, mert fontos, hogy a már meglevő berendezések, a már létrehozott kapacitások teljesebb kihasználására tegyük a hangsúlyt. Ez a népgazdaság intenzifikálásának irányvonala is.

A termelési kapacitások nem teljes kihasználása miatt évről évre sok milliárd rubel értékű terméktől estünk el. Ez, mint mondják, tiszta veszteség. Valószínűleg azonban azért sem kevesebb a veszteség, mert korántsem minden minisztérium és irányító szerv törekszik a szakosodás aktív fejlesztésére, az eszközök átcsoportosítására, az ágazatközi termelés érdekében, a szerszámok és felszerelések a szabványosított részegységek és alkatrészek gyártására szakosodott üzemek kialakítására. Minden mértéket felülmúlóan szétforgácsolt a javítóbázis. Az ilyen tendenciák mindenfajta készlet nagymérvű elfecsérlésével járnak.

Ma sok gazdasági vezető szinte mindent maga akar biztosítani ma-

gának, mert ez állítólag megbízhatóbb módszer, az „idegen" szállítók becsaphatják az embert. Ezt a felfogást az alakította ki, hogy nálunk még sok ponton megsértik a tervfegyelmet és nem tartják meg a szerződéseket. Ez ellen azonban a fegyelem növelésével kell harcolni, s nem naturális gazdálkodásra kell törekedni, a vállalati szűklátókörűség tendenciáját erősíteni. Meggyőződésem, hogy a párt, a Központi Bizottság fel tudja számolni ezt a tendenciát, és mindent meg is tesz evégett.

Ami a beruházásokkal kapcsolatban a mostani feladatokat illeti, erőinket az 1976-ban üzembe helyezendő objektumokra kell koncentrálni, s ezeket nem az év végén, hanem pontosan a tervezett határidőre kell üzembe helyezni. Az újonnan üzembe helyezett vállalatok előirányzott mutatóit is határidőre kell elérni.

A holnap radikálisabb intézkedéseket követel. Meg kell változtatni a hozzáállást a tervezéshez és a beruházások felhasználásához, a folyamatban levő termelést és az új beruházásokat egységes egészként kell tervezni. A beruházási kereteket a minisztériumok és a vezető szervek részére nem általában, nem az új objektumok alapján, hanem a termelés tervezett növelése alapján kell odaítélni. Az anyagi és a pénzügyi erőforrásokat elsősorban a meglevő vállalatok technikai berendezéseinek megújítására és rekonstrukciójára kell irányítani, oda, ahol a termelési kapacitást új beruházások nélkül, vagy aránylag kisebb beruházással lehet bővíteni.

Gyorsan, gazdaságosan és korszerű technikával kell építeni – ez a beruházások magas fokú hatékonyságának alapfeltétele. Meggyőződésünk, hogy az építők sokmilliós serege pontosan így jár majd el.

A tizedik ötéves terv, akárcsak valamennyi ötéves terv, a szocialista hazánkat alkotó valamennyi köztársaság, nemzet és nemzetiség fejlesztésének programja lesz. A szovjet társadalom gazdasági és társadalmi fejlődése az OSZFSZK, Ukrajna és Kazahsztán, Belorusszia és Moldávia, a közép-ázsiai köztársaságok és a Baltikum, a Kaukázusontúli Terület fejlődéséből tevődik. Az országos keretek között kialakult egységes gazdasági szervezet a népek barátságának és együttműködésének szilárd anyagi alapja.

Az SZKP Központi Bizottsága elégedetten állapítja meg, hogy „A Szovjetunió népgazdasága 1976–1980. évi fejlesztésének fő irányai" című tervezetet valamennyi területen, körzetben és köztár-

saságban a politikai aktivitás légkörében és tárgyszerűen vitatták meg. Ez újból megmutatta, hogy a dolgozók erősen érdekeltek a párt által kitűzött feladatok teljesítésében. A tervjavaslathoz a vita során 7,6 millióan szóltak hozzá, több mint egymillió javaslat és észrevétel hangzott el. A Politikai Bizottság által létrehozott különbizottság megvizsgálja a dolgozók javaslatait, s figyelembe veszi őket az ötéves terv kidolgozásakor.

A soron levő ötéves terv sikeres teljesítésének fontos feltétele, hogy a párt gazdaságpolitikáját egységesen támogassák a kommunisták, az egész szovjet nép, és az első naptól kezdve lendületesen dolgozzanak rajta. Pontosan meg kell valósítani a pártdirektívákat, a figyelem középpontjába kell állítani a társadalom, az állam, a nép érdekeit. Így és csakis így dolgozhat minden kommunista, mindenki, aki szívén viseli közös ügyünket.

3. A gazdaság fejlesztésének súlyponti kérdései a jelenlegi szakaszban

A gazdaságpolitika fő irányainak és sajátosságainak keretében – ezekről már szóltam – kiemelhető jó néhány olyan konkrét súlyponti kérdés, amely különleges figyelmet érdemel a kongresszuson. Ezekre részletesen kitérek.

A TUDOMÁNYOS-TECHNIKAI HALADÁS MEGGYORSÍTÁSA

Elsőrendű feladat marad a tudományos-technikai haladás meggyorsítása. Ennek jelentőségét, mint emlékeznek rá, nagy nyomatékkal hangsúlyozta az SZKP XXIV. kongresszusa. Mi, kommunisták, abból indulunk ki, hogy a tudományos-technikai forradalom csak a szocializmus viszonyai között halad helyes, az ember és a társadalom érdekeinek megfelelő irányban. Igaz ez fordítva is: csak a tudomány és a technika gyorsított fejlesztése alapján oldhatjuk meg a társadalmi forradalom végső célját, a kommunista társadalom felépítését.

A kongresszus határozatait végrehajtva a tudományos-technikai

potenciál jelentős mértékű növekedését értük el. Még jobban kiszélesedett a tudományos kutatások frontja. Mind nagyobb méreteket ölt a több százezer feltaláló és újító munkássága. Számos tudományostermelő egyesülés és egész ágazatok élenjáró technikai szintet értek el. Az országban gyártott sok berendezés, egyes géptípusok, sok technológiai folyamat megfelel a legjobb nemzetközi eredménynek.

Koránt sincs azonban mindenütt így. Vannak olyan terméktípusok, amelyeket a beszámolókban „újaknak" minősítenek, valójában azonban csak gyártási időpontjukat, nem pedig műszaki szintjüket tekintve minősíthetők újnak. Részben ez vonatkozik számos, építőipari és útépítő gépeket, könnyű- és élelmiszeripari berendezéseket, építőanyagokat és öntödei gépeket, valamint más termékeket előállító vállalat termékeire. Még sokat kell tenni azért, hogy a tudomány eredményeit ne csak egyes – még ha a legragyogóbb – kísérleteknél és bemutatókon, hanem ezer és ezer új termékfajtánál alkalmazzák, az egyedi gépektől kezdve egészen a munka- és életkörülmények javítását szolgáló összes tényezőig. Az új tudományos eszmék gyakorlati alkalmazása napjainkban nem kevésbé fontos feladat, mint a kidolgozásuk.

Az elmondottakat természetesen nem szabad úgy értelmezni, mintha csökkenne az érdeklődés az alaptudomány iránt. Helyes a mondás: semmi sem gyakorlatibb, mint a jó elmélet. Nagyon jól tudjuk, hogy a tudományos-technikai fejlődés szélesen áradó folyama kiapad, ha nem táplálják állandóan az alapkutatások.

A párt továbbra is állandóan gondoskodik az egész tudomány fejlődéséről, annak legfontosabb vezérkaráról, a Tudományos Akadémiáról. Megalapításának 250. évfordulójáról az elmúlt ősszel széles körben megemlékeztek. Itt összpontosul tudományunk színe-virága, itt találhatók a tudományos iskolák és irányzatok tapasztalatokban gazdag megalapítói és a legtehetségesebb fiatal tudósok, akik új utakat törnek az ismeretek csúcsai felé. A párt nagyra értékeli az Akadémia tevékenységét, és növelni fogja az elméleti kutatások középpontjaként, az országban folyó egész tudományos munka koordinátoraként betöltött szerepét.

A párt Központi Bizottsága és a kormány utasítására az akadémiai intézetek a minisztériumokkal és irányító szervekkel közösen elkészítették a tudományos-technikai haladás és a belőle adódó társadalmi-gazdasági következmények 1976–1990-re szóló komplex programter-

vezetét. Ezt a munkát feltétlenül folytatni kell, mivel szerves része a most folyó és a távlati tervezésnek, s olyan támpontokat ad, amelyek ismerete nélkül elképzelhetetlen a sikeres gazdaságirányítás.

Nagyon jelentősnek tartjuk az olyan tudósok és szakemberek munkáját, akik a legfontosabb ágazati kutatóintézetekben és a tervező intézményekben dolgozva, közvetve biztosítják a tudomány és a termelés integrációját.

A tudományos-technikai forradalom sikere, kedvező hatása a gazdaságra, a társadalmi élet minden oldalára, nem biztosítható csupán a tudományos munkatársak erőfeszítéseivel. Mind fontosabbá válik, hogy ebbe a történelmi jelentőségű folyamatba bevonják a társadalmi termelés minden résztvevőjét, a gazdasági mechanizmus valamenynyi láncszemét.

A tudományos-technikai forradalom alapvető változásokat követelt a gazdasági tevékenység stílusában és módszereiben, határozott harcot a vaskalaposság és a rutin ellen, megköveteli, hogy valóban tiszteljük a tudományt, éljünk a segítségével, számoljunk vele. Megköveteli a tervezés és a gazdasági ösztönzés tökéletesítését avégett, hogy olyan viszonyokat hozzunk létre, amelyek meggyorsítják az egész folyamatot – a találmánytól a tömegtermelésig –, és az elavult termékek kibocsátásának útjába biztos gazdasági korlátokat állítanak.

Mindez a legteljesebb mértékben pártfeladat. És talán egész gazdasági építőmunkánkban nincs ma aktuálisabb és felelősségteljesebb feladat.

A MEZŐGAZDASÁG TOVÁBBI FEJLESZTÉSE ÖSSZNÉPI FELADAT

Nagy munka vár ránk a mezőgazdaságban. Itt a párt két egymással összefüggő célt tűz ki. Az első: az országot megbízhatóan el kell látni élelmiszerrel és mezőgazdasági nyersanyaggal, és ehhez mindig elegendő tartalékra van szükség. A második: tovább kell haladnunk a városi és falusi élet anyagi és kulturális viszonyainak egymáshoz való közelítésében, ami programbeli követelmény.

Mindkét célnak elvi gazdasági és politikai jelentősége van. Mindkettő meghatározza a lenini agrárpolitikát alkotóan továbbfejlesztő

pártirányelvek tartalmát. Ezek az irányelvek teljességgel megfelelnek a kolhozparasztság és a munkásosztály alapvető érdekeinek, kiállták az idők próbáját, és az egész nép egyetértett velük. Tehát helyesnek bizonyultak, s a párt számára a továbbiakban is irányadóak.

Realisták vagyunk. Jól tudjuk, hogy a mezőgazdasági termelés minőségi átalakítása időt, munkát, hatalmas befektetéseket igényel. Mi több, különböző – legfőként objektív történelmi – okokból csak az utóbbi időben kezdtünk nagy anyagi eszközöket fordítani ennek az ágazatnak a fejlesztésére. A szovjethatalom éveiben a mezőgazdaságra fordított 320 milliárd rubel összegű beruházásból 213 milliárd a legutóbbi két ötéves terv időszakára jutott.

A mezőgazdasági beruházások három alapvető területre összpontosultak:

Gépesítés. A kolhozok és a szovhozok az utóbbi tíz évben több mint 3 millió traktort és 900 000 betakarító kombájnt, 1 800 000 teherautót és különleges gépkocsit, sok milliárd rubel értékű más mezőgazdasági gépi berendezést kaptak. A mezőgazdasági munka energiaellátottsága megkétszereződött.

Talajjavítás. 6,4 millió hektár öntözött és több mint 8 millió hektár lecsapolt területet állítottak a mezőgazdasági termelés szolgálatába. Más nagy talajjavítási munkákat is végrehajtottak.

Kemizálás. 1966-tól 1975-ig a műtrágya felhasználása 2,8-szeresére, a vegyi növényvédő szerek felhasználása kétszeresére nőtt.

Mindez szilárd, megbízható alapot teremtett, amelyen a mezőgazdaság a gazdaság magasan fejlett szektorává válik. S már kézzelfogható eredmények születnek. A legutóbbi két ötéves terv során a gabonafélék terméshozama 1,4-szeresére nőtt. A munka termelékenysége a közös gazdaságokban 58 százalékkal emelkedett. A mezőgazdasági termelés egy lakosra számítva majdnem negyedével növekedett, miközben az ország lakossága 23 millióval gyarapodott.

Az elért eredményeket méltányolva, világosan látjuk: még nagyon sokat kell tennünk azért, hogy biztosítsuk a mezőgazdaság gépekkel, műtrágyával és energiával való ellátottságának a mai körülményeknek megfelelő színvonalát. Ezért a továbbiakban is ugyanilyen állhatatossággal kell megvalósítanunk a párt irányvonalát.

Így is teszünk. Az új ötéves tervben a mezőgazdaság fejlesztésére a tervek szerint 172 milliárd rubelt fordítunk, vagyis 41 milliárddal

többet, mint a legutóbbi ötéves tervben. Meggyőződésem, hogy a kongresszus küldöttei, az egész párt támogatják a Központi Bizottságnak ezt az irányvonalát.

A tizedik ötéves tervben a kolhozok és a szovhozok – a kilencedik ötéves terv 307 millió tonnájával szemben – 467 millió tonna műtrágyát kapnak. Másfélszer annyi gépet kapnak, méghozzá korszerűbb, nagyobb termelékenységű és szélesebb választékú gépparkból. Ez lehetőséget ad arra, hogy alapjában befejezzük a gabonatermelés komplex gépesítését, jelentős mértékben növeljük a gépesítés szintjét más földművelési ágazatokban és az állattenyésztésben.

Növekszik a talajjavítási munkák volumene. Az országban már művelés alá vett 25 millió hektár öntözött és lecsapolt földterülethez öt év alatt újabb 9 millió hektárt csatolunk. Széles körben kibontakozik a talajjavítási munka a nem feketeföldű övezetben. Új, hatalmas öntözőrendszereket hozunk létre az ország európai részének déli és délkeleti területein, Közép-Ázsiában és Kazahsztánban. Ez nagyon nagy dolog. Az élenjáró gazdaságok az öntözött területekről háromnégyszer annyi termést takarítanak be, mint a nem öntözött földekről. Tapasztalataikat felhasználva, a szakembereket felkészítve, mindenütt ilyen eredményeket kell elérni.

Amint tudják, a mezőgazdasági termelés évi átlagos volumenét a tervek szerint 14–17 százalékkal kell emelni az előző ötéves tervhez képest. A legidőszerűbb feladat a gabonatermesztés növelése. Ez a mezőgazdaságban dolgozó kommunistáknak, valamennyi kolhoztagnak és a szovhozok munkásainak döntő feladata. Az évi gabonatermelést átlagban minimálisan 35–40 millió tonnával kell növelni. Ezzel meg tudunk birkózni. Amint ismeretes, az előző ötéves terv egyes éveiben már betakarítottunk ilyen terméseket. Ha valamennyi tartalékunkat bevetjük, akkor még nagyobb eredményeket is elérhetünk.

Miközben kiemeljük a gabonatermesztés növelésének feladatát, nem csökkenthetjük a más mezőgazdasági kultúrákra fordított figyelmet sem. Jelentős növekedést kell elérni a cukorrépa-, gyapot-, zöldség- és gyümölcstermesztésben. Itt nincsenek „apróságok" – a hagymát nem lehet burgonyával helyettesíteni, sem pedig a napraforgóolajat paradicsomlével; a szovjet ember asztalán minden szükségesnek ott kell lennie. Ennek biztosítása a mezőgazdaság dolgozóinak közvetlen kötelessége.

Sok a tennivalónk az állattenyésztésben is. Meg kell gyorsítani az intenzív módszerek bevezetését. Emelni kell a termelékenységet, s növelni a szarvasmarha- és baromfiállományt. Újból hangsúlyozni szeretném, hogy az állattenyésztés fellendülésének alapja továbbra is a takarmányozás. Ezért nagyszabású intézkedéseket kell tenni a takarmánykultúrák terméshozamának növelésére, a rétek és a legelők javítására. Meg kell gyorsítani az átmenetet a korszerű takarmánykészítési, -feldolgozási és -felhasználási technológiákhoz, aktívabban kell fejleszteni a táptakarmányipart.

A pártnak a mezőgazdaság gyors ütemű fejlesztését kijelölő irányvonala keretében, a munka alapvető irányának minden általános vonása mellett, valamennyi ötéves tervnek megvannak a maga sajátosságai. Most olyan mértékben, ahogyan a mezőgazdaság anyagi-műszaki bázisa erősödik, előtérbe kerül a mezőgazdaság hatékonyságának, a minőségi mutatók javításának a feladata.

Ez mindenekelőtt a káderek felelősségének fokozását, kezdeményezőkészségük növelését követeli meg. Gondoskodni kell arról, hogy az állami eszközöket és anyagkészleteket a lehető legjobban hasznosítsák, s a kolhozok és a szovhozok belső tartalékait jobban kihasználják. Itt még nagyok a lehetőségek.

Meggyőző erővel tanúskodik erről élmunkásaink ezreinek és ezreinek munkája. Közülük sokan most itt vannak ebben a teremben a kongresszus küldötteiként. A mezőgazdaság olyan országszerte ismert szakemberei, mint Tyerentyij Malcev, Alekszandr Gitalov, Turszunoj Ahunova, Mihail Klepikov, Lejda Pejpsz, Nyikolaj Bocskarjov és mások. Igen jó, hogy az ilyen emberekből mind több van. Ők tetteikkel megmutatják, hogy a jó és gondos munka még rossz időjárási viszonyok között is kiemelkedő eredményeket hoz.

De nem szabad, nincs jogunk szemet hunyni afelett, hogy még mindig előfordulnak olyan esetek, amelyek azt mutatják, hogy a földet gyengén művelik meg, a technikát és a műtrágyát rosszul használják fel. Erről itt a kongresszuson beszélnünk kell, hogy növeljük minden mezőgazdasági dolgozó felelősségérzetét.

Moldáviának, az OSZFSZK több területének, Ukrajnának, Belorussziának és néhány más köztársaságnak a tapasztalatai azt bizonyítják, hogy a termelés gyors mennyiségi növelésének, a munkatermelékenység jelentős fokozásának és az önköltség csökkentésének

nagy lehetőségei rejlenek a termelésnek a gazdaságközi kooperáción és az agráripari integráción alapuló szakosodásában és koncentrációjában. Azaz aktívabban kell haladni ebben az irányban. Szervezeti munkánknak, tervezésünknek, a gazdasági szabályozóknak teljes erővel segíteniük kell ezt a pozitív folyamatot.

A mezőgazdaság hatékonyságának fokozása megköveteli, hogy azokra a konkrét feladatokra összpontosítsuk a figyelmet és az eszközöket, amelyeknek a megoldása a leggyorsabb és legjelentősebb eredményt hozza. Itt van miről gondolkodnunk. Néhány olyan lényeges kérdéssel akarok foglalkozni, amelyeket az élet, a hazai és a világ más országaiban kialakult gyakorlat vet fel.

Egyik ilyen kérdés a vetőmag-nemesítés és -termesztés fejlesztése. Szakértők becslése szerint a jól, korszerűen megszervezett vetőmagtermesztés legalább 20 százalékkal növelheti a terméshozamot. Ez pedig pótlólag több tízmillió tonna gabonát és más mezőgazdasági terményt jelent. Ugyanez vonatkozik az új tejelő- és vágómarha-, valamint baromfifajták kinevelésére is. A jó tenyészállatok kinevelése nemcsak az állattenyésztés fejlődését segíti, hanem a takarmánykészletek jelentős megtakarításával is jár, a mezőgazdaság munka- és anyagi veszteségeinek tényleges csökkentését is biztosítja.

Napjainkban, amikor nagy ütemben növeljük az ásványi műtrágyák termelését, fontos, hogy ésszerűen gazdálkodjunk velük. A műtrágya minőségének javítására, a szállítási és tárolási veszteségek csökkentésére tett intézkedésekkel egyidejűleg helyesen és gondosan kell foglalkoztatni az agrokémiai szolgálatot, amely az egyes gazdaságok sajátosságainak figyelembevételével segíti a termés maximális növelését.

A falvak mind több gépet, bonyolult berendezést kapnak. Ennek következtében időszerűvé vált a mezőgazdaság mérnöki-műszaki szolgálatának a javítása.

Az elmúlt években sokat tettünk azért, hogy a mezőgazdaságot szakképzett káderekkel erősítsük meg. Közép- és alsóbb szinten azonban továbbra is élesen merül fel ez a kérdés. Fokozni kell a részlegek, a brigádok és a gazdaságok vezetőinek képzettségét. Több köztársaságban és területen nincs elég gépkezelő, s hiány van más szakmunkásokban is. Ez sokba kerül az államnak, s erre a munkaterületre fokozott figyelmet kell fordítani.

A mezőgazdaság mai és a következő években elérendő színvonala megköveteli a termelés szervezésének és irányításának javítását. Ez a munka rendkívül nehéz, erre kész receptek nincsenek. De foglalkoznunk kell ezzel a feladattal, mert a termelés helyes megszervezésétől és az irányítástól nagymértékben függ erőfeszítéseink sikere.

Ez a megállapítás a mezőgazdaság egyes ágazataira is érvényes. Fejlődésüket össze kell hangolni azokkal az ágazatokkal, amelyek gépeket, műtrágyát, táptakarmányt szállítanak a falvaknak, építkeznek, s a mezőgazdasági termékek begyűjtését, átvételét, tárolását és feldolgozását végzik. Itt még gyakran tapasztaljuk, hogy előtérbe helyezik a külön érdekeket, s tervezési hibákat követnek el, ami jelentős veszteségeket okoz.

Láthatjuk, megérett az idő arra, hogy javítsuk – méghozzá jelentős mértékben – a mezőgazdaság termelési-gazdasági együttműködését a vele közvetlen kapcsolatban álló iparágakkal. Elérkezett az idő, hogy az egész országban egységes szemlélettel álljanak hozzá az agráripari komplexum fejlesztéséhez.

Nekünk, a kommunizmus építőinek, a mezőgazdaságot még egy szempontból kell vizsgálnunk, ez pedig a környezetvédelem. Ez nemcsak az ipar gondja. A földművelő és állattenyésztő munka lényegében az élő természet, a bennünket körülvevő természetes környezet felhasználása az ember szükségleteinek kielégítésére.

A természetet azonban különféleképpen lehet felhasználni. Az emberiség története sok példát ismer arra, hogy a természetet terméketlen, élettelen, az embernek ellenséges környezetté lehet változtatni. A természetet azonban lehet és kell is nemesíteni, és elő kell segíteni, hogy még teljesebben feltárja életerőit. „Virágzó táj" – ezt az egyszerű kifejezést mindenki ismeri. Így emlegetik azokat a földeket, ahol az emberek tudása és tapasztalata, a természethez való ragaszkodása és szeretete valóban csodákat művelt. Ez a mi szocialista utunk. A mezőgazdaság a természeti kincsek őrzésének és megművelésének hatalmas, állandóan működő mechanizmusa. És a természet mindezt százszorosan visszafizeti.

A párt a mezőgazdaság további fellendítését az egyik legfontosabb állami, országos feladatnak tartja. E feladat megoldásához a gazdaság valamennyi ágazatának megfelelően hozzá kell járulnia.

Az agrárpolitika megvalósításáért folyó harc első soraiban a föl-

deken és az állattenyésztésben dolgozó emberek álltak és állnak. Munkájuk nem könnyű, reggeltől estig szorgoskodnak. Annál is inkább indokolt, hogy valamennyien, a párt és a nép, köszönetet mondjunk a falvak dolgozóinak. Engedjék meg, hogy a kongresszus nevében sikereket kívánjak nekik a soron levő valóban óriási feladatok megoldásához.

A KÖZSZÜKSÉGLETI CIKKEK TERMELÉSÉNEK FOKOZÁSA, A KERESKEDELEM ÉS A LAKOSSÁGI SZOLGÁLTATÁSOK JAVÍTÁSA

A dolgozók jólétének fokozása elengedhetetlenül megköveteli, hogy a lakosság igényeit a különféle árukra és szolgáltatásokra teljesebben kielégítsék. A pénzjövedelmek növekedése ugyanis önmagában még nem hozza magával az életszínvonal valóságos emelkedését. Ráadásul egyes árucikkek hiánya, a szolgáltatások mennyiségi korlátozottsága csökkenti a munka anyagi ösztönzésének lehetőségeit. Éppen ezért a párt a mezőgazdaság gyors ütemű fellendítésével együtt rendkívül jelentősnek tartja az úgynevezett B-szektorba tartozó iparágak fejlesztését.

Ha ezeknek az ágazatoknak a fejlődését hagyományos, a múltban elfogadott mértékkel mérjük, akkor teljes joggal beszélhetünk jelentős sikerekről. Öt év alatt mintegy ezer új könnyűipari és élelmiszeripari üzemet építettünk. Nagymértékben növekedett a lakosság ellátása élelmiszerekkel és különösen iparcikkekkel. Jelentősen bővült ellátottsága kulturális javakkal és tartós fogyasztási cikkekkel.

Ennek ellenére a Központi Bizottság azon a véleményen van, hogy a B-szektor ágazatainak helyzete nem elégíthet ki bennünket. Nemcsak arról van szó, hogy a mezőgazdasági nyersanyagoknak a rossz termés okozta hiánya miatt a könnyű- és az élelmiszeripar több területén nem sikerült elérni a kitűzött célokat. Sokkal átfogóbban és határozottabban kell felvetnünk a kérdést. Önök emlékeznek arra, hogy a XXIV. kongresszus megállapította: gyökeresen meg kell változtatnunk hozzáállásunkat mindahhoz, ami az emberek mindennapi szükségleteinek kielégítésével kapcsolatos. Mind mennyiségileg, mind minőségileg lényegesen növelnünk kell az árutermelést és a szolgáltatá-

sokat. Meg kell mondani, hogy ezt a feladatot nem sikerült hiánytalanul teljesíteni. Még most sem tanultuk meg, hogy a nehézipar fejlesztésének gyors ütemével egyidőben fokozzuk a B-szektor, valamint a szolgáltatások fejlesztését.

Ezért sokan felelősek. Őszintén meg kell mondani, hogy központi tervező és gazdasági szerveink nem gondoskodtak megfelelően a könnyű- és az élelmiszeriparról, valamint a szolgáltatóiparról. Joggal felelősségre vonhatjuk azokat a minisztereket, akiket ezeknek az ágazatoknak az irányításával bíztak meg, és mindazokat, akik nem teljesítették az új kapacitások időbeni üzembe helyezésére vállalt kötelezettségeiket, nem biztosítottak ezeknek az ágazatoknak megfelelő minőségű berendezéseket és alapanyagokat. Egyszóval, még távolról sem mindenki küzdötte le teljesen azt a szemléletet, amely a közszükségleti cikkek termelését másodlagosnak, kevésbé jelentősnek tartja. Még nem mindenki ismerte fel, hogy ez hatalmas politikai és gazdasági jelentőségű ügy, amely közvetlenül összefügg a párt programjában meghatározott irányelvek teljesítésével.

Ennek alapján kell levonnunk a következtetést: tovább kell növelnünk a beruházásokat a B-szektorba, valamint az ezt kiszolgáló termelési ágazatokba, a kereskedelembe és a szolgáltatóiparba, fokoznunk kell a követelményeket mindazokkal szemben, akik irányítják a gazdaságnak ezt a területét, és tervezik fejlesztését.

A pártnak nincs szándékában eltérni elfogadott irányvonalától. A B-szektor ágazataiban előirányzott tervfeladatokat minimális feladatoknak tekintjük. Az évi tervek teljesítése során biztosítanunk kell ezeknek az ágazatoknak a gyors növekedését. A közszükségleti cikkek termelésében jelentősek a tartalékaink; a köztársaságoknak, a körzeteknek és területeknek, a vállalatoknak és a minisztériumoknak nagy lehetőségeik vannak itt a kezdeményezésre.

Óriási tartalékok vannak a termékek minőségének és választékának javítására. A múlt évben például 700 millió pár bőrcipő került az üzletekbe, vagyis csaknem három pár cipő személyenként, s ha mégsem sikerült kielégíteni a keresletet, akkor nem a mennyiségben volt a hiba, hanem abban, hogy nem készült elegendő jó minőségű, divatos cipő. Hasonló a helyzet sok szövetfajtával, rövidáruval, konfekcióáruval, háztartási eszközzel, bútorral és más termékekkel is. Még problematikusabb a munka minősége, a fogyasztók és igényeik iránti figyel-

messég a kereskedelemben, a közétkeztetésben és a szolgáltatóiparban.

Ezeknek az ágazatoknak a helyzete, a tervezésnek és a termelés megszervezésének minősége, a káderek képzésének módszerei és munkafeltételeik szüntelenül a párt, a tanácsi és a gazdasági szervek figyelmének középpontjában kell hogy álljanak. Mert lehet-e reménykedni a B-szektor tartós fellendülésében, az áruk és szolgáltatások minőségének javításában a tudomány és a tervezői találékonyság mai eredményeinek alkalmazása, a könnyű- és az élelmiszeripar, a kereskedelem és a szolgáltatások műszaki bázisának megszilárdítása nélkül? Világos, hogy nem lehet.

Akárcsak eddig, ezután is nagy jelentősége van a közszükségleti cikkek termelésének a nehézipari üzemekben. És a párt szigorúan felelősségre vonja majd azokat a vezetőket, akik különböző ürügyekre hivatkozva nem teljesítik az előirányzott tervfeladatokat ezeknek az áruknak a termelésében.

A közszükségleti cikkeket termelő iparágakban, a kereskedelemben, a közétkeztetésben, a szolgáltatóiparban több mint másfél millió kommunista és hárommillió komszomolista dolgozik és a foglalkoztatottak teljes száma ezeken a területeken eléri a negyvenmilliót. Hozzájuk fordulva, hangsúlyozni szeretném: elvtársak, önöktől, az önök munkájától nagymértékben függ a szovjet emberek jóléte és hangulata. Gondoljanak erre. Dolgozzanak jobban, kezdeményezzenek többet, kövessék az élmunkásokat. Erre szólítja fel önöket, ezt várja önöktől a párt.

A KÜLGAZDASÁGI KAPCSOLATOK FEJLŐDÉSE

A kulcsfontosságú gazdasági feladatok között mind nagyobb jelentősége van a külgazdasági kapcsolatok fejlesztésének. Mindez egyenes következménye népgazdaságunk gyors növekedésének és a világban végbemenő hatalmas változásoknak, amelyek a béke és az enyhülés politikájának eredményei.

A külgazdasági kapcsolatok hatékonyan szolgálják mind a politikai, mind pedig a gazdasági feladatok megoldását. A gazdasági integráció révén növekszik a szocialista közösség ereje és összeforrottsága.

A fejlődő országokkal folytatott együttműködés elősegíti, hogy gazdasági és társadalmi életük haladó irányban alakuljon át. Végül, a tőkésországokkal kialakított gazdasági és tudományos-műszaki kapcsolatok megszilárdítják és kiszélesítik a békés egymás mellett élés politikájának anyagi alapját.

Korunk egyik sajátossága a nemzetközi munkamegosztás egyre nagyobb mérvű gyümölcsöztetése valamennyi ország fejlődése érdekében, függetlenül gazdaságuktól és fejlettségi szintjüktől. A többi országhoz hasonlóan mi is arra törekszünk, hogy éljünk a külgazdasági kapcsolatokból adódó előnyökkel, felhasználjuk őket új lehetőségként a gazdasági feladatok sikeres megoldására, időmegtakarításra, a termelés hatékonyságának fokozására, a tudományos és technikai haladás meggyorsítására.

A nemzetközi gazdasági kapcsolatoknak vannak egyéb, átfogóbb vonatkozásai is. Már ma is éppen elég fontosak és időszerűek az olyan globális feladatok, mint a nyersanyag- és az energiaellátás, a legveszélyesebb és a legelterjedtebb betegségek megszüntetése, a környezetvédelem, a világűr meghódítása és a világtengerek kincseinek kiaknázása. A jövőben ezek a tényezők mind érezhetőbben hatnak majd valamennyi nép életére, a nemzetközi kapcsolatok egész rendszerére. Országunk, csakúgy mint a többi szocialista ország, nem vonhatja ki magát ezeknek az egész emberiség érdekeibe vágó feladatoknak a megoldása alól.

Ezek azok a fő politikai és gazdasági indítékok, amelyek meghatározzák pártunk irányvonalát a külgazdasági kapcsolatok fejlesztésében, elmélyítésében.

A kilencedik ötéves tervben az előirányzottnál lényegesen nagyobb sikereket értünk el e téren. A külkereskedelmi forgalom volumene az 1970-es 22 milliárd rubelról 1975-ben 51 milliárd rubelra nőtt. Komplex berendezésekhez jutott csaknem kétezer objektum az ipar különböző ágazataiban, kivált a vegyiparban, a gépkocsigyártásban, a könnyű- és az élelmiszeriparban. Az import teljes volumenének kétötödét a közszükségleti cikkek és a termelésükhöz szükséges nyersanyagok tették ki.

Gyors ütemben fejlődött exportunk is, és nemcsak a nyersanyagoknak, hanem a gépek és a berendezések különböző fajtáinak az exportja is, beleértve az atomreaktorokat, az áramfejlesztőket, a repü-

lőgépeket és a szerszámgépeket. A Szovjetunió részt vett több száz külföldi ipari objektum építésében.

A tizedik ötéves tervben előirányoztuk a külkereskedelmi forgalom jelentős növelését. Külgazdasági kapcsolataink legfontosabb irányáról – a szocialista relációról – már beszéltem. Most a tőkés világhoz fűződő gazdasági kapcsolataink fejlesztésének néhány általános kérdésével szeretnék foglalkozni.

Elsőként a külkereskedelmi struktúra és mérleg hatékonyabbá tételével és megjavításával. A számítások azt mutatják, hogy a különböző nyersanyagfajták a jövőben is exportunk jelentős hányadát teszik majd ki. Még tovább kell növelni exportunkban a legjövedelmezőbb nyersanyagok arányát, s törekedni kell arra, hogy a nyersanyagokat minél feldolgozottabb formában adjuk el. Ezzel együtt szükséges növelni a feldolgozó ipar termékeinek arányát az exportban. Ehhez bővíteni kell azoknak az áruknak a termelését, amelyek keresettek a külső piacokon, s fokozni kell versenyképességüket. Ami az importpolitikát illeti, annak még nagyobb mértékben a gazdaság előtt álló fő feladatok megoldására, a gazdaság hatékonyságának javítására kell irányulnia.

Ugyancsak fontos kérdés a külgazdasági kapcsolatok olyan új formáinak fejlesztése, amelyek túllépnek a szokásos kereskedelem keretein, kiszélesítik lehetőségeinket, következésképpen a legnagyobb hatékonyságot biztosítják. Itt többek között azokra a kompenzációs megállapodásokra gondolok, amelyek révén külföldi cégekkel való együttműködés eredményeként olyan új vállalatok jönnek létre, amelyek teljes mértékben államunk tulajdonában vannak. Hiteleket nyújtanak, berendezéseket, licenceket adnak nekünk, és mi olyan termékekkel fizetünk, amelyeket ezekben vagy más üzemekben állítanak elő. Ilyen jellegű megállapodások eddig főleg a nyersanyagot és félkész termékeket termelő ágazatokban jöttek létre. De itt az ideje, hogy tágítsuk a kört, belevonjuk a feldolgozó ipart is, s felkutassuk a termelési együttműködés új módjait.

A kompenzációs megállapodások széles körű fejlődése fokozott felelősséget követel mindazoktól, akik részt vesznek megvalósításukban: nemcsak a külkereskedelmi szervektől, hanem az ipari minisztériumoktól és a vállalatoktól is, különösképp az építőktől. A tervezett kapacitások időbeni megteremtése és jó minőségű termékek előállítása híján semmiféle haszna sem lehet a termelési együttműködésnek.

Külgazdasági politikánkat összehangoljuk a testvéri országokkal. Az európai biztonsági és együttműködési értekezlet záróokmányának szellemében a Kölcsönös Gazdasági Segítség Tanácsa a tagországok kormányainak nevében hivatalos kapcsolatok létesítését javasolta az Európai Gazdasági Közösségnek. Az EGK miniszteri tanácsának átnyújtottuk a kölcsönös kapcsolatok alapjairól szóló megállapodástervezetet, amely kedvező feltételek kialakítását irányozza elő a két szervezet és a hozzájuk tartozó országok közötti egyenjogú együttműködéshez. Mi készek vagyunk erre.

A külgazdasági kapcsolatokban egységbe forr a politika és a gazdaság, a diplomácia és a kereskedelem, az ipari termelés és a kereskedelem. Éppen ezért olyan komplex megközelítésükre és irányításukra van szükség, amely összehangolja valamennyi szerv erőfeszítéseit, politikai és gazdasági érdekeinket. A párt Központi Bizottsága így veti fel ezt a fontos kérdést.

A GAZDASÁGIRÁNYÍTÁS, A GAZDASÁGI MECHANIZMUS AZ ÚJ KÖVETELMÉNYEK SZÍNVONALÁN

Lenin rámutatott arra, hogy ha kidolgozták a helyes politikát, kijelölték a helyes irányvonalat, akkor az ügy sikere elsősorban a szervezettségtől függ. Nekünk van ilyen politikánk, ilyen irányvonalunk. Tehát most a szervezés a döntő láncszem, vagyis a gazdaságirányítás további tökéletesítése, a szó legszélesebb értelmében.

Az utóbbi évek folyamán a Központi Bizottságban és a kormányban ez a kérdés nemegyszer volt napirenden. Több határozatot hoztunk, és kétségtelen gyakorlati eredményeket értünk el. Egyebek között elkészítették és jóváhagyták egész sor iparág irányításának általános tervezetét. Egyre több termelői és ipari egyesülés jön létre. Most, amikor már jelentős tapasztalataink vannak, és jobban kirajzolódtak a haladási irányok, meggyorsíthatjuk és meg is kell gyorsítanunk a gazdasági mechanizmus átszervezését. Ez közös feladat. Ahhoz, hogy megbirkózzunk vele, ki kell dolgozni és meg kell valósítani a gazdasági vezetés alapvető területeire kiterjedő intézkedések egységes rendszerét.

Mindenekelőtt jelentősen *tökéletesíteni kell a tervezést*. Országunk

elsőként lépett a gazdaság tervszerű vezetésének útjára. Más államok tucatjai tanulták és tanulják meg tőlünk ezt a bonyolult művészetet. Most az a feladat áll előttünk, hogy emeljük a tervező munka színvonalát, összhangba hozzuk azt az új méretekkel, gazdaságunk arculatával, a kor új követelményeivel.

A ránk váró feladatok világosak. Arról van szó, hogy az erőket és a tartalékokat a legfontosabb állami programok teljesítésére kell összpontosítani. Ésszerűbben hangoljuk össze az ágazati és a területi fejlesztést, a távlati és a napi feladatokat. Teremtsük meg a gazdaság kiegyensúlyozottságát. Ezeknek a feladatoknak a megoldásáért sokat kell tenniük a tervező és a gazdasági szerveknek. Tág tér nyílik a gazdaságtudomány erőfeszítéseire, a korszerű tudományos módszerek, a többi között a gazdasági-matematikai módszerek bevezetésére, az automatizált irányítási módszerek felhasználására.

Az irányító, mindenekelőtt pedig a tervezői tevékenységet a *végső népgazdasági eredmények* elérésére kell összpontosítani. Különösen időszerűvé válik az ilyen megközelítés akkor, amikor növekszik és bonyolultabbá válik a gazdaság, amikor ezek a végső eredmények mind nagyobb mértékben a közbülső láncszemek sokaságától, az ágazaton belüli és az ágazatközi kapcsolatok bonyolult rendszerétől függenek. Ilyen körülmények között a közbülső eredményekre összpontosítva – amelyek önmagukban még nem oldják meg a dolgot – könnyű szem elől téveszteni a legfőbbet, a végső eredményeket. És fordítva, ha nem szentelnek kellő figyelmet az egyes közbülső láncszemeknek, veszélyeztetni lehet a nagy erőfeszítések és befektetések végső, teljes hatását. Sajnos, még gyakran találkozunk ilyen helyzetekkel.

Így például az állam, hogy kielégítse a szép és jó minőségű ruházati cikkek iránti keresletet, nagy összegeket fordít a gyapot-, gyapjú- és műszáltermelés növelésére. Azonban a feldolgozó gépek és a festékek gyenge minősége, a textil- és a konfekcióipar lemaradása miatt a késztermék sokat veszít az értékéből. Az országban évről évre emelkedik az acéltermelés. A fogyasztónak azonban végül is nem acélra, hanem a belőle készült konkrét termékekre van szüksége. Ezeket pedig csak akkor kapja meg, ha megvan a hengerelt áruk széles választéka, ha megfelelő minőségű a fém, ha magas színvonalú a gépgyártás. Hasonlóképpen, a kőolajtermelés növelése egymagában nem elégséges,

ha jelentős része pakura formájában ég el, ahelyett, hogy felhasználnák értékesebb fűtőanyagfajták, petrolkémiai termékek előállítására, az exportárualap növelésére.

Nem elég csak tudni, hogy a termelés végső célja a különböző társadalmi szükségletek kielégítése, hanem le is kell vonni ebből a gyakorlati következtetéseket. Így azt, hogy a fogyasztóknak legyen nagyobb lehetőségük a termelés befolyásolására, akár a nyersanyagokról, gépekről és berendezésekről, akár a tömegfogyasztási cikkekről van szó. E tekintetben lényeges javításra szorul a gazdasági mechanizmus több láncszeme.

A munka másik iránya: *a gazdasági ösztönzők és szabályozók* – az önálló gazdasági elszámolás, a nyereség, az ár és a prémium – *helyesebb felhasználása.* Más szóval tökéletesíteni kell azoknak a mutatóknak egész rendszerét, amelyek a minisztériumok, az egyesülések és a vállalatok tevékenysége s mindenekelőtt munkájuk hatékonysága és minősége értékelésének alapjául szolgálnak. Ezek a mutatók arra valók, hogy egyesítsék a dolgozók érdekeit a vállalat érdekeivel, a vállalat érdekeit az állam érdekeivel, arra ösztönözzenek, hogy feszített terveket fogadjanak el (és természetesen teljesítsenek). Erőforrásokat takarítsanak meg, csökkentsék az önköltséget és gyorsabban vezessék be az új termékfajták gyártását, s megfelelő választékban kitűnő minőségű termékeket állítsanak elő.

Be kell zárni minden olyan „kiskaput", amely lehetővé teszi, hogy azok a hanyag gazdasági vezetők, akik megsértik a szerződéses vállalásokat, nem ügyelnek a termékek jó minőségére, és rosszul használják fel a tartalékokat, az élenjárók közé kerüljenek. Az anyagi és erkölcsi ösztönzés olyan hatékony rendszerére van szükség, amely magában foglalja a tervfegyelem és a szerződésekből következő kötelezettségek megsértéséért járó szigorú és elkerülhetetlen szankciókat.

Figyelembe véve az ország előtt álló gazdasági és társadalmi feladatokat, meg kell javítani a bér- és normarendszert. Fokozni kell azoknak az állami szerveknek a szerepét, amelyek közvetlenül felelnek a munkának ezért a felelősségteljes részéért.

A gazdasági vezetés megjavításának van még egy igen fontos láncszeme: *az irányítás szervezeti struktúrájának és módszereinek tökéletesítése.* Egyidejűleg erősítenünk kell a demokratikus centralizmus mindkét oldalát. Egyrészt fejleszteni kell a centralizmust, útját állva ezzel

a hivatali és helyi elkülönülésnek. Másrészt fejleszteni kell a demokratikus oldalt, a helyi kezdeményezőkészséget, mentesíteni kell a felsőbb szintű vezetést az alól, hogy kis ügyekkel foglalkozzék, s a döntések meghozatalában operativitást és rugalmasságot kell tanúsítani.

Az élet arra kényszerít bennünket, hogy elgondolkodjunk sok más kérdésen is. Mi például jogosan értékeltük nagyra azt, amit Nyugat-Szibériában tettek. De a dolog jobb megszervezésével még nagyobbak lehettek volna az eredmények. Nézzék meg, mi a helyzet! Nyugat-Szibériában lényegében azonos feladat megoldásán dolgozik négy folyami flotta és sok építő-ellátó szervezet. Moszkvában mindezeket mintegy tucatnyi minisztérium és hivatal irányítja. Amint látják, sok a dajka. De fogyatékosság is van bőven. A széttagoltság, a gyenge koncentráció indokolatlan fennakadásokat és veszteségeket okoz, késlelteti a nagy feladatok megoldását.

E tények alapján le kell vonni a következtetést: itt az ideje, hogy tökéletesítsük a nagyszabású állami ágazatközi és területi feladatok komplex megoldásának módszereit. Egységes, a munka minden szakaszát felölelő, a tervezéstől a gyakorlati megvalósításig terjedő, centralizált programokra van szükség. Fontos, hogy minden esetben legyenek olyan konkrét szervek és személyek, amelyek, illetve akik egy-egy programért teljes felelősséggel tartoznak, és összehangolnak minden erőfeszítést. Meg kell oldani azt a feladatot is, hogy létrehozzuk az egynemű ágazati csoportok (például a fűtőanyag-energetikai, a szállítási, a mezőgazdasági termékeket termelő és feldolgozó ágazatok stb.) irányítási rendszerét. Ezzel egyidejűleg növelni kell a minisztériumok szerepét és felelősségét, be kell fejezni a termelési egyesülések létrehozását és meg kell javítani tevékenységüket.

A szervezési kérdések lényege egyszerűen szólva az, hogy mindenki, akit felruháztak a szükséges jogokkal, és aki e jogok alapján a teljes felelősséget viseli, végezze a maga munkáját. Ez az elemi szabály az irányítás tudományának és gyakorlatának alapja.

Az irányítás tökéletesítésének munkájában teljes mértékben számolni kell az időtényezővel. A tervezésben ez azt jelenti, hogy a pénzen és az erőforrásokon kívül, a különböző tervek megvalósításához szükséges idővel is számot vetve, olyan megoldási változatot kell kiválasztani, amely biztosítja a leggyorsabb megtérülést. Az ösztönzésben azt jelenti, hogy serkenteni kell az idővel való takarékosságra,

és élni kell a szankciókkal, ha elfecsérlik az időt. A szervezésben pedig azt jelenti, hogy ki kell küszöbölni a fölösleges láncszemeket és a bürokratikus eljárásokat, biztosítani kell a döntések operatív meghozatalát.

A Központi Bizottság ellenzi az irányító struktúra és a kialakult gazdálkodási módszerek elsietett, nem átgondolt átszervezését. Ahogyan mondani szokás, jól gondold meg, mielőtt cselekszel. De ha már felismertük, hogy a szakadatlanul fejlődő népgazdaságnak szűkek lettek a meglevő gazdasági mechanizmus keretei, akkor határozottan tökéletesíteni kell őket. Ez a Minisztertanács, az Állami Tervbizottság, a központi gazdasági szervek közvetlen kötelessége.

Haladéktalanul elő kell készíteni az erre vonatkozó javaslatokat. Annál is inkább, mert a gazdasági vezetést megjavító intézkedések meghozatala segíti a tizedik ötéves terv sikeres teljesítését. Jelentős tartalékot kell ebben látnunk, amelyet jogunk, sőt kötelességünk kiaknázni. Az ilyen intézkedések már a legközelebbi jövőben éreztethetik hatásukat.

*

Országunknak még sohasem volt ilyen óriási gazdasági és tudományos-műszaki potenciálja, ilyen seregnyi szakképzett kádere. Még sohasem élhettünk a gazdasági építőmunka ilyen gazdag tapasztalataival. S a párt alkotó módon értelmezte és általánosította ezeket a tapasztalatokat.

Mindez felbecsülhetetlen értékű tőke, amelyet a lenini párt vezette szovjet nép hősi erőfeszítései teremtettek meg. Mi önökkel együtt felelősek vagyunk azért, hogy miként bánunk ezzel a tőkével, miképp aknázzuk ki teljesebb mértékben az új, gigászi lehetőségeket. Ezekkel élve páratlan feladatokat tűzhetünk az ország elé.

Nagy és bonyolult munka vár ránk. Nem kétséges azonban az, hogy pártunk, népünk becsülettel megbirkózik vele, és új, ragyogó fejezetet ír az első kommunista társadalom építésének krónikájába.

III. A PÁRT A FEJLETT SZOCIALIZMUS VISZONYAI KÖZÖTT

A legutóbbi ötéves terv eredményei meggyőzően mutatják, hogy a Szovjetunió Kommunista Pártja a lenini úton haladt. Méltóképpen teljesíti a munkásosztály, minden dolgozó, az egész nép politikai vezetőjének szerepét. Ismét megmutatkozott a tudományos előrelátás ereje, a párt politikájának realizmusa, a pártnak az a képessége, hogy a kommunista építés feladatainak megoldására irányítsa a tömegek energiáit.

Pártunk magasra tartja a marxizmus–leninizmus és a proletár internacionalizmus zászlaját, becsülettel teljesíti történelmi küldetését, fáradhatatlanul harcol a kommunista eszmények győzelméért.

1. A párt további fejlődése. A káderpolitika kérdései

A beszámolási időszakban a párt tovább növekedett és erősödött. A pártélet lenini normáinak és a pártvezetés elveinek megtartása alapján még szilárdabbá vált a párt sorainak eszmei és szervezeti egysége.

A XXIV. kongresszus óta csaknem 2,6 millió ember lépett az SZKP soraiba. Jelenleg 15 694 000 tagja van pártunknak. A párttagok 41,6 százaléka munkás, 13,9 százaléka kolhozparaszt, körülbelül 20 százaléka műszaki értelmiségi, s több mint 24 százaléka a tudomány, az irodalom, a művészet művelője, a közoktatás, az egészségügy, az irányító apparátus dolgozója és katona.

A párt növekedését, a minőségi összetételének javítására irányuló munkát jellemezve, foglalkozni szeretnék a következő elvi részletekkel. A fejlett szocializmus viszonyai között a kommunista párt, noha az egész nép pártjává vált, egyáltalán nem veszti el osztályjellegét. Az SZKP természeténél fogva a munkásosztály pártja volt, és az is marad. Mély megelégedéssel tölt el bennünket, hogy a párt soraiba belépők 58 százaléka a munkások közül kerül ki. Ez törvényszerű, kifejezi a munkásosztálynak a társadalom életében betöltött vezető szerepét.

A beszámolási időszakban a pártba felvettek több mint 11 százaléka

kolhoztag. Az, hogy a párt soraiba egyre több kolhoztagot veszünk föl, segíti a munkás-paraszt szövetség további szilárdítását.

A tagjelöltek mintegy 9 százaléka művezető, üzemmérnök, részlegvezető, agronómus, állattenyésztő szakember és a termelési folyamat más közvetlen résztvevője. Így az SZKP-ba belépőknek körülbelül 80 százaléka az anyagi termelés szférájában – a társadalmi élet döntő szférájában – dolgozik.

Lényegesen több lett a párttag a népgazdaság szakemberei, a pedagógusok és az orvosok, a tudomány, az irodalom és a művészet művelői között. Minden negyedik-ötödik szakember kommunista. Ez jó dolog. Hiszen rendkívül jelentős az a szerep, amelyet a szovjet értelmiség a tudományos-technikai forradalom megvalósításában, a nép kultúrájának fellendítésében, a kommunista építés valamennyi feladatának megoldásában betölt.

A párt új tagjainak túlnyomó többsége, több mint kétharmada, komszomolista. Abban, hogy egyre több fiatal lép be a pártba, szemléletesen megmutatkozik, hogy a párt erői kimeríthetetlenek, s fiatal nemzedékünk mély odaadással viseltetik a kommunizmus eszméi iránt.

Harminc esztendő alatt az SZKP taglétszáma csaknem megháromszorozódott. Sorai nyilvánvalóan tovább gyarapodnak majd. Ez objektív tendencia, amely a szocializmusban végbemenő társadalmi fejlődés egész folyamatából, a párt vezető szerepének, tekintélyének növekedéséből következik. Az SZKP azonban nem erőlteti létszámának növekedését. Csak azokat veszi fel soraiba, akik tetteikkel bizonyították, hogy – a lenini szavakkal szólva – nem valamiféle előnyök megszerzéséért lépnek a pártba, hanem azért, hogy önfeláldozó munkát végezzenek a kommunizmus javára.

Minél messzebb jutunk előre, minél nagyobb feladatokat old meg a párt, annál nagyobb gondot kell fordítanunk arra, hogy a párt sorait olyan friss erőkkel töltsük fel, akik kiérdemelték az alapszervezetek, az egész kollektíva elismerését, aktívnak bizonyulnak a termelésben és a társadalmi életben. Evégett növelni kell a tagjelöltségi idő jelentőségét. Sokoldalúan meg kell vizsgálni a tagjelölt politikai és szakmai felkészültségét, marxista–leninista tudását, s mindebben a legnagyobb szigorral kell eljárni. Nem szabad megfeledkeznünk arról, hogy minden kommunistának magas eszmeiségű, a kommunizmus építésének élvonalában küzdő harcosnak kell lennie.

Lenin útmutatásait követve az SZKP mindent megtesz azért, hogy emelje a párttagság rangját. Ebben nagy szerepet töltött be a XXIV. kongresszus határozata alapján végrehajtott tagkönyvcsere. Teljes joggal elmondható, hogy elértük azokat a célokat, amelyeket a tagkönyvcserével akartunk megvalósítani. Ez segítette a kommunisták, a pártszervezetek aktivizálását az előttük álló feladatok megoldásában.

A tagkönyvcsere eredményeként a kommunisták nagyobb követelményeket támasztanak egymással szemben, olyan légkör alakult ki a pártszervezetekben, hogy nem tűrik el a szervezeti szabályzat megsértését. A pártszervezetek abból indultak ki, hogy a tagkönyvcsere nem párttisztogatás. Ugyanakkor szigorúan ügyeltek arra, hogy a pártban ne legyenek olyan emberek, akik méltatlanok a kommunista megtisztelő címére. A tagkönyvcsere időszakában körülbelül 347 000 ember nem kapott új párttagsági könyvet. Ezek az emberek eltértek a pártélet normáitól, megsértették a fegyelmet, megszakadtak kapcsolataik pártszervezetükkel.

Pártunk ma hatalmas szervezet. Magában foglalja a szövetségi köztársaságok kommunista pártjainak 14 központi bizottságát, 154 körzeti és területi pártbizottságot, 10 kerületi pártbizottságot, 4243 városi és városi-kerületi pártbizottságot, 390 000 alapszervezetet, ezen belül az ipari és építőipari vállalatok, a közlekedés és a hírközlés, a kolhozok, a szovhozok és más termelői kollektívák 150 000 alapszervezetét. Elképzelhetik, mennyire fontos, hogy a párt minden láncszeme összehangoltan, aktívan és céltudatosan működjék. Ez csakis a pártélet normáinak, a pártvezetés elveinek, a demokratikus centralizmus elvének hiánytalan alkalmazásával érhető el. A párt mindenkor magas fokú elvhűséget tanúsított, amikor védelmezte ezeket az elveket, síkraszállt megsértésük ellen. Nagyon jelentősek voltak ebben a tekintetben a XX. pártkongresszus határozatai; e kongresszusnak most van a huszadik évfordulója. A pártélet lenini normáinak és elveinek megerősítésében és fejlesztésében fontos szerepet töltöttek be a Központi Bizottság 1964. októberi plénumának, a XXIII. és XXIV. pártkongresszusnak a határozatai. A pártdemokrácia következetes fejlesztése, a követelmények növelése a párt minden tagjával szemben: elévülhetetlen lenini elvek, napjainkban is a párt fejlődésének alapjai.

A XXIII. és a XXIV. kongresszuson elfogadott pártépítési irány-

elvek végrehajtása elősegítette a pártdemokráciának, a vezetés kollektivitásának további elmélyítését, a pártmunka szervezeti formáinak és módszereinek fejlesztését. Mindez különös erővel mutatkozott meg a kongresszust megelőző beszámoló- és választási kampányban.

Elegendő annyit mondani, hogy a pártalapszervezetek beszámoló- és választógyűlésein a kommunisták több mint 94 százaléka vett részt, és közülük minden negyedik felszólalt a vitában. A gyűléseket, a konferenciákat és a kongresszusokat a kommunisták tárgyszerűsége, nagyfokú aktivitása és érettsége, a kritika és az önkritika magas színvonala jellemezte. A kommunisták elvszerűen értékelték a választott pártszerveknek a XXIV. kongresszuson hozott határozatok megvalósításáért végzett munkáját, kijelölték a feladatokat.

A sajtó, a rádió és a televízió nagy figyelmet fordított a beszámológyűlésekre, a választási kampányra. Ily módon a pártbizottságok a kommunistáknak beszámolva valójában a dolgozóknak számoltak be. Ennek mély értelme van. A pártnak nincsenek titkai a nép előtt. Nagy érdeke fűződik ahhoz, hogy az egész szovjet nép ismerje munkáját és terveit, s ítéletet alkosson róluk.

A gyűlések, az értekezletek és a kongresszusok megmutatták a párttagság megbonthatatlan egységét, teljes egészében és egyöntetűen jóváhagyták a párt általános irányvonalát, a Központi Bizottság és a Politikai Bizottság gyakorlati tevékenységét.

A szovjet társadalom dinamikus fejlődése, a kommunizmus építésének növekvő méretei, a nemzetközi küzdőtéren kifejtett tevékenységünk megköveteli, hogy állandóan *tökéletesítsük a pártirányítás színvonalát a gazdaság és a kultúra fejlesztésében, a tömegek nevelésében, javítsuk a tömegek között végzett szervező és politikai munkát.*

A beszámolási időszakban a Központi Bizottság, a Politikai Bizottság és a Központi Bizottság Titkársága erejének megfeszítésével dolgozott.

Ebben az időben a Központi Bizottság 11 plénumot tartott. Ezeken a párt és az egész ország életének legfontosabb kérdéseiben hoztak döntéseket. Különösen jelentősek voltak az 1972., 1973., 1974. és az 1975. évi decemberi plénumok. Itt konkrétan elemezték az időszerű gazdasági kérdéseket, és előtérbe állították a legnagyobb erőösszpontosítást megkövetelő feladatokat. Több plénumon külpolitikai kérdéseket vitattak meg. Így az 1972 májusában tartott plénumon azokat a

feladatokat tűzték napirendre, amelyeket a feszültség enyhítéséért vívott harc felelősségteljes és mondhatni döntő időszaka állított elénk. Emlékeznek rá, akkor első ízben vártuk az Egyesült Államok elnökét; viszont tetőpontjára ért a vietnami háború. A helyzet nem volt egyszerű. Miként a rákövetkező időszak megmutatta, a plénumon hozott döntések elvszerűek, reálisak voltak, és helyes irányt jelöltek ki. Nagy jelentőségű volt az 1973-as áprilisi plénum: ekkor országunk külgazdasági tevékenységének kérdéseit tűztük napirendre.

A Központi Bizottság Politikai Bizottságának munkája eleven és operatív jellegű volt. A XXIV. kongresszust követő időszakban a Politikai Bizottság 215 ülést tartott. Rendszeresen foglalkozott az ipar, a mezőgazdaság, a beruházások kérdéseivel, az irányítás tökéletesítésével az állam- és a gazdasági apparátus valamennyi területén. Megkülönböztetett figyelmet fordított a XXIV. kongresszuson az életszínvonal emelésével kapcsolatban megjelölt intézkedések teljesítésére. Rendszeresen megvitatta a pártmunka és az ideológiai munka javításának alapvető feladatait. A Politikai Bizottság munkájában fontos helyet foglaltak el a külpolitikai tevékenységgel és az ország védelmének erősítésével összefüggő kérdések.

A Központi Bizottság Titkársága az elmúlt időszakban 205 ülést tartott. Folyamatosan foglalkozott a pártszervezetek tevékenységével, a káderek kiválasztásának és elhelyezésének kérdéseivel. A korábbinál jóval nagyobb figyelemmel volt az elfogadott határozatok végrehajtásának ellenőrzésére.

A Központi Bizottság figyelemmel tanulmányozta és általánosította a helyi pártszervek tapasztalatait. Megvitatta több szövetségi köztársaság kommunista pártja központi bizottságának, a körzeti, területi, városi és kerületi bizottságoknak a munkáját. Megvizsgálta, hogyan végzik a gazdaság pártirányítását, miként irányítják a politikai-szervező és az eszmei-nevelő munkát. Mélyrehatóan elemezte a tömegek munkájában született tapasztalatokat. Moszkva, Leningrád, Ukrajna, Kazahsztán, az Urál és Belorusszia, Közép-Ázsia, a Baltikum, a Kaukázusontúli Terület és Moldávia pártszervezeteinek számos értékes kezdeményezését jóváhagyta, és javasolta, hogy az egész országban vegyék át őket.

A Központi Bizottság, a Politikai Bizottság és a Titkárság mélyrehatóan és kollektív vitákon elfogadott döntései pontos irányvonallal,

világos útmutatásokkal látták el a pártszervezeteket, és ez lehetővé tette munkájuk megjavítását.

Pártunk, a Központi Bizottság és a tömegek közötti kapcsolatok egyik legfontosabb formáját a dolgozók levelei teremtik meg. Egyre több ilyen levél érkezik a párt szerveihez, s ebben megnyilvánul a szovjet emberek fokozódó társadalmi aktivitása. Ezek a levelek kifejezik a párt politikájának támogatását, s véleményt mondanak a párt és az állami élet sok kulcsfontosságú kérdéséről.

A Központi Bizottság rendszeresen tájékozódik mindarról, ami a dolgozók leveleiben figyelmet érdemel. A legfontosabb javaslatokat és véleményeket megvitatja a Politikai Bizottság és a Központi Bizottság Titkársága, tekintetbe veszik őket a rendeletek és törvények kidolgozásakor. Közülük sokat a mostani kongresszus anyagainak az előkészítésekor is hasznosítottak.

A párt általános munkájára nézve óriási jelentőségű *a köztársasági, körzeti, területi, városi és kerületi pártszervek tevékenysége*. Évről évre gyümölcsözőbbé és tartalmasabbá válik a párt legfontosabb láncszemeinek, a területi bizottságoknak, a körzeti bizottságoknak, a szövetségi köztársaságok kommunista pártjai központi bizottságainak munkája. Túlzás nélkül mondható, hogy rájuk hárul a legnagyobb felelősség a pártpolitika helyi végrehajtásáért. Elismerést érdemel az az eltökéltség és céltudatosság, amellyel a XXIV. pártkongresszus határozatainak végrehajtását szervezték, gazdasági és politikai lehetőségeink kiaknázására törekedtek a társadalmi termelés valamennyi ágazatának fellendítése és hatékonyságának fokozása végett. Nagy érdemüknek tudható be az, hogy minden eszközzel segítették a néptömegek kezdeményezéseinek kibontakozását. Jellemző, hogy a helyi pártszervek a korábbinál jóval több nagy fontosságú, össztársadalmi jelentőségű konkrét javaslatot terjesztettek elő.

A pártirányítás színvonala közvetlenül függ attól, hogy mennyire harcosan és kezdeményezően dolgoznak a *pártalapszervezetek*, amelyek pártunk gerincét alkotják.

A pártalapszervezetek ott vannak a gazdasági és kulturális építés első vonalában, a tömegek sűrűjében tevékenykednek. Egész munkájukkal aktívan segítik a párt politikájának és a néptömegek alkotó tevékenységének az összekapcsolódását, a gazdasági munka, a politikai és az eszmei nevelés feladatainak sikeres megoldását.

Az elmúlt időszakban a Központi Bizottság megtárgyalta több ipari, mezőgazdasági és építőipari vállalat, tudományos és oktatási intézmény, valamint a minisztérium pártszervezetének munkáját. Az erről hozott határozatok kiemelték, hogy most a párt alapszervezeteinek még tevékenyebben hozzá kell járulniuk a termelés hatékonyságának növeléséhez, a tudományos-technikai haladás meggyorsításához, és minden kollektívában gondoskodniuk kell az elvtársi szellem, az alkotóképesség kialakításáról, az emberek neveléséről, élet- és munkakörülményeik javításáról.

A párt vezető és mozgósító szerepe nem elvont fogalom. Ez maga az élet, a mindennapi gyakorlat. De a párt szervező, a tömegeket mozgósító szerepe a legvilágosabban a nehéz percekben mutatkozik meg. Már beszéltem arról, milyen nehéz volt az 1972-es év. Akkor a természeti csapással erőnket, szervezettségünket, akaratunkat állítottuk szembe. A Központi Bizottság és a helyi pártszervek lelkesítették az embereket, s valóságos harc kezdődött az ország kenyeréért. Ebben a küzdelemben a kolhozparasztokkal és az állami gazdaságok dolgozóival vállvetve aktívan részt vettek a városi munkások, a szovjet hadsereg katonái és a diákok.

Akkor alkalmam volt ellátogatni az országnak azokba a körzeteibe, amelyektől leginkább függött a harc sikere. Az emberek nehéz helyzetben voltak. De micsoda lelkesedéssel, micsoda energiával dolgoztak! Megtettek minden tőlük telhetőt. Sőt, többet mondok: megtették azt, amit sokan lehetetlennek tartottak. Ezt látva, az ember büszke pártunkra, nagyszerű népünkre.

A pártvezetés sikerének legfontosabb feltétele a *lenini munkastílus*. Ezt alkotó szellem hatja át, mentes a szubjektivizmustól, és tudományosan közelíti meg a társadalmi jelenségeket. Ez a stílus nagyfokú igényességet követel a kommunistáktól, igényességet magukkal és másokkal szemben. Kizárja az önelégültséget, ellentmond a bürokratizmus és a formalizmus bármiféle megnyilvánulásának.

Ezzel kapcsolatban a kritikáról és az önkritikáról szeretnék szólni. Erről a témáról a Központi Bizottság ülésén komoly, elvi beszélgetést folytattunk. Tettük ezt azért, mert a megoldásra váró feladatok mennyiségének és bonyolultságának növekedésével a kérdések határozott kritikus megközelítése különös jelentőségűvé válik.

„A kritika és az önkritika helyzete a tambovi területi pártbizottság-

ban" című határozatban a Központi Bizottság számos olyan kérdést vetett fel, amelyek jelentősek az egész pártra nézve. Először is ráirányította a figyelmet a kritika és az önkritika módszerének lényegére. Miben áll ez? Abban, hogy egy-egy pártszervezet, egy-egy munkás tevékenységének minden oldalát objektívan értékeljék. Abban, hogy a meglevő fogyatékosságokat sokoldalúan elemezzék, majd kiküszöböljék. Abban, hogy ne kezeljék liberálisan a fogyatékosságokat és a felelős személyeket. Az emberek iránti bizalomnak és tiszteletnek magas fokú igényességgel kell párosulnia. Ez a pártmunka és egész munkánk törvénye. És természetesen a kritika helytelen fogadására a pártszerveknek mindig határozottan és operatívan kell reagálniuk.

A határozott válaszon nem a nyers kifejezéseket, hanem a dolog lényegét értjük. A kritika értéke igazságosságában, a felvetett kérdések társadalmi jelentőségében rejlik. Ami pedig az önkritika értékét illeti, azt őszintesége, a hibák és a hiányosságok gyors kijavítására való készség adja meg.

A bírálat és az önbírálat mellett a Központi Bizottság áttekintett egy másik témakört is – a párthatározatok végrehajtásának ellenőrzését. Erről többször volt szó a Politikai Bizottság és a Titkárság ülésein. S ezzel a kérdéssel foglalkozott az a levél, amelyet a Politikai Bizottság megküldött valamennyi pártszervezetnek, s ezzel foglalkozott a Központi Bizottság több határozata is.

Itt nyilván nincs szükség különösebb kommentárra. Mindenkinek világos, hogy a határozatokat végre kell hajtani. Hiszen a párthatározat nem más, mint a párt kollektív akarata, a tömegek sűrített tapasztalata. Néha azonban előfordul, hogy a gyenge ellenőrzés miatt egyes határozatokat egyáltalán nem, vagy csak pontatlanul hajtanak végre.

Időnként előfordul az is, hogy amikor valamilyen határozatot nem teljesítenek, második, sőt néha még harmadik határozatot hoznak ugyanabban a kérdésben. Lehet, hogy ezek az új határozatok tartalmukat tekintve nem rosszak. De arról van szó bennük, amit egyszer már meg kellett volna csinálni. És óhatatlanul felvetődik a kérdés: a régi ügyben hozott új határozat nem bizonyul-e egyfajta engedménynek, a liberalizmus bizonyos megnyilvánulásának? Ennek következtében nem csökken-e az igényesség? Föl kell hagyni az ilyen gyakorlattal!

A határozatok végrehajtásának ellenőrzése a szervező munka legfontosabb része. Ez minden pártvezető, tanácsi és gazdasági vezető,

valamennyi pártszerv és pártalapszervezet feladata. E téren növelni kell a szövetségi köztársaságok központi bizottsági titkárainak, a területi és körzeti pártbizottságok titkárainak, a köztársaságok miniszertanácsainak, a tanácsi végrehajtó bizottságoknak, a minisztériumok és irányító szervek kollégiumainak a szerepét.

Ezzel kapcsolatban jelentős munkát végez a Központi Bizottság mellett működő Pártellenőrző Bizottság, és végeznek a helyi pártbizottságok. A beszámolási időszakban sok fontos, általános jelentőségű kérdést vetettek fel, amelyek az állami és a pártfegyelem szigorú megtartásáért folytatott harccal kapcsolatosak.

A végrehajtás ellenőrzésében fontos szerepük van a népi ellenőrzés szerveinek. A pártszervezetek használják ki jobban az ezeknek a szerveknek a munkájában rejlő lehetőségeket, segítsék őket funkciójuk teljesítésében.

Minderről most nem azért beszélek, mintha pártunkban a határozatok végrehajtásával vagy a bírálattal és az önbírálattal kapcsolatban aggasztó helyzet alakult volna ki. Másról van szó. A lenini munkastílushoz való rendíthetetlen ragaszkodás minden pártszervezet, minden tanácsi és gazdasági szerv sikeres tevékenységének, valamennyi tervünk teljesítésének feltétele.

Természetesen sem a párt, sem pedig munkája nem merevedhet meg. A párt munkája minden szakaszban új tartalommal telítődik. Magától értetődik tehát, hogy a mostani, XXV. kongresszuson kijelölt új feladatok a továbbiakban is megkövetelik a pártmunka formáinak és módszereinek tudományos tökéletesítését.

A párt *káderpolitikájával*, mint jelentős hajtóerővel, hatással tud lenni a társadalmi fejlődés menetére. Az utóbbi években különböző vezető posztokra helyeztünk olyan fiatal, ígéretes elvtársakat, akik a gyakorlati munkában tehetséges, jó szervezőknek bizonyultak. A kilencedik ötéves terv teljesítéséért, kül- és belpolitikai feladatainak megvalósításáért harcolva, kádereink sok-sok tapasztalattal gazdagodtak, és politikailag megedződtek.

A korszerű vezetőnek egyesítenie kell magában a pártosságot a hozzáértéssel, a fegyelmezettséget a kezdeményezőkészséggel és a feladatokhoz való alkotó hozzáállással. Ugyanakkor a vezetőnek bármely helyen tiszteletben kell tartania a társadalmi, politikai, nevelési szempontokat, érzékenynek kell lennie az emberek szükségletei és igé-

nyei iránt, példát kell mutatnia munkájában és életmódjában egyaránt.

Nagy jelentősége van annak, ha pártmunkával bíznak meg politikailag érett, aktív népgazdasági szakembereket, akiknek tapasztalataik vannak az emberekkel való bánásmódban. A beszámolási időszakban sok ilyen irányú intézkedés történt. Ma az SZKP Központi Bizottságában, a szövetségi köztársaságok kommunista pártjainak központi bizottságaiban, a körzeti és a területi bizottságokban a titkárok 99,5 százaléka felsőfokú végzettségű, ezen belül 70 százalékuknak mérnöki, műszaki és mezőgazdasági végzettsége van. Kedvező, hogy gyakorlatilag valamennyien titkárként dolgoztak a párt alapszervezeteiben, városi és kerületi bizottságaiban. A városi és a kerületi pártbizottságok titkárainak 99,2 százaléka felsőfokú tanintézetben végezte tanulmányait, ezen belül 60 százalékuk ipari és mezőgazdasági szakember. Ezt az irányvonalat még nagyobb állhatatossággal kell folytatnunk.

A pártban tartósan megszilárdult a káderekről való gondoskodás szelleme. Véget vetettünk a pártmunkások indokolatlan, gyakori áthelyezésének; erről szó esett már a XXIII. kongresszuson is. A káderek áthelyezésére akkor kerül sor, amikor azt az ügy érdekei megkívánják, amikor egy-egy munkaterület megerősítésére van szükség. Ebből azonban egyáltalán nem következik az, hogy a „káderstabilitás" jelszavával vezető posztokon maradhatnak olyanok, akik, mint mondják, nem húzzák a terheket, s nem birkóznak meg feladataikkal. Még kevésbé lehet vezető munkakörben hagyni olyan embereket, akik felelőtlenek, nem tudnak megszabadulni a múlt terheitől, és feltételezik, hogy munkakörük önmagában megadja nekik a tekintélyt és a tiszteletet.

Nem lehet pártvezető az, aki már nem tudja kritikusan értékelni a saját tevékenységét, s elszakad a tömegektől, hízelgőkkel és talpnyalókkal veszi körül magát, aki elvesztette a kommunisták bizalmát. Gondolom, a kongresszus támogatja a kérdés ilyen módon való felvetését.

Figyelembe véve a növekvő követelményeket, a párt megszervezi a káderek felkészítését és továbbképzését. Minden szükségeset megtesz azért, hogy a káderek emeljék elméleti felkészültségük színvonalát, elmélyítsék tudásukat, elsajátítsák a tudomány és a technika korszerű eredményeit, a termelés és az irányítás szervezésének tudományát.

A beszámolási időszakban a párt tanintézeteiben 40 000 embert készítettek fel. A tanfolyamokon több mint 230 000 tanácsi és pártmunkás részesült továbbképzésben. A gazdasági káderek és szakemberek is továbbfejlesztik képzettségüket a különféle főiskolákon, egyetemi fakultásokon, a népgazdasági vezetőképző főiskolán és a továbbképző tanfolyamokon, ahol évente több mint egymillió ember tanul.

A jövőben tökéletesítenünk kell ezt a munkát. Nyilvánvalóan érdemes elgondolkozni azon, hogyan emelhetjük új, magasabb színvonalra a párt vezető kádereinek felkészítését, kivált az ideológiai front területén, hogyan emelhetjük a már most is a pártmunkát irányító elvtársak tevékenységének eszmei-elméleti színvonalát. Tovább kell javítani a párt központi tanintézeteinek munkáját. Itt figyelembe kell venni a múlt tapasztalatait, és gondolni kell a magas képzettségű káderek felkészítésének új, korszerű formáira. A fő feladat annak elérése, hogy a pártnak még nagyobb tartaléka legyen tapasztalt, elméletileg érett elvtársakból.

A párt nagyra értékeli a kádereket, bízik alkotóképességeikben, gondoskodással fejleszti és neveli őket. Nem lehet kétség afelől, hogy kádereink a nép iránti felelősségük tudatában továbbra is minden erejüket, tudásukat és tapasztalatukat a kommunizmus érdekében kamatoztatják.

2. A párt eszmei-nevelő munkája

A mi rendszerünk ereje a tömegek tudatosságában rejlik. A párt állandó feladatának tartja a kommunista tudatosság, a készség, akarat és tudás kifejlesztését a kommunizmus építésében. A beszámolási időszakban *az emberek eszmei nevelése, az új embernek, a kommunizmus méltó építőjének kialakítása nagy helyet foglalt el egész munkánkban.*

Az SZKP a kommunista nevelést, akárcsak egész forradalmi átalakító tevékenységét, a marxista–leninista elmélet szilárd alapján folytatja. A marxizmus–leninizmus a helyes stratégia és taktika kidolgozásának egyetlen megbízható alapja. Lehetővé teszi, hogy megértsük a történelmi távlatokat, sok évre előre segít meghatározni a társadalmi-gazdasági és politikai fejlődés irányát, segít helyesen tájékozódni

a nemzetközi eseményekben. A marxizmus–leninizmus ereje az állandó, alkotó fejlődésben van. Erre tanított Marx. Erre tanított Lenin. Útmutatásaikhoz pártunk mindig hű marad!

Minden elmélet valóságértékének ismérve a gyakorlat. A munkásosztály és az összes dolgozó forradalmi harca, a kommunisták egész gyakorlati tevékenysége teljes erővel megmutatta a marxizmus–leninizmus lényegét kifejező elméleti tételek és elvek megingathatatlanságát.

A XXIV. kongresszus útmutatásaival összhangban sokat tettünk a marxista–leninista elmélet időszerű kérdéseinek kidolgozásáért. A pártdokumentumok összegezték az új társadalom építésének hatalmas tapasztalatait, elemezték a nemzetközi fejlődés legújabb folyamatait. Számottevő eredményeket értünk el a filozófiai, a gazdasági és a történeti tudományokban, a társadalmi és politikai kérdések tanulmányozásában.

Országunk fejlődésének mai szakaszában a szükséglet az elmélet további alkotó kimunkálására nem csökken, hanem még inkább fokozódik. Az általános elméleti, az alap- és az alkalmazott tudományok gyümölcsöző kutatásaira új lehetőségek nyílnak a különböző tudományok találkozási pontjain – például a természet- és a társadalomtudományok határán. Ezeket teljes mértékben ki kell használni.

A párt és az állam olyan kérdések kutatását igényli, amelyek mindenekelőtt a termelés és a termelésirányítás sokoldalú fejlesztésével kapcsolatosak, olyan ajánlásokat igényel, amelyek lehetővé teszik a termelés hatékonyságának lényeges növelését.

Lényegbevágóan fontos olyan kérdések mélyreható kutatása, amelyek társadalmunkkal és termelőerőinek fejlődési irányaival kapcsolatosak. Ide tartozik például a munka jellege és tartalma a fejlett szocializmus körülményei között, a társadalmi szerkezet változásai. A különböző tudományok képviselőinek egyesített erőfeszítéseit követeli az olyan kérdések áttekintése, mint a munka szerinti elosztás tökéletesítése, az erkölcsi és anyagi ösztönzés összekapcsolása, a szocialista életforma és kultúránk sokoldalú fejlesztése. Ezenkívül tovább kell tanulmányozni államiságunknak, a nevelő, az ideológiai munka formáinak és módszereinek fejlődési kérdéseit. Ezzel kapcsolatban fontos figyelembe venni a közvéleményt.

A szovjet tudósoknak nem szabad figyelmen kívül hagyniuk a kör-

nyezettel és a népesedéssel kapcsolatban az utóbbi időben kiéleződött problémákat. A természet- és a társadalomtudományok komplexumának fontos feladata a természet szocialista kiaknázásának javítása és a hatékony demográfiai politika kidolgozása.

Mindinkább növekszik a tudományos kutatás jelentősége a következő kérdések kidolgozásában: a világ fejlődése és a nemzetközi kapcsolatok, a forradalmi folyamat, a forradalmi folyamat különböző áramlatainak kölcsönhatása és egysége, a demokráciáért és a szocializmusért vívott harc kölcsönhatása, az erők egymás elleni harca korunk fő kérdésében, a háború és béke kérdésében.

Nyilvánvaló, hogy a társadalomtudományok soron levő feladatait csak akkor oldhatjuk meg, ha ezek a tudományok a legszorosabb kapcsolatban állnak az élettel. A skolasztikus elméletieskedés csak fékezi előrehaladásunkat. Csakis a gyakorlattal való kapcsolat növelheti a tudomány hatékonyságát. Ez napjainkban az egyik központi probléma.

A XXIV. kongresszus rámutatott arra, hogy milyen jelentős az alkotói légkör megteremtése a tudományos munkában. Ez a feladat ma is ugyanolyan fontos, mint ez ideig. Természetes, hogy a nézeteket közös marxista–leninista eszmei platformunk alapján kell egybevetni. Fontos, hogy következetesen megtartsák a pártosság elveit a tudományban, és határozottan visszautasítsák a külföldi eszmei ellenfelek jobboldali opportunista és balos nézeteit.

A XXIV. kongresszus után a Központi Bizottság több olyan határozatot fogadott el, amely általánosítja az ideológiai munka tapasztalatait, kijelöli javításának fő irányait. Így a taskenti városi pártszervezet munkájáról szóló határozat áttekintette a kommunisták marxista–leninista oktatását. Átfogóan foglalkoztak az ideológiai káderekkel folytatott munka egész rendszerével a következő határozatok: „A belorussziai pártszervezet ideológiai kádereinek kiválasztásával és nevelésével kapcsolatos munkáról", „Az újságíró-káderek felkészítésének és továbbképzésének megjavításával kapcsolatos intézkedésekről".

Következésképp a beszámolási időszakban jelentősen megnövekedett a helyi pártszervezetek aktivitása ezeken a területeken. Több figyelmet fordítanak az eszmei-nevelő munka legfőbb kérdéseire, mélyebben tanulmányozzák azok tartalmát, szorosabban összekapcsolják ezt a munkát a gazdasági és kulturális építéssel.

Egészében véve az eszmei-nevelő munkában előrehaladtunk. Nincs azonban okunk az elégedettségre.

Vegyük például országunk életét. Minden nap érezhető változásokat hoz. Újabb nemzedékek lépnek be az életbe. A tudomány és a technika fejlődése megújítja a társadalmi, gazdasági feltételeket. A nép tudatosságának és tájékozottságának növekedése fokozott követelményeket támaszt a tömegek körében végzett egész munkánkkal szemben. Itt pedig még mindig vannak fogyatékosságok és megoldatlan feladatok.

Az enyhülés, a világpolitika kedvező változásai jó lehetőségeket teremtenek a szocializmus eszméinek széles körű terjesztéséhez. Másfelől azonban a két rendszer eszmei harca aktívabbá, az imperializmus propagandája pedig kifinomultabbá válik.

A két világnézet küzdelmében nincs helye a semlegességnek és a kompromisszumnak. Itt magas fokú politikai éberségre, tevékeny, operatív és meggyőző propagandamunkára, az ellenséges ideológiai diverzió idejében való visszautasítására van szükség.

A mostani körülmények ily módon újabb feladatokat állítanak a párt eszmei munkája elé A pártszervezetek gyakorlata mutatja meg nekünk, hogy milyen úton növelhetjük e téren a hatékonyságot. Tehát az egész nevelő munka komplex megközelítésére van szükség, vagyis az eszmei-politikai nevelés, a munkára való nevelés és az erkölcsi nevelés szoros egységének megteremtésére, figyelembe véve a dolgozók különböző csoportjainak sajátosságait.

Az eszmei nevelésben nagy jelentősége van a politikai felvilágosításnak. Sokat tettünk ezért. Gondolkozzanak el például azon a tényen, hogy csupán a pártoktatás keretében jelenleg 20 millió ember tanul, közöttük több mint 7 millió pártonkívüli. Tanulóifjúságunk – az iskolások és a diákok – elsajátítja a politikai tudományok alapjait. A mostani szakaszban a marxista–leninista elmélet tömeges tanulmányozása a társadalmi tudat fejlődésének legfontosabb kifejezője.

Abban az új szakaszban, amelybe most a párt belép, fontos feladatunk, hogy miközben továbbra is bevonjuk a pártoktatásba a kommunisták és a pártonkívüliek mind szélesebb tömegeit, messzemenően gondoskodjunk e munka elméleti színvonalának az emeléséről. Egész pártoktatási rendszerünkben a legfontosabb teendő a következő időszakban a XXV. pártkongresszus határozatainak elmélyült tanulmá-

nyozása lesz. Ezt úgy kell elvégeznünk, hogy a kongresszusi anyagokat jól elsajátítsák a fiatal kommunisták és azok is, akik a párt soraiba készülnek lépni. Nemcsak a propagandistáknak, az előadóknak, hanem összes pártaktivistáinknak is tiszteletre méltó feladatuk, hogy a kongresszus eszméit eljuttassák valamennyi kommunistához, valamennyi szovjet emberhez. Erre a munkára kell összpontosítani minden tudást, minden meggyőzőképességet, minden lelkierőt. Része ez a kongresszusi határozatok következetes megvalósításának.

Az elmúlt időszakban a pártszervezetek sokat tettek a dolgozók hazafias és egyúttal internacionalista szellemű neveléséért. Ebből a szempontból kiemelkedő szerepet töltött be a Szovjetunió fennállása 50. évfordulójának és a Nagy Honvédő Háborúban aratott győzelem 30. évfordulójának a megünneplése.

Mindannyian emlékszünk arra, hogy milyen lelkesedéssel ünnepelte meg népünk ezeket a nagy jelentőségű jubileumokat. Az elmúlt 50 év munkasikereiben, a Nagy Honvédő Háború hőstetteiben fejlődött ki és edződött meg országunk minden osztályának és társadalmi csoportjának, nemzetének és nemzetiségének megbonthatatlan egysége. S ez az egység, a szovjet emberek összeforrottsága, odaadásuk nagy hazájuk iránt, a népek internacionalista testvérisége vált ezeknek a jubileumoknak az alapgondolatává, s ebben állt hatalmas politikai és nevelő jelentőségük.

A párt egyik legfontosabb feladata volt és marad, hogy megerősítse a dolgozók, mindenekelőtt a fiatal nemzedék tudatában a szovjet hazafiság és a szocialista internacionalizmus eszméit, a szovjet hazánk iránti büszkeséget, a szocializmus vívmányainak védelmére való készséget.

A Központi Bizottság a lvovi terület pártszervezetének, valamint a tbiliszi városi pártbizottságnak a munkájával kapcsolatos határozataiban felhívta a pártszervezetek figyelmét az internacionalista nevelésben tapasztalható hiányosságokra. Ma elégedetten állapíthatjuk meg, hogy ebből helyes következtetéseket vontak le. A pártszervezetekben kezdeményezőbb és kiterjedtebb a dolgozók hazafias és internacionalista nevelése. Megszűnőben vannak a nacionalizmus és a sovinizmus egyes megnyilvánulásai, a történelmi eseményeket nem osztályalapon értékelő megnyilvánulások, az olyan jelenségek, amelyek a helyi érdekek előtérbe helyezését mutatják, s azok a kísérletek, ame-

lyek a régi patriarchális viszonyokat idealizálják. Mindez a dolgozók mély megértésére és támogatására talált, kedvezően hatott népeink barátságának és testvériségének erősítésére.

A nevelő munkáról szólva ki kell térni a szovjet hadsereg nagy szerepére. A fiatal fiúk úgy kerülnek a hadseregbe, hogy még nem járták ki az élet iskoláját. Úgy térnek azonban vissza, hogy már kijárták a kitartás és a fegyelem iskoláját, műszaki, szakmai tudásra tettek szert, és politikai képzésben részesültek.

Hadseregünk olyan szellemben nevelődött, hogy mélységesen hű a szocialista hazához, a béke és az internacionalizmus eszméihez, a népek barátságának eszméihez. Éppen ebben különbözik a szovjet hadsereg a burzsoá hadseregektől. S éppen ezért szeretik a szovjet emberek hadseregüket, és büszkék rá.

A tömegek politikai nevelésének sikerét nyilván a konkrét dolgokon kell mérni. A kommunista eszmeiség: a tudás, a meggyőződés és a cselekvés ötvözete.

A politikai nevelés és a munkára való nevelés szoros összefonódásának szemléletes eredménye a szocialista verseny mostani fellendülése.

Az egész ország követi az olyan nagyszerű kezdeményezéseket, mint az ellentervek mozgalma. Széles körben követik a moszkvai Lihacsov autógyár kollektívájának azt a kezdeményezését, hogy gyorsabban alkalmazzák a termelésben a tudomány és a technika vívmányait, növeljék a legjobb minőségű termékek gyártását. A moszkvai Dinamó gyár, a gorkiji és a minszki autógyár példát mutatott a munka termelékenységének növelésére, az egyes dolgozókra kivetített egyéni tervek alapján.

Nagy visszhangot keltett a leningrádi munkásoknak az a felhívása, hogy az ötnapos feladatot teljesítsék négy nap alatt. Mindenhol támogatják Gennagyij Szmirnov, Vlagyimir Murzenko, Mihail Csih brigádjainak azt a kezdeményezését, hogy induljon verseny legalább ezer tonna szén napi kitermeléséért egy fejtésből. Példát adnak Nyikolaj Zlobin önálló elszámolás alapján dolgozó építőbrigádjának tapasztalatai. Jelena Amoszova, Alevtyina Szmirnova, Valentyina Pletnyeva, Valentyina Bobkova és más híres textilmunkásnők példája nyomán tömegmozgalom bontakozott ki a munkatermelékenység növelésére és a termékek minőségének javítására.

Jellemző, hogy a tizedik ötéves terv első napjaitól kezdve össznépi

szocialista verseny bontakozott ki a következő jelszóval: „Emeljük a termelés hatékonyságát és javítsuk a munka minőségét a gazdaság és népjólét további növekedéséért!"

Fontos, hogy egyetlen jó kezdeményezés se sikkadjon el. Néhány évvel ezelőtt Gorkij város vállalatai felhívást adtak ki: „Senki se maradjon le közülünk!" Ez nemcsak termelési jelszó volt, hanem erkölcsi norma is. Eleinte széleskörűen felkarolták, sajnos azonban most már egyes helyeken elfeledkeztek róla. Pedig általános elterjesztése az egész országnak fontos eredményeket hozhat.

Mindannyian örülünk annak, hogy milyen mély gyökereket eresztettek a szocialista verseny lenini eszméi. Büszkék vagyunk rá, hogy a verseny élvonalában a kommunisták haladnak. A verseny nagy hatással van a gazdasági gyakorlatra, az ország társadalmi-politikai életére, az erkölcsi légkörre. Közös harci jelszavunk, hogy minden módon fejlesszük tovább a szocialista versenyt, a kommunista módon végzett munka mozgalmát.

A kommunista nevelés megköveteli a közoktatás és a szakmai képzés rendszerének állandó tökéletesítését. Ez különösen fontos most, a tudományos-technikai forradalom körülményei között. Ez a forradalom a korábbiaktól eltérő jelleget ad a munkának, következésképpen az ember munkára való felkészítésének is. Sokat teszünk e téren, de az, ami eddig történt, még nem old meg minden feladatot.

Nyilvánvaló, hogy az egész közoktatási rendszert – mindenekelőtt a középiskolákat – tökéletesíteni kell. A mai körülmények között, amikor a szükséges ismeretek mennyisége gyorsan nő, már nem lehet arra számítani, hogy elegendő tényanyagot tudunk elsajátítani. Fontos kifejleszteni azt a képességet, hogy az emberek önállóan bővítsék tudásukat, eligazodjanak a tudományos és politikai információk növekvő áradatában. Ebben nagy munka vár ránk, körültekintő, gondos munka, fölösleges változtatások vagy elsietett döntések nélkül. Mire van szükség? Bizonyára a tanárok felkészítésének a megjavítására, az oktatási módszereknek és az élet követelményeinek összhangba hozására, az iskolák korszerű oktatási segédeszközeinek – köztük a szemléltetőeszközöknek – biztosítására.

Itt, a kongresszuson szólni kell azokról az intézkedésekről is, amelyeket a pártszervezetek a dolgozók gazdasági képzéséért tettek. A XXIV. kongresszus határozata alapján átfogó gazdasági oktatási

rendszert hoztak létre. Ebben az oktatásban már több mint 42 millió ember vett részt, s jelenleg 36 millióan vesznek részt benne. Ezt a munkát folytatni kell. A gazdasági oktatást továbbfejlesztve gondoskodnunk kell arról, hogy az mindenütt, minél jobban segítse a munkaszervezés legjobb tapasztalatainak elterjesztését, a tudomány és technika vívmányainak alkalmazását a termelésben.

Semmi sem gazdagítja úgy a személyiséget, mint a tevékeny élet, a társadalmi kötelezettségek tudatos teljesítése, amelyben a szavak és a tettek egysége a magatartás mindennapos normájává válik. Az ilyen személyiség kialakítása *az erkölcsi nevelés feladata.*

Sajnos, még vannak olyan emberek, akik ismerik ugyan politikánkat és elveinket, de nem mindig követik őket a gyakorlatban, nem harcolnak megvalósításukért, belenyugszanak a szocialista együttélés normáinak megsértésébe. Ha a szavak és a tettek eltérnek egymástól – bármilyen formában is –, ez kárt okoz a gazdasági építésnek s különösen az erkölcsi nevelésnek.

Jelentős eredményeket értünk el a szovjet nép anyagi jólétének javításában. A jövőben is következetesen munkálkodunk e feladat megvalósításán. Az anyagi lehetőségek növekedésének azonban állandóan együtt kell járnia az emberek eszmei-erkölcsi és kulturális színvonalának emelkedésével. Máskülönben felütheti fejét a nyárspolgári, kispolgári gondolkodásmód. Ezt nem szabad figyelmen kívül hagyni.

Minél fejlettebb lesz társadalmunk, annál tűrhetetlenebbé válnak az eltérések a szocialista erkölcsi normáktól. A nyerészkedés, a magántulajdonosi szemlélet, a huliganizmus, a bürokratizmus és az emberek iránti közömbösség ellentétes rendszerünk lényegével. Az ilyesfajta jelenségekkel harcolva, támaszkodni kell a dolgozó kollektíva véleményére, élni kell a sajtó bíráló szavával, a meggyőzéssel és a törvény erejével – minden rendelkezésünkre álló eszközzel.

A beszámolási időszakban a Központi Bizottság behatóan foglalkozott a *tömegkommunikációs és propagandaeszközök* munkájával, eszmei összehangolásával és operativitásuk fokozásával. Így még tovább nőtt ezeknek az eszközöknek a hatása a gazdasági élet, a tudomány és a kultúra fejlődésére, az egész társadalmi életre.

Az utóbbi években növekedett a szovjet sajtótermékek példányszáma, emelkedett az új kiadványok mennyisége. Több mint 400 új napilapot és 113 folyóiratot alapítottak. Az előfizetési adatok azt mutatják,

hogy nálunk egy családra átlagban több mint négy időszaki kiadvány jut. Ez magas mutatószám. Ugyanakkor ismeretes, hogy sok kiadvány példányszáma elmarad a gyorsan növekvő kereslettől. Itt gondolni kell többek között a papírtermelés növelésére. Fölösleges bizonygatni, hogy ez nemcsak gazdasági kérdés. Szükség van az újságok, a folyóiratok, a rádió és a televízió anyagi-műszaki bázisának megújítására is.

A pártszervezetek feladatkörébe tartozik a sajtó mindennapi, konkrét irányítása. Törekedjenek a sajtó ideológiai színvonalának növelésére s arra, hogy állásfoglalásai hatékonyabbak legyenek. Sajnos, vannak még, akik lebecsülik a sajtó társadalmi jelentőségét. Vannak olyanok is, akik szívesen fogadják, ha dicsérik őket, de süketek a bírálatra, és nem tudnak belőle helyes következtetéseket levonni. A pártbizottságoknak a helyes útra kell vezetniük azokat, akik megpróbálnak elzárkózni a tárgyszerű bírálattól, közönyösek a sajtóban fölvetett fontos problémák, az olvasók levelei iránt.

Amint bizonyára mindnyájan emlékeznek rá, a XXIV. kongresszus nagy figyelemmel volt *az irodalom és a művészet* kérdéseire. A kongresszus pozitívan értékelt minden kiemelkedő, tehetséges alkotást, egyszersmind rámutatott néhány szélsőségre, amelynek következtében egyik-másik irodalmár és művész szem elől vesztette az alkotói perspektívát.

Ma már mondhatjuk, hogy teljes mértékben igazolódott az a mód, ahogyan a XXIV. kongresszus az irodalom és a művészet kérdéseit megközelítette. Az utóbbi éveket az jellemezte, hogy tovább aktivizálódott annak az alkotó értelmiségnek a tevékenysége, amely mind jelentékenyebben járul hozzá az egész párt, az egész nép ügyéhez, a kommunista társadalom építéséhez.

Ez a pozitív folyamat tükröződött azokban a szocialista realista művekben, amelyeket az utóbbi években alkottak hazánkban. Ezek az alkotások egyre gyakrabban és – ami a legfontosabb – mélyebben fejezik ki azt, ami az ország életében alapvető, lényeges, betölti azt, és a szovjet emberek egyéni sorsának része lett.

Itt van például az, amit korábban kissé szárazon „termelési témának" neveztek. Napjainkban ez a téma megtalálta valódi művészi formáját. Az irodalmi és színpadi hősökkel együtt izgulunk, szurkolunk az acélöntők vagy a textilgyári igazgató, a mérnök vagy a pártmunkás sikeréért. És még az olyan, látszólag egyedi eset is, mint egy építőbrigád

prémiumának kérdése, széles körű társadalmi visszhangot, heves vitákat vált ki.

A művészi alkotás másik fontos témaköre, amelyben az utóbbi évek folyamán igaz, mély benyomást keltő művek születtek: a szovjet nép hőstettei a Nagy Honvédő Háborúban. Mintha a regények, novellák, filmek és színdarabok hőseivel együtt a háború veteránjai újból végigmenetelnének a lángoló havas frontutakon, tisztelettel adózva bajtársaik lelkierejének. A fiatal nemzedék pedig a művészet csodája révén válik részesévé apái hőstetteinek, s ama fiatal lányok hőstetteinek, akik a haza szabadságáért adták életüket, csendes hajnalokon lettek halhatatlanok. Ilyen a valódi művészet: a múltat idézve hazafiságra, internacionalizmusra nevel.

Meg kell említeni még egy témát, amelyre irodalmunk és művészetünk nem kis erőt fordított. Ez az erkölcs, az erkölcsi útkeresés témája. Itt is előfordultak meddő próbálkozások, de mégis több az eredmény. Íróinknak, művészeinknek érdeme, hogy a legkiválóbb emberi tulajdonságokat igyekeznek megerősíteni: az elvhűséget, a becsületességet, az érzelmi mélységet; ebbeli törekvésükben kommunista erkölcsiségünk megingathatatlan elveiből indulnak ki.

Művészeinknek, íróinknak és költőinknek az ihlet forrásául szolgál az olyan fontos és nemes téma is, mint a békéért, a népek felszabadításáért folytatott harc, a dolgozók internacionalista szolidaritása ebben a küzdelemben.

Az alkotó értelmiség körében növekedett az egymás alkotásaival és a saját tevékenységükkel szembeni igényesség. Tárgyilagos, elfogulatlan értékelést kapnak a szürke, tehetségtelen, s különösen az ideológiai tévedéseket tartalmazó irodalmi és színpadi művek. Mindebben jelentős érdemük van az alkotószövetségeknek s ezek pártszervezeteinek.

Csak üdvözölni lehet, hogy színházaink, irodalmi, művészeti folyóirataink mind szélesebb körben vállalnak védnökséget üzemek, kolhozok s az olyan építkezések fölött, mint a BAM és a Kámai Autógyár. Tapasztalt mesterek vezetik az amatőr művészegyütteseket, az irodalmi köröket, a népi színházakat. Ebben az életteli folyamatban egyfelől a művészet életismerettel gazdagszik, másfelől pedig a dolgozók sokmilliós tömegei kapcsolódnak a kultúra értékeihez.

Az irodalom és a művészet kérdéseinek pártos megközelítése egyesíti magában az alkotó értelmiségiek iránti tapintatos magatartást,

az alkotói útkereséshez nyújtott támogatást és az elvszerűséget. Bármely alkotás társadalmi jelentőségét továbbra is legfőként eszmei irányzata alapján kell értékelni. Így, lenini módon jár el a Központi Bizottság, és így járnak el a pártszervek, nagy munkát végezve ezen az ideológiai területen. És ha időnként mégis előfordul, hogy egyes pártmunkások leegyszerűsítik ezt a tevékenységet, adminisztratív módszerekkel próbálják megoldani a művészi alkotás kérdéseit, a formák változatosságának és a stílusok egyéniségének kérdéseit, a párt nem huny szemet az ilyen esetek fölött, s orvosolja őket.

Nagy elismerést érdemelnek a szovjet írók, festők, zeneszerzők, a színház, a film, a televízió dolgozói, mindazok, akiknek a tehetsége és szakmai tudása a népet, a kommunizmus ügyét szolgálja. Örülünk annak, hogy mind magabiztosabban lép be az életbe alkotó értelmiségünk fiatal nemzedéke. Gyakran bukkannak fel az igazi tehetségek.

Az irodalom és a képzőművészet tehetséges alkotásai a nép vagyonát gyarapítják. Jól tudjuk, hogy a művészi szó, a színek játéka, a kő kifejezőereje, a hangok harmóniája lelkesíti a kortársakat, és megőrzi az utódoknak a szív és a lélek emlékeit nemzedékünkről, korunkról, annak megpróbáltatásairól és vívmányairól. Azt kívánjuk tehát művészeinknek – párttagoknak, pártonkívülieknek egyaránt –, hogy alkossanak történelmünkhöz, nagy jelenünkhöz és jövőnkhöz, pártunkhoz és népünkhöz, nagy hazánkhoz méltó új műveket.

3. Az állami szervek és a társadalmi szervezetek pártirányításának néhány kérdése

A kommunista építés során végzett munkánk fő irányvonala megmutatkozik a szovjet társadalom politikai rendszerének sokoldalú fejlesztésében. A szocialista államiság tökéletesítéséről, a szocialista demokrácia továbbfejlesztéséről, az állami és a társadalmi élet jogi alapjának erősítéséről, a társadalmi szervezetek tevékenységének aktivizálásáról van szó.

Ebben a munkában a párt és Központi Bizottsága abból indult és indul ki, hogy országunkban felépült a fejlett szocialista társadalom, amely fokozatosan kommunista társadalommá alakul át. Abból indult és indul ki, hogy államunk össznépi állam, kifejezi az egész nép érde-

keit és akaratát. Abból indultunk és indulunk ki, hogy nálunk új történelmi közösség alakult ki: a szovjet nép. Ennek a közösségnek alapja a munkásosztálynak, a parasztságnak és az értelmiségnek a munkásosztály vezető szerepe alapján létrejött megbonthatatlan szövetsége, továbbá az ország összes nemzetének és nemzetiségének a barátsága. Arra törekedtünk, hogy elősegítsük az állami szervek és a társadalmi szervezetek aktivitásának sokoldalú fokozását, hogy minden módon kezdeményezésre ösztönözzük őket.

Az államszervezet fejlesztésében a párt különleges figyelmet fordít a *tanácsok munkájára*. A XXIV. kongresszuson előterjesztett javaslatoknak megfelelően törvényt hoztunk a küldöttek státusáról. E törvény világosan meghatározta a küldöttek jogait és kötelességeit, valamint az állami és a társadalmi szervek kötelezettségeit a küldöttek iránt. Ez érzékelhető eredményeket hozott. A tanácsi küldöttek kezdeményezésére napjainkban sok fontos kérdés vetődik fel és oldódik meg. Elmondhatjuk, hogy a választók megbízása alapján beterjesztett küldötti javaslatok tükrözik népünk, egész életünk igényeit és szükségleteit.

Emlékeznek rá, hogy annak idején a Politikai Bizottság kezdeményezésére olyan törvényeket hoztunk, amelyek kibővítették a falusi és községi, a kerületi és városi tanácsok jogait és anyagi lehetőségeit. A beszámolási időszakban összegyűlt tapasztalatok megmutatták, hogy ez a lépés teljesen helyes volt. A helyi tanácsok munkája új lendületet kapott. Úgy vélem, a küldöttek támogatni fogják azt a javaslatot, hogy hozzunk törvényeket a körzeti, a területi és a kerületi tanácsok illetékességi körének meghatározására is.

A másik, bennünket állandóan foglalkoztató kérdés: *törvényhozásunk tökéletesítésének, a szocialista jogrend erősítésének kérdése*. Nagy társadalmi-politikai jelentősége van annak, hogy párt- és állami szerveink kidolgoztak, a Szovjetunió Legfelsőbb Tanácsa és a köztársaságok legfelsőbb tanácsai pedig elfogadtak életünk egyes fő problémáit érintő törvényeket. Jelentős szerepük volt ebben a munkában a Szovjetunió Legfelsőbb Tanácsa állandó bizottságainak is. Ezek az utóbbi években általában véve észrevehetően aktivizálódtak.

A jogi normákat összhangba hoztuk azzal a szinttel, amelyet társadalmunk elért. Előkészítettünk az életünk olyan területeit érintő jogszabályokat, amelyek korábban a jogi szabályozás keretein kívül ma-

radtak, mint például a környezetvédelem, beleértve a víztárolóknak, a föld méhének, a légtérnek stb. védelmét. Nagyon jó, hogy már olyan megalapozott jogi normáink vannak, amelyek lehetővé teszik a természet céltudatos védelmét.

Nemrég a Politikai Bizottság azzal bízta meg a megfelelő szerveket, hogy készítsenek javaslatokat a munka-, az igazgatási jog és néhány más törvény további tökéletesítésére, figyelembe véve a társadalmi élet új jelenségeit.

Sok tennivaló van a gazdasági munka jogi szabályozásának megjavításában. Erre vonatkozó törvényeinknek hatékonyabban kell biztosítaniuk a termelés minőségének javításával, a takarékossági rendszabályok végrehajtásával kapcsolatos feladatok megoldását. Hatékonyabban kell fellépni azok ellen, akik becsapják az államot, sikkasztanak, meglopják a szocialista tulajdont, vagy kiskirályok módjára viselkednek.

Nyilvánvalóan itt az ideje, hogy kiadjuk a szovjet állam törvénykönyvét. Ez hozzá fog járulni egész jogrendünk szilárdságának növeléséhez. Törvényeinket hozzáférhetőbbé teszi minden szovjet állampolgárnak.

Magától értetődő, hogy állandó figyelmet fordítottunk és a jövőben is figyelemmel leszünk *a rendőrség*, *az ügyészség*, *a bíróságok*, *az igazságügyi szervek* tevékenységére. Ezek a szervek őrzik a szovjet törvényességet, a szovjet társadalom érdekeit, a szovjet állampolgárok jogait. A párt, az állam nagyra értékeli ezen intézmények dolgozóinak nehéz és tiszteletre méltó munkáját. Gondoskodik arról, hogy soraikba jól felkészült és érdemes káderek kerüljenek.

Az imperialista államok hírszerző ügynökségeinek, a különféle külföldi szovjetellenes központoknak és az ellenséges elemeknek az aknamunkájától megbízhatóan védik a szovjet társadalmat az *állambiztonsági szervek*. Munkájuk a nemzetközi helyzetből és a szovjet társadalom fejlődéséből adódó követelményeknek megfelelően alakul ki. Csekistáink őrzik és fejlesztik azokat a hagyományokat, amelyeket a forradalom egyik kiemelkedő személyisége, Feliksz Dzserzsinszkij alapozott meg.

Állambiztonsági szerveink egész munkájukban, amelyet a párt irányít és folyamatosan ellenőriz, a nép és az állam érdekeiből indulnak ki. Ezt a tevékenységet a dolgozó tömegek támogatásával, az alkot-

mányos normák, a szocialista törvényesség szigorú tiszteletben tartásával végzik. Mindenekelőtt ebben rejlik az erejük, ez a rájuk ruházott funkciók sikeres teljesítésének fő záloga.

Ezekben az években pártunk kellő figyelmet fordított *országunk védelmi képességének szilárdítására és a fegyveres erők tökéletesítésére.* Arról számolhatunk be a kongresszusnak, hogy jelentős munkát végeztünk ezen a területen. Tovább javult a fegyveres erők ellátottsága korszerű fegyverekkel és haditechnikával, s a személyi állomány harci felkészültségének és ideológiai felvértezettségének színvonala. Mindent összevetve, a szovjet nép bizonyos lehet abban, hogy alkotó munkájának gyümölcseit biztosan védelmezik.

Senki sem kételkedhet abban sem, hogy pártunk mindent megtesz azért, hogy a Szovjetunió dicső fegyveres erői a jövőben is rendelkezzenek minden szükséges eszközzel felelősségteljes feladatuk ellátásához, s őrzői legyenek a szovjet nép békés munkájának, támaszai a világbékének.

A szovjet politikai rendszer elválaszthatatlan részei a társadalmi szervezetek. Ezek összességükben felölelik szinte az ország egész felnőtt lakosságát. És ez nagyszerű dolog. Az állampolgárok legnagyobbrészt társadalmi szervezeteink révén vesznek részt a társadalom ügyeinek intézésében.

Nézzük például a legnépesebb társadalmi szervezetet, a *szakszervezeteket.* Ezeknek több mint 107 millió tagjuk van. A szakszervezetek munkája közvetlenül előmozdítja a demokrácia megvalósulását az emberi alkotóerő alapvető szférájában: a termelésben.

A szakszervezetek mindenekelőtt arra hivatottak, hogy a dolgozók jogait és érdekeit védelmezzék, hogy aktívan foglalkozzanak hétköznapi és szociális kérdésekkel. Ezt a feladatot azonban nem tudnák kielégítően ellátni, ha nem fejlődne a termelés, ha nem erősödne a munkafegyelem, ha nem növekedne a munkatermelékenység. Éppen mert a szakszervezetek tevékenységének középpontjába a dolgozó ember érdekeit helyezik, kötelességük, hogy gondoskodjanak a termelés fellendítéséről.

A szakszervezetek a mi társadalmunk életében jelentős teret kaptak, és ez sok mindenre kötelezi őket. A szakszervezetek munkáját oly módon kell szervezni, hogy az minél jobban megfeleljen jogaiknak és nagy felelősségüknek.

Vegyük a következő kérdést: nálunk már néhány éve bevezettük és tökéletesítettük a termelés ágazati irányítását. Növekszik a termelés koncentrációja, termelési egyesülések jönnek létre. Ugyanakkor ez egyelőre nem tükröződik kellőképpen a szakszervezetek munkájában. Szabályozni kell az ágazati szakszervezetek struktúráját úgy, hogy ez minél inkább megfeleljen a termelés irányítási struktúrájának. Szabályozni kell a termelési egyesülések szakszervezeti munkaformáit és -módszereit, az ágazati szakszervezetek vezető szerveinek jogait.

Az utóbbi időben mindinkább növekszik a szakszervezet szerepe a kolhozokban. Elő kell mozdítani a tömegkapcsolatok erősödését, aminek nem kis jelentősége lesz a mezőgazdaság fellendítésében, a kolhoztagok munka- és életkörülményeinek javításában. Mindezek igen komoly feladatok. Meg kell oldani őket.

Sok dicsérő szó esett és esik a mi *lenini Komszomolunkról.* És ez teljesen indokolt. A komszomolisták 35 milliós serege a párt megbízható segítőtársa, közvetlen harci tartaléka. Bármilyen feladatot tűz ki a párt, a Komszomol a fiatalság lelkesedésével harcol megoldásukért.

Mennyi kitűnő kezdeményezés fűződött a Komszomol nevéhez az elmúlt öt évben, mennyi hősi tettet vitt véghez. Itt van a bajkál–amuri vasút építése! A kiemelt komszomolista építkezéseken, amelyekből öt év alatt 670 volt, több mint félmillió fiú és lány dolgozott! A Komszomol az OSZFSZK nem feketeföldű övezetében 1200 öntözési és mezőgazdasági építkezést patronál. Hát még a diákok építőtáborai! Valamennyien tudjuk, mennyire vonzódik ezekhez a fiatalság. E táborokban óriási munka folyik. A diákok a kilencedik ötéves tervidőszakban körülbelül 5 milliárd rubel értékű munkát végeztek el. Felbecsülhetetlen ezeknek a táboroknak a jelentősége a munkára nevelésben.

A Komszomolnak a munkában kivívott dicsősége szilárd alapokon áll. De meg kell érteni, hogy maga az élet támaszt mind magasabb követelményeket a Komszomollal szemben. Hiszen a fiatalok éppen a Komszomolban kapcsolódnak be aktív résztvevőként a kommunista építésbe. Erre az öntudatra nevelni nem is olyan egyszerű feladat, kiváltképp ha arra gondolunk, hogy fiatal emberekkel van dolgunk, akiknek a jelleme még nem forrott ki. Készek őszintén és lelkesen fogadni minden jó kezdeményezést. Ám a formalizmus és a bürokratikus magatartás lehűti lelkesedésüket. A mi feladatunk pedig nemcsak az, hogy megőrizzük, hanem az is, hogy felszítsuk a lelkesedést. Azt

akarjuk, hogy a lelkesedés, a szellem frissesége és a fiatalos energia egész életükön át végigkísérje embereinket. Ezt kell segítenie a Komszomolnak, ez legyen egyik legfontosabb gondja.

A párt szilárd meggyőződése, hogy a fiatalság, a komszomolisták újabb dicső oldalakat írnak majd a kommunista építés krónikájába!

Népünk nagy cselekedeteiről szólva okvetlenül meg kell említenem, hogy ebben milyen szerepet tölt be a szovjet nő. Az eddigi eredményekben és győzelmekben a nők önfeláldozásának és tehetségének nagy része volt. Azoknak a fontos feladatoknak a megoldásához, amelyeket a kongresszus tűz ki a társadalmi élet minden területén, kétségtelenül jelentősen hozzájárulnak majd dicső asszonyaink is. A párt kötelességének tartja, hogy állandóan gondoskodjék a nőkről, a dolgozó nő, az anya, a gyermeknevelő és a háziasszony helyzetének javításáról.

Külföldi bírálóink gyakorta elferdítik azoknak az intézkedéseknek az értelmét, amelyeket a szovjet állam a törvényesség és a jogrend erősítése végett tesz. Valahányszor a fegyelem növeléséről, az állampolgároknak a társadalom iránti felelősségéről beszélünk, ezt úgy tüntetik fel, mint a demokrácia megsértését. Mit lehet erről mondani?

Való igaz, hogy miközben a személyiség sokoldalú fejlődéséről, az állampolgárok jogairól gondoskodunk, egyúttal kellő figyelmet fordítunk a társadalmi fegyelem szilárdításának feladataira is, arra, hogy minden állampolgár teljesítse kötelességét. Ugyanis fegyelem és szilárd közrend nélkül a demokrácia megvalósíthatatlan. Ha minden állampolgár felelősséget érez kötelezettségei, a nép érdekei iránt, csakis ez az egyedüli, megbízható alap a szocialista demokratizmus elveinek, a valódi személyi szabadságnak a lehető legteljesebb megvalósításához.

Emlékezzünk csak Leninnek arra a megállapítására, hogy társadalmunkban erkölcsös minden, ami a kommunizmus építésének érdekeit szolgálja. Ugyanígy elmondhatjuk, hogy demokratikus a mi szemünkben az, ami a nép érdekeit, a kommunista építés érdekeit szolgálja. Azt, ami ellentmond ezeknek az érdekeknek, elutasítjuk, és senki sem győzhet meg bennünket arról, hogy ez helytelen eljárás. Nagyon is jól tudjuk, milyen irányba haladunk, amikor politikai rendszerünket tökéletesítjük. Mi pedig meg vagyunk győződve az általunk választott irányvonal helyességéről.

Ma már nemcsak elméletből, hanem több évi tapasztalatból is tud-

juk: ahogyan valódi demokrácia lehetetlen szocializmus nélkül, éppúgy szocializmus is lehetetlen a demokrácia szüntelen fejlesztése nélkül. Szocialista demokráciánk tökéletesítését mi mindenekelőtt úgy értelmezzük, hogy állandóan biztosítjuk a dolgozók mind szélesebb részvételét a társadalom ügyeinek intézésében; úgy értelmezzük, mint államunk demokratikus alapelveinek további fejlesztését, a személyiség sokoldalú kibontakozásához szükséges feltételek megteremtését. A párt ebben az irányban tevékenykedett, és tevékenykedik a jövőben is.

A szocializmus dinamikusan fejlődő társadalom. Egy napig sem állunk egy helyben, folytonosan előrehaladunk. Ennélfogva annak a munkának, amelyet társadalmunk politikai rendszerének tökéletesítéséért végzünk, mélyenszántó társadalmi értelme és jelentősége van.

Ismétlem, sokat tettünk. Most itt az ideje, hogy összefoglaljuk mindazt, amit már megvalósítottunk. Ebből indulunk ki, amikor előkészítjük *a Szovjetunió új alkotmányát*. Ez a munka gondosan folyik, hogy a lehetőségekhez képest minél pontosabban mérlegeljünk minden felvetődő problémát, majd a tervezetet vitára bocsássuk az egész nép elé. Itt azonban, a kongresszuson, néhány olyan főbb momentumot szeretnék elmondani, amelyekből munkánkban kiindulunk.

Az új alkotmány tervezetében nyilvánvalóan ki kell fejezni a szocializmus hatalmas győzelmeit. Rögzítenünk kell nemcsak az államunk osztálylényegét kifejező szocialista rendszer általános elveit, hanem a fejlett szocialista társadalom politikai szervezetének alapvető vonásait is.

A kommunizmus anyagi-műszaki bázisának felépítésével összefüggő feladatok jellege szükségessé teszi, hogy az alkotmányban részletesebben szóljunk a népgazdaság irányításának elveiről. Ugyanakkor célszerű, hogy az alkotmányban kifejeződjék az állam szerepe a társadalom szellemi életében, a tudomány, a népművelés és a kultúra fejlesztéséhez szükséges feltételek megteremtésében. Ezzel hangsúlyozzuk a szocialista állam humanista jellegét, azét az államét, amely a dolgozó ember és az egész nép érdekében a kommunizmus felépítését tűzte ki célul.

Az új alkotmány tervezetének egyik alapvető sajátossága a szocialista demokrácia további erősítése és fejlesztése lesz.

Tervbe vettük, hogy a végrehajtó szerveket az eddiginél szigorúbb rendszer alapján számoltatjuk be a választott hatalmi szervek előtt.

Előirányoztuk, hogy az országos jellegű törvénytervezeteket össznépi vitára bocsátjuk, ami ugyan gyakorlatilag ma is folyik, de alkotmányosan nincs rögzítve.

Itt csak néhány alapvető momentumot soroltam fel. Gondolom azonban, hogy az elmondottak képet nyújtanak a munka irányáról.

Abból indultunk és indulunk ki, hogy az új alkotmánynak rögzítenie kell és pontosan meg kell határoznia államunk legfőbb célját. Ez pedig a kommunista társadalom felépítése.

*

Kongresszusunkon öt év megfeszített munkájának eredményeit összegezzük. Ezek jó eredmények. Megvitatjuk a következő ötéves tervidőszakra szóló terveinket. Ezek feszített, de reális és jól átgondolt tervek.

Tekintsük át azt, amit eddig elértünk, tekintsünk át mindent, amit tenni szándékozunk, és mérjünk szélesebb történelmi mércével.

Nemsokára, másfél év múlva ünnepeljük 60. évfordulóját a Nagy Októberi Szocialista Forradalomnak. Hat évtized – ez kevesebb, mint az ember átlagos életkora. De ez alatt az idő alatt országunk több évszázadnyi utat tett meg.

Új társadalmat hoztunk létre, olyan társadalmat, amelyhez hasonlót az emberiség még nem ismert. Ez a társadalom a válságmentes, folytonosan fejlődő gazdasági élet, az érett szocialista viszonyok, a valódi szabadság társadalma. Olyan társadalom, amelyben a tudományos, materialista világszemlélet uralkodik. A jövőbe vetett szilárd bizalom, a ragyogó kommunista távlatok társadalma ez. Olyan társadalom, amely előtt nyitva állnak a további sokoldalú haladás határtalan lehetőségei.

A megtett út másik fő eredménye: a mi szovjet életformánk. Az igazi kollektivizmus és elvtársiasság légköre. Országunk valamennyi nemzetének és népének napról napra erősödő összeforrottsága, barátsága. Az erkölcsi tisztaság, ami erőssé és kitartóvá tesz bennünket. Ezek a mi életformánk világos útjelzői, a szocializmus hatalmas vívmányai, amelyek életünk szerves alkotórészévé váltak.

És végezetül, az utóbbi hatvan év legfőbb eredménye – maga a szovjet ember. Az az ember, aki a kivívott szabadságot a legnehezebb

harcokban is meg tudta védeni. Az az ember, aki építette a jövőt, nem kímélve erejét, és nem sajnálva semmilyen áldozatot, aki, miközben kiállt minden megpróbáltatást, maga is teljesen megújult, egyesítette magában az eszmei meggyőződést és a hatalmas életenergiát, a kultúrát, a tudást és azt a képességet, hogy mindezeket hasznosítsa. Az az ember, aki forrón szereti hazáját, egyszersmind következetes internacionalista volt és marad.

A szovjetek országát joggal tekintik az egész világ népei a béke támaszának és zászlóvivőjének. A jövőben is megteszünk mindent, hogy védelmezzük és megszilárdítsuk a békét, megmentsük az emberiséget újabb pusztító háborúktól!

Igen, tudatában vagyunk annak, hogy vannak még megoldatlan feladatok. Valamennyi bírálónknál jobban ismerjük saját hiányosságainkat, látjuk a nehézségeket. De sikeresen megbirkózunk velük. Látjuk és ismerjük azt az utat, amely társadalmunk további fejlődéséhez és tökéletesítéséhez vezet.

Még nem értük el a kommunizmust. De az egész világ látja, hogy pártunk erőfeszítései arra irányulnak, hogy mindent megtegyünk az ember jólétéért az ember nevében. Éppen ez a magasztos humánus cél egyesíti a pártot a néppel, köti össze széttéphetetlenül a pártot és minden szovjet embert.

A szovjet emberek tudják, hogy ahol nehézségek vannak, ott leküzdésükben élen járnak a kommunisták. A szovjet emberek tudják, hogy bármi történik, a kommunistákra mindig lehet számítani. A szovjet emberek tudatában vannak annak, hogy ahol a párt – ott vannak a sikerek, ott a győzelem! A nép bízik a pártban. Teljes mértékben támogatja bel- és külpolitikáját. És ez megtízszerezi a párt erejét, s szüntelenül merít belőle.

De a kommunisták is jól tudják, hogy a nép, amely rájuk bízta az ország vezetését, rendkívül munkaszerető, bátor, kitartó, tehetséges és okos. Ez a nép hajlíthatatlan a szenvedések idején. Olyan nép ez, amelyik mélyen átérez minden hibát, amely kárt okoz hatalmas ügyünknek. Nem henceg vívmányaival, de nem is kicsinyli le őket. Átérzi más népek örömét és gondját, kész segíteni őket az igazságért, a szabadságért, a társadalmi haladásért vívott harcukban. A szovjet nép valóban hatalmas, hősies nép!

Szovjetországunk, népünk nehéz, de dicső utat járt be. Úgy vélem,

hogy ha közülünk, kommunisták közül bármelyikünket megkérdeznének, választana-e más utat, azt válaszolná: nem. A mi utunk – az igazság, a szabadság útja. Ez az út a nép boldogságának útja.

Azok a határozatok, amelyeket kongresszusunk hoz, hatalmas ösztönzést adnak újabb feladatok végrehajtásához. Ezek teljesítése – valamennyi kommunista, valamennyi pártszervezet és egész pártunk becsületbeli ügye. Haladjunk tehát továbbra is előre nagy céljaink felé.

Éljen lenini kommunista pártunk – a tudományos kommunizmus pártja!

Éljen népünk – az emberiség történelmében az első kommunista társadalom építője!

Erősödjék és fejlődjék a szocialista országok népeinek barátsága, a kommunisták, a társadalmi és nemzeti felszabadulás erőinek internacionalista összeforrottsága!

Éljen a tartós, igazságos béke!

Éljen a kommunizmus!

A SZOVJETUNIÓ NÉPGAZDASÁGA 1976—1980. ÉVI FEJLESZTÉSÉNEK FŐ IRÁNYAI

ALEKSZEJ NYIKOLAJEVICS KOSZIGIN ELŐADÓI BESZÉDE

Küldött elvtársak!

Kongresszusunk ma hatalmas lelkesedéssel, teljes összhangban úgy döntött, hogy a párt sokrétű munkájában irányadónak tekinti azokat a téziseket és feladatokat, amelyeket Leonyid Iljics Brezsnyev, az SZKP Központi Bizottságának főtitkára terjesztett elő a kongresszuson elhangzott beszámolójában. Ez a döntés a szovjet társadalom életének valamennyi területén megvalósítandó alkotó tevékenység átfogó marxista–leninista programjával vértezi fel a pártot, minthogy a beszámoló sokoldalúan kidolgozta a párt gazdasági és szociális politikájának a jelenlegi időszakra érvényes alapvető időszerű problémáit, és távlatilag is meghatározta az SZKP bel- és külpolitikájának fő irányait. Ez a pártdokumentum nagy segítséget nyújt a kommunista építés elméletéhez és gyakorlatához.

Az SZKP Központi Bizottsága a kongresszus elé terjesztette a Szovjetunió népgazdasága 1976–1980. évi fejlesztése fő irányainak tervezetét. A tervezet a párt gazdasági és szociális politikájával összhangban kifejti a kommunizmus anyagi-műszaki bázisa további építésének programját.

A párt előző kongresszusa óta eltelt öt év teljes egészében igazolta az SZKP XXIV. kongresszusán kijelölt politikai irányvonal tudományos megalapozottságát és nagyfokú hatékonyságát. Új, hatalmas sikereket értünk el a népgazdaságban. Növekedett a dolgozók kommunista öntudata, termelési és társadalmi aktivitása. Megerősödött

a szocialista állam. Tovább fejlődött soknemzetiségű hazánk népeinek testvéri együttműködése. A párt és a nép egysége megbonthatatlan.

Ami a nemzetközi ügyeket illeti, a szovjet nép mélységes megelégedésére a szocialista közösség országaival való kapcsolat és együttműködés minden irányban bővült, összeforrottságuk és egységük erősödött. Még szilárdabbakká váltak a Szovjetunió a Varsói Szerződés és a Kölcsönös Gazdasági Segítség Tanácsa tagállamaihoz fűző kapcsolatok szálai. Erősödött a barátság Bulgáriával, Csehszlovákiával, Kubával, Lengyelországgal, Magyarországgal, Mongóliával, a Német Demokratikus Köztársasággal, Romániával, valamint a Jugoszláv Szocialista Szövetségi Köztársasággal, a Vietnami Demokratikus Köztársasággal, a Koreai Népi Demokratikus Köztársasággal.

Országunk és a földkerekség valamennyi népe számára óriási jelentőségű az SZKP XXIV. kongresszusán elfogadott békeprogram alaptételeinek sikeres valóra váltása. A Szovjetunió cselekvőképes, békeszerető és osztályjellegű lenini külpolitikája nyomán tovább erősödtek a világszocializmus pozíciói, nagy jelentőségű pozitív változások mentek végbe a nemzetközi helyzetben, javultak a kapcsolatok a Szovjetunió és a tőle eltérő társadalmi rendszerű országok egész sora között. Hála a Szovjetunió, a szocialista közösséghez tartozó országok, valamennyi békeszerető nép és állam erőfeszítéseinek, a világon mélyül a feszültség enyhülésének folyamata.

Az elmúlt évek sikerei és eredményei elválaszthatatlanok attól, hogy társadalmunk életében megerősödött a párt vezető szerepe, nőtt nemzetközi tekintélye.

A kongresszus határozata, s a küldöttek hozzászólásai nagyra becsülték a Központi Bizottságnak és a Politikai Bizottságnak a legutóbbi időszakban kifejtett tevékenységét. Hangsúlyozták, hogy teljesen egyetértenek a párt távlati irányvonalával. A kongresszus küldöttei egész pártunk véleményét fejezik ki, amikor egyöntetűen hangsúlyozzák, hogy a Központi Bizottság és a Politikai Bizottság, élén korunk kiemelkedő politikai személyiségével, Leonyid Iljics Brezsnyevvel, az SZKP Központi Bizottságának főtitkárával, elvi marxista-leninista álláspontot képviselve, nagy energiával és céltudatossággal dolgozza ki és sikeresen valósítja meg az SZKP egész bel- és külpolitikáját.

Ezt újra megerősíti a párt Központi Bizottságának „A Szovjetunió

népgazdasága 1976–1980. évi fejlesztésének fő irányai" címmel a kongresszus elé terjesztett tervezete, amelyet, mint tudjuk, alaposan megvitattak a pártszervezetekben, a dolgozók gyűlésein és a sajtóban. Ezzel valóban egész népünk elé bocsátották vitára gazdasági és szociális politikánk kérdéseit, az ország népgazdaságának fejlesztési távlatait és módjait. Szocialista társadalmunk ereje a tömegek öntudata. A tömegek, mint Lenin mondotta, „mindenről képesek ítéletet alkotni és mindent öntudatosan közelítenek meg". A lenini gondolatot különös erővel támasztotta alá a tervezet megvitatásának egész folyamata, amikor a dolgozók véleményt mondtak a kommunista építés bonyolult és életbevágóan fontos kérdéseiről, s kinyilvánították, hogy messzemenően érdekeltek a párt és a nép közös ügyének sikerre vitelében, teljesen értik az előttünk álló feladatokat. Ez világosan példázza a szocialista demokrácia hatékonyságát, s ez egyik leglényegesebb előnye a polgári demokráciával szemben. Ez a kapitalista világ egyetlen országában sem lehetséges, már csak a polgári demokrácia korlátozott osztályjellege miatt sem, és azért sem, mert ott nincsenek az egész társadalmat tömörítő politikai és gazdasági célok.

A fejlesztés fő irányainak tervezetét mindenhol a vállalatok, az építkezések, a kolhozok és a szovhozok munkájával szoros összefüggésben vitatták meg. Felvetették, hogy a minisztériumok, a főhatóságok és más gazdasági szervek fordítsanak nagyobb figyelmet a termelés szervezésében tapasztalható hiányosságok felszámolására, a termelési kapacitások jobb kihasználására. Nyomatékosan hangsúlyozták annak szükségességét, hogy meg kell gyorsítani a korszerű gépek, szerszámok és készülékek gyártását, mindenekelőtt a mezőgazdasági termelés céljait szolgáló gépek sorozatának előállítását.

A mezőgazdaság fejlesztésére vonatkozó javaslatok előtérbe helyezték a termelékenységnek és a mezőgazdasági kultúrák terméshozamának növelését, az állattenyésztés produktivitásának fokozását, a tudományos intézmények és mezőgazdasági szervek szelektív tevékenységének javítását, valamint a mezőgazdaságnak juttatott technika, műtrágya és más készletek hatékony felhasználását.

Sok javaslat szólt a termékek, mindenekelőtt a közszükségleti cikkek minőségének javításáról, választékuk bővítéséről. Bíráló észrevételek hangzottak el a tervezés, a beruházás-szervezés és az anyagi-műszaki ellátás egyes kérdéseiről.

A tervezet megvitatása során előterjesztett javaslatokat és kiegészítéseket nagy figyelemmel fogjuk megvizsgálni a jelen dokumentum végleges formába öntése és az ötéves terv kidolgozása közben. A párt-, a tanácsi, a gazdasági és a tervezési szerveknek, valamennyi minisztériumnak és főhatóságnak is figyelembe kell ezeket venniük gyakorlati tevékenységükben.

A szovjet nép lelkes helyesléssel fogadta pártunk új programdokumentumát a tizedik ötéves tervről. Ezzel kifejezte, hogy egyöntetűen támogatja a párt gazdasági és szociális politikáját.

1. A SZOVJETUNIÓ GAZDASÁGI FEJLŐDÉSÉNEK EREDMÉNYEI

Melyek voltak az ország fejlődésének fő gazdasági eredményei az utóbbi öt évben? Amiként Leonyid Iljics Brezsnyev megjegyezte, „a legfontosabb abban foglalható össze, hogy a szovjet nép önfeláldozó munkája, a párt irányító és szervező tevékenysége biztosította a gazdaság szüntelen növekedését. Az ötéves terv alapvető társadalmi és gazdasági feladatait megoldottuk."

Növekedett a nép jóléte. Gyors ütemben fejlődött a szocialista termelés, meggyorsult a tudományos-technikai haladás. Valamennyi szövetségi köztársaság kiemelkedő sikereket ért el gazdaságának és kultúrájának fellendítésében, hazánk gazdasági potenciáljának erősítésében. Gondoskodtunk arról, hogy az ország védelmi képessége a kellő színvonalon álljon. Gazdasági fejlődésünk iránya és jellege teljes egészében megfelelt az SZKP XXIV. kongresszusa útmutatásainak és irányelveinek. Az ipari termelés, a beruházások és a népjólét növelését szolgáló új intézkedésekhez nyújtott állami ráfordítások abszolút növekedését tekintve a kilencedik ötéves terv országunk történelmének legjobb ötéves terve.

A szovjet társadalom előrehaladt a kommunizmus anyagi-műszaki bázisának létrehozása útján. A kilencedik ötéves terv teljesítésének eredményeként jelentékenyen növekedett – az utóbbi tíz évben gyakorlatilag megkétszereződött – az ország gazdasági potenciálja.

Ez jól látható, ha a kilencedik ötéves terv fejlődési mutatóit összehasonlítjuk a nyolcadik és a hetedik ötéves terv mutatóival:

	A IX. ötéves terv (teljes ötéves volumen milliárd rubelban, 1965-ös árakon)	A IX. ötéves terv volumene százalékban	
		A VII. ötéves terv (1961–1965)	A VIII. ötéves terv (1966–1970)
		teljes volumenéhez képest	
A fogyasztásra és a felhalmozásra felhasznált nemzeti jövedelem	1563	186	134
Ipari termelés	2308*	218	145
Mezőgazdasági termelés	455	137	113
A beruházások volumene	501	203	142
Az üzembe helyezett új állóalapok értéke	468	202	144
Kiskereskedelmi áruforgalom	933	206	140
A társadalmi fogyasztási alapokból a lakosságnak történt kifizetések és juttatások folyó árakon	392	225	143
A lakosság pénzbevételei folyó árakon	1178	213	142

* 1967. július 1-i árakon.

A Központi Bizottság beszámolójában Leonyid Iljics Brezsnyev meleg szeretettel beszélt munkásosztályunk, kolhozparasztságunk és értelmiségünk nagyszerű sikereiről és valamennyi küldött lelkes helyeslése közepette tolmácsolta nekik a kongresszus őszinte köszönetét. A népnek a párt vezetésével a szocialista haza felvirágoztatásában elért munkasikerei megkoronázzák az ötéves terv eredményeit, gazdaságunk minden sikerét és eredményét, és nagy politikai győzelemként értékelhetők.

A gazdasági fejlődés eredményeit a legjobban az ország nemzeti jövedelme jellemzi, amely a közfogyasztásnak és a nemzeti vagyon növelésének forrása. A nemzeti jövedelem a kilencedik ötéves tervben 34 százalékkal volt nagyobb, mint a nyolcadik ötéves tervben. 75 százalékát fogyasztásra, a többit pedig felhalmozásra fordítottuk. Ha a mindenkori fogyasztási alapokhoz hozzászámítjuk azokat a felhalmozási összegeket is, amelyeket lakóházak, iskolák, kórházak, kulturális-oktatási intézmények, sportlétesítmények, kommunális és szolgáltatóüzemek építésére fordítottunk, akkor kiderül, hogy a nemzeti jövedelem több mint 80 százalékát használtuk fel közvetlenül a népjólét céljaira. A nemzeti jövedelemnek a fogyasztásra fordított része nagyobb volt, mint az előző öt évben.

Engedjék meg, hogy most az SZKP XXIV. kongresszusán kitűzött *szociális program* megvalósításában elért főbb eredményekkel foglalkozzam.

A kilencedik ötéves terv feladatul tűzte ki az egész lakosság jólétének emelését, s ugyanakkor azt, hogy különleges figyelmet kell fordítani a kisebb jövedelmű dolgozók életszínvonalának javítására. Ennek megfelelően sikerült lényegesen emelni a nép életszínvonalát. A munkások és az alkalmazottak átlagos havi bére öt év alatt 20 százalékkal nőtt, és elérte a 146 rubelt, a társadalmi alapokból kifizetett kiegészítésekkel és juttatásokkal együtt pedig a havi 198 rubelt. Jelentősen javultak a falusi lakosság életkörülményei. A kolhoztagoknak a közös gazdaságban végzett munkából származó jövedelme öt év alatt 25 százalékkal növekedett.

Az utóbbi öt évben emeltük a közepes fizetésű munkások és alkalmazottak minimális bérét, alapbértételeit és munkaköri besorolás szerinti díjazását az egész országban, az anyagi termelés ágazataiban is, valamint a nem a termelésben dolgozók számos kategóriájában is. Növeltük a munkások, az alkalmazottak, a kolhoztagok és a hivatásos katonák öregségi és rokkantsági nyugdíját, emeltük a főiskolai hallgatók, a szakközépiskolai és a technikumi tanulók ösztöndíját, és más ilyen irányú intézkedéseket is tettünk.

A lakosság egy főre jutó reáljövedelme országunkban megközelítőleg minden 15 évben megkétszereződik. Más szavakkal: egy emberöltő alatt a szocialista társadalom többször is eléri a fogyasztás minőségileg új színvonalát.

Az 1971–1975-ös években a kiskereskedelmi áruforgalom 36 százalékkal növekedett az alapvető élelmiszerek és iparcikkek szilárd állami kiskereskedelmi árszínvonala mellett. Gyorsabban növekedett a hús, a húskészítmények, a tojás és más termékek értékesítése, hatalmas mennyiségben adtak el bútort, televíziót, rádiót, varrógépet, mosógépet, hűtőgépet, órát és más tartós fogyasztási cikkeket. A lakosság évente csaknem egymillió személygépkocsit vásárolt, hétszer többet, mint 1970-ban.

A kilencedik ötéves terv immár a negyedik olyan terv volt, amelynek keretében tömeges méretű, intenzív lakásépítés folyik. 1971–1975-ben több mint 11 millió lakást és családi házat építettek. Ezek alapterülete eléri az 544 millió négyzetmétert. Ez lehetővé tette 56 millió

szovjet állampolgár lakásviszonyainak javítását s azt, hogy áttérjünk a lakások elosztásában az „egy családnak egy lakást" elv alkalmazására. Az utóbbi négy ötéves tervben összesen felépített lakások alapterülete meghaladja a kétmilliárd négyzetmétert. Ilyen mértékű építkezést nem ismer a történelem.

Szociális programunk tartalmaz olyan különféle intézkedéseket is, amelyek a munka- és életkörülmények, az oktatás, az orvosi ellátás és a környezetvédelem javítására irányulnak. A kilencedik ötéves tervidőszak egyik vívmánya, hogy lényegében áttértünk a fiatalok általános középiskolai tankötelezettségére.

A szociális program megvalósítását az tette lehetővé, hogy az anyagi termelés gyors ütemben növekedett, a minőségi mutatók javultak. Fokozódott a munkatermelékenység szerepe a nemzeti jövedelem növekedésében, meggyorsult a tudományos-technikai fejlődés és tovább javult a társadalmi termelés szerkezete.

Az *ipari termelés* egész mennyisége 1975-ben az 1970-es évhez viszonyítva 43 százalékkal növekedett, s ez megfelel a XXIV. pártkongresszus irányelveinek.

A nehézipari termelés volumene tekintetében túlteljesítettük az ötéves tervfeladatokat. Hazánk úgy érkezett a tizedik ötéves terv küszöbéhez, hogy el van látva fűtőanyaggal, nyersanyagokkal, valamint alapanyagokkal. 1975-ben 491 millió tonna kőolajat, 289 milliárd köbméter földgázt, 710 millió tonna szenet, 1038 milliárd kilowattóra villamos áramot termeltünk. A fűtőanyag-energetikai bázis gyors fejlődése révén lényegében sikerült kielégíteni a Szovjetunió népgazdaságának szükségleteit és teljesíteni a külföldnek szóló fűtőanyagszállításokra vonatkozó szerződéses kötelezettségeket. 1975-ben 141 millió tonna acélt olvasztottunk, műtrágyából 90 millió tonnát, cementből 122 millió tonnát termeltünk.

A gépgyártás öt év alatt 73 százalékkal növelte teljes termelését. Ez lehetővé tette a termelés gépesítésének és automatizálásának fokozását, műszaki színvonalának emelését. Számottevően növekedett a szerszámgépek, a kovácsoló-sajtoló berendezések, az automata gépsorok gyártása. A gépkocsigyártás több mint kétszeresére, a mezőgazdasági gépek gyártása 78 százalékkal, az automatikai műszerek és eszközök gyártása 1,9-szeresére, a számítástechnikai eszközöké pedig 4,3-szeresére növekedett.

Öt év alatt körülbelül 1000 könnyű- és élelmiszeripari létesítmény épült fel. Iparunk mind több fogyasztási cikket állít elő. A fogyasztási cikkek gyártása egészében véve 37 százalékkal, a háztartási kisgépeké, a kultúrcikkeké 1,6-szeresére növekedett.

Az utóbbi öt évben következetesen munkálkodtunk a párt által a *mezőgazdaság* fejlesztésére kidolgozott hosszú távú komplex program megvalósításán. Erősödik a mezőgazdaság anyagi-műszaki bázisa. Nagy öntözési munkálatok folynak és a mezőgazdasági termelés fokozottan szakosodik. Erre a célra több mint 131 milliárd rubelt fordítottunk, vagyis a népgazdaság összes beruházásainak több mint egynegyedét. A kilencedik ötéves tervidőszakban a mezőgazdaság 1 700 000 traktort, 449 000 gabonakombájnt, 1 102 000 teherautót és sok más gépet kapott. Mindez – a mezőgazdasági dolgozók áldozatkész munkájával párosulva – az elmúlt öt esztendő rendkívül súlyos időjárási viszonyai ellenére is lehetővé tette, hogy a mezőgazdasági termelés átlagos volumenét a nyolcadik ötéves tervidőszakhoz viszonyítva 13 százalékkal növeljük. Átlagosan 14 millió tonnával növekedett az évi gabonahozam és 26 százalékkal a nyersgyapot hozama. Ugyanakkor a mezőgazdasági termelés egészében véve nem érte el az ötéves tervben kitűzött célokat, s ez szükségszerűen megmutatkozott az élelmiszer- és a könnyűipar fejlődésének ütemén.

A szovjet mezőgazdaság jelenlegi helyzetének legfontosabb jellemzője az, hogy folytatódik annak az alapvető gazdasági átalakításnak a folyamata, amelyet a párt tíz esztendővel ezelőtt vázolt fel. Lenin rámutatott arra, hogy az egész falusi életmód szocialista átszervezésében legfontosabb „az anyagi bázisnak, a technikának, a traktoroknak és a gépeknek a tömeges alkalmazása a földművelésben, a tömeges méretű villamosítás".

Milyen képet mutatnak szocialista falvaink e követelmények fényében? Íme néhány adat. Jelenleg valamennyi kolhozunk és szovhozunk villamosítva van, és javarészt az állami villamos erőművektől kapják az áramot. A múlt évben a mezőgazdaság 3,5-szer annyi villamos áramot fogyasztott, mint 1965-ben, és másfélszer többet, mint amennyi a háború előtt a Szovjetunió egész áramfogyasztása volt. A traktorok, a kombájnok és a gépkocsik motorjainak együttes teljesítőképessége a mezőgazdaságban az utóbbi tíz esztendő alatt körülbelül 80 száza-

lékkal növekedett, a mezőgazdasági munka egy dolgozóra jutó villamosáram-ellátottsága pedig több mint kétszeresére.

A falusi lakosság élete gyökeresen megváltozott. A kolhoztagok, valamint a szovhozokban dolgozó munkások és alkalmazottak házainak illetve lakásainak 99 százalékában van villany. Több tízezer községbe vezették be a földgázt. A falusi lakosság túlnyomó többsége ma már nemcsak rádiót hallgathat, hanem televíziót is nézhet. Körülbelül minden második falusi dolgozó végzett (teljesen vagy részben) közép- vagy főiskolát. (A háború előtt csak minden tizenhatodik.) Gyors ütemben növekszik a falusi dolgozók jövedelme. Életkörülményeik sok mindenben közelednek a városlakókéihoz. A falvakban mind több a kultúrát, a kényelmet szolgáló tartós fogyasztási cikk, a rádió, a televízió, a hűtőgép stb.

A falu életében végbement gyökeres változások azonban nem mérhetők csupán statisztikai mutatókkal. Ez, méreteit és társadalmi következményeit tekintve, mélyreható társadalmi és gazdasági átalakulás. E változások lényegében új szakaszt jelentenek a szocialista társadalmi termelés fejlődésében, amelynek alapját a lenini szövetkezeti terv vetette meg. Az átalakulást a párt jól átgondolt agrárpolitikája eredményezte, amely arra irányult, hogy műszakilag gyökeresen korszerűsítse az előttünk álló időszakban egyre belterjesebbé váló mezőgazdasági termelést.

A XXIV. pártkongresszuson megfogalmazott irányelvek végrehajtásában az egyik legfőbb eredménynek tekinthető az ország termelési potenciáljának jelentős növekedése. A kilencedik ötéves tervben több mint 500 milliárd rubelt fordítottak *beruházásokra*. Ennek eredményeként a népgazdasági állóalapok mintegy 43 százalékát, ezen belül a mezőgazdasági állóalapok 56 százalékát újították fel. Az állóalapok egész volumene másfélszeresére növekedett.

A kilencedik ötéves tervben meggyorsult a tudományos-technikai fejlődés és hatékonyabb lett a társadalmi termelés. Kétszeresére növekedett azoknak az új típusú gépeknek, berendezéseknek és műszereknek a száma, amelyeket iparunk már sorozatban gyárt. 23 százalékkal nőtt a társadalmi munka termelékenysége, ami azt jelenti, hogy 20 millió dolgozó munkáját takarítottuk meg.

A XXIV. pártkongresszus irányelveinek megfelelően a kilencedik ötéves tervidőszakban továbbfejlődött a *közlekedés* és a *hírközlés*

minden ága. Javult e területeken a lakossági szolgáltatás. Az egész közlekedés áruforgalma 36 százalékkal növekedett.

Az elmúlt időszakban azonban sok problémát nem sikerült teljes mértékben megoldani, nem sikerült teljesen megszüntetni a népgazdaság szűk keresztmetszeteit. Különösen érvényes ez a beruházásokra. Néhány ágazatban a termelési kapacitások üzembe helyezését 60–80 százalékra teljesítették. Közben a beruházásokat sok építkezésre forgácsolják szét. Mindez azért van így, mert sok minisztérium és hivatal egy-egy ágazat fejlesztésének problémáját elsősorban új beruházásokkal akarja megoldani, ahelyett hogy jobban kiaknázná meglevő állóalapjait, és következetesebben tevékenykedne a termelés intenzívebbé tételén.

A gazdasági kérdések megoldásában gyakran tapasztalható szűk látókörű, bürokratikus magatartás, nincs biztosítva a megfelelő komplexitás. Még mindig sok a fogyatékosság a népgazdaság irányításának különböző láncszemeiben.

A gyors tudományos-technikai fejlődés ellenére sem kielégítő a tudományos és a technikai vívmányok bevezetésének jelenlegi üteme. Némelyik tudományos intézmény teljesítménye nem megfelelő.

A munkában tapasztalható hiányosságok miatt a népgazdaság nagy veszteségeket szenved, évente sok milliárd rubel értékű terméktől esik el. Ezért az új ötéves terv nagy figyelmet fordít azokra az intézkedésekre, amelyek a fogyatékosságok kiküszöbölését, a kedvező gazdasági tendenciák megerősítését és fejlesztését szolgálják.

Az utóbbi öt évben a Szovjetunió előbbre lépett a fejlett tőkésországokkal folytatott gazdasági versenyben.

Ipari termelésünk évi átlagban 7,4 százalékkal növekedett, miközben például az Egyesült Államokban és a Közös Piac országaiban 1,2 százalékkal. Ez az irányzat nem időleges jellegű. Huzamosabb időszak alatt is (1950 és 1975 között) a Szovjetunióban és más szocialista országokban – a KGST tagországaiban – az ipari termelés növekedésének évi átlagos üteme több mint kétszer akkora volt, mint a fejlett tőkésországokban, vagyis 9,6 százalék a 4,6 százalékkal szemben.

Ennek eredményeként már a kilencedik ötéves terv előtt bármely más országnál több nyersvasat, vasércet, mangánércet és krómércet, szenet és kokszot, cementet, kálisót és foszfátot, traktort, Diesel- és villamos mozdonyt, gyapotot, gyapjút, lent és néhány más termékfaj-

tát, az elmúlt ötéves tervidőszakban pedig már több acélt, kőolajat és műtrágyát gyártottunk illetve termeltünk.

A tőkés világ 1974 második felétől kezdve súlyos gazdasági válsággal küzd. Ez a tőkés rendszer szervi baja, amely elhatalmasodott a gazdasági élet huzamos ideje tartó militarizálása és a mostani költségek növekedése, a súlyos infláció, a valutáris-pénzügyi mechanizmus zilálta sága, a tőkés valutákkal szemben megingott bizalom, valamint az olyan strukturális válság miatt, amilyen az energiaválság. A tőkésországokban magasra szökött a munkanélküliség, fokozódik a dolgozók harca jogaikért.

Az éleződő belső ellentmondások és az így létrejött bizonytalanság körülményei között Nyugaton senki sem mondhatja meg, hogy távlatilag mi vár a tőkés világ gazdaságára. Mindenesetre még a hivatalos előrejelzések többsége sem derűlátó. Jellemző, hogy a jelenlegi nehézségek még a polgári közgazdászokat is arra késztetik, hogy elgondolkodjanak az egész tőkés rendszer hibáin, azon, hogy miért nem képes megbirkózni a folyamatos fejlődés feladataival, és még kevésbé választ találni a társadalmi és gazdasági haladás kérdéseire, amelyek a XX. század utolsó negyedében a világ előtt állnak.

A társadalmi fejlődés alapvető kérdéseire a szocialista világ ad választ. A szocialista országok testvérpártjainak legutóbbi kongresszusai, az SZKP XXV. kongresszusa, valamint a számos más országban folyó kongresszusi előkészületek meggyőzően bizonyítják, hogy a szocialista közösség fejlődésének olyan ragyogó távlatai vannak, amelyek a gazdaság állandó, tervszerű növekedésén alapulnak. Évekre előre szóló célkitűzéseinket és alkotó elképzeléseinket, politikánkat nyilvánosan kifejtjük az egész világ előtt, mert minden tervünk megfelel a dolgozó tömegek, a béke és a társadalmi fejlődés érdekeinek. Problémáinkat, akármilyen nagyok is, mindig az egész társadalom javára oldottuk és oldjuk meg, s bizonyosak vagyunk a kommunizmus nagy ügyének sikerében.

II. A TIZEDIK ÖTÉVES TERV ALAPVETŐ TÁRSADALMI ÉS GAZDASÁGI FELADATAI

A tizedik ötéves terv feladatait meghatározta az SZKP XXV. kongresszusa elé terjesztett tervezet: „A Szovjetunió népgazdasága 1976–1980. évi fejlesztésének fő irányai".

Az ötéves terv fő feladata, hogy következetesen megvalósítsa a kommunista pártnak a nép anyagi és kulturális életszínvonala emelését célzó irányvonalát, amelynek alapja a társadalmi termelés dinamikus és arányos fejlesztése, ennek növekvő hatékonysága, a tudományos-technikai fejlődés meggyorsítása, a munka termelékenységének növelése és a munka minőségének javítása a népgazdaság valamennyi ágazatában.

A tizedik ötéves terv új szakasz a társadalmi-gazdasági fejlesztés, a kommunizmus anyagi-műszaki bázisának építése területén követett hosszú távú pártirányvonal megvalósításában a kibontakozó tudományos-technikai forradalom feltételei közepette. Új szakasz ez a szocialista társadalmi viszonyok és a szovjet életforma fejlődésében, valamint országunk biztonságának szavatolásában.

Tizedik ötéves tervünk fő feladatainak megfelelően pártunk és népünk a gazdaság minden irányú fellendítését, komplex és harmonikus fejlesztését, a szovjet emberek jólétének növelését tartja szem előtt.

A népgazdasági tervekben különös nyomatékot kap a termelés intenzitásának fokozása a tudományos-technikai haladás és a mindenre kiterjedő takarékossági rendszer alapján. A párt Központi Bizottsága és a kormány az előző években is nagy figyelmet fordított arra, hogy fokozza a gazdasági növekedést meghatározó intenzív tényezők szerepét. Ez a tizedik ötéves tervben elsőrendű fontosságú lesz.

Ez az ötéves terv nagy erőfeszítéseket irányoz elő a mezőgazdasági termelés fellendítését szolgáló program megvalósítására. „Most olyan mértékben, ahogyan a mezőgazdaság anyagi-műszaki bázisa erősödik, előtérbe kerül a mezőgazdaság hatékonyságának, a minőségi mutatók javításának a feladata" – hangsúlyozta Leonyid Brezsnyev.

Az ötéves terv feladatainak megoldásában fokozódik a nemzetközi gazdasági együttműködés szerepe. A népgazdasági tervek előirányozzák a szocialista gazdasági integráció további elmélyítését, a nemzetközi munkamegosztás adta előnyök teljesebb kiaknázását.

A tizedik ötéves terv lényegét a párt tömören és átfogóan így fogal-

mazta meg: ez a minőség és a nagyfokú hatékonyság öt esztendeje lesz, a gazdaság és a népjólét további növelésének jegyében. A döntő most az, hogy határozott fordulatot hajtsunk végre az országunkban létrehozott hatalmas termelési-technikai potenciál hatékonyabb kihasználásának, a nemzeti jövedelem növelésének, a lakosság és a népgazdaság szükségleteit közvetlenül kielégítő végtermék-termelés fokozásának az irányában.

Az acél, a kőolaj, a cement, a műtrágya és más termékek termelésének mutatói magasak és állandóan emelkednek. A nyers- és alapanyagoknak a késztermék előállításához való felhasználása azonban sok esetben még nem elég hatékony. Ezért népgazdasági terveinkben meghatározó jelentőségre tesznek szert az olyan minőségi mutatók, mint a nyersanyagok, az alapanyagok és fűtőanyagok fajlagos felhasználásának csökkentése, a termelési kapacitások jobb kiaknázása, minden termék és gyártmány használati tulajdonságainak javítása.

A hatalmas termelési és tudományos-műszaki potenciálú, fejlett szocialista társadalom gazdasága módot ad arra, hogy mindjobban kihasználjuk a szocialista rendszer előnyeit és lehetőségeit. Egyebek között módot adott arra is, hogy a kongresszusi irányelvtervezetben meghatározzuk *a szociális fejlesztést és a nép életszínvonalának emelését célzó átfogó programot.*

A párt *a jövedelmek és a fogyasztás* terén folytatott politikájában, mint eddig is, abból indult ki, hogy a lakosság jövedelemnövelésének legfőbb útja a munkabéremelés, amely a jövedelmek egész növekedésének háromnegyed részét teszi majd ki. E politika célja nemcsak a dolgozók fogyasztásának tervszerű növelése, hanem az is, hogy a munkabér és a kolhoztagok javadalmazása ösztönzőbb legyen, a jövedelem fokozott mértékben függjön a termelés végső eredményeitől, hatékonyságának növekedésétől.

A munkások és az alkalmazottak átlagos keresete öt év alatt 16–18 százalékkal emelkedik, és 1980-ban eléri a havi 170 rubelt. A munkabér ösztönző szerepének növelését elősegíti majd a bérrendszer tervezett tökéletesítése. A tizedik ötéves terv időszakában befejeződik a termelési ágazatokban a bérből élők, valamint a nem termelési szférában a közepes fizetésű kategóriákhoz tartozó dolgozók minimális bérének, fizetésének és keresetének felemelése, s új szakaszba lép a

munkások és az alkalmazottak minimális bérének, fizetésének és keresetének emelése.

A párt politikája előirányozza a város és a falu közötti szociális, gazdasági és kulturális különbségek következetes megszüntetését. A jelenlegi ötéves terv időszakában a kolhozparasztoknak a közös gazdaságból származó jövedelmei 24–27 százalékkal emelkednek majd, vagyis gyorsabban növekszenek, mint a munkások és az alkalmazottak átlagos keresete. A kolhozokban a munka díjazása a termelékenység növelése alapján emelkedik majd, és olyan alaposan tökéletesedik, hogy a kolhozokban és a szovhozokban biztosítják az egységes bérezést az egyformán bonyolult, nehéz és intenzív munkáért.

A lakosság számára a társadalmi fogyasztási alapokból történő kifizetések és juttatások öt év alatt 28–30 százalékkal emelkednek, és értékük 1980-ban eléri a 115 milliárd rubelt. Egész sor új szociális intézkedés valósul majd meg ezeknek az alapoknak a terhére.

Ezek közül az egyik legfontosabbnak azt tartjuk, hogy a nők gyermekük egyéves koráig részlegesen fizetett szülési szabadságot kapjanak. Az egyéb intézkedések között meg kell említeni a munkások és az alkalmazottak, valamint a kolhozparasztok minimális öregségi nyugdíjának emelését, a jelenleg más munkahelyen dolgozó volt kolhoztagok nyugdíjának megállapítását, az első rokkansági kategóriába tartozó kolhozparasztok nyugdíjának kiegészítését.

Az ötéves terv előirányozza az áruforgalom növekedésének gyors ütemét: ennek volumene 27–29 százalékkal emelkedik. El kell érni, hogy élelmiszerekből és iparcikkekből jobban kielégítsük a lakosság fizetőképes keresletét. Különösen gyorsan emelkedik a lakosság ellátása tartós fogyasztási cikkekkel, noha a városi és a falusi lakosság már napjainkban is tömegesen használ televíziót, hűtőgépet és sok más háztartási gépet és eszközt.

A jövedelmek értékének állandóságát az alapvető fogyasztási cikkek szilárd állami kiskereskedelmi árának fenntartása és egyéb árufajták árának a szükséges feltételek megteremtésétől, valamint az árukészletek felhalmozásától függően végrehajtandó csökkentése szavatolja. Ez egyik vívmánya tervgazdálkodásunknak, amely védve van az összes kapitalista országra kiterjedő infláció hatásától.

Az új ötéves terv időszakában folytatódik az országban a nagyarányú *lakásépítés*. A párt a munkásosztály, a parasztság, az értelmi-

ség lakásviszonyainak megjavítását tekinti a népjólét növelésében az egyik fő feladatnak. Ezekben az években összesen 545–550 millió négyzetméternyi lakóterület épül fel. Javul a lakások minősége, kényelmesebbek, jobban tervezettek lesznek. Összesen körülbelül 100 milliárd rubelt fordítanak lakásépítésre és közművesítésre. A lakások döntő többségét – mint eddig is – az állam építi. Ezzel együtt ösztönözni kell a szövetkezeti lakásépítést; a kisvárosokban, a munkáslakótelepeken és a falvakban pedig elő kell segíteni az egyéni építkezést.

A lakásépítéssel közvetlenül összefügg az óvodai és a bölcsődei hálózat kiterjesztése. Megfelelő összegeket irányzunk elő gyermekintézmények építésére, elsősorban azokban a körzetekben, ahol magas a nők foglalkoztatottsági aránya a társadalmi termelésben, az ipari központokban és az új városokban, többek között az ország keleti területein.

A Szovjetunió Állami Tervbizottságának, a szövetségi köztársaságok állami tervbizottságainak, az építésügyi minisztériumoknak különleges figyelmet kell fordítaniuk a lakás- és a kommunális építkezések közötti helyes arányokra, és nem szabad eltűrniük az elmaradást a víz- és a gázvezetékek, a városi közlekedés, a kiskereskedelem beruházásaiban.

Rendszerünk, szocialista társadalmunk humanizmusa mindenkor, még a legnehezebb időkben is szembeötlően megnyilvánul *a munkakörülményekről, az egészségvédelemről, a szovjet emberek műveltségének és kulturális színvonalának emeléséről* való gondoskodásban. E téren a tizedik ötéves terv is nagyszabású szociális intézkedéseket irányoz elő, hogy kedvezőbb feltételeket teremtsünk a magas termelékenységű munkához és a dolgozók alkotóképességeinek bőséges kiaknázásához, tovább fokozzuk a termelési folyamatok gépesítését és automatizálását, és fokozatosan felszámoljuk a kézi erővel végzett, különösen a nehéz és kevéssé vonzó munkát.

Az új ötéves terv időszakában jelentősen növekszik a társadalmi tényezők szerepe a termelés fejlesztésében és hatékonyságának növelésében. A káderek szakképzettségének színvonala, a kollektívák gyakorlatias, alkotó szelleme és az egészséges társadalmi légkör, a dolgozók megfelelő életkörülményeiről való gondoskodás, a kulturális intézmények és sportkomplexumok létrehozása a vállalatoknál –

mindez érdekesebbé és tartalmasabbá teszi az emberek életét, kedvezően hat a termelésre.

A lakosság egészségvédelmének területén az új ötéves terv egyik alapvető feladata: fejleszteni az orvosi ellátás minőségét, javítani az orvosok és a középfokú szakképzettségű egészségügyi személyzet munkájának szervezettségét, fokozni a gyógyintézetek munkájának a hatékonyságát. Ezek az intézkedések, a kórházak, a klinikák, valamint a munkaterápiás és sportlétesítmények, az üdülők és penziók hálózatának kibővítésével együtt, lehetővé teszik a lakosság jobb szakorvosi ellátását, a dolgozók üdülési feltételeinek javítását és a megelőző orvosi tevékenységet.

Az ötéves tervidőszakban tovább fejlődik az általános oktatás. A munkásosztály új nemzedéke növekvő számban tanul majd a technikumokban, ahol a szakmai oktatás társul a teljes középiskolai oktatással. Növekszik a népgazdaság számára kiképzett szakemberek száma, különösen a tudomány és a technika új ágazataiban. A tanintézetek minden fajtájában javulni fog az anyagi bázis, tökéletesedik az oktatás, hogy a fiatal nemzedék mind alaposabb ismereteket szerezzen, s a kommunista öntudat és erkölcs szellemében nevelkedjék.

A tizedik ötéves terv éveiben sok minden történik majd a szovjet emberek sokrétű szellemi igényeinek kielégítéséért. Egyre több könyvet és más sajtóterméket adnak ki, újabb körzetekben lesz vehető a televízió adása, tovább fejlődik majd a művészet minden ágazata és az irodalom, erősödni fog a kulturális intézmények anyagi bázisa.

A szovjet nép anyagi és kulturális szükségleteinek a lehető legteljesebb kielégítése a párt gazdaságpolitikájának legfőbb célja. Ez terveink célja, s ugyanakkor fontos előfeltétele annak, hogy tovább növekedjék a termelés hatékonysága.

A tervezet előirányozza *a termelés méreteinek további növelését és a kellő kiegyensúlyozottságot a népgazdaság fejlesztésében*, megadva ennek fő irányait.

A tizedik ötéves tervben a szovjet gazdaság fejlesztésének legfontosabb mutatói a következők:

A legfontosabb népgazdasági ágazatok termelésének abszolút növekedése az új ötéves tervben lényegesen nagyobb lesz, mint az elmúlt ötéves időszakban; a növekedés minden százaléka nagyobb értéket képvisel. Így például az ipari termelés növekedésének 1 százaléka

	1975	1980	Növekedés 1976–1980.	
	milliárd rubelban		milliárd rubelban	az 1975. év %-ában
Nemzeti jövedelem (1973-as árakon)	362	449—462	87—100	24—28
Ebből:				
fogyasztási alap	266	337—344	71— 78	27—29
felhalmozási alap	96	112—118	16— 22	17—23
Ipari termelés (1967. július 1-i árakon)	523	710—729	187—206	35—39
Ezen belül:				
az A-szektor termelése	380	524—540	144—160	38—42
a B-szektor termelése	143	186—189	43— 46	30—32
Mezőgazdasági termelés (ötévi átlagos volumen; 1965-ös árakon)	91	104—106	13— 15	14—17

a volumen több mint 5 milliárd rubelos emelkedését jelenti, vagyis 1,4-szer többet, mint a kilencedik, és 2,1-szer többet, mint a nyolcadik ötéves tervben.

A tizedik ötéves terv újabb nagy lépés országunk termelési potenciáljának növelésében, a szovjet állam gazdasági hatalmának erősítésében.

Ahhoz, hogy elérjük a társadalmi termelés műszaki színvonalának emelésére kitűzött célokat, és gondoskodjunk az egész gazdaság dinamikus és hatékony fejlődéséről, jelentős felhalmozás és gyors növekedés szükséges a termelési eszközök, a munkaeszközök, a vegyi anyagok, a fűtőanyagok, a fémek előállításában. Ennek megfelelően a *nehézipari* termelés növekedési előirányzata 38–42 százalék.

A nehézipar gyors ütemű növelése – mint Leonyid Iljics Brezsnyev a decemberi plénumon megállapította – nem jelenti azt, hogy kevesebb figyelmet fordítunk a közszükségleti cikkek termelésének lehető legnagyobb bővítésére. Az ipar ezek termelését az ötéves tervben 43–46 milliárd rubellal növeli, míg a kilencedik ötéves tervben ez a növekedés 39 milliárd rubel volt. Jellemző az is, hogy a fogyasztási alap az ország nemzeti jövedelmében gyorsabban nő majd a felhalmozási alapnál, és 1980-ra 27–29 százalékkal, vagyis 1975-höz képest 71–78 milliárd rubellal emelkedik.

A fogyasztási alap részarányának növekedése a társadalmi termelés végső eredményei növekedésének és hatékonysága fokozódásának

egyik mutatója. Ugyanakkor ez meggyőzően bizonyítja szocialista államunk békepolitikáját.

A népgazdaság intenzitását fejlesztve, különösen szigorúan kell ügyelnünk a *helyes népgazdasági és ágazati arányokra.* Ezt a feladatot szolgálja annak az irányvonalnak a folytatása, melynek célja a *felhalmozás* jelentős mértékű *átcsoportosítása a mezőgazdaság javára.* 1961–1970-ben a termelési építkezésekre irányuló mezőgazdasági beruházások összege 110 milliárd rubel volt, 1971–1980-ban ez az összeg eléri a 260 milliárd rubelt; a népgazdasági beruházások egész összegéből való részesedés 18-ról 23 százalékra nő. Az ötéves tervben pontosan meg kell határozni azokat a komplex intézkedéseket, amelyek a mezőgazdaság gépesítésére és gyorsított kemizálására, a talajjavítási munkák bővítésére irányulnak, összekapcsolva a mezőgazdasági termelés szakosítására és koncentrációjára vonatkozó politika következetes megvalósításával.

A népgazdaság kiegyensúlyozott fejlődését nagymértékben alá kell támasztani ésszerű *beruházási politikával* is, valamint az építkezés egész gyakorlatának lényeges javításával.

Az új építkezést általában akkor kell elkezdeni, amikor ott elvileg új tudományos-műszaki megoldásokat lehet alkalmazni. A beruházások növekvő hányadát kell a már működő üzemek műszaki felújítására és rekonstrukciójára fordítani. Ez lehetővé teszi, hogy lényegesen emeljük az állóalapok aktív részére, a berendezésekre jutó költséghányadot, meggyorsítsuk a termelési kapacitások bekapcsolását, gyorsabban térjünk rá a működő üzemekben újabb termékek kibocsátására.

A gazdaság kiegyensúlyozott növelésében fontos szerepe van mind a folyó ötéves tervben, mind pedig hosszabb távlatban annak, hogy *az ország bővében van a nyersanyagkincsnek.* A Szovjetunióban igen nagy, gyakran páratlanul értékes nyersanyaglelőhelyek vannak. A népgazdaság dinamikus növekedése azonban a különböző ásványi nyersanyagok iránti kereslet gyors emelkedését idézi elő. Terveinkben elő fogjuk irányozni, hogy az ásványkészlet feltárása gyorsabban haladjon, mint a kitermelés, hogy az ásványkincsekkel való ellátás biztonsága a termelés szempontjából mindig a megfelelő színvonalon legyen. Ez lehetővé teszi, hogy a jövőben is megóvjuk a népgazdaságot az energia- és nyersanyaghiánytól, valamint az ezzel kapcsolatos aránytalanságoktól. Ezzel egyidejűleg javul a nyersanyag-felhasználás.

A szovjet gazdaság arányos fejlesztésének egyik fő feltétele a tizedik és a következő ötéves tervek éveiben *a munkaerő-tartalékok ésszerű felhasználása*. Minél dinamikusabb a népgazdaság, minél gyorsabban változik ágazati és területi szerkezete, annál sürgetőbb az a feladat, hogy összehangoljuk az anyagi termelés és a nem termelő szféra fejlesztését a munkaerő-tartalékokkal. Figyelembe kell venni továbbá, hogy a nyolcvanas években csökkenni fog a munkaerő-tartalékok természetes gyarapodása.

Ily módon az ország mai, valamint hosszú távú fejlődésének érdekei megkövetelik *a termelés sokoldalú intenzifikálását, a tudományos-technikai haladás meggyorsítását, a munka termelékenységének növelését*. Ezek a termelés hatékonyságát és a lakosság életszínvonalának emelését elősegítő döntő tényezők. Mindenekelőtt arról van szó, hogy növeljük az anyagi, a munkaerő- és a pénzügyi források hozamát, hatékonyan használjuk fel a termelési alapokat. Ezért ezeket a kérdéseket gondosan ki kell dolgozni minden vállalatnál, építkezésen, minden szovhozban és kolhozban, és ezeknek méltó helyet kell elfoglalniuk a szocialista versenyben. Végső soron ezeknek a kérdéseknek megoldása a legfontosabb a tizedik ötéves terv feladatainak sikeres teljesítéséhez.

A párt gazdaságpolitikája abból indul ki, hogy a népgazdaság intenzív fejlesztéséhez szükség van arra, hogy a tudományos-technikai forradalom vívmányait összekapcsoljuk a szocialista rendszerű gazdálkodás előnyeivel. Ennek a feladatnak a megoldásában fontos szerepet tölt be *a tudomány*.

A társadalmi termelés intenzifikálásának meggyorsítása végett tervgazdálkodási rendszerünk lehetővé teszi az *egységes műszaki politika* alkalmazását, amellyel el kell érni a tudomány és a technika összes fejlesztési irányainak egybehangolását.

A tudományos-technikai haladás irányai közül, amelyek különleges szerepet töltenek be a tizedik ötéves tervben és meghatározzák a gazdaság fejlődésének hosszú távlatait, ki lehet emelni:

a *munkaeszközök termelésében* a gépek és berendezések egyedi kapacitásának növelését, az áttérést az egyes gépek előállításáról és alkalmazásáról olyan géprendszerek kifejlesztésére és alkalmazására, amelyek teljesen felölelik az egész technológiai folyamatot. Továbbá a munkaigényes termelési folyamatok gépesítését és automatizálását,

mindenekelőtt olyan ágazatokban, ahol sok munkás nehéz fizikai munkát végez, valamint a föld alatti és az egészségre ártalmas egyéb termelési körülmények között végzett munkákban;

a *technológiai folyamatok tökéletesítésében* a kevés műveletből álló korszerű technológia fejlesztését (például a nagyolvasztó nélküli kohászat, az orsó nélküli fonás és a vetélő nélküli szövés), valamint olyan technológia kifejlesztését, amely a lehető legnagyobb mértékben megtakarítja az elsődleges nyersanyagot, a fűtőanyagot és egyéb anyagokat, és biztosítja a környezet védelmét;

az *energetikában* a villamos atomenergetika gyorsított fejlesztését, vízerőművek építését (az öntözés szükségleteinek figyelembevételével) és olcsó szenet használó, nagy kapacitású hőerőművek létrehozását, nagyobb és gazdaságosabb turbógenerátorok építését;

az *alapanyagok termelésében* a minőségi acélok termelésének növelését, különösen elektrosalakos és vákuumos olvasztási módszerekkel, a hengerelt áruk választékának bővítését, az alumínium, a titán, a polimerek részarányának növelését az alapanyagok termelésében; az előre meghatározott sajátosságú szintetikus anyagok termelését.

A már alkalmazott technológiai folyamatok tökéletesítésével együtt lerakjuk az elvileg új technika és technológia alapjait. Fokozni kell azoknak a problémáknak tudományos és tervezői kimunkálását, amelyek meghatározzák a gazdaság jövőjét. Az energetikában például növekszik azoknak a kutatásoknak az időszerűsége, amelyek annak a megoldását szolgálják, hogy a hő-, később pedig az atomenergiát is közvetlenül villamos energiává alakítsák át. Tudósaink erőfeszítései arra irányulnak majd, hogy meggyorsítsák olyan problémák megoldását is, mint az irányított termonukleáris reakció és a szupravezetés.

A társadalmi termelés hatékonysága nemcsak tudományos-műszaki vagy termelési-gazdasági probléma, hanem hatalmas társadalmi feladat is. A lehető legnagyobb mértékű *takarékoskodás* a népgazdaság minden dolgozójának ügye. A jelenlegi körülmények között különleges hangsúlyt kap az a lenini gondolat, hogy a kommunizmus akkor kezdődik, amikor a dolgozók mindennap gondoskodnak minden egyes pud fémről és gabonáról, a munka termelékenységének növeléséről.

„Bármennyire nőjön is társadalmunk gazdagsága, a népgazdaság fejlesztésének, a népjólét emelésének legfontosabb feltétele a legszigo-

rúbb takarékosság és a gazdaságosság marad" – így szerepelt ez a kérdés a Központi Bizottság kongresszusi beszámolójában.

A társadalomtudományok területén tevékenykedő tudósok arra hivatottak, hogy nagymértékben hozzájáruljanak a legfontosabb népgazdasági és társadalmi kérdések kidolgozásához.

A tizedik ötéves tervben megvalósítandó műszaki politika megteremti a feltételeket ahhoz, hogy emelkedjék az állóalapok értékének minden egyes rubeljára jutó termelés, más szóval: *emelkedjék az alapok hozama*. Ha a most meglevő állóalapokból származó termelés csupán egy százalékkal növekedne, akkor ez öt év alatt olyan összegű pótlólagos nemzeti jövedelmet eredményezne, amelyből 2–2,5 millió család számára lehetne lakást építeni. Az új ötéves tervben kijelöljük azt a feladatot, hogy jobban kell kihasználni a működő termelési kapacitásokat, több műszakban kell a berendezéseket működtetni, csökkenteni kell az állásidőt.

A *termelés anyagigényességének* csökkentéséért minden iparágban előirányozzuk, hogy lényeges fordulatot kell végrehajtani az anyagtakarékosság jegyében a tervezésben és a technológiában. Előtérbe kerül az, hogy alaposabban és összetettebb módon dolgozzuk fel nyersanyagainkat, mindenekelőtt pedig a színesérceket és faanyagokat, továbbá elsőrendű fontosságú feladatul tűzzük ki az olyan technika kifejlesztését, amely a fűtőanyagok, a nyersanyagok és egyéb anyagok megtakarításával jár. Ezenkívül a terv előirányozza félgyártmányok és késztermékek előállításának növelését olyan formában, amely nem igényel további számottevő megmunkálást.

Természetesen különleges figyelmet kell fordítani *a munka termelékenységének a növelésére*. A termelékenységet az egész népgazdaságban az 1971–1975-ös 23 százalékkal szemben mintegy 27 százalékkal tervezzük növelni. Ez 26 millió dolgozó munkájának megtakarításával egyenértékű. Amint látják, nagy feladatot tűztünk ki. Megoldásához tervbe vettük a munka eszközellátottságának 37 százalékos növelését az iparban és 59 százalékos növelését a mezőgazdaságban. A nemzetijövedelem-emelkedés 85–90 százalékának a társadalmi munka termelékenységének növekedéséből kell származnia. Kizárólag a munka termelékenységének növelésével kell fokozni az építési-szerelési munkák volumenét, bővíteni a termelést a mezőgazdaságban, valamint jó néhány ipari központban, például Moszkvában és Leningrádban, a már mű-

ködő üzemekben a termelést általában a dolgozók azonos vagy kisebb létszámával kell növelni. Nem kevésbé fontos, hogy lényegesen javítsuk a munkaszervezést, kiküszöböljük a munkaidő-veszteségeket, növeljük a munkafegyelmet.

A fő irányok tervezete meghatározza *a tervezés és az irányítás, az egész gazdasági mechanizmus további tökéletesítésének* módjait. Ezekre a kérdésekre, mint tudjuk, sok figyelmet fordított az SZKP XXIV. kongresszusa. Az utóbbi években sokat fáradoztunk a kongresszus határozatainak teljesítéséért. Továbbra is időszerű feladat azonban a szervezés és az irányítás további tökéletesítése, fejlődésünk objektív követelményeivel összhangban. Mint Leonyid Iljics Brezsnyev hangsúlyozta, „a gazdasági vezetést megjavító intézkedések meghozatala segíti a tizedik ötéves terv teljesítését. Jelentős tartalékot kell ebben látnunk, amelyet jogunk, sőt kötelességünk kiaknázni."

Az új ötéves tervben a tervező szervek, a minisztériumok és főhatóságok, a gazdaságtudomány feladata az, hogy a társadalmi termelés hatékonyságának növelésére törekedve lényegesen fokozzák a terv minőségi mutatóinak szerepét.

Természetesen a minőségi mutatók rendszere megköveteli, hogy a terv sok gazdasági kérdést más formákban tükrözzön és oldjon meg, mint ahogyan ez nálunk eddig történt. A termékek minőségének javítására irányuló intézkedéseknek komplexeknek kell lenniük, ki kell terjedniük a nyersanyagok és más anyagok minőségének javítására, a technológia tökéletesítésére, az olyan műveletek szerepének növelésére, amelyek a késztermékek kipróbálását és fogyasztásra való előkészítését szolgálják. Kitartóan kell keresni az olyan mutatókat, amelyek fokozzák a terv hatását a termelés műszaki színvonalának és a termékek minőségének emelésére, a munkatermelékenység növekedési ütemének meggyorsítására, az állóalapok, az anyagi és pénzügyi erőforrások gazdaságosabb kihasználására. Mindennek szerepelnie kell az ötéves népgazdaságfejlesztési tervben, a minisztériumok, az egyesülések és a vállalatok terveiben.

Szükséges, hogy az egész terven vezérfonalként húzódjék végig minden egyes fejezetének, az anyagi termelés minden ágazatának szerves kapcsolata az élenjáró *tudománnyal*. A terv elő fogja irányozni mind a tudományos alapkutatások kibontakoztatását, mind pedig az alkalmazott tudományok olyan problémáinak a megoldását, amelyek

közvetlenül kapcsolódnak a tudományos-technikai haladáshoz. Egyik központi feladatunk: a tudomány és a technika vívmányainak gyorsított alkalmazása a termelésben. Enélkül a gazdaság már nem haladhat sikeresen az intenzív fejlesztés és a minőségjavítás útján.

Az új ötéves tervhez nálunk első ízben készítettek konkrét programokat a legfontosabb tudományos-műszaki problémák megoldására. Ezek előirányozzák a szükséges munkák egész láncolatát, beleértve az új technika ipari alkalmazásának előkészítésével összefüggő intézkedéseket. A programokban kitűzött feladatokat megfelelő erőforrásokkal kell alátámasztani, összhangba kell hozni a termelési, a beruházási, az anyagi-műszaki ellátási tervekkel. A Tudományos és Műszaki Állami Bizottságnak gondoskodnia kell e programok teljesítésének rendszeres ellenőrzéséről.

A tervezés tökéletesítésének lényeges tényezője kell hogy legyen a legfontosabb tudományos-műszaki, gazdasági és társadalmi problémákra vonatkozó komplex programok kidolgozása. A komplex programok lehetővé teszik, hogy az egységes népgazdasági terv keretében az erőforrásokat a kulcsproblémák megoldására összpontosítsák, elősegítik az ágazatközi kérdések sikeres megoldását. A Szovjetunió Állami Tervbizottságának a tizedik ötéves tervben a komplex programot a népgazdasági terv ágazati és területi megoszlásával összhangban kell kidolgoznia. Az elsők között kell kidolgozni az atomenergetikai termelési bázis fejlesztésének programját, a nehéz fizikai munka gépesítésének programját, a nagy területi-termelési komplexumok kialakítására vonatkozó programokat.

Már jelentős részben elvégeztük az új ötéves terv előkészületi munkáit. A fő irányok tervezete nagyobb mértékben konkretizálja a népgazdaság fejlesztésének számos kérdését, mint ahogyan az a most végződött ötéves terv előtt történt. Jóváhagytuk az 1976-ra, a tizedik ötéves terv első évére vonatkozó tervet. A tervhatóságoknak lehetőségük nyílik rá, hogy rövidebb idő alatt állítsák össze az évekre lebontott ötéves tervet, és egyidejűleg a népgazdaság 1977. évi fejlesztési tervét. Ez elvi jelentőségű, mivel lehetővé teszi, hogy kiküszöböljük tervezésünk egyik legnagyobb hiányosságát, a népgazdasági tervek tervezeteinek hosszadalmas összeállítását. Az eddigi gyakorlat következtében a tervhatóságok, és következésképpen a szövetségi köztársaságok minisztertanácsai, a minisztériumok és főhatóságok, az ország-

ban működő gazdaságirányító szervek is megtűrték a lazaságokat a tervteljesítés ellenőrzésében, és erre az SZKP Központi Bizottságának beszámolója határozottan felhívja a figyelmet.

A fő irányok tervezetében meghatározott új feladatokból kiindulva a Szovjetunió Állami Tervbizottságának nagyobb figyelmet kell fordítania a népgazdaságfejlesztés fő arányainak kidolgozására, a terv kiegyensúlyozottságára, a komplex programok összeállítására, a termelőerők gazdasági körzetekre osztásának és elhelyezésének a megoldására, s azoknak az utaknak a meghatározására, amelyek a társadalmi termelés hatékonyságának növeléséhez vezetnek. Az ezzel kapcsolatos elmélyült alkotómunka érdekében az Állami Tervbizottságot mentesíteni kell számos folyó ügy intézése alól, amelyekkel a Szovjetunió Ellátási Állami Bizottsága, a minisztériumok és más szervek foglalkozhatnának.

A tizedik ötéves tervben folytatódik annak a vonalnak a megvalósítása, amelyet a párt az *irányítás szervezeti rendszerének* javítására dolgozott ki. Már jóváhagytuk egyes iparágak általános irányítási rendszerét. Ezekben az ágazatokban megkezdődött a termelési és ipari egyesülések létrehozása, kiiktattak főigazgatóságokat, lerövidült az irányítási láncolat. 1976 elején a termelési és tudományos-termelési egyesülések száma 2300 volt, ezek állították elő az ipari termelés 24 százalékát. A tizedik ötéves tervben az iparban befejeződik a termelési egyesülések kialakítása. Az egyesülés minőségileg új jelenség az ipari termelés irányításában. Nem a vállalatok mechanikus egyesüléséről, hanem egységes termelési-gazdálkodási komplexumról van szó, amelyben szerves egységbe fonódik a tudomány és a termelés, a magas színvonalú szakosodás és a kooperáció.

A tizedik ötéves tervben ki kell dolgozni és alkalmazni kell a beruházások általános irányítási rendszereit. Ezek szerint az építési minisztériumoknál fokozatosan át kell térni a két és három láncszemű irányítási rendszerre, hatalmas szakosított építési-szerelési egyesüléseket kell létrehozni. A mezőgazdaságban széles körben fejlesztik a gazdaságközi kooperációt és az agráripari integrációt, s ezen az alapon hatalmas szakosított vállalatokat és egyesüléseket hoznak létre. Tevékenységük szabályozására megfelelő javaslatokat kell kidolgozni és elfogadni.

A termelési egyesülések létrehozása az iparban, az építési-szerelési

szervezetek növelése, a mezőgazdaságban kialakítandó gazdaságközi kooperáció és agráripari integráció megfelel azoknak a sajátosságoknak, amelyek a gazdaságfejlesztés jelenlegi szakaszát jellemzik, s javítja a népgazdaság és az irányítás szervezési rendszerét.

A gazdasági mechanizmus további tökéletesítésének egyik fő célja az, hogy következetesen a termelés és az építés végső mutatóinak javítására, a termékszállítási tervnek a megkötött szerződések szerinti teljesítésére, a már kész objektumok üzembe helyezésére, az anyagi, a munkaerő- és a pénzügyi források kihasználási hatásfokának növelésére irányítsuk a figyelmet. Különösen hangsúlyozni kell a kooperációs szállítási feladatok pontos teljesítésének jelentőségét, mert ez sok tekintetben meghatározza az egész ipar munkájának ütemességét, a termelési kapacitások hatékony kihasználását.

E célból előirányoztuk, hogy befejezzük a tömeggyártást végző és nagy sorozatban termelő egyesülések és vállalatok átállítását a közvetlen és tartós kapcsolatokra úgy, hogy a kooperációs kapcsolatok alapjául a hosszú lejáratú gazdasági megállapodások szolgáljanak. Továbbá a gazdasági ösztönzési és prémiumalapok mértékét fokozottan függővé kell tenni a szállítási tervszerződések és megrendelések megfelelő teljesítésétől. E feladat gyakorlati megvalósításához számottevő változtatásokat kell végrehajtani az Állami Ellátási Bizottságnak és szerveinek, valamint a minisztériumoknak és a főhatóságoknak a munkájában, s növelni kell felelősségüket a népgazdaság szükségleteinek kielégítése iránt.

Az új helyzet és az új feladatok figyelembevételével tökéletesíteni fogjuk *gazdasági mechanizmusunk más oldalait* is. A termelési egyesülések megteremtése lehetővé teszi az olyan szilárd – öt évre szóló – gazdasági normatívák szerepének a növelését, mint az eszközlekötési járulék és más költségvetési befizetések, a nyereségelosztási normatívák és a béralapképzés.

Elmondhatjuk, hogy a gazdasági szabályozók szerepének erősödése a népgazdaság tervszerű irányításában az utóbbi években érezhetően növelte a vállalatok és egyesülések érdekeltségét a termelési erőforrások jobb kihasználásában és a jövedelmezőség növelésében. A kilencedik ötéves tervben mintegy 500 milliárd rubel nyereség képződött, ez másfélszerese a nyolcadik ötéves tervben elért nyereségnek. Ez bővítette és erősítette a Szovjetunió állami költségvetésének bevételi bá-

zisát, javította szerkezetét, más részről pedig erősítette a költségvetés kedvező hatását a vállalati és egyesülési tevékenység pénzügyi eredményeire. A vállalatok és az egyesülések nyereségének és más forrásainak terhére több mint százmilliárd rubelt fordítottak a gazdasági ösztönzési alapok képzésére. Ezeket az összegeket a termelés fejlesztésére és műszaki megújítására, prémiumok és jutalmak kifizetésére, a dolgozók szociális körülményeinek és életkörülményeinek javítására fordították.

A tizedik ötéves tervben ezekre a célokra még nagyobb összegeket fordítanak. A feladat az, hogy ezeknek az eszközöknek a felhasználása megtérüljön, hogy mértéküket minden egyes vállalatnál és egyesülésnél közvetlenül a termelés intenzifikálásában és a munkatermelékenység növelésében, a termékek minőségének javításában és a műszaki haladás gyorsításában elért eredményektől tegyék közvetlenül függővé. Szükséges továbbá, hogy a vállalatoknál és az egyesüléseknél ezeket a forrásokat rendeltetésszerűen, és ne más célokra használják fel.

A gazdasági rentabilitás mutatóinak általános javulása ellenére nálunk még mindig sok vállalat és termékfajta veszteséges. 1975-ben az iparban a vállalatok 18 százaléka nem teljesítette nyereségtervét.

A gazdasági tevékenység hatékonyságának növelésében fokozott szerepet kell betöltenie a bérezés és a premizálás rendszerének. Szélesebb körben fogjuk alkalmazni az anyagi ösztönzés progresszív formáit, egyebek között a végtermékekért illetve a befejezett objektumokért járó teljesítménybért, a munkautalvány nélküli rendszert, s annak ösztönzését, hogy kisebb munkáslétszámmal gyártsanak kiváló minőségű termékeket. A jutalmaknak az eddiginél nagyobb mértékben kell elősegíteniük a munka termelékenységének fokozását, a termelési kapacitások gyorsabb üzembe helyezését, a meglevő berendezések jobb kihasználását, az új technika bevezetését, a nyersanyag- és alapanyag-takarékosságot, a termékek minőségének javítását.

Az önálló gazdasági elszámolás megerősítésére még hatékonyabbá kell tenni a pénzügyi hitelmechanizmust. Jelenleg az iparban a forgóalap minden második rubelja hitelből származik, a mezőgazdaságban, a kereskedelemben és más ágazatokban pedig a hitel részaránya még nagyobb.

Feladatunk, hogy a tizedik ötéves tervben növeljük a hitelek szerepét és hatékonyságát a termelési források ésszerű felhasználásában,

a munkatermelékenység növelésének meggyorsításában, az önköltség csökkentésében és a termelési tartalékok kihasználásában. Szélesebb körben kell fejlődniük a hitelkapcsolatoknak az építésben, nevezetesen az építtetőnek adott hosszú lejáratú hitelekkel. Ez lehetővé teszi, hogy ösztönözzük a meglevő vállalatok rekonstrukcióját, újjáalakítását, különösen a tömegfogyasztási cikkek gyártásának és a lakossági szolgáltatásoknak a bővítésére.

A népgazdaság tervszerű fejlesztése, az áruforgalom növelése és az árak stabilitása alapján gondoskodni fogunk országunkban a pénzforgalom további megszilárdításáról és a szovjet rubel vásárlóerejének állandóságáról.

A gazdasági mechanizmus tökéletesítésében a párt mindig fontos szerepet tulajdonított a gazdasági káderek *kezdeményezőkészségének* és ötletességük, *szocialista szellemű vállalkozókedvük* fejlesztésének. A mai szovjet gazdasági vezetőtől megköveteljük az új tudományos és műszaki megoldások, a korszerű munkaszervezési és irányítási módszerek aktív felhasználását, a termelési tartalékok alkotó felkutatását, a változó szükségletek és a kereslet gondos figyelembevételét. Fel kell figyelnie az újra, látnia kell a távlatokat. A kérdés teljes ismeretében képesnek kell lennie rá, hogy pártszerű döntéseket hozzon, és természetesen nevelje a közösséget, s szervezze a termelést.

Azért, hogy növeljük a gazdasági vezetők felelősségét az állami feladatok, a szerződéses kötelezettségek teljesítésében, a munka minőségének javításában, szükség van a bírálat és az önbírálat szélesebb körű fejlesztésére, a teljesítmények ellenőrzésének és felülvizsgálatának a javítására. Állhatatosan törekedni kell a lenini munkastílus megszilárdítására az egész gazdaságirányításban.

Azok a nagy célok, amelyeket a párt a tizedik ötéves tervben az ország elé állít, sok újat teremtenek társadalmunk életében. Ez különösen jellemző a tömegméretű *szocialista munkaversenyre*, a munkához való kommunista viszonyt kialakító mozgalomra, amelynek segítségével a munkásosztály, a kolhozparasztság és az értelmiség hatékonyan befolyásolja a gazdasági tevékenység minden területét. Az ipar, az építőipar, a szállítás, a mezőgazdaság, a népgazdaság valamennyi ágazatának dolgozói a kongresszus előtt széles körű munkaversenyt bontakoztattak ki a termelés hatékonyságának és a munka minőségének javítására, a gazdaság és a nép jólétének további növelésére.

Az ötéves terv feladatainak megoldásához nagyon fontos, hogy mind nagyobb méreteket öltsön a nyersanyagokat, az egyéb anyagokat, az alkatrészeket előállító vállalatok kollektíváinak munkaversenye a késztermékeket előállító üzemek és gyárak kollektíváival. Ez erősíti a munkaverseny komplex hatását a népgazdasági tervek teljesítésére és túlteljesítésére, lehetővé teszi, hogy a termelés valamennyi szakaszában – a nyersanyagtól a késztermékig – javítsuk a minőséget.

A párt Központi Bizottsága, a Szovjetunió Minisztertanácsa, a Szakszervezetek Össz-szövetségi Központi Tanácsa és a Komszomol Központi Bizottsága az országos szocialista munkaversenyről szóló rendelkezésében nagy jelentőségű feladatot jelölt ki: meg kell teremteni a szükséges feltételeket a szocialista vállalások és a versenytervek sikeres teljesítéséhez. Ez nagy felelősséget ró a tervező és ellátó szervekre, a minisztériumokra és a hatóságokra, amelyeknek operatívan és hozzáértően kell reagálniuk az emelt szintű vállalásokat teljesítő dolgozó kollektívák kezdeményezésére.

A tizedik ötéves terv jellemző vonása lesz, hogy népgazdaságunkat alaposabban bekapcsoljuk a nemzetközi munkamegosztásba, tovább folytatjuk a *külgazdasági együttműködés* átállítását hosszú távú alapokra. Ezért a nemzetközi gazdasági kapcsolatok hatékonyságának növelése szintén egyik fontos feladatunk lesz. E feladat megoldására tervszerűen kívánjuk bővíteni az ország exportpotenciálját, mind a hagyományos árucikkek, mind az új termékfajták tekintetében. A szovjet gazdaságnak ehhez nagyok a lehetőségei. A minisztériumoknak és a hatóságoknak ki kell alakítaniuk az e felelősségteljes feladat megoldásához szükséges feltételeket. Rendszeresen intézkedéseket kell hozniuk az exporttermelés növelésére, minőségének és piaci versenyképességének javítására.

Minthogy a külkereskedelem a népgazdaság fontos ágazatává lett, bizonyos esetekben exportra szakosított, a külföldi piacok különleges követelményeinek kielégítésére képes üzemeket kell létrehozni. Ez elősegíthetné, hogy külkereskedelmünk jövedelmezőbb legyen, és az egész népgazdaságra kedvező hatása fokozódjék.

Az importban az a legfontosabb, hogy a behozatal fejlesztése maximálisan elősegítse a műszaki haladás gyorsítását, hogy lehetővé tegye a szovjet emberek igényeinek kielégítését a legkülönbözőbb árucikkekből, megfeleljen továbbá az állami tervben rögzített gazdasági straté-

giának. Erre nemcsak a központi tervező és külkereskedelmi szerveknek, hanem minden más minisztériumnak és hatóságnak is állandóan figyelnie kell. Ezek a külgazdasági kérdések megoldásában kötelesek szem előtt tartani az egyetemes gazdasági hatékonyság ismérveit.

A nemzetközi kérdésekben követett pártpolitikának megfelelően valamennyi országgal fejlesztjük külkereskedelmi kapcsolatainkat.

A legnagyobb figyelmet továbbra is a *szocialista országokkal* megvalósított együttműködés fejlesztésére és erősítésére fordítjuk. A szocialista gazdasági integráció húsz évre szóló komplex programja, a sokoldalú integrációs intézkedések egyeztetett terve, amelyet a KGST először 1975 nyarán fogadott el, még jelentősebbé teszi együttműködésünket. Több nagyon fontos népgazdasági problémát csak közös, egyesített erőfeszítésekkel lehet megoldani, hosszú távú, komplex együttműködési programok alapján, amelyeknek kidolgozásához a szocialista országoknak már a legközelebbi jövőben hozzá kell látniuk. Nagy feladat az ipari kooperáció és a szakosodás bővítése minden eszközzel. Feltétlenül szükséges, hogy a minisztériumok és a hatóságok a legnagyobb figyelmet fordítsák erre.

A testvéri szocialista országokkal való kereskedelmünk különleges jellegű. Tükrözi azokat a szilárd gazdasági kapcsolatokat, amelyek a szocialista építőmunka és a kölcsönös együttműködés folyamatában alakultak ki. E kapcsolatok tartósságát a szocialista közösség országainak politikai egysége és barátsága szavatolja, s ezek a forrásai a nyersanyagtermelésnek és más anyagok termelésének, a berendezések előállításának, a tudományos-műszaki tapasztalatoknak és mindannak, ami feltétlenül szükséges valamennyi testvéri ország népgazdaságának gyors és határozott fejlődéséhez.

A Szovjetunió érdekelt abban, hogy a *fejlődő országokkal* való együttműködése a tartós és kölcsönösen előnyös munkamegosztás jellegét öltse. Ezeknek a céloknak felel meg az elmúlt években több ázsiai, afrikai és latin-amerikai országgal kötött hosszú távú gazdasági együttműködési megállapodás és szerződés. A fejlődő országokkal folytatott együttműködést demokratikus és igazságos alapokon fogjuk fejleszteni, hozzájárulunk gazdasági önállóságuk megszilárdításához.

A nemzetközi feszültség enyhülésének viszonyai között minőségileg megváltoznak a *fejlett tőkésországokhoz* fűződő gazdasági kapcsolataink, amelyek sikeresen fejlődhetnek az európai biztonsági és együtt-

működési értekezlet záróokmányában rögzített elvek alapján. Tovább folytatjuk azt a gyakorlatot, amelynek keretében nagy volumenű együttműködési megállapodásokat kötünk a Szovjetunióban felépítendő ipari objektumok felszereléséről, illetve szovjet szervezetek részvételéről nyugati államok ipari létesítményeinek építésében. Az együttműködés távlati formáit jelentik a kompenzációs alapon kötött megállapodások – különösen ha az új vállalatok építésére fordított beruházások rövid határidőn belül megtérülnek –, valamint az ipari kooperáció különböző formái, a közös tudományos kutatások és tervezőmunkák.

Kereskedelmi és gazdasági kapcsolataink természetesen gyorsabban fejlődnek majd azokkal az országokkal, amelyek őszinte készséget mutatnak az együttműködésre, és szívükön viselik a fejlesztéshez szükséges normális, egyenjogú feltételek biztosítását. Csak ebben az esetben lehet kialakítani valóban széles körű és szilárd gazdasági kapcsolatokat, amelyek népgazdasági terveinkben is tükröződnek.

A szovjet népgazdaságfejlesztés alapvető feladatainak 1976–1980-ra szóló tervezete teljességgel megfelel a párt politikájának a kommunista építőmunka mai szakaszában. A nép életszínvonalának további emelése, a termelés hatékonyságának fokozása, a munka minőségének javítása egyszersmind hosszú távú feladat is, amelynek megvalósítása a tizedik ötéves terv keretein túl is folytatódik. Ezek mindig az egész társadalom feladatai, akárcsak általában a fejlődés és a haladás problémái. A tizedik ötéves terv éveiben minden lehetőt meg kell tennünk azért, hogy a népgazdaságban teljes mértékben áttérjünk a társadalmi termelés intenzív és minőségi tényezők alapján történő növelésére.

III. AZ ANYAGI TERMELÉS FEJLESZTÉSE – A HATÉKONYSÁG NÖVELÉSE ÉS A MINŐSÉG JAVÍTÁSA ALAPJÁN

Az ötéves terv szociális és gazdasági feladataival kapcsolatban az irányelvek tervezete kifejti az anyagi termelés további fejlesztésének, strukturális tökéletesítésének, a termékminőség javításának és a műszaki színvonal emelésének a programját. Az egész társadalmi ter-

melés növelésének méreteit illetően a tizedik ötéves terv jelentékenyen túlhaladja bármelyik ötéves tervet.

Az ipari termelés öt év alatt 35–39 százalékkal növekszik. Fennmarad a nehézipar meghatározó helyzete, különösen a tudományos-műszaki fejlesztés meggyorsításában. Az A-szektorba tartozó ágazatok termelése 38–42 százalékkal növekszik.

Íme, a fontosabb nehézipari termékfajták növekvő termelésének adatai:

	1975	1980, a fő irányok tervezete szerint	Abszolút növekedés	Növekedés %-ban, 1975-höz viszonyítva
Villanyáram (milliárd kWó)	1038	1340—1380	302— 342	29— 33
Szén (millió tonna)	701	790— 810	89— 109	13— 16
Kőolaj (beleértve a földgáz-kondenzátot, millió tonna)	491	620— 640	129— 149	26— 30
Földgáz (milliárd köbméter)	289	400— 435	111— 146	38— 50
Acél (millió tonna)	141	160— 170	19— 29	13— 20
Hengerelt vas (kész, millió tonna)	98,6	115— 120	16— 21	17— 22
Fémvágó szerszámgépek				
— millió rubel	1492	2245	753	50
— ezer darab	232	245	13	6
Kovácsoló-sajtoló gépek				
— millió rubel	397	680	283	71
— ezer darab	50,5	58	7	15
Műtrágya (millió tonna)	90	143	53	59
Műgyanta és műanyagok (ezer tonna)	2840	5396—5964	2556—3124	90—110
Műrost és műszál (ezer tonna)	955	1450—1500	495— 545	52— 57
Cellulóz (ezer tonna)	6840	9230	2390	35
Cement (millió tonna)	121*	143— 146	22,1—25,1	18— 21

* A kolhozközi szervezetekhez tartozó vállalatok termelése nélkül.

A terv hatalmas feladatokat tűz minden egyes iparág elé. Ezek azonban minden feszítettségük ellenére reálisak, és jó gazdálkodás esetén túlteljesíthetők.

Az egész anyagi termelés műszaki színvonalának emelésében és minőségi mutatóinak javításában a vezető szerep a *gépgyártásé*, és mindenekelőtt a munkaeszközök gyártásáé. Ez utóbbi a következő öt év alatt hozzávetőlegesen 1,6-szeresére növekszik. Kiemelt növekedést irányoztunk elő az atomiparban, a fémkohászatban és a vegyi-

gép-gyártásban, valamint az elektrotechnikai, a rádióelektronikai iparban, a szerszámgépgyártásban és a műszeriparban. Ezzel megteremtjük az alapot ahhoz, hogy valamennyi népgazdasági ágban a fejlesztés hatására nagymértékben javuljon a minőség.

Az egységes műszaki politika sok általános követelményt támaszt a gépgyártással szemben. Ezekről már említés történt. Ezek a követelmények arra orientálják iparunkat, hogy gyorsabban hozzunk létre olyan technikát, amely a legújabb felfedezéseket és találmányokat is magában foglalja, és igen nagy gazdasági hatékonyságot tesz lehetővé. Még egyszer hangsúlyozni szeretném, hogy az ötéves tervben különleges feladat az olyan gépek gyártása, amelyek jelentősen csökkentik a kézi munkát, és valamennyi ágazatban növelik a munka termelékenységét. A munkaigényes és nehéz építkezési, szállítási, valamint rakodási munkák gépesítéséhez szükséges eszközök gyártása mintegy kétszeresére növekszik.

A kitűzött feladatok bonyolultak, de meg tudunk birkózni velük. Gépgyártásunk szerszámgépparkja jelentékeny mértékben korszerűsített. Az utóbbi évek adatai szerint a szerszámgépparknak a legutóbbi tízéves általános növelésében a felújított szerszámgépek aránya körülbelül 57 százalékot, a kovácsoló-sajtoló gépeké pedig 55 százalékot képviselt. Ez több, mint számos fejlett nyugati ipari országban. A tizedik ötéves tervben fokozódik a félkész termékeket előállító nagy pontosságú automata öntő-, kovácsoló-sajtoló és hegesztőgépek, gépsorok és komplex berendezések gyártása.

Megszervezik a félkész termékeket előállító berendezések gyártását új, többek között kombinált módszerek alkalmazásával (mint például az elektrosalakos öntés, sajtolás, hegesztés, fémkerámia stb.), amelyek lehetővé teszik, hogy a késztermék méreteihez közeli, bonyolult formájú nyers munkadarabok készüljenek. Így a késztermék gyakorlatilag fémveszteség nélkül alakul ki.

A nagy sorozatú és tömegtermelési ágazatok számára olyan automata gépsorok gyártását kezdik meg, amelyek gyorsan átállíthatók különböző méretű alkatrészek készítésére. Ennek eredményeként hamarosan és jóval kisebb költségekkel gyárthatják az új típusú gépkocsikat, traktorokat, valamint más gépeket és berendezéseket.

Röviden ki kell térnem azokra a legfontosabb feladatokra, amelyek gépiparunk néhány ága előtt állnak.

Az *energetikai gépgyártásban* az elmúlt öt évben megkezdtük az atomerőművek számára szükséges gépek előállítását. A következő években az energetikai gépgyártás gyorsított ütemben fejlődik. Az 1000 megawattos reaktorok gyártásával egyidőben megkezdik az 1500 megawattos reaktorokkal működő atomenergetikai blokkok komplex berendezésének kidolgozását. Az energetikai gépgyártás üzemei 500, 800, valamint 1000–1200 megawattos turbinákat és generátorokat, továbbá 250 megawattos gőz- és gázberendezéseket fognak gyártani.

A *mezőgazdasági gépgyártás* az ötéves tervidőszakban csaknem 1,5-szer több gépet állít elő, mint a megelőzőben. A föld megműveléséhez az eddiginél több 150 és 300 lóerős traktort gyártanak. Jelentősen növelik a Kolosz, a Nyiva, valamint a Szibirjak típusú önjáró gabonakombájnok gyártását, amelyeknek előállítását az elmúlt ötéves tervidőszakban kezdték el, és amelyek másfélszer-kétszer termelékenyebbek, mint a korábbi gyártmányok. Intézkedtek, hogy tovább növeljék a gépek megbízhatóságát, élettartamát, gazdaságosságát. Megkezdik a nagy teljesítményű traktorokhoz kapcsolt különböző munkagépek sorozatgyártását, növelik a gyapot, a cukorrépa, a burgonya és a zöldségfélék megműveléséhez illetve betakarításához szükséges munkaeszközök gyártását, valamint a nagy állattenyésztő telepek és kombinátok számára szükséges komplett berendezések előállítását. Mezőgazdasági gépgyártásunknak el kell sajátítania a takarmánykészletező és -készítő berendezések gyártását. E hatalmas és rendkívül fontos feladat megoldása lehetővé teszi, hogy minden takarmány feldolgozott és előkészített formában kerüljön az állatok elé. Ez számottevően növeli a takarmányhasznosítás hatásfokát.

Bővül a *fémkohászati berendezések* gyártása. Erre a célra 2,4-szer annyi beruházást irányoztak elő, mint a legutóbbi ötéves tervben. Jelentősen növelik a hengerdék, a folyamatos acélolvasztó berendezések, a legalább 400 tonna űrtartalmú oxigénes konverterek gyártását, amelyek több mint kétszeresére emelik a munkatermelékenységet. Növelik továbbá az új automata csőhegesztő és csőhengerlő szerszámgépek előállítását. A nehézgépgyártás fejlesztésével kielégíthetjük belső szükségleteinket, és teljesíthetjük külföldi szállítási kötelezettségeinket fémkohászati berendezésekben. Jelentősen bővíteni kell az ércbányászati és ércdúsító berendezések, a fúróberendezések, valamint a kőolaj és a földgáz szállításához szükséges berendezések gyártását.

Az ipar ellátása korszerű berendezésekkel, a legújabb technológiai folyamatok széles körű bevezetése, valamint a termékminőség ellenőrzési rendszerének alkalmazása megköveteli a korszerű és gyors elektronikus számítógépek, műszerek, rádióelektronikus készülékek, lézerek és egyéb új technikai berendezések gyártásának a fejlesztését. Ez nagy feladatokat állít a *rádió- és elektronikai ipar*, *a műszeripar*, valamint a precíziós gépgyártás elé. Az ötéves tervben az automatizációs eszközök és műszerek gyártását a tervek szerint 1,6–1,7-szeresére kell növelni.

A *vegyipari és kőolajipari gépgyártásban* meg kell tervezni és el kell kezdeni gyártani olyan berendezéseket és készülékeket, amelyek új, rendkívül gazdaságos technológiai folyamatokat szolgálnak a vegyipar, a kőolaj- és földgázipar, valamint a papír- és cellulózipar ágazataiban. Az alapvető berendezésfajták gyártása 1,5–1,6-szeresére növekszik.

Sok, elvileg új *berendezés*típust terveznek a *könnyű- és élelmiszeripar* számára. Az orsós fonógépek és a vetélős szövőgépek helyett tömegméretekben gyártanak új, orsó nélküli fonógépeket, amelyek két-két és félszeresével csökkentik a munkaigényességet; vetélő nélküli szövőgépeket, amelyek 50–100 százalékkal csökkentik a termékek munkaigényességét és ezzel egyidejűleg a zajszintet. Megkezdik automata komplexumok gyártását az élelmiszeripari üzemek számára.

Fűtőanyag-energetikai komplexum. A Szovjetunió a világ egyetlen olyan ipari nagyhatalma, amely gazdaságfejlesztésében a saját energetikai és fűtőanyagkészleteire támaszkodik. Ez gazdaságunk nagy előnye és szakadatlan fejlődésének fontos előfeltétele. De hogy ezt az előnyt teljes mértékben kihasználhassuk, el kell érni a készletek ésszerű és gazdaságos kiaknázását. Ebben az ötéves tervben fektetjük le az alapokat ahhoz, hogy a továbbiakban energetikai potenciálunk főleg a vízi energia, az atomenergia és az olcsó szén irányában fejlődjön. Ami a kőolajat és a földgázt illeti, ezeket mindinkább technológiai szükségletekre fordítjuk. Ennek megfelelően, a 67–70 millió kilowatt villamos áram termeléséhez szükséges új kapacitások üzembe helyezése mellett, az atom- és a vízerőművek aránya a kilencedik ötéves tervbeli 22 százalékról majdnem 40 százalékra emelkedik. Az ország – egyebek között a keleti körzetek – fűtőanyag- és villamosenergia-ellátásában növekvő szerepet kezd betölteni a szén.

Már a tizedik ötéves tervben jelentősen bővül az ekibasztuzi és a kan-acsinszki szén felhasználása elektromos áram termelésére. Az Urál- és a Volga-vidék több nagy hőerőműve pedig pakura helyett szénre tér át. E célból továbbfejlesztik a szénbányászatot, különösen a külszíni fejtést az ekibasztuzi, a kan-acsinszki, a kuznyecki, valamint a dél-jakutiai szénmedencében. Folytatódik az üzemek műszaki rekonstrukciója, növelik a termelékenységet és javítják a munkakörülményeket a működő bányák komplex gépesítésével és automatizálásával. Az ország széntermelése egész növekedésének 60 százalékát a leggazdaságosabb módszerrel, a külszíni fejtéssel biztosítják. A földgáztermelés a kilencedik ötéves tervidőszakhoz viszonyítva körülbelül másfélszeresére, technológiai célú felhasználása pedig mintegy kétszeresére növekszik. A kőolajfeldolgozás 25–30 százalékkal emelkedik.

Az alapvető földgázforrások nagy távolsága a fogyasztási központoktól, valamint a nehéz természeti viszonyok szükségessé teszik, hogy télire hatalmas föld alatti tartályokban megfelelő mennyiségű földgázt tartalékoljunk. Ez az eljárás olcsó, lehetővé teszi nagy mennyiségű fém megtakarítását és biztosítja az energetikai, vegyi és szolgáltatási üzemek fennakadás nélküli gázellátását. Ennélfogva Moszkva és Leningrád térségében, Ukrajnában, a balti köztársaságokban és a Kaukázuson túl föld alatti gáztárolókat kell építeni, a meglevőket pedig bővíteni kell.

Különösen jelentős a Szovjetunió európai része és az Urál-vidék fűtőanyag- és energetikai problémáinak minél hatékonyabb megoldása. E hatalmas térség gyorsan növekvő fűtőanyag- és villamosáramigényének kielégítése megköveteli, hogy egyrészt végrehajtsák itt a 13–15 millió kilowattos kapacitású atomerőmű-hálózat felépítésének programját, másrészt meggyorsítsák hatalmas hőerőművek építését Szibéria és Kazahsztán leggazdagabb szénlelőhelyein, azzal a céllal, hogy ezek az elektromos energiát átadják az ország európai része egységes energetikai rendszerének.

A fűtőanyag-energetikai mérleg szerkezetének tökéletesítésére, valamint az összes fűtőanyag- és energiafajta ésszerűbb felhasználására vonatkozó intézkedések megvalósítása 1980-ban feltétlenül több mint 150 millió tonna fűtőanyag megtakarításával jár majd. Ezek az intézkedések biztosítják az ország normális energiaellátását, és megteremtik a feltételeket az összes népgazdasági ágazat folyamatos fejlődéséhez.

A gazdaság intenzívebbé tétele és a gazdasági hatékonyság növelése nagy követelményeket támaszt az olyan iparágakkal szemben, mint *a vaskohászat*, *a színesfémkohászat*, *a vegyipar*, amelyek szerkezeti anyagokkal látják el a népgazdaságot. Az említett iparágak előtt az új ötéves tervben hatalmas feladatok állnak majd.

A *vaskohászatban* a leggazdaságosabb fémtermékfajták gyártását 1,5–2-szeresére növelik. Növekszik a minőségiacél-gyártás. Az iparág műszaki felújítását úgy hajtják végre, hogy bevezetik az acélolvasztás korszerű módszereit: az oxigénkonverteres és az elektromos módszert. 5000 köbméter befogadóképességű kohókat, legalább 400 tonna űrtartalmú konvertereket építenek. Nagy termelékenységű automata hengerdéket és más, nagy kapacitású aggregátokat helyeznek üzembe. Beindítják az oszkoli elektromos fémkohászati kombinátot, amely az olvasztási folyamat kiiktatásával, a vas közvetlen redukciójával termel acélt.

A *színesfémkohászatban* tovább kívánjuk növelni az alumínium, a réz, a nikkel, a titán és más fontos termékek előállítását. Ebben az ágazatban jelentős anyagi eszközöket irányítunk a nyersanyagbázisnál tapasztalható elmaradások felszámolására. Egyidejűleg teljesebben fel fogjuk használni a belső termelési tartalékokat, különösen ami a hasznos alkotóelemeknek nyersanyagból történő teljesebb kivonását és a nyersanyag komplex feldolgozását illeti.

Nagyon felelősségteljes feladatok állnak a *vegyipar* előtt. 1980-ban az ásványi műtrágya termelése eléri a 143 millió tonnát, ez 1,6-szer több, mint az 1975-ben termelt mennyiség. Több mint kétszeresére nő a legkorszerűbb polimer anyagok termelése. Gyorsított ütemben emelkedik a műgumi és a szintetikus szál gyártása. A vegyipar ilyen irányú fejlesztése szükségessé teszi az ágazaton belül meglevő jelentős aránytalanságok felszámolását, a vállalatok műszaki korszerűsítését, nagy egységkapacitású gépek beállítását és új technológiai folyamatok alkalmazását.

Az erdő-, a fafeldolgozó, a cellulóz- és a papíriparban a legfontosabb feladat, hogy emeljük a fafeldolgozó munkák gépesítési színvonalát, javítsuk a farost felhasználását. A népgazdasági tervben meghatározták a szükséges intézkedéseket. A fakitermelés 1980-ig mindössze 2 százalékkal nő. Eközben a faforgácslemez és a farostlemez termelése 60–85 százalékkal, a cellulózé 35 százalékkal, a bútorgyártás 40–50

százalékkal emelkedik. Előirányoztuk a nyomdai papír gyártásának fejlesztését, minőségének javítását.

Az építőanyag-iparban és az építési szerkezetek gyártásában mindenekelőtt a gyári előállítású alkatrészek és félkész termékek gyártása bővül. Ezeknek a segítségével határozottabban áttérhetünk az épületek és a létesítmények megszakítás nélküli, komplexen gépesített összeszerelésére.

A tizedik ötéves terv időszakában a gazdasági tevékenység méretei, a korszerű technológiai folyamatok sajátosságai az iparban, és különösen olyan ágazatokban, mint a fémkohászat és a vegyipar, különleges *környezetvédelmi* intézkedéseket tesznek szükségessé. Ilyen célokra a legtöbb iparágban nagy összegeket irányoztak elő. A gyakorlatban alkalmazzák majd a levegőszennyeződés elleni harc új eszközeit és módszereit. Intézkedéseket tervezünk a vizek és az erdők komplex és ésszerű felhasználására és védelmére. Valamennyi iparágban átállnak az ipari szennyvizek újbóli felhasználására. A vegyiparban például a termelés volumenének nagyarányú növekedése ellenére is csökkenni fog az ipari vizek visszabocsátása a vízgazdálkodási rendszerbe. A légköri szennyeződés, az ipari vízfelhasználás 1980-ban az 1975-ös szinten marad. A víznek, e rendkívül értékes természeti forrásnak felhasználása hatalmas gazdasági probléma. Országunk gazdag víztartalékokban, ezek azonban területileg egyenlőtlenül oszlanak el. A vízigény rendkívül gyorsan nő, az egyes körzetek közti vízátirányítási tervek megvalósítása azonban nemcsak nagy beruházásokat, hanem hosszú időt is igényel. Ezért nagy figyelmet kell fordítani a víz gazdaságos felhasználását célzó intézkedésekre. A víztakarékosságnak nagy tartalékai vannak a mezőgazdaságban is, ahol különösen sok vizet használnak fel az öntözéshez. Ezeket a tartalékokat okvetlenül ki kell aknázni. Ugyanakkor a tizedik ötéves tervben hozzá kell fognunk egy hatalmas probléma tudományos megoldásához: az északi és a szibériai folyók vizének egy részét át kell irányítanunk a Volga medencéjébe, Kazahsztánba és Közép-Ázsiába.

Az A-szektorba tartozó iparágak alapvető fejlesztési feladatainak tervezetében előirányzott gyors növekedési ütem közvetlenül kapcsolódik azokhoz a párthatározatokhoz, amelyek a mezőgazdaság gyökeres rekonstrukciójáról, ipari alapokra való átállításáról, a közszükségleti cikkek gyártásának további növeléséről szólnak.

Mezőgazdaság. A Központi Bizottság beszámolójában a mezőgazdaság kérdései megkülönböztetett helyet kaptak. Az SZKP Központi Bizottságának 1965. márciusi plénumán kidolgozott agrárpolitika következetes és állhatatos megvalósítása az új ötéves tervben végzendő egész munkánk egyik fő iránya. Agrárpolitikánk célját világosan kifejtette Leonyid Iljics Brezsnyevnek a mostani pártkongresszuson elhangzott beszámolója. A cél az, hogy a mezőgazdaságot nagy hatékonyságú és nagy termelékenységű ágazattá változtassuk, lényegesen megbízhatóbbá tegyük az országnak mezőgazdasági termékekkel való ellátottságát, javítsuk e termékek minőségét, csökkentsük e rendkívül fontos népgazdasági ágazat fejlődésének függését az időjárási viszonyoktól, és nagymértékben közelítsük egymáshoz a városi és a falusi életviszonyokat.

Az 1976–1980-as időszakban a következő mértékben kívánjuk növelni a mezőgazdaság évi átlagtermelését:

	Évi átlagtermelés az 1976–1980-as időszakra	Az évi átlagtermelés növekedése a X. ötéves tervben	
		abszolút számokban	%-ban
A mezőgazdaság bruttó termelése (milliárd rubel)	104—106	13—15	14—17
Legfontosabb termékfajták:			
gabona (millió tonna)	215—220	33,5—38,5	18—21
napraforgó (millió tonna)	7,6	1,6	27
cukorrépa (gyári, millió tonna)	95—98	19—22	25—29
nyersgyapot (millió tonna)	8,5	0,8	11
hús (élősúly, millió tonna)	15,0—15,6	0,9—1,5	7—11
tej (millió tonna)	94—96	6,5—8,5	7—10
tojás (milliárd darab)	58—61	6,5—9,5	13—18

A tizedik ötéves tervben a mezőgazdaság fejlesztésére 171,7 milliárd rubelt fordítunk, vagyis a teljes beruházási volumennek több mint egynegyedét. Tetemes anyagi eszközöket fordítunk azokra az iparágakra, amelyek gépekkel, műtrágyával és más anyagi-műszaki eszközökkel látják el a falut.

A kolhozok és a szovhozok nagy mennyiségű új gépet és szállítóeszközt kapnak.

Iparunk fokozza a nagyobb sebességű és teljesítményű traktorok gyártását, amelyek biztosítják a mezőgazdaság teljes felszereltségét. A

	A szállítások volumene		A szállítások növekedése a X. ötéves tervben, %-ban
	1971–1975	1976–1980	
Mezőgazdasági gép (milliárd rubel)	15,8	23	46
Ezen belül az állattenyésztésre és a takarmánygazdálkodásra (milliárd rubel)	6,7	10,3	54
Gabonabetakarító kombájn (ezer darab)	449	538	20
Traktor (ezer darab)	1700	1900	12
Traktor (millió lóerő)	119,5	158,7	33
Teherautó és különleges jármű (ezer darab)	1102	1350	23

mezőgazdasági munka energiaellátottságának eredményeként az egy dolgozóra átszámított gépi teljesítmény az 1975. évi 17-ről 1980-ra 28 lóerőre emelkedik. Ez lehetővé teszi, hogy határozottan közeledjünk a gabona- és cukorrépatermesztés komplex gépesítésének befejezéséhez, jelentősen emeljük más mezőgazdasági kultúrák ültetésének és betakarításának, valamint az állattenyésztés és takarmánytermesztés gépesítettségének színvonalát.

Sokat teszünk az állattenyésztés takarmánybázisának megerősítéséért. A takarmánykeverékek előállítását 1980-ig mintegy 80 millió tonnára kell emelni, szemben az 1975-ös 45 millióval. Takarmányelőállítási célra nagymértékben fel kell használni az öntözött földeket. Növelni kell a nagy fehérjetartalmú kultúrák vezetését. Ezzel egyidejűleg figyelmet kell fordítani a természetes kaszálók hozamának emelésére, ami viszonylag kis ráfordítással megkétszerezhető, sőt, megháromszorozható. Az állattenyésztés fejlesztésének másik fontos irányzata az állattenyésztés átállítása új műszaki bázisra, az állattenyésztési termékek ipari előállítási technológiájának alkalmazása mind az új üzemekben, mind a már működő létesítményekben, rekonstrukciójuk útján.

Országunkban a jövőben is növekednie kell a legértékesebb élelmezési cikkek, így a hús és a tej fogyasztásának. A párt ezt a feladatot tűzi ki erre az ötéves tervre és hosszabb távra is. E feladat sikeres megoldása érdekében mindenekelőtt növelni kell az állattenyésztés hozamát. Ezért minden kolhoznak és szovhoznak, minden körzetnek, területnek és köztársaságnak úgy kell összeállítania az éves és az ötéves terveket,

hogy a következő ötéves időszak alatt egyensúlyba hozzák az állatállományt és a takarmánykészletet, valamint kedvezőtlen időjárás esetére biztosítsák a szükséges takarmánytartalékokat. Ez egyike a legfontosabb feladatoknak.

A mezőgazdasági termelés növelésének és hatékonysága fokozásának hatalmas lehetőségei rejlenek a földek öntözésében. 1980-ra a nagy és állandó terméshozamot biztosító öntözött földterületeken számottevően megnövekszik a gabona, a cukorrépa, a szójabab, a zöldségfélék, a gyümölcs és más mezőgazdasági termékek hozama. Nagyon fontos az öntözési beruházások hatékonyságának növelése. Az öntözött területeken az átlagos terméshozam most hektáronként csak 25 mázsa. Ez jóval alatta marad az öntözéses földművelés lehetőségeinek. Minőségi és komplex talajjavító munkálatokkal, valamint különleges fajtájú szemes termények és más kultúrák segítségével jelentősen fokozni lehet az öntözött területek terméshozamát.

A terméshozam növekedését nagyban elő fogja mozdítani a mezőgazdasági termelés kemizálása is. Az új ötéves tervben 467 millió tonna műtrágyát kap a mezőgazdaság, azaz másfélszer többet, mint az 1971–1975-ös években. Nő a növényvédő szerek termelése.

Ily módon a tizedik ötéves terv rendkívül jelentős mértékben járul hozzá a mezőgazdaság fejlesztéséhez.

Az ötéves tervben felvázolt intézkedések alapján a mezőgazdasági termelést évi átlagban 14–17 százalékkal tervezzük növelni. A gabona évi átlagtermésének 18–21 százalékkal kell növekedni és az 1976–1980-as években évi 215–220 millió tonna gabonát kell begyűjteni. A tervmutatókat minimálisaknak kell tekinteni, mert az erre szánt anyagi-műszaki források kedvező időjárási viszonyok között nagyobb mutatók elérését is lehetővé teszik.

Hangsúlyozni kell, hogy a termelés növekedését mindenekelőtt valamennyi mezőgazdasági kultúra terméshozamának növelésével, az állattenyésztés produktivitásának emelésével kell biztosítani. Az elmúlt ötéves tervben valamivel növekedett nálunk az alapvető gabonafajták és néhány más mezőgazdasági kultúra hozama, de a burgonyáé és a napraforgóé gyakorlatilag nem nőtt, sőt a cukorrépa és a hajdina terméshozama csökkent. Ezt persze befolyásolták a kedvezőtlen időjárási viszonyok is, de nem lehet mindent csak az időjárással megmagyarázni. Nagy feladatok várnak ránk a földművelési kultúra szín-

vonalának emelésében. E feladatok megoldásában fontos szerep jut a tudománynak: olyan új termésfajtákkal és hibridekkel kell ellátnia a kolhozokat és a szovhozokat, amelyek megfelelnek a termelékenység fokozásával kapcsolatos követelményeknek. El kell ismerni, hogy a tudományos intézmények és a mezőgazdasági szervek ilyen irányú tevékenysége nem felel meg lehetőségeinknek.

A tizedik ötéves tervben mindenütt átfogó intézkedéseket kell tenni a kolhozokban és szovhozokban levő technika kihasználásának javítására, a műtrágya-felhasználás veszteségeinek megszüntetésére, a mérnöki-műszaki és agrokémiai szolgáltatások színvonalának javítására.

A mezőgazdaság jelentős problémája a termények minőségének javítása. Az állami magtárakba még mindig sok olyan gabona kerül, amelynek minősége nem felel meg a követelményeknek. A múlt években számos körzetben csökkent a cukorrépa cukortartalma. Ebben az ötéves tervben a szövetségi köztársaságok minisztertanácsainak, a Szovjetunió mezőgazdasági, valamint begyűjtési minisztériumának haladéktalanul intézkednie kell e hiányosságok felszámolásáról.

Nagy figyelmet fordítunk a mezőgazdasági termelés szakosítására és koncentrálására a gazdaságközi együttműködés és agráripari integráció alapján. Mint arra Leonyid Iljics Brezsnyev rámutatott, ez mezőgazdaságunk fejlesztésének fő útja. A szakosított gazdaságokban minden gazdasági mutató – beleértve a munkatermelékenység mutatóját is – lényegesen magasabb. Ebben a tekintetben nagy munkát kell végeznünk. E munka sikerét sokban elősegíti a mezőgazdasági termékek helyes felvásárlási rendszere. A mezőgazdasági termelés átállítása ipari alapokra nem csupán a legkedvezőbb feltételeket teremti meg a korszerű technika és technológia alkalmazásához, hanem a falu további szocialista átalakulását tekintve is nagy jelentőségű.

A mezőgazdasággal szorosan összefügg *a könnyű- és az élelmiszeripar* fejlődése. A tizedik ötéves tervben a termelés ezekben az ágazatokban 26–28 százalékkal növekszik. Egészében véve a közszükségleti cikkeket előállító ágazatokban 30–32 százalékkal emelkedik a termelés.

Az egyes ágazatok növekedése így alakul (l. 146. old. táblázatot).

A kilencedik ötéves tervben a könnyűipar és a közszükségleti cikkeket gyártó más iparágak fejlesztésére nagy összegeket ruháztunk be. Ennek eredményeképpen sok olyan áru, amely nemrég még hiány-

	A termelés volumene		Abszolút növekedés a X. ötéves tervben	Növekedés 1975-höz viszonyítva, %-ban
	1975	1980 a fő irányok tervezete szerint		
A könnyűipar termelése (milliárd rubel)	79	99—101	20—22	26—28
Kultúrcikkek és háztartási kisgépek (milliárd rubel)	22	35	13	57
Élelmiszeripar (milliárd rubel)	46	58—59	12—13	26—28
Hús- és tejipar (milliárd rubel)	39	47—48	8—9	20—22
Halfélék termelése (beleértve halkonzervek, milliárd rubel)	3,8	5,0—5,1	1,15—1,23	30—32

cikknek számított, jelenleg elegendő mennyiségben található a kereskedelemben. Bizonyos haladást értünk el az áruk minőségének javításában is. A szovjet emberek jólétének növekedésével párhuzamosan azonban mind erőteljesebbé válik az az iparunkkal szemben támasztott igény, hogy ne egyszerűen csak több árut gyártson a nép számára, hanem olyan jó minőségű árukat, amelyek teljes mértékben kielégítik a fogyasztók növekvő igényeit. A minőséget, a kényelmet, a termékek újdonságát nem a fogyasztók korlátozott köre, hanem gyakorlatilag az egész városi és falusi lakosság követeli. El kell ismernünk azonban, hogy a kilencedik ötéves tervben a könnyűipar és más olyan ágazatok, amelyektől elsősorban függ a közszükségleti cikkek termelése, még nem álltak a velük szemben támasztott követelmények magaslatán. Nagy erőfeszítéseket kell tennünk a könnyűipari vállalatokat nyersanyagokkal, más anyagokkal és berendezésekkel ellátó társágazatokban is, hogy ebben lényeges változásokat érjünk el az új ötéves tervben. Gyakorlatilag egyetlen olyan népgazdasági ágazat sincs, amely ne venne részt a közszükségleti cikkek előállításában. Ezért az ötéves tervben alaposan és részletesen ki kell dolgozni olyan feladatokat, mint amilyen a jó minőségű színezékek és különböző polimer anyagok, mű- és szintetikus szálak előállítása a vegyiparban. Több konkrét feladatot kell továbbá kitűzni a gépgyártók elé; nekik több olyan modern gépet kell szállítaniuk, amelyek nemcsak lényegesen több, hanem jó minőségű termékek előállítását is lehetővé teszik.

Az élelmiszeriparban a lakosság céljait szolgáló termelés növelésének egyik tartaléka abban rejlik, hogy csökkentsék az értékes mező-

gazdasági nyersanyagoknak ipari célokra történő felhasználását. 1975-ben az ipar által feldolgozott növényolaj teljes mennyiségének 42 százalékát ipari célokra fordították. Ennek szintetikus anyagokkal való felváltása a szappan, a lakkok és festékek, a mosószerek gyártásában, valamint a gyapotnak és a lennek szintetikus szálakkal való helyettesítése az ipari szövetek gyártásában lehetővé teszi, hogy a mezőgazdasági termékek és nyersanyagok jelentős készleteit szabadítsuk fel fogyasztási célokra.

Az előző ötéves tervben a párt XXIV. kongresszusának irányelveivel összhangban sokat tettünk azért, hogy az országban bővüljön a szolgáltatások köre, többek között a kereskedelmi hálózat. A városokban és falvakban sok új üzlet nyílt, kulturáltabb lett a kereskedelem. Nem mondhatjuk el azonban, hogy a kereskedelem már kielégíti a lakosság növekvő igényeit. A kereskedelem címére sok jogos szemrehányás érkezik. Az új ötéves tervben a kereskedelmi dolgozóknak nagy erőfeszítéseket kell tenniük, hogy felszámolják a hiányosságokat, lényegesen javítsák a lakosság kiszolgálását, erősítsék a kereskedelem kapcsolatait az iparral és a mezőgazdasággal. A közszükségleti cikkeket gyártó vállalatoknak és termelési egyesüléseknek jobban kell tanulmányozniuk a lakosság és a kereskedelmi szervek igényeit. Ezért jogot kaptak arra, hogy mintaüzleteket nyithassanak, és az ügy érdekében kötelesek is széleskörűen élni ezzel a joggal.

A kongresszusi beszámoló hangsúlyozta, hogy fokozott figyelmet kell fordítani munkánk e fontos részére. Nem kétséges, hogy mindenki, aki kapcsolatban áll a közszükségleti cikkeket gyártó iparágak és a szolgáltatóágazatok munkájával, levonja ebből a szükséges tanulságokat. Olyan ügyekben, mint a közszükségleti cikkek gyártásának fokozása és a szolgáltatások körének bővítése, nagyon sokat tehetnek a helyi tanácsok is. Kezdeményezésüktől, attól, hogyan élnek jogaikkal, nem kis mértékben függ a kereskedelem, a közétkeztetés és a szolgáltatások egyéb ágazatainak helyzete is.

Közlekedés és hírközlés. A tizedik ötéves terv előirányozza minden közlekedési ágazat teherforgalmának 30 százalékos és az utasszállítás 23 százalékos növelését. Ezeket a feladatokat úgy határoztuk meg, hogy figyelembe vettük a társadalmi termelés kitűzött növelését, a termelőerők területi elhelyezkedésének változásait, a kooperáció fokozódását és a szállítások ésszerűbb megszervezését.

A *vasúti közlekedésben* nagyszabású intézkedéseket teszünk az átbocsátó és szállítási képesség bővítésére, a konténeres szállítás fejlesztésére (amely nagy megtakarítást tesz lehetővé), valamint a közlekedés műszaki színvonalának emelésére. A terv szerint körülbelül 3000 kilométer új vasútvonalon indul meg a közlekedés. Mint ismeretes, nagy munkaprogramot irányoztunk elő a Bajkál–Amur vasútvonal (BAM) építésében. Ennek a vasútvonalnak egyes szakaszai ezekben az években üzembe lépnek. Ennek az építkezésnek különös jelentőséget tulajdonítunk, mivel a BAM arra hivatott, hogy távol-keleti körzeteink gazdasági fejlődésének hatalmas lendítőerejévé váljék.

Az *autóközlekedés* több százezer új típusú teherautót kap a KAMAZ, a ZIL és a BELAZ autógyárakból. Az ötéves terv éveiben 62–65 000 kilométer szilárd burkolatú autóút építését és megjavítását tervezik.

A *légi közlekedésben* széles körű program valósul meg abból a célból, hogy az utasforgalomban a legújabb modern és kényelmes repülőgépek közlekedjenek. Jelentősen növekszik majd a légi teherszállítás volumene.

A *tengeri szállítás* anyagi-műszaki bázisának fejlesztése érdekében bővülni fog a kikötők hálózata. Rakodókomplexumokat hoznak létre. A flotta nagy teherbírású és speciális hajókat kap.

A *folyami flotta* teherforgalma és műszaki ellátottsága tovább nő. A folyami flotta nagy teherbíró képességű tolóhajóegységeket, folyami és tengerhajózásra egyaránt alkalmas hajókat kap.

A *csővezetékes szállítás* gyorsított ütemben fejlődik majd.

A *hírközlés* minden ágazata fejlődik. Az interurbán telefonvonalak hossza 1,6-szeresére, a városi és falusi telefonkészülékek száma 1,4-szeresére emelkedik. Számottevően növekszik az a terület, ahol megbízhatóan vehetők a televízió adásai.

A *beruházások* megszervezése nagyban meg fogja határozni az ipar, a mezőgazdaság és a közlekedés minden ágazata elé kitűzött feladatok megoldását. A tizedik ötéves terv beruházási előirányzata 630 milliárd rubel, vagyis a beruházások csak 25 százalékkal nőnek az 1971–1975-ös évek 42 százalékával szemben. Ezért előtérbe kerülnek a beruházások fokozódó hatékonyságának kérdései. Az új ötéves terv lebontásakor a Szovjetunió Építési Állami Bizottságának, a minisztériumoknak és a főhatóságoknak úgy kell eljárniuk, hogy ebben az ötéves tervben a termelési állóalapok üzembe helyezése haladja túl a beruházási kiadá-

sok növekedését. A terv szerint 1980-ra a befejezetlen beruházások állománya az állami beruházások évi volumenének 65 százalékára csökken az előző ötéves terv végének 76 százalékos arányával szemben. Ez azt jelenti majd, hogy az építkezések meggyorsítása és a beruházások koncentrálása az átadandó objektumokra majdnem 13 milliárd rubel értékű többletállóalapot eredményez.

Az új ötéves tervben a beruházások volumenének szigorú összhangban kell lennie pénzügyi és anyagi erőforrásainkkal.

Ezt a felfogást rögzíti a Központi Bizottság által jóváhagyott, a fő irányokra vonatkozó tervezet. A minisztériumoknak és a főhatóságoknak tehát nem abban kell látniuk a feladatukat, hogy további beruházások megszerzésére törekedjenek, hanem abban, hogy felhasználják a beruházások tervezett volumenét, és határidőre üzembe helyezzék az új termelési kapacitásokat.

A kongresszuson egyes elvtársak helyesen vetették fel azt a kérdést, hogy az építés jelenlegi méretei mellett a tervezés nem szólhat csak egy évre. A tizedik ötéves terv összeállítása az évekre lebontott tervekkel együtt megteremti annak feltételeit, hogy építkezési programjaink alapját ne éves tervek, hanem az ötéves terv képezze, két-három évre szóló pontosításokkal.

Korábban is tanulmányoztuk már az ilyen tervezés bevezetésének lehetőségeit, de sikertelenül, mivel a tervben szereplő építkezések jelentős része rendszeresen áthúzódott a következő évre. A tizedik ötéves tervben az országos főhatóságoknak és az illetékes minisztériumoknak olyan beruházási tervet kell készíteniük, amelyben az építkezéshez és az objektumok üzembe helyezéséhez biztosítva van minden szükséges anyagi erőforrás. A tervnek reálisnak kell lennie.

A legnagyobb figyelmet fordítjuk majd az építési költségek csökkentésére. A tizedik ötéves tervben ennek a csökkenésnek 3–5 százalékosnak kell lennie. Ez más intézkedésekkel együtt lehetővé teszi, hogy legalább 5 százalékkal csökkentsük a termelés növekedésére jutó fajlagos beruházási összegeket, és ily módon az iparban további, mintegy 12 milliárd rubelt takarítsunk meg.

A következő években határozottabban kell célul kitűznünk a már működő vállalatok műszaki újjáalakítását és rekonstrukcióját. Ez lehetővé teszi, hogy kisebb költségekkel növeljük a termelést. A fő irányok tervezete éppen ilyen orientációt tartalmaz.

Az építkezés mind nagyobb mértékben abból áll majd, hogy szüntelen folyamat keretében, komplex gépesítéssel, nagy építési szerkezetekből, alkatrészekből és üzemi előállítású részegységekből szerelnek össze épületeket és létesítményeket. A tervek szerint a tizedik ötéves terv végére 45 százalék lesz a teljesen összeszereléssel készült épületek részaránya. Az ötéves terv előirányozza, hogy meghatározzák az ezzel kapcsolatos feladatokat az építőanyag-ipar számára, amelynek lényegesen bővítenie kell a kész szerkezetek termelését.

Építőipari vállalataink lényegében az építőipar nagy, szakosított szervei. Ezért a népgazdasági tervben elő lehet irányozni, hogy az építési-szerelési munkák volumenének egész növelését a munka termelékenységének emelésével oldjuk meg.

A termelőerők területi elhelyezése. A Szovjetunió egységes gazdaságának keretében a tizedik ötéves tervben jelentősen megszilárdulnak az ország szövetségi köztársaságai és körzetei közötti gazdasági kapcsolatok, fokozódik a munka területi megosztásának hatékonysága, növekszik minden köztársaság, minden körzet hozzájárulása az egyetemes állami feladatok megoldásához. A párt lenini nemzetiségi politikájával összhangban mód lesz minden szövetségi és autonóm köztársaság, gazdasági körzet, autonóm terület és nemzetiségi körzet jelentős gazdasági fellendítésére.

Egységes szocialista tervgazdaságunk és a köztársaságok széles körű kezdeményezései alapján a tizedik ötéves tervben folytatódik a köztársaságok fejlettségi színvonalának kiegyenlítése.

Jelenleg minden szövetségi köztársaságunknak magasan fejlett ipara és hatalmas gépesített mezőgazdasága van. A köztársaságoknak, amelyeket a barátság és a testvériség megbonthatatlan szálai fűznek össze, mindenük megvan ahhoz, hogy továbbhaladjanak az anyagi termelés, a tudomány és a kultúra valamennyi területén.

A szövetségi köztársaságok gazdasági fejlődésének konkrét kérdéseit megközelítő teljességgel tartalmazza a Szovjetunió népgazdasága 1976–1980. évi fejlesztésének fő irányaira vonatkozó, nyilvánosságra hozott tervezet. E problémákat alaposan megvitatták a szövetségi köztársaságok kommunista pártjainak kongresszusain. Ezért nem ismétlem meg ezeket az adatokat.

A többinél gyorsabb ütemben fejlődnek majd a keleti körzetek és

különösen Szibéria, ahol az ipari termelés a terv szerint majdnem másfélszeresére növekszik. Szibéria és a Távol-Kelet körzeteiben gyors ütemben fejlődnek az energiaigényes termelési ágazatok, valamint a fűtőanyagipar, a mezőgazdaság és egyidejűleg a szociális infrastruktúra egész komplexuma, beleértve a lakásépítést, a kommunális és kulturális-jóléti intézményeket, a városi közlekedést. A munkaigényes termelési ágazatokat a terv szerint olyan körzetekbe telepítik, ahol a munkaerő-tartalékok mérlege kedvezőbb. A Szovjetunió európai részén és az Urálban az ipart mindenekelőtt a már működő vállalatok műszaki újjáalakításának és rekonstrukciójának útján fejlesztjük.

Az ország egyes körzeteinek arculatát mind nagyobb mértékben a nagy népgazdasági programok megvalósítása és a területi-termelési komplexumok kialakítása határozza majd meg. Megemlíthetünk olyan, már megkezdett programokat, mint amilyen az OSZFSZK nem feketeföldű övezete mezőgazdaságának, a kurszki mágneses anomália ipari-mezőgazdasági övezetének, a nyugat-szibériai területi-ipari komplexumnak, az angara–jenyiszeji komplexumok rendszerének, a délt adzsikisztáni és más komplexumoknak a fejlesztése. Megkezdődik az új tyimanopecsorai ipari komplexum kialakítása az ottani gazdag kőolaj- és földgázlelőhelyek kiaknázásával. Távlatilag sok komplexumot létesítünk az épülő Bajkál–Amur vasútvonal vonzáskörzetében, egyebek között a csulman-aldani nagy komplexumot, több iparág részére termelő ásványkincs- és nyersanyagközpontokkal. Az ilyen komplexumok létrehozása megköveteli a minisztériumok, az ellátási, tervezési és építési szervek, a szállító üzemek munkájának szigorú összehangolását. Erre felhívja a figyelmet a Központi Bizottság kongresszusi beszámolója. A közeljövőben ki kell dolgoznunk a megfelelő szervezeti formákat a nagy programok és komplexumok megvalósításával és fejlesztésével összefüggő munkák összehangolására.

Igen fontos, hogy a területi termelési komplexumok létrehozásában aktív, alkotó szerepet töltsenek be a helyi tanácsi szervek, a szövetségi köztársaságok minisztertanácsai. A termelővállalatok, valamint a lakások, a kommunális és kulturális létesítmények, az iskolák és a kórházak építésének hatékony ellenőrzése, az átadási határidők betartása és az átadások összehangolása, a legfontosabb szakmák szakembereinek kiképzése sok tekintetben függ a tanácsi szervek tevékenységétől.

A termelőerőknek az ország hatalmas területén való ésszerű elhelyezése nagy és felelősségteljes feladat. Megoldása lehetővé teszi egész gazdálkodásunk hatékonyabb irányítását.

*

Elvtársak! Csaknem fél évszázada a Szovjetunió gazdasági fejlődését ötéves tervek határozzák meg. A szovjet emberek több nemzedéke számára az ötéves tervek a kommunista nevelés nagyszerű iskoláivá váltak. Az ötéves tervek teljesítéséért és túlteljesítéséért kibontakozott tömegméretű szocialista verseny feltárta a munkásosztály, a parasztság és az értelmiség hatalmas alkotó lehetőségeit. Az egész világ előtt tanúbizonyságot tettek arról, hogy képesek a párt előirányzatait és terveit korunk valóságává változtatni.

A tizedik ötéves tervet a minőség és a hatékonyság ötéves tervének nevezzük. A szovjet gazdaság elérkezett ahhoz a korszakhoz, amikor az emberek szükségleteinek kielégítése jó minőségű fogyasztási cikkekkel, továbbá a legújabb technika és technológia alkalmazása a termelési folyamatban egyre inkább a további előrehaladás feltétele.

Munkánk minőségének javítása a társadalmi vagyon ésszerű és gondos felhasználását szolgálja majd. A kommunisták nem hívei az aszketizmusnak, az emberi szükségletek mesterséges korlátozásának. Ellenkezőleg: az emberi képességeknek, az ember alkotóerőinek teljes és szabad kibontakoztatása a kommunista társadalom sajátja, s ez feltételezi a kedvező anyagi életkörülmények megteremtését is. Ugyanakkor szocialista életvitelünk kizárja a pazarlást, az anyagi értékek, a munka és az energia fecsérlését, miként az a kapitalizmusban történik.

A hatékonyság növelése és a minőség javítása nemcsak műszaki és gazdasági, hanem egyúttal társadalmi, ideológiai feladat is, amelynek megoldását a szovjet társadalom további fejlődési folyamata is segíti. E feladat teljesítének egyszersmind elő kell mozdítani a szocialista társadalmi kapcsolatoknak, az együttélés kommunista normáinak megszilárdulását és tökéletesedését.

Megvan minden adottságunk ahhoz, hogy sikeresen teljesítsük az új ötéves tervben kitűzött feladatokat. Ez: hatalmas gazdasági, tudományos-műszaki és kulturális potenciálunk és a dicső lenini pártunk

vezette szovjet nép alkotó energiája. Tőlünk magunktól, az egyes szovjet emberektől függ az ötéves terv sikeres teljesítése.

A szovjet nép mélységesen bízik a pártban, hisz benne, hogy elérjük a párt által kitűzött célokat. Újabb tanúbizonyságként szolgál erre az alkotó szellem és a politikai aktivitás nagyarányú fellendülése az országban, s ezt mutatják azok az új sikerek és eredmények, amelyekkel a szovjet nép a párt XXV. kongresszusát köszöntötte.

A dolgozók növekvő kezdeményezőkészsége, a közös ügy iránti felelősségérzetük végső soron az új ötéves terv sikerének, a kommunizmusért vívott harc győzelmeinek döntő tényezője. A tizedik ötéves terv feladatai valamennyi dolgozó, a kommunizmus minden építője számára konkrét akcióprogrammá válnak, amelynek célja az, hogy elérjük gazdaságunk és életünk fejlődésének új, magasabb szintjét.

Ötéves terveink a dolgozók első állama, a Szovjetunió rohamos társadalmi és gazdasági fejlődésének, béketörekvéseinek fényes jelképeivé váltak. A szocialista közösség létrejöttével az ötéves terv fogalma új, nemzetközi értelemmel gazdagodott: a testvéri országoknak azt a közös célját testesíti meg, hogy felépítsék az új életet, létrehozzák és megszilárdítsák a gazdálkodás szocialista világrendszerét.

A XXV. kongresszus meggyőzően példázza a kommunista párt bel- és külpolitikájának egységét. Mély és szerves egység nyilvánul meg abban, hogy a párt politikája mind bel-, mind külpolitikai tekintetben a legmagasztosabb és leghumánusabb célt, a kommunista társadalom felépítését szolgálja. Ezzel összhangban mozgósítjuk erőinket és erőforrásainkat a békés alkotásra, a népjólét emelésére. Erre használjuk fel külpolitikai lehetőségeinket. Arra törekszünk, hogy megszilárdítsuk a béke és a biztonság pilléreit valamennyi nép javára.

Biztonságunkat és a szovjet nép békés munkáját természetesen megbízhatóan szavatolni és védelmezni kell, mivel léteznek az enyhüléssel szemben álló erők, amelyek elutasítják a békés egymás mellett élés elvét mint a különböző társadalmi rendszerű államok kapcsolatainak alapját. Ezért ugyanúgy, mint eddig, a jövőben is gondoskodni fogunk a szovjet nép büszkeségéről, dicső fegyveres erőinkről. Hadseregünk a forradalom, a szocializmus és a népek közötti béke ügyét védelmezi. A világtörténelemben még nem volt hadsereg, amely ilyen humánus és magasztos célokat, eszméket szolgált volna. Ezért övezi általános tisztelet szovjet hadseregünket és hadiflottánkat.

Jellegét és célkitűzéseinek összességét tekintve az új ötéves terv a béke, a nemzetközi enyhülés további elmélyítésének ötéves terve. Az emberiség számára ismét tanúbizonyságként szolgál arra, hogy a szovjet nép mélységesen érdekelt a békés építésben, s hogy a kommunista párt és a szovjet állam békeszerető politikát folytat.

Kongresszusunkon jelen vannak a kommunista és munkáspártok, valamint a forradalmi demokratikus erők képviselői. A kongresszuson elhangzott felszólalásaikban nagyra értékelték a gazdasági és kulturális építésben elért eredményeinket, az SZKP és a szovjet kormány erőfeszítéseit a népek közötti béke megszilárdításáért, a szocialista világrendszer, a nemzetközi kommunista és munkásmozgalom és a nemzeti felszabadító mozgalom erősítéséért folyó küzdelemben.

Gazdasági sikereink a szocialista világrendszer, a társadalmi haladás ügyét szolgálják. Szeretnénk biztosítani külföldi barátainkat, elvtársainkat, akikkel együtt küzdünk az imperializmus ellen, hogy pártunk és az egész szovjet nép a tizedik ötéves tervet megvalósítva továbbra is vállvetve küzd az összes forradalmi és haladó erőkkel a béke, a nemzeti függetlenség és a szocializmus magasztos ügyéért.

Azzal a szilárd meggyőződéssel lépünk századunk utolsó negyedébe, hogy a nemzetközi fejlődés haladó irányzatai – amelyeket oly meggyőzően tárt fel Leonyid Iljics Brezsnyev, az SZKP Központi Bizottságának főtitkára kongresszusi beszámolójában – még jobban elmélyülnek, teljes összhangban a béke, a demokrácia és a szocializmus érdekeivel. Lenini pártunkat, az egész szovjet népet a megelégedettség természetes érzése tölti el, hogy immár majdnem hat évtizede nemcsak hatalmas országunk új életének aktív letéteményese, hanem erejénél fogva a világtörténelem egész menetét is kedvezően befolyásolja.

Előttünk a kommunista társadalom felépítésének új ötéves terve. A párt, az egész szovjet nép alkotó és teremtő munkája ezekben az esztendőkben arra irányul, hogy teljesítse a XXV. kongresszuson kijelölt magasztos feladatokat. Kongresszusunk még inkább elmélyíti azt a meggyőződésünket, hogy az ötéves tervet lenini kommunista pártunk eszméinek diadalaként a hős munkásosztály, a dicső kolhozparasztság és a népi értelmiség új történelmi sikerei fémjelzik majd.

A KÖZPONTI REVÍZIÓS BIZOTTSÁG BESZÁMOLÓJA

ELŐADÓ: G. F. SZIZOV, AZ SZKP KÖZPONTI REVÍZIÓS BIZOTTSÁGÁNAK ELNÖKE

Elvtársak!

Pártunk kongresszusa nemcsak a Szovjetunió kommunistáinak, a szovjet dolgozóknak az életében nagy és ünnepi esemény, hanem mindig nagy jelentőségű nemzetközi esemény is. A Szovjetunió Kommunista Pártjának legfelsőbb szerve megvonja az elvégzett munka mérlegét és kijelöli az utat a következő időszakra. A szovjet kommunisták, az egész soknemzetiségű nagy szovjet nép ezért a pártkongresszusokat történelme igen fontos mérföldkövének tekinti. A Szovjetunió Kommunista Pártja XXV. kongresszusát köszöntve elmondhatjuk, hogy nagyon büszkék vagyunk pártunkra és országunkra, nagy megelégedéssel töltenek el bennünket azok az óriási eredmények, amelyek a kommunizmus építésében és a béke megszilárdításáért folytatott harcban születtek, s bizakodva tekintünk a jövőbe, rendületlenül hiszünk az előttünk megnyíló ragyogó távlatokban.

Minderről megkapóan és meggyőzően beszélt Leonyid Iljics Brezsnyev a párt Központi Bizottságának a beszámolási időszakban végzett tevékenységéről beterjesztett kitűnő beszámolójában, amely a marxizmus–leninizmus alapján mélyrehatóan elemzi a párt bel- és külpolitikáját, és kijelöli a kommunizmus felé való továbbhaladásunk feladatait.

Valamennyien nagy megelégedéssel, maradéktalanul elfogadjuk és lelkes örömmel helyeseljük a párt Központi Bizottságának a Szovjetunió Kommunista Pártja XXV. kongresszusa elé terjesztett beszámolóját.

Ha szemügyre vesszük a legfontosabbat, amit elvégeztünk és amit ezután kell elvégeznünk, csak a legnagyobb lelkesedés és az őszinte öröm hangján szólhatunk erről. A kilencedik ötéves terv előirányzatainak teljesítése biztosította méltó hozzájárulásunkat a kommunizmus anyagi-technikai bázisának építéséhez, a népgazdaság dinamikus fejlődését, a népjólét jelentékeny növekedését, a dolgozók életszínvonalának emelkedését. Szakadatlanul tökéletesedik szocialista demokráciánk, mind újabb sikereket ér el a tudomány és a kultúra. Mostantól pedig további megfeszített alkotó munka vár ránk, hogy teljesítsük a tizedik ötéves terv grandiózus előirányzatait.

A külpolitika területén elértük az SZKP XXIV. kongresszusán Brezsnyev elvtárs által előterjesztett és megindokolt békeprogram fő céljait. Ezután is folytatnunk kell erőfeszítéseinket, hogy megszűnjön az új háború veszélye, hogy a béke fennmaradjon és megszilárduljon.

A szovjet nép valamennyi eredménye elválaszthatatlanul összefügg a kommunista párt céltudatos, sokoldalú tevékenységével, azzal a hatékony irányítással, amelyet a Központi Bizottság, a Politikai Bizottság gyakorol élén a béke és a kommunizmus kiváló harcosával, Leonyid Iljics Brezsnyev elvtárssal, az SZKP Központi Bizottságának főtitkárával.

Most, amikor a párt kongresszusa elé jóváhagyás végett beterjesztjük a beszámolót tevékenységünkről, a Szovjetunió Kommunista Pártjának Központi Revíziós Bizottsága szükségesnek tartja jelenteni, hogy egész munkájában az SZKP XXIV. kongresszusának és a Központi Bizottság üléseinek határozatait tartotta szem előtt, figyelmét arra összpontosította, hogy ellenőrizze a párt költségvetésének realizálását, a párt pénz- és anyagi eszközeinek takarékos és célszerű felhasználását, s hogy segítse a helyi pártszervezetek revíziós bizottságait gyakorlati munkájukban. Sokmilliós pártunk pénzgazdálkodása nagy és bonyolult terület, állandó figyelmet és szabályszerű pénzkezelést igényel.

A Központi Revíziós Bizottság valamennyi tagja tevékenyen részt vett a Központi Bizottság üléseinek munkájában, a bizottság ülésein és gyakorlati munkájában, a XXIV. pártkongresszus határozatainak végrehajtásában.

A Központi Revíziós Bizottság a párt szervezeti szabályzatával

összhangban ellenőrizte az ügyintézés gyorsaságát és szabályosságát a párt központi szerveiben.

Az SZKP Központi Revíziós Bizottsága jelenti, hogy a Központi Bizottság apparátusa igen operatívan és nagy felelősségtudattal hajtja végre a Központi Bizottság Politikai Bizottságának és Titkárságának megbízásait, lelkiismeretesen és figyelmesen tanulmányozza a Központi Bizottsághoz beérkező dokumentumokat, a dolgozók leveleit és bejelentéseit. Nagy munkát végzett a tagkönyvcsere előkészítése és lebonyolítása végett.

A Központi Revíziós Bizottság a Központi Bizottság Irodájával együtt minden évben elemezte a párt Központi Bizottsága elé jóváhagyás végett beterjesztett pártköltségvetés tervezetét, valamint a költségvetés végrehajtásáról beterjesztett jelentéseket.

Az SZKP Központi Bizottsága nagy figyelmet fordít a párt pénzgazdálkodásának kérdéseire, a pénz- és anyagi eszközök takarékos és célszerű felhasználására. Az ellenőrzés megmutatta, hogy a pártköltségvetés eszközeit előírásosan és célszerűen, az SZKP Központi Bizottsága által jóváhagyott költségvetési célokkal összhangban használják fel.

Az utóbbi évek folyamán a párt költségvetésében több a bevétel, mint a kiadás. Ez a helyzet annak köszönhető, hogy folyamatosan növekednek a párt pénzeszközei, amelyek, mint tudjuk, a tagsági díjakból és a pártkiadók nyereségbefizetéseiből állnak, továbbá annak, hogy a párt gazdálkodását hozzáértéssel végzik, és hogy a párt költségvetésének végrehajtását állandóan ellenőrzik.

A párt költségvetésének bevételi része a beszámolási időszakban több mint ötven százalékkal növekedett mind a befolyt tagdíjak összegének, mind a pártkiadók nyereségbefizetéseinek növekedése révén. A párt összes bevételének kétharmad része a tagdíjakból származik, ezek összege évről évre nagyobb lesz a taglétszám növekedésének és az általános kereseti színvonal emelkedésének eredményeképpen.

A tagdíj fizetése minden párttag és tagjelölt egyik elsőrendű kötelessége. A késedelem nélküli és pontos tagdíjfizetés kérdései ezért állandóan a pártszervezetek figyelmének és gyakorlati tevékenységének középpontjában állnak.

Az utóbbi időben a szövetségi köztársaságok kommunista pártjainak központi bizottságai, a tartományi, a területi, a körzeti, a városi

és városi kerületi pártbizottságok, valamint a revíziós bizottságok fokozottan ellenőrizték a tagdíjak befizetését, és sokat tettek a munka javításáért, az e téren tapasztalt fogyatékosságok megszüntetéséért.

A pártmunka e fontos területén nagy munkát végez a moszkvai városi és a Moszkva területi pártbizottság, a Leningrád területi pártbizottság, Lettország, Litvánia, Tadzsikisztán kommunista pártjainak Központi Bizottsága, Ukrajna, Belorusszija és más szövetségi köztársaságok kommunista pártjainak Központi Bizottsága és több területi bizottsága, a Krasznodar tartományi bizottság, az Ivanovo és Kurgán területi pártbizottság.

Mint az ellenőrzések megmutatták, a párttagok és a tagjelöltek általában idejében és az SZKP szervezeti szabályzatában megállapított összegben fizetik a tagdíjakat.

De sajnos még vannak olyan alapszervezeteink, amelyekben egyes kommunisták nem idejében fizetik be a tagdíjakat. A pártfegyelem megsértésének ezeket az eseteit azonban ritkán tárgyalják meg vezetőségi üléseken vagy taggyűléseken, ahogy azt a párt szervezeti szabályzata megköveteli. Előfordul, hogy egyes kommunisták nem teljes keresetük, bizonyos prémiumok és honoráriumok után fizetik a tagdíjat.

Több pártszervezetben jelentékeny összegeket tesz ki a tagdíjhátralék. Orjol terület pártszervezetében például 1974-ben 28 000 rubel, 1975-ben 31 000 rubel volt a tagdíjhátralék. 1975-ben több ízben előfordult tagdíjhátralék Kemerovo, Uljanovszk és Cseljabinszk terület pártszervezetében. Meg kell mondanunk ezzel kapcsolatban, hogy a tagdíjhátraléknak sok esetben az az oka, hogy a kommunisták nem ismerik a tagdíjak befizetésének megállapított rendjét, a pártszervezetek pedig számos esetben nem végeznek megfelelő felvilágosító munkát, és nem teszik meg a kellő intézkedéseket az e téren tapasztalt fogyatékosságok megszüntetése végett.

Egyes pártszervezetek nem tesznek eleget annak az előírásnak, hogy a megadott időpontig befizessék a takarékpénztárakba a kommunistáktól befolyt tagdíjakat.

Az SZKP Központi Bizottsága elismerően állapítja meg a fegyelem általános megszilárdulását, ugyanakkor megengedhetetlennek tartja, hogy szórványosan még előfordul tagdíjhátralék, hogy egyes kommunisták nem teljes keresetük után fizetik a tagdíjat. A szövetségi köztár-

saságok kommunista pártjainak Központi Bizottságai, a tartományi és a területi pártbizottságok kötelesek biztosítani, hogy szigorúan ellenőrizzék a tagdíjbeszedés és a tagdíj-nyilvántartás megszabott rendjének megtartását.

A párt pénzeszközeinek második forrása a pártkiadók nyereségbefizetése, ebből származik a pártköltségvetés bevételi részének egyharmada.

Pártunk mindig nagy figyelemben részesíti a nyomtatott szót. A pártszervek kiadóinak egyre növekvő tevékenysége biztosítja a marxista–leninista irodalom, az újságok, a folyóiratok szükséges példányszámban való megjelenését. A pártkiadók ez idő szerint 386 központi, köztársasági, tartományi, területi és ifjúsági lapot adnak ki összesen 86 millió egyszeri példányban, 273 folyóiratot 81 millió példányban. A kilencedik ötéves tervidőszak folyamán az újságok példányszáma 29 százalékkal és a folyóiratok egyszeri példányszáma 17,5 százalékkal emelkedett. A kiadói és termelő tevékenységből származó nyereség ez idő alatt 32 százalékkal nőtt. A pártkiadók termelő és technikai bázisa megerősödött mind az új gépek és berendezések munkába állítása, korszerű technológiai eljárások bevezetése, mind pedig az új építkezések révén. Az ötéves tervidőszak alatt összesen 24 nyomdai üzemépületet és 38 szerkesztőségi épületet adtak át rendeltetésének.

Újabb újság- és folyóiratnyomó kapacitások létesültek Tallinnban, Kazányban, Ufában, Dnyepropetrovszkban, Donyeckben és más városokban. Ezekben nemcsak területi, köztársasági, hanem központi újságokat és folyóiratokat is nyomnak.

A termelés gépesítése, a dolgozók szakképzettségének növekedése nyomán nőtt a munka termelékenysége. Az új újságnyomó kapacitások üzembe helyezése, az újságoldalak hírközlő csatornák útján történő továbbítása lehetővé tette a lapok nyomási idejének megrövidítését, s ennek eredményeképpen az ország sok városában megoldották, hogy az első reggeli postakihordással eljuttassák az olvasókhoz nemcsak a helybeli, hanem a központi lapokat is.

A kommunista párt tevékenysége legfőbb értelmét abban látja, hogy fáradhatatlanul gondoskodjék a nép életkörülményeinek javításáról, a nép anyagi és kulturális igényeinek kielégítéséről. Pártunk Központi Bizottsága állandóan gondoskodik a nyomdák, a kiadók és a párt-

kiadókban működő szerkesztőségek munkásainak és alkalmazottainak szükségleteiről, munka- és életkörülményeik javításáról. Évről évre növekednek a lakásépítésre, kulturális, jóléti és gyermekintézmények építésére fordított előirányzatok. A Központi Bizottság és a kormány határozatával összhangban áttértek a munkások, mérnökök és technikusok új bérezési rendszerére.

Ugyanakkor nem hagyhatjuk figyelmen kívül a kiadók és a nyomdák munkájának fogyatékosságait. Nem készült el határidőre a moszkvai Pravda kiadó új újságnyomó üzeme, Lettország Kommunista Pártja Központi Bizottságának újság- és folyóiratnyomó üzeme Rigában.

Egyes kiadókban nem takarékoskodnak az anyagokkal, túllépik a béralapot, egyes termékfajták gyártása veszteséges.

A papír tárolásának és szállításának nem kielégítő megszervezése miatt a normán felüli papírhulladék 1975-ben Türkmenisztán Kommunista Pártja Központi Bizottságának kiadójában 246 tonna, Grúzia Kommunista Pártja Központi Bizottságának kiadójában 406 tonna volt.

Egyes újság- és folyóirat-szerkesztőségek nem tartják meg a kiadói ütemtervet, ez megnehezíti a nyomdák munkáját, anyagi többletkiadásokat, s főleg késést okoz az időszaki sajtótermékeknek az olvasókhoz való eljuttatásában.

Fontos, hogy a szövetségi köztársaságok kommunista pártjainak központi bizottságai, a körzeti és a területi pártbizottságok ebben a vonatkozásban növeljék a lapok főszerkesztőinek, valamint a kiadók igazgatóinak a felelősségét.

A Központi Revíziós Bizottság 1974-ben megvizsgálta a legnagyobb pártkiadó, a Pravda kiadó termelő tevékenységét és pénzgazdálkodását. A kilencedik ötéves tervidőszakban a kiadó kollektívája jelentékeny munkával tökéletesítette a nyomdai termelés technikáját és technológiáját, növekedtek a termelő kapacitások, emelkedett a termelés gépesítésének színvonala. A kiadó érte el az iparágban a legmagasabb munkatermelékenységet, határidő előtt teljesítette a kilencedik ötéves tervet.

De a kiadó munkájában több fogyatékosságot tapasztaltunk. A Központi Revíziós Bizottság 1975 végén másodszor is vizsgálatot folytatott a kiadóban, és megállapította, hogy javaslatait végrehajtják, sok fogyatékosságot megszüntettek.

Engedjék meg, hogy áttérjek a pártköltségvetés kiadási részének elemzésére.

A Központi Revíziós Bizottság jelenti, hogy a beszámolási időszakban a párt minden kiadását csak a tagdíjbevételekből és a pártkiadók nyereségbefizetéseiből finanszírozták, amelyek teljes mértékben fedezték és ma is fedezik a párt minden kiadását a Központi Bizottság és a helyi pártszervek nagyszabású szervező és politikai munkájával kapcsolatban.

A párt Központi Bizottsága és személyesen Leonyid Iljics Brezsnyev állandóan nagy gondot fordít a pártszervek és a pártintézmények gazdálkodására és szükségleteire, beleértve a hivatali helyiségek építésének és berendezésének kérdéseit is.

A pártköltségvetésből jelentős összegeket fordítunk a pártkáderek képzésére és továbbképzésére. Pártunk erre a kérdésre rendkívül nagy figyelmet fordít. A beszámolási időszakban a pártköltségvetésnek e célra szánt előirányzatai 24 százalékkal emelkedtek; 41 százalékkal emelkedtek a pártpropagandára szánt előirányzatok.

A párt Központi Bizottsága nagy gondot fordít a kommunisták marxista–leninista képzésének fejlesztésére, felhívja a pártszervezetek figyelmét arra, hogy tovább kell javítani és tökéletesíteni a propagandamunkát.

De nem minden pártszervezet használja fel teljesen a pártpropaganda céljaira biztosított összegeket.

Az SZKP Lipeck területi bizottsága például 1975-ben 15 000 rubelt nem használt fel a tömegpolitikai munka, előadások és propagandistaszemináriumok céljaira; nem használta fel teljesen az e célokra szánt előirányzatokat a kalinyini, az omszki és néhány más pártbizottság sem.

A beszámolási időszakban a szocialista gazdaság, az ipari és a mezőgazdasági termelés további fejlődésével és növekedésével, számos nagy ipari vállalat üzembe helyezésével, több gigászi létesítmény, köztük a Bajkál–Amur vasútvonal, a Kámai Autógyár és más nagy objektumok építésével kapcsolatban új városok és kerületi központok épültek, amelyekben megalakultak az alapszervezetek és az irányító pártszervek.

Ugyanakkor a gazdasági és a kulturális építés növekedésével, a lakosság és a párttagság létszámának gyarapodásával kapcsolatban,

s a pártszervek munkájának tökéletesítése és javítása végett, valamint azért, hogy erősödjék befolyásuk a vállalatok és az intézmények munkájára, átszerveztek, kisebb területi hatáskörrel ruháztak fel több területi, városi pártbizottságot, városi és vidéki kerületi pártbizottságot, s számos új pártbizottságot szerveztek.

Ezeknek az újonnan szervezett pártszerveknek pótlólagos előirányzatokra volt szükségük a berendezkedésre és a pártapparátus fenntartására.

Az említett célokra fordított kiadásokat a pártköltségvetés bevételi részének túlteljesítéséből és a kiadási rész egyes tételeivel kapcsolatos megtakarításból fedezték.

Megelégedéssel állapíthatjuk meg, hogy a pártbizottságok nagy többségében jól gazdálkodnak, szigorúan megtartják a költségvetési fegyelmet. De egyes pártbizottságokban még előfordul a költségvetési fegyelem megsértése, a költségvetés egyes előirányzatait túllépik. Többletkiadások többnyire a költségvetés olyan tételeivel kapcsolatban jelentkeznek, mint a posta-, távíró- és telefonköltségek, az irodaszerekre fordított kiadások, a kiszállási díjak, a gazdasági kiadások.

A Kurszk területi pártszervezetben a terület 24 vidéki kerületi és 2 városi pártbizottsága közül 1974-ben 10 pártbizottság lépte túl az említett célokra szánt költségvetési előirányzatokat.

Ugyanabban az évben a baskír területi pártszervezet városi és kerületi pártbizottságai 30 000 rubellal lépték túl a költségvetés egyes előirányzatait, ezen belül a gazdasági kiadások előirányzatát 19 000 rubellal. 1975-ben költségelőirányzat-túllépések történtek a Sztavropol tartományi, a Belgorod területi és néhány más pártszervezet több városi és kerületi pártbizottságánál.

Egyes pártbizottságok a fel nem használt maradványokat nem rendeltetésszerűen és nem a költségvetésben jelzett célokra fordítják.

A Központi Revíziós Bizottság a Központi Bizottság Irodájában ellenőrizte, hogyan hajtják végre a pártszervek, a pártintézmények hivatali épületeinek, a pártkiadók nyomdaüzemeinek és a lakóházaknak a Központi Bizottság által jóváhagyott építési tervét, s hogy szabályszerűen használják-e fel az említett építkezésekre szánt összegeket.

Meg kell mondanunk, hogy a Központi Bizottság Irodája és a helyi pártszervek nagy munkát végeznek az építkezésekkel kapcsolatban. A pártköltségvetésből e célokra fordított kiadások csupán az elmúlt

ötéves tervidőszakban csaknem 50 százalékkal növekedtek az előző ötéves tervidőszakhoz képest.

Az utóbbi években annak eredményeképpen, hogy végrehajtották a nagy építkezési programot, s hogy javult az építés minősége, jobbak lettek a munkakörülmények és a dolgozók fogadásának feltételei a pártintézményekben.

Ugyanakkor az építkezések szervezésében és lebonyolításában még mindig vannak lényeges fogyatékosságok. Egyes területeken, körzetekben és köztársaságokban nem teljesítik a jóváhagyott beruházási terveket, túlságosan elhúzódnak az építkezések.

A Központi Revíziós Bizottság az SZKP szervezeti szabályzatával összhangban rendszeresen ellenőrizte a párt Központi Bizottságának pénztárát. Az ellenőrzések során a pénztári műveletek végzésében semmiféle rendellenességet nem talált.

A pártszervek pénzgazdálkodásának ellenőrzésével kapcsolatban nagy feladatok hárulnak a helyi pártszervezetek revíziós bizottságaira. Többségük sikeresen megbirkózott ezekkel a feladatokkal.

A pártmunka egyik igen fontos területe a dolgozók leveleivel való foglalkozás. Az SZKP Központi Bizottságához sok ezer magánjellegű és közérdekű levél érkezik. Növekszik az olyan levelek száma, amelyek különféle javaslatokat, kívánságokat, tanácsokat tartalmaznak, és amelyek újabb impulzust adnak az egész párt- és állami munka tökéletesítéséhez. Az SZKP Központi Bizottsága ezt úgy tekinti, mint a dolgozók által a kommunista párt iránt tanúsított növekvő bizalom megnyilvánulását, mint a párt vezető szerepe törvényszerű növekedésének és a szocialista demokrácia következetes fejlesztésének eredményét.

A szovjet emberek sok levele tartalmaz szívből jövő köszönetet a kommunista építés terveinek következetes végrehajtásáért, a nép életszínvonalának emelését célzó gyakorlati intézkedésekért; lelkesen helyeslik a párt lenini külpolitikáját, a szilárd békéért és a népek barátságáért folytatott következetes küzdelmét.

A levelek nagy többségében a szovjet emberek köszönetet mondanak az SZKP Központi Bizottságának azért, hogy a pártszervezetekben és a munkáskollektívákban ügyszerető, nyugodt légkört teremtettek, hogy a munka szervezésével, az anyagi jólét növelésével kapcsolatos fő kérdéseket és más problémákat idejében és jól megoldják.

A levelek elemzése azt mutatja, hogy a dolgozók nagyon értékelik azt a párt által megteremtett légkört, amelyben megbecsülés övezi a káderekét, s ugyanakkor elvi igényességet támasztanak velük szemben. A levélírók szigorúbban bírálják egyes vállalatvezetők, hivatali főnökök és pártszervezeti vezetők munkájának fogyatékosságait.

A lakáskérdéssel foglalkozó nagyszámú levél közt most azok vannak többségben, amelyeknek írói nagyobb lakást, önálló komfortos lakást kérnek. Ugyanakkor több nagy városból még mindig érkeznek olyan panaszok, hogy megsértik a lakáselosztás megállapított rendjét, hogy egyes hatósági személyek bürokratikusan járnak el, húzzák-halasztják a dolgokat, illetve visszaéléseket követnek el. A bejelentések jelentős része munkaügyi kérdésekkel foglalkozik.

A Központi Bizottság Politikai Bizottsága, a Központi Bizottság Titkársága állandóan érdeklődik a dolgozók levelei iránt, s megteszi velük kapcsolatban a szükséges intézkedéseket.

Az SZKP Központi Revíziós Bizottsága rendszeresen ellenőrizte a dolgozók leveleivel való foglalkozás helyzetét a párt Központi Bizottságának osztályain, a Központi Bizottság lapjainak és folyóiratainak szerkesztőségeiben.

Az osztályok sok kedvező tapasztalatot szereztek ebben a munkában. A Központi Bizottság osztályai a dolgozók leveleiben megfogalmazott kívánságokat és javaslatokat figyelembe veszik fontos dokumentumok tervezeteinek előkészítése során. A Központi Bizottság osztályain kellőképpen megszervezték az SZKP XXV. kongresszusához címzett levelek nyilvántartását, s a bennük kifejtett javaslatokat és észrevételeket nagymértékben felhasználták a kongresszusi anyagok előkészítése során.

A Központi Bizottság osztályai állandóan gondot fordítanak arra, hogy az üzemekben, az építkezéseken, a minisztériumokban, a főhatóságoknál, a hivatalokban, a kolhozokban és a szovhozokban javítsák a levelekkel kapcsolatos ügyintézést és az állampolgárok fogadásának megszervezését. A bejelentések és panaszok jelentős részét helyszíni kiszállás során vizsgálják meg. Az osztályok munkatársai rendszeresen részt vesznek az SZKP Központi Bizottságához forduló állampolgárok személyes fogadásában. Általában minden levélre vagy panaszra részletes választ adnak vagy a Központi Bizottság apparátusának munkatársai, vagy pedig a helyi pártszervek közvetítésével.

A legkülönbözőbb kérdésekkel kapcsolatban igen sok levél érkezik az SZKP Központi Revíziós Bizottságához is. Ezeket a leveleket figyelmesen megvizsgáljuk, és a vizsgálat eredménye alapján megfelelő intézkedéseket teszünk.

A levelek vizsgálatával és a dolgozók fogadásának megszervezésével kapcsolatban nagy munkát végeznek a helyi pártszervek és a tanácsi szervek, a lapszerkesztőségek, valamint a köztársasági, a tartományi és a területi pártszervezetek revíziós bizottságai, amelyek ellenőrzik a dolgozók leveleivel és panaszaival kapcsolatos helyszíni eljárás szabályosságát.

A pártszervezeteknek, a tanácsi és a gazdasági szerveknek ezután is javítaniuk és tökéletesíteniük kell a dolgozók leveleivel és panaszaival való foglalkozást, fokozniuk kell kivizsgálásuk ellenőrzését és intézkedéseket kell tenniük az e téren tapasztalható fogyatékosságok megszüntetésére.

A Központi Revíziós Bizottság állandóan segíti a helyi pártszervezetek revíziós bizottságait.

Miként az előző beszámolási időszakban, a pártközi kapcsolatok általános tervével összhangban e beszámolási időszak folyamán is folytattunk tapasztalatcserét a marxista–leninista testvérpártok revíziós bizottságaival. Küldöttségeink találkoztak a bolgár, a csehszlovák, a lengyel, a mongol és az NDK-beli testvérpárt revíziós bizottságainak munkatársaival.

Az új ötéves terv fő irányainak tervezetét, amely tartalmazza a népgazdaság további föllendítésének és az anyagi jólét további növelésének programját, a kongresszus előtt országszerte megvitatták. Ez a vita megmutatta, hogy az egész szovjet nép lelkesen és egyhangúlag helyesli a párt irányvonalát, s újból demonstrálta a párt és a nép erősödő egységét.

Szovjet népünk a lenini part vezetésével, az SZKP XXV. kongresszusának történelmi jelentőségű határozataitól lelkesítve minden erejét latba fogja vetni, hogy sikeresen teljesítse az új, tizedik ötéves terv előirányzatait.

Éljen nagy lenini pártunk – minden győzelmünk ihletője és szervezője!

A MANDÁTUMVIZSGÁLÓ BIZOTTSÁG JELENTÉSE

ELŐTERJESZTETTE: I. V. KAPITONOV

Elvtársak!

A XXV. kongresszus kimagasló eseményként kerül be lenini pártunk történetébe. Új szakaszt jelez a szovjet népnek a kommunizmus felépítéséért folyó harcában.

Leonyid Iljics Brezsnyev elvtárs, a Szovjetunió Kommunista Pártja Központi Bizottságának főtitkára a Központi Bizottság beszámolójában a belső és a nemzetközi problémák tudományos elemzését adta, mélyrehatóan és mindenre kiterjedően tárta föl pártunknak a fejlett szocializmus viszonyai között kifejtett tevékenységét, meghatározta társadalmunk előrehaladásának perspektíváit. Lényegét tekintve az SZKP Központi Bizottságának beszámolója program jelentőségű dokumentum, hatalmas hozzájárulás a marxizmus–leninizmus alkotó továbbfejlesztéséhez.

Egész valóságunk, elért sikereink, a párt és a nép szüntelenül erősödő egysége arról tanúskodik, hogy a Szovjetunió Kommunista Pártja határozottan követi a lenini irányvonalat, méltóképpen teljesíti történelmi küldetését.

Mint tudjuk, a XXV. kongresszust a párt minden láncszemében beszámoló és választási kampány előzte meg. A beszámolók és a választások különösen nagy erővel demonstrálták a párt sorainak megbonthatatlan egységét és összeforrottságát, azt, hogy egész népünk támogatja és helyesli az SZKP bel- és külpolitikáját, a Leonyid Iljics Brezs-

nyev elvtárs, a hűséges leninista vezette Központi Bizottság és Politikai Bizottsága gyakorlati munkáját.

A beszámoló és választó gyűléseken az alapszervezetekben, a pártkonferenciákon, a szövetségi köztársaságok kommunista pártjainak kongresszusain összegezték minden egyes szervezetnek a XXIV. kongresszuson hozott határozatok teljesítéséért végzett munkáját, elemezték és összegezték a felhalmozott tapasztalatokat, meghatározták a jövendő feladatait. A beszámolók és választások újólag megmutatták, hogy pártunkban erős gyökeret vertek a pártélet lenini normái és a pártvezetés elvei.

Az össznépi vita során helyeslésre talált az SZKP Központi Bizottságának tervezete a Szovjetunió népgazdasága 1976–1980. évi fejlesztésének fő irányairól. A kommunisták, a dolgozók kifejezik szilárd eltökéltségüket, hogy valóra váltják pártunk terveit, s újabb sikereket érnek el a tizedik ötéves tervben.

A Mandátumvizsgáló Bizottság örömmel jelenti, hogy a kongresszusi küldöttek megválasztása minden pártszervezetben a teljes egyetértés légkörében ment végbe. A kommunisták azokat küldték a kongresszusra, akik munkájukkal, egész életükkel nagy tekintélyt vívtak ki maguknak pártbeli elvtársaik, a dolgozók nagy tömegei körében.

Rendkívüli lelkesedéssel választották meg a XXV. kongresszus első küldöttévé pártunk Központi Bizottságának főtitkárát, Leonyid Iljics Brezsnyev elvtársat.

A párttaggyűléseken, konferenciákon és kongresszusokon mindenütt a szovjet emberek érzelmeit és gondolatait fejezték ki a kommunisták, amikor megállapították, hogy Leonyid Iljics Brezsnyev kimagasló módon elősegítette a kommunizmus építésének, a béke és a nemzetközi biztonság megszilárdításának, a nagy lenini végakarat valóra váltásának ügyét, és hangsúlyozták, hogy Brezsnyev elvtárs minden erejét és tehetségét a dolgozó nép javának és boldogságának szenteli. Ezzel kivívta országunk kommunistáinak, dolgozóinak, az egész haladó emberiségnek mély tiszteletét és őszinte háláját.

Teljes egyetértésben választották meg a kongresszus küldötteivé az SZKP Központi Bizottsága Politikai Bizottságának tagjait és póttagjait, akik gyümölcsöző munkájukkal kiérdemelték pártunk, a szovjet nép teljes bizalmát.

A XXV. kongresszusra összesen 4998 küldöttet választottak meg. 3672 főt, azaz a küldöttek 73,5 százalékát első ízben választották meg. A küldöttek megválasztása mindenütt az SZKP Szervezeti Szabályzatával, a Központi Bizottság által megállapított képviseleti renddel és normákkal szigorú összhangban ment végbe: egy küldött háromezer párttagot képvisel.

A Mandátumvizsgáló Bizottság minden küldött megbízatását ellenőrizte és érvényesnek minősítette.

Az Oroszországi Föderáció körzeti és területi pártszervezetei 3035 küldöttet választottak a kongresszusra. A köztársasági pártszervezetek küldöttségeinek taglétszáma a következő: Ukrajna 894, Kazahsztán 218, Belorusszia 172, Üzbegisztán 159, Grúzia 107, Azerbajdzsán 96, Lettország 51, Litvánia 49, Örményország 47, Moldávia 44, Kirgízia 37, Tadzsikisztán 32, Észtország 30 és Türkménia 27 fő.

A kongresszuson a legnagyobb csoportok a következő pártszervezeteket képviselik: hazánk fővárosát, Moszkvát 328, Leningrád területet 179, Moszkva területet 162, Donyeck területet 96, Rosztov területet 93, Krasznodár tartományt 91, Gorkij területet 78, Szverdlovszk területet 75, Dnyepropetrovszk területet 73 fő.

A kongresszus munkájában részt vesznek az újonnan létesített területek: a kazahsztáni Dzsezkazgan és Mangislak, az üzbegisztáni Dzsizak, a tadzsikisztáni Kuljab, a türkméniai Ashabad és Krasznovodszk terület pártszervezeteinek küldöttei.

Pártunk a munkásosztály, az egész szovjet nép pártja, kipróbált harci élcsapata. Kifejeződött ez a kongresszus küldötteinek összetételében is, akik között megtaláljuk a munkásosztály, a kolhozparasztság, a népi értelmiség, a lakosság minden társadalmi csoportjának képviselőit. A küldöttek többsége olyan fizikai vagy szellemi munkát végző személy, aki közvetlenül az anyagi termelés területén dolgozik.

Kongresszusi küldötteink jelentős része – 34,1 százaléka, vagyis 1703 fő – a szocialista ipar különböző ágainak dolgozója. Közülük csaknem 77 százalék társadalmunk vezető osztályát, a hős munkásosztályt képviseli. 1310 munkásküldött jött a kongresszusra a nagy ipari központok számos munkáskollektívájától, közvetlenül a szerszámgépektől, a nagyolvasztóktól, a szénbányákból és az építkezésekről.

Itt látjuk a kongresszusi küldöttek között azokat, akik két kezük

munkájával építik a Bajkál Amur vasútvonalat, a Kámai Autógyárat, a szajano-sumeni vízi erőművet, a nyugat-szibériai olaj- és gázkitermelő komplexumot és az ország sok más hatalmas népgazdasági objektumát.

Tények tanúsítják, hogy a munkásküldöttek önfeláldozóan dolgoztak a kilencedik ötéves terv valóra váltásáért, e terv harcosainak első soraiban küzdöttek, s valamennyien határidő előtt teljesítették az ötéves tervben előírt feladataikat. Mintegy 650-en fejezték be a tervet három illetve négy év alatt, 75-en két-két egyéni ötéves tervet teljesítettek. Sok közöttük az oktató, aki átadja gazdag tapasztalatát, ismereteit és tudását a fiatalságnak.

Kongresszusi küldöttnek választották meg a sztahanovista mozgalom kezdeményezőit, Pjotr Fjodorovics Krivonoszt, Ivan Ivanovics Gudovot, Konsztantyin Grigorjevics Petrovot és más sztahanovistákat.

A küldöttek között 887 mezőgazdasági dolgozó van. Mintegy 70 százalékuk egyszerű kolhozparaszt vagy szovhozmunkás, csoport-, telep- vagy brigádvezető. A mezőgazdasági termelésben dolgozó minden negyedik küldött gépkezelő. A falusi kommunisták az élen harcolnak a párt agrárpolitikájának megvalósításáért, amely politika bebizonyította életképességét és hatékonyságát. A küldöttek között sok az Oroszországi Föderáció nem feketeföldű övezetéből jött kommunista; rájuk nagyon felelős feladat hárul az ország e nagy kiterjedésű vidékének átalakításában.

Előadói beszédében Leonyid Iljics Brezsnyev meleg és szívélyes szavakkal emlékezett meg a termelésben élenjárókról és az újítókról, nagyra értékelte alkotó munkájukat. Név szerint említette a szocialista verseny sok – országosan ismert – kezdeményezőjét. Jelentjük, hogy mindannyian a XXV. kongresszus küldöttei.

Amint arra az SZKP Központi Bizottságának beszámolója rámutat, társadalmunk alapja a munkásosztály, a parasztság és az értelmiség megbonthatatlan szövetsége. A szovjet értelmiség mindjobban részt vesz az anyagi termelés fejlesztésében, a tudományos és technikai haladás feladatainak megoldásában, a nép kultúrájának emelésében. Értelmiségünket a kongresszuson 272 olyan küldött képviseli, aki az irodalom vagy a művészetek területén, tudományos intézetben, a közoktatásban dolgozik vagy egészségügyi dolgozó.

A küldöttek között van a Szovjetunió Tudományos Akadémiájának,

az ágazati akadémiáknak és a szövetségi köztársaságok tudományos akadémiáinak 103 akadémikusa és levelező tagja, a tudományok 442 doktora és kandidátusa.

Országunk a hazai tudomány és a világ tudománya érdekében, az egész emberiség haladása érdekében sikeresen folytatja a kozmosz meghódítására irányuló munkáját. Hőstetteiért tizenegy szovjet kozmonauta kapta meg kétszer a Szovjetunió Hőse kitüntetést. Mindannyiukat a XXV. kongresszus küldöttévé választották.

A szovjet társadalom fejlődésének dinamizmusa, a kommunista építés növekvő mérete, a nemzetközi színtéren kifejtett tevékenységünk sürgetően követeli – mutat rá előadói beszédében Leonyid Iljics Brezsnyev –, hogy emeljük a pártirányítás színvonalát a gazdaság és a kultúra fejlesztésében, az emberek nevelésében, a tömegek között végzett szervező és politikai munka javításában. E feladatok sikeres megoldása sok tekintetben a párt-, állami és gazdasági káderektől függ.

A kommunisták 1114 pártmunkást küldtek képviselőikként a kongresszusra; közülük 329-en területi, körzeti pártbizottságok, a szövetségi köztársaságok kommunista pártjai központi bizottságainak titkárai, 635-en pedig körzeti, városi és kerületi pártbizottsági titkárok. Ez a pártvezetők nem könnyű munkájának nagy és megérdemelt megbecsüléséről tanúskodik.

A kongresszuson küldöttként van jelen 502 alapszervezeti, műhelyszervezeti titkár és csoportbizalmi; alsó szintű pártsejtek vezetői ők, akik nagy munkát végeznek a dolgozók nevelése, a gazdasági és politikai feladatok sikeres megvalósítására történő mozgósításuk végett. A legutóbbi beszámoló és választási kampány során a pártszerveket friss erőkkel egészítették ki. Alapszervezeti titkárrá első ízben választottak meg 100 000 kommunistát. Mintegy ezer dolgozót emeltek ki kerületi vagy városi pártbizottsági titkárnak. A különböző szintű vezető pártszervekbe több mint négymillió főt választottak be, vagyis hozzávetőleg minden negyedik kommunistát.

Nagy képviseletük van a kongresszuson a szovjetek, a szakszervezetek, a Komszomol funkcionáriusainak, akik közül 693 főt választottak meg küldöttnek. Jelen van a kongresszuson a Szovjetunió Legfelsőbb Tanácsának, a szövetségi és az autonóm köztársaságok legfelsőbb tanácsainak 1608 küldötte. Ez tanúsítja, hogy milyen fontos helyet foglalnak el országunk életében a dolgozók szovjetjei és tömeg-

szervezetei, amelyek megtestesítik szocialista rendünk demokratizmusát, s azt a szerepet, amelyet munkájukban kommunisták betöltenek.

A kongresszus munkájában 659 olyan küldött vesz részt, aki gazdasági vezetőként dolgozik. Közülük 346-an termelési egyesülések, kombinátok, vállalatok és építkezések vezetői, 86-an állami gazdaságok igazgatói, 142-en kolhozelnökök. A gazdasági vezetőkre nagy felelősség hárul abban a közös harcban, amelyet a társadalmi termelés hatékonyságának növeléséért, a tudományos és technikai haladás meggyorsításáért, a népgazdaság minden ágában a munka minőségének javításáért folytatunk.

A politikai, gazdasági és kulturális élet bármely területét nézzük is, mindenütt szorgalmasan dolgoznak a szovjet nők. Amint előadói beszédében Leonyid Iljics Brezsnyev mondotta, az eddigi eredményekben és győzelmekben a nők önfeláldozásának és tehetségének nagy része volt, a haza sokat köszönhet nekik. Egész párttagságunknak csaknem negyedrésze nő. Méltóképpen vannak képviselve kongresszusunkon is. 1255 nőt választottak küldöttnek, vagyis az összes küldött 25,1 százalékát. Itt látjuk az ipari és a mezőgazdasági termelés legjobb nődolgozóit, az irodalom és művészet képviselőit, pedagógusokat és orvosnőket, tudósokat, tanácsi és pártmunkásokat, ismert közéleti személyiségeket.

A küldöttek között a szovjet hadsereg, a haditengerészeti flotta, a határőr és belbiztonsági alakulatok 314 tagja foglal helyet. Vannak köztük marsallok, tábornokok, tengernagyok és tisztek, tiszthelyettesek és tengerész zászlósok. Sokan közülük hősiesen harcoltak a hazáért a polgárháború és a Nagy Honvédő Háború éveiben. A mai békés napokban a hadsereg kommunistái példát mutatnak a harci és politikai képzésben, erős gerincét alkotják a Fegyveres Erőknek, amelyek híven szolgálják a népet, éberen őrködnek a szovjet emberek békés munkája, a szocializmus vívmányai fölött.

A küldöttek csaknem 90 százalékának van felsőfokú vagy befejezetlen felsőfokú és középiskolai végzettsége.

A küldöttek összetételében tükröződik az SZKP mélységesen internacionalista jellege. Ez a párt a Szovjetunió népeinek megbonthatatlan barátságát és testvériségét testesíti meg. A kongresszuson hazánk 60 nemzetének és nemzetiségének képviselői vannak jelen.

A küldöttek összetételére vonatkozó adatok szemléletesen mutatják lenini pártunk nemzedékeinek folyamatosságát és egységét. Ez erejének és kiapadhatatlan alkotó energiájának forrása. A küldöttek 12,5 százaléka 35 éven aluli, 58 százaléka 35–50 év között, 19,7 százaléka 51–60 év között van, 9,8 százaléka 60 évesnél idősebb.

A párttagság időtartama szerint a küldöttek a következőképpen oszlanak meg: 7 küldött a forradalom előtt, 381 1917 novembere és 1941 között, 713 a Nagy Honvédő Háború éveiben, 3897 a háború után, közülük 1132 a legutóbbi tíz évben lépett be a pártba.

A párt és az állam méltóképpen értékeli a küldötteknek a munkában elért eredményeit és katonai hőstetteit. Mintegy 98 százalékukat tüntették ki érdemrenddel vagy érdeméremmel, 67 küldött kapta meg a Szovjetunió Hőse kitüntetést, 797-en a Szocialista Munka Hősei. Lenin-díjjal vagy a Szovjetunió Állami Díjával tüntettek ki 244 küldöttet. Nagy jelentősége van annak, hogy a munkában elért kiváló eredményéért a kongresszus 31 munkás- és kolhozparaszt küldöttének ítélték oda az Állami Díjat

A Szovjetunió Kommunista Pártja XXV. kongresszusa a kommunisták és minden szovjet ember akaratának és vágyainak kifejezőjeként olyan határozatokat hoz, amelyek a pártot és a népet a szovjet társadalom gazdasági, szociális és politikai fejlődésének, a világbéke megszilárdításáért folytatott harcnak konkrét programjával fegyverzik föl. E program valóra váltása biztosítja a kommunizmus felé magabiztosan előrehaladó szocialista hazánk további fölvirágzását.

AZ SZKP KB POLITIKAI BIZOTTSÁGA TAGJAINAK FELSZÓLALÁSAI

V. V. GRISIN, AZ SZKP MOSZKVAI VÁROSI BIZOTTSÁGÁNAK ELSŐ TITKÁRA

Elvtársak!

A Szovjetunió Kommunista Pártjának XXV. kongresszusa óriási esemény hazánk és pártunk életében. Rá irányulnak a szovjet emberek gondolatai és érzelmei, a kongresszusnak ajánlották munkaeredményeiket.

Igen nagy figyelemmel hallgattuk tegnap a Központi Bizottság beszámolóját, amelyet Leonyid Iljics Brezsnyev elvtárs, a párt főtitkára adott elő. A beszámoló alaposan elemzi a nemzetközi helyzetet, összegezi a párt elmúlt ötévi sokrétű munkájának eredményeit, fontos elméleti általánosításokat tesz és következtetéseket von le a világ fejlődésének időszerű problémáival, az SZKP gazdaság- és társadalompolitikájával kapcsolatban. A beszámoló a kommunista építés jelenlegi szakaszában részletes akcióprogrammal fegyverzi föl a pártot. Meggyőzően mutatja pártunk megingathatatlan hűségét a marxizmus–leninizmus zászlajához.

A Szovjetunió Kommunista Pártja erős és egységes pártként, a fejlett szocialista társadalom tapasztalataival gazdagodva, a továbbfejlődés világos perspektíváinak tudatában érkezett el a XXV. kongresszushoz. A pártnak nagy tekintélye van a tömegek körében, tisztelik mint a munkásosztály, minden dolgozó elismert politikai vezetőjét, a szovjet nép történelmi győzelmeinek szervezőjét.

A párt vezetésével sikerrel oldottuk meg a szovjet társadalom továbbfejlesztésének a XXIV. kongresszuson kitűzött feladatait. Pár-

tunk és hazánk iránti büszkeség tölt el bennünket a gazdasági, tudományos, kulturális haladásban, a nép jólétének fokozásában elért eredmények láttán. A kilencedik ötéves terv újabb hatalmas lépést jelent a kommunizmus anyagi-műszaki bázisának létrehozásában.

Az SZKP következetesen halad a lenini külpolitika útján. A testvérpártokkal együttműködve állhatatosan védelmezi a világszocializmus érdekeit, mindent elkövet a nemzetközi kommunista mozgalom egységéért. A Szovjetunió bővíti együttműködését a fejlődő országokkal, támogatja a nemzeti függetlenségükért küzdő népeket. Sikeresen megvalósul a XXIV. kongresszuson elfogadott békeprogram. Egyre érezhetőbbé válik a nemzetközi feszültség enyhülése. A Szovjetunió, a szocialista közösség országai fokozottabb mértékben befolyásolják a világesemények menetét.

A bel- és külpolitikai sikerek meggyőzően bizonyítják, hogy pártunk fő vonala életerős és gyümölcsöző.

Az elmúlt öt év tapasztalatait összegezve igen nagyra értékelhetjük az SZKP Központi Bizottságának aktív és célratörő tevékenységét. Az élet által fölvetett bonyolult bel- és külpolitikai problémákat a Központi Bizottság, a Politikai Bizottság előrelátóan, alkotó módon, népünk és minden ország dolgozóinak érdekeit, a kommunista építés szempontjait figyelembe véve oldja meg. Egész munkájukat a lenini normák szigorú megtartása, kollektív vezetés, egység és összeforrottság, minden egyes pártszervezet, a szovjet emberek szükségletei és igényei iránti odaadó figyelem jellemzi.

A Központi Bizottság, a Politikai Bizottság, egész pártunk munkájához óriási mértékben járul hozzá Leonyid Iljics Brezsnyev elvtárs. A párt és a szovjet nép nagyra becsüli Leonyid Iljicset mint kiemelkedő politikust és államférfit, mint a kommunizmus ügye iránt odaadó, rendíthetetlen marxistát, mint kifogyhatatlan energiájú, tehetséges szervezőt, aki ért ahhoz, hogy összefogja az embereket, és erőfeszítéseiket a kitűzött feladatok megoldására irányítsa.

A Leonyid Iljics Brezsnyev elvtárs vezette Központi Bizottság, a párt politikája az egész szovjet nép támogatását élvezi.

A milliónyi kommunistát képviselő moszkvai küldöttség maradéktalanul helyesli a Központi Bizottság politikai vonalát és gyakorlati tevékenységét, a beszámoló minden állítását és következtetését.

Elvtársak! A moszkvai városi pártszervezet tántoríthatatlanul követi

a XXIV. kongresszus megszabta irányvonalat, valóra váltja a párt gazdaság- és társadalompolitikáját, a társadalmi termelés intenzifikálását, a tudományos-technikai forradalom meggyorsítását. A kilencedik ötéves tervet joggal nevezhetjük a rekordok és újító kezdeményezések ötéves tervének. Millió és millió ember sikeres munkájának, a munkához való kommunista viszony további fejlődésének terve ez. A főváros dolgozói az összes fontos mutatót tekintve szocialista munkaversenyben határidő előtt teljesítették az ötéves tervet. Több milliárd rubel értékű terméket állítottak elő terven felül. Az ipari termelés a tervezett 34,1 százalék helyett 37,6 százalékkal nőtt. A teherszállítás, a beruházások és a lakossági szolgáltatások mennyisége egyharmadával nőtt.

Nagy munkát végeztünk a vállalatok felújítása terén. Az iparban az állóeszköz-ellátottság másfélszeresére emelkedett, nőtt a termelékenység. Az ipari termelés és a szállítások összmennyisége teljes egészében, az építő-szerelő munkáké részben a termelékenység emelkedése révén nőtt. Kétszeresére emelkedett a termékek megújításának üteme. A kiváló minőségű áruk ma az összes termék egyhatodát teszik ki.

Emelkedett az építkezés színvonala is. Javult a város beépítése. Új lakónegyedek, páratlan épületek létesültek, s bővült az infrastrukturális hálózat. Az öt év alatt mintegy 27 millió m^2 lakóterületet, szolgáltatóipari és kulturális célokat szolgáló létesítményt építettek. Moszkva még rendezettebb város lett, emelkedett lakóinak jóléte.

Társadalmunk haladásában nagy szerepet töltenek be a főváros tudósai. Öt év alatt több mint 150 000 tudományos elképzelést dolgoztak ki. Mélyült a tudomány és a termelés kapcsolata. Együttműködési szerződések értelmében a tudományos intézmények több mint 800 vállalatnak és szervezetnek nyújtanak segítséget az új technika alkalmazásában.

Intézkedéseket hoztunk a tervezés és az irányítás javítására. A termelés koncentrálása és szakosítása érdekében 160 termelési és tudományos-termelési egyesülést hoztunk létre, ami a népgazdaság még hatékonyabb fejlődésének kedvez.

Az öt év alatt jó eredményeket értünk el. Tartalékainkat és lehetőségeinket azonban korántsem használtuk ki. Egyes iparágakban csökken a megtérülés, lassan halad a vállalatok rekonstrukciója. Nem a kellő időben helyezik üzembe az új kapacitásokat, a kommunális és

kulturális-szolgáltató létesítményeket sem időben adják át. A városi pártszervezet tisztában van ezekkel a hiányosságokkal, küzd felszámolásukért, a gazdasági mechanizmus tökéletesítéséért, a gazdasági munka színvonalának emeléséért.

Pártunk részletesen kidolgozott programot hozott a kongresszusra az ország gazdaságának további fejlesztéséről, a nép életszínvonalának emeléséről, amit „A Szovjetunió népgazdasága 1976–1980. évi fejlesztésének fő irányai" című tervezetben fogalmazott meg az SZKP Központi Bizottsága. Ezt a tervezetet az ország dolgozói, köztük a moszkvaiak is, egyhangúlag jóváhagyták.

A kilencedik ötéves tervben a főváros kommunistái legfontosabb feladatuknak azt tartják, hogy a továbbiakban is a termelékenység emeléséért, a vállalatok gyorsabb felújításáért és műszaki átalakításáért, a beruházások javításáért, a népgazdasági tervek sikeres teljesítéséért dolgozzanak.

Az SZKP XXIV. kongresszusa a moszkvaiakat politikai és gyakorlati szempontból egyaránt fontos feladattal bízta meg: tegyék Moszkvát kommunista mintavárossá. Ez a feladat sokrétű és igen összetett. Egy kommunista mintavárosnak a fejlett szocialista társadalom valamennyi vívmányát meg kell testesítenie. Moszkvának példát kell mutatnia a termelőerők hatékony fejlesztésében a tudományos-technikai haladás alapján, a városnak minden szempontból kényelmesnek kell lennie a benne lakók számára, példát kell mutatnia a tervezésben és az építészeti megoldásokban, rendezettség és ellátottság tekintetében korszerű színvonalon kell állnia. Annak, hogy a főváros mintavárossá váljék, egyik összetevője az emberek tudatosságának kialakítása, a szervezettség fokozása, a fegyelem megszilárdítása, az emberek közötti kapcsolatokban a jóindulat, a kölcsönös tisztelet és figyelem légkörének megteremtése.

A moszkvaiak lelkesen láttak hozzá e feladat megoldásához. Azon fáradoznak, hogy a termelés és a kutatómunka hatékonyságát, a műszaki felszereltséget és technológiát, a munka- és életkörülményeket illetően mintaszerűvé tegyék a vállalatokat és szervezeteket. Meghatároztuk a városfejlesztés tökéletesítésének módjait, a szociális és nevelési problémák megoldásának útjait.

Ugyancsak e feladat teljesítése érdekében munkálkodunk Moszkva általános rendezési tervének valóra váltásán, ötéves és éves komplex

terveket dolgozunk ki a népgazdaság fejlesztésére, növeltük a moszkvai városi végrehajtó bizottság szerepét a folyó és a távlati tervek elkészítésében.

Nagy jelentősége van annak, hogy kidolgozzuk az 1976 és 1990 közötti városfejlesztés alapvető társadalmi-gazdasági problémáinak megoldását. Ez lehetővé teszi, hogy az általános tervben előírt feladatokat konkretizáljuk, módot találjunk a főváros gazdasági és tudományos lehetőségeinek mind nagyobb fokú kiaknázására, felülkerekedjünk a város életében mutatkozó nehézségeken és megszüntessük az aránytalanságokat. A terv előirányozza a népgazdaság minden ágának komplex fejlesztését, a szolgáltatások mennyiségi és minőségi javítását, a város területének és munkaerőforrásainak jobb kihasználását, a népesség szabályozását.

A városi pártszervezet, a fővárosi dolgozók az egész szovjet nép támogatásával mindent meg fognak tenni azért, hogy Moszkva mindjobban megfeleljen a kommunista mintaváros követelményeinek.

A moszkvai dolgozók aktívan részt vesznek a város minden problémájának megoldásában. A pártszervezetek a szocialista demokrácia elveihez híven bevonják őket a termelés irányításába, a város ügyeinek intézésébe, fejlesztik a kezdeményezőkészséget és az aktivitást, fokozzák a munkásosztálynak mint társadalmunk vezető erejének a szerepét.

Vlagyimir Iljics Lenin mondta, hogy a szovjet rend maximális demokrácia a munkások és a parasztok számára, eltérően a polgári demokráciától, amely paradicsom a kizsákmányolóknak, de csalás és csapda a dolgozóknak. Pártunk állandóan napirenden tartja a szocialista demokrácia elveinek és módszereinek fejlesztését. Ezt a célt szolgálja a Szovjet Szocialista Köztársaságok Szövetsége új alkotmányának kidolgozása is.

A beszámoló hangsúlyozza, hogy a szovjet társadalom további fejlődése nagymértékben függ az eszmei nevelőmunka fokozódásától, hatékonyságának emelkedésétől. A Központi Bizottság lankadatlan figyelme az ideológiai kérdések iránt, pártunk aktív, alkotó elméleti tevékenysége ehhez is hozzájárul.

A moszkvai városi pártszervezet tevékenységében fontos helyet foglalnak el a kommunista nevelés, az oktatás és a kultúra kérdései. Politikai és közgazdasági oktatási rendszerünk körülbelül 4 millió embert

érint. A politikai agitáció és informálás széles körben folyik. Gyakorlatilag teljesen általánossá vált a középfokú képzés, bővült a műszaki szakközépiskolák hálózata. A fővárosi felsőoktatási intézmények és technikumok öt év alatt több mint 700 000 szakembert képeztek.

A dolgozók nevelésében, szellemi igényeik kielégítésében nagy szerep hárul az alkotó értelmiségre. Ez az értelmiség tökéletesen magáénak vallja a párt állásfoglalásait, mélységesen el van kötelezve eszméi iránt. A pártszervezetek állandóan tökéletesítik az értelmiség körében végzett munkájukat, gondoskodnak neveléséről, a megfelelő körülmények megteremtéséről gyümölcsöző tevékenységük kibontakoztatásához. Az alkotás eszmei tartalma iránti szigorú igényességet a művészi értékek létrehozói iránti gondoskodással kapcsoljuk össze.

A nemzetközi feszültség enyhülését ellenfeleink arra szeretnék kihasználni, hogy eszmeileg behatoljanak a szocialista országokba, mindenekelőtt a Szovjetunióba. Ezért a moszkvai pártszervezetek nagy fontosságot tulajdonítanak a burzsoá ideológia ellen folytatott harc fokozásának, annak, hogy a dolgozókat eszmei szilárdságra, a számukra idegen nézetek és erkölcsök iránti engesztelhetetlenségre neveljék.

Az imperialista propaganda nagy erőfeszítéseket tesz, hogy beszennyezze a szovjet társadalmat, hogy hamis fényben tüntesse fel társadalmi és politikai életünket. De a szovjet emberek jól ismerik a kapitalizmus farkastörvényeit, nem lehet megtéveszteni őket a polgári álszabadságjogokkal. Kudarcra vannak ítélve azok a dühödt támadások is, amelyeket a maoisták intéznek a mi valóságunk ellen; a szocializmus elleni harcukban a maoisták már a legreakciósabb imperialista erőkkel fognak össze.

Ideológiai tevékenységében a párt a nemzetközi proletár szolidaritás szellemében neveli a dolgozókat. Pártunk megingathatatlanul hű a marxista–leninista internacionalizmushoz, mindig becsülettel teljesíti a nemzetközi munkásosztállyal és a nemzeti felszabadító mozgalommal szembeni kötelezettségeit. Az internacionalizmus a szovjet társadalom életének minden területét áthatja.

Moszkva, a világ első szocialista államának fővárosa a népek testvéri barátságának jelképe, a proletár internacionalizmus megtestesítője. Bővülnek a moszkvai városi pártszervezet kapcsolatai sok ország testvérpártjainak fővárosi szervezetével. Ezek a kapcsolatok részét

képezik az SZKP azon erőfeszítésének, hogy erősítse a szocialista országok népeinek, a nemzetközi kommunista és munkásmozgalomnak egységét és összeforrottságát.

Elvtársak! Országunk hatalmas vívmányai a szovjet nép hősies munkáját, a párt helyes politikai irányvonalát, az SZKP Központi Bizottságának bölcs vezetését dicsérik. A XXIV. kongresszus határozatainak végrehajtása során tovább nőtt a párt szerepe a gazdasági és a kulturális építésben, sorai megerősödtek.

A moszkvai városi pártszervezet, az SZKP többi osztagához hasonlóan, politikailag éretten, alkotó erejének és energiájának teljében érkezett ehhez a kongresszushoz. A főváros kommunistáit, dolgozóit az az elszántság tölti el, hogy a tizedik ötéves tervet újabb munkasikerekkel teszik nevezetessé, hogy a népjólét további fokozása és hazánk hatalmának további növelése jegyében a tizedik ötéves tervet a minőség és hatékonyság tervévé teszik.

Engedjék meg, hogy az SZKP XXV. kongresszusát biztosítsam arról, hogy a moszkvai városi pártszervezet pártunk harci vezérkarának, az SZKP Központi Bizottságának vezetésével megsokszorozza erőit a kommunizmus újabb győzelmeiért, a marxizmus–leninizmus eszméinek teljes diadaláért.

D. A. KUNAJEV, A KAZAHSZTÁNI KOMMUNISTA PÁRT KÖZPONTI BIZOTTSÁGÁNAK ELSŐ TITKÁRA

Elvtársak!

Pártunk XXV. kongresszusa mint átfogó jelentőségű esemény vonul be a történelembe. A jövőben teljes joggal többször is vissza fognak térni nagy horderejű határozataira. Leonyid Iljics Brezsnyev elvtárs beszámolója, amely a szocialista optimizmus, a politikai pátosz és az igazi internacionalizmus kiemelkedő dokumentuma, forró visszhangra talál a szovjet emberek szívében és a világ közvéleményében.

A beszámoló tekintélyes hozzájárulással gazdagítja a marxizmus-leninizmus elméletét és gyakorlatát; dialektikusan elemzi az SZKP bel- és külpolitikáját, világos távlatokkal, új energiával, a nagy Lenin ügyének győzelmébe vetett hittel vértezi fel az egész szovjet népet, a nemzetközi kommunista és munkásmozgalmat, valamint a nemzeti felszabadító mozgalmakat.

A Központi Bizottság mindig a történelmi jelentőségű XXIV. kongresszus kijelölte feladatok magaslatán állt, amikor töretlenül érvényesítette a párt általános irányvonalát, biztosítva ezzel hazánk gazdasági és honvédelmi erejének fokozását, nemzetközi tekintélyének növekedését, a szocialista demokrácia fejlődését, a szovjet népek testvériségének és egységének megszilárdulását.

A beszámoló kimerítő részletességgel tárta a kongresszus, az ország s a világ elé a lenini Központi Bizottság, a Politikai Bizottság és az egész párt sokoldalú, eredményes munkáját, az elmúlt öt év alatt megoldott páratlan jelentőségű, messze előre mutató, átfogó feladatokat.

A párt, amely értékes tapasztalatokkal gazdagodott a szervező és az ideológiai munkában, nemcsak nagy eredményekkel érkezett el kongresszusához, hanem elhozta a gazdaság, a tudomány, a kultúra és a népjólét további fejlesztésének nagyszerű, lenyűgöző programját is.

A kazahsztáni kommunisták 660 000 fős seregét képviselő küldöttség teljes egészében helyesli a Központi Bizottság politikai irányvonalát és gyakorlati tevékenységét, tiszta szívből támogatja a beszámoló téziseit és következtetéseit, s azokat tudományosan ellenőrzött alapnak tartja hazánk felvirágoztatásához, a világszocializmus megszilárdításához.

Szívünkből támogatjuk ezt az irányvonalat, hiszen pártunk a legmagasabb színvonalon, egyedülálló hatékonysággal, a lenini szellemhez híven becsületes politikát folytat, ami őszinte örömmel tölti el az egész haladó emberiséget.

A párt, a Központi Bizottság, a Politikai Bizottság páratlanul gyümölcsöző, összehangolt munkájának biztosításában felbecsülhetetlen érdeme van Leonyid Iljics Brezsnyev elvtársnak, forradalmi korunk kiemelkedő politikusának. Neve, szava, és az, amit tesz, egybefonódik a világ dolgozóinak tudatában, akik Leonyid Iljicset úgy ismerik, mint a béke és a társadalmi igazságosság fáradhatatlan harcosát.

Ezekben az években a Központi Bizottság Politikai Bizottsága ébe-

ren figyelte korunk politikai érverését, nagyszabású és dicsőséges tetteket hajtott végre a számunkra drága eszmények győzelmének nevében.

Az elmúlt ötéves terv – amely minőségi előrelépést jelentett a kommunizmus felé vezető úton – új erővel bizonyította a világnak a szocializmus megnövekedett lehetőségeit, a szovjet életforma humanizmusát, azt, hogy politikánk fő célja: a dolgozó emberek maradéktalan boldogsága, az igazság és a tartós béke a Földön.

Köztársaságunk pártszervezete ezekben az években az SZKP Központi Bizottságának bölcs irányításával nagy munkát végzett a XXIV. kongresszus határozatainak valóra váltásáért. Ennek köszönhető, hogy a korábban sem kis gazdasági potenciállal rendelkező Kazahsztán az elmúlt ötéves tervben – amely országunk történetében a legsikeresebb volt – szinte újjászületett.

Valóban nagyszerű, hogy a beszámolóban érintett időszakban Kazahsztán gazdasága, tudománya és kultúrája az SZKP XXIV. kongresszusának irányelveivel teljes összhangban fejlődött! Ma már nincs Kazahsztánban olyan terület, járás, város, község, aula, ahol a kommunista párt akaratából ne mentek volna végbe figyelemre méltó változások. S e változások azon a földön történtek, amely a világűrben és a szűzföldeken véghezvitt hőstetteink színtere.

A XXIV. kongresszuson arról beszéltünk, hogy az ipari termelés volumene 1940-hez viszonyítva 19-szeresére nőtt. Ma pedig ez a mutató gyorsan és megállíthatatlanul közeledik a harminchoz! Az elmúlt ötéves tervben az ipari termelés növekedése meghaladta a 42 százalékot, Kazahsztán gazdasági kapacitása pedig az utóbbi tíz év alatt megkétszereződött. Az ipari termelés lendületes fokozását összekapcsoljuk a munka minőségének javításával, ahogy ezt a párt megköveteli. Ebben az ötéves tervben a beruházások meghaladták a 31 milliárd rubelt; ez több, mint az összes kazahsztáni beruházás 1920 és 1963 között. Ilyen értelemben nekünk, kazahsztániaknak, ez az ötéves terv valóban sohasem látott növekedést és alkotómunkát jelentett.

A köztársaság térképén új körzetek, városok, ipari központok jelentek meg; fejlesztettük a szállítás és a közlekedés minden fajtáját; 365 nagyvállalatot és műhelyt helyeztünk üzembe, elsőosztályú berendezésekkel látva el őket. A maga nemében – a villamos energia, a kohászat, a gépgyártás, a fémmegmunkálás, a szén-, kőolaj- és gázipar,

a vegyipar és az élelmiszeripar területén – szinte mindegyik páratlan létesítmény.

Kazahsztán hatalmas térségein forrong az alkotómunka. Mangislak, „a kincsek félszigete" már százmillió tonna olajat adott. Ugyanitt született meg a kazahsztáni energetika legfiatalabb ága, az atomenergetika, itt működik a világ első nagy teljesítményű gyorsneutron-reaktora. Befejezéshez közeledik egy vaskohászati óriásmű, a Kazahsztanszkaja Magnyitka építése.

A Szovjetunió harmadik „kazánházát", Karagandát kiegészítve, kétszeresére nőtt a szén kitermelése Ekibasztuz gigantikus bányáiban. Kazahsztán teljes bizonyossággal jelentheti a kongresszusnak: megtaláltuk a szovjetország negyedik össz-szövetségi szénlelőhelyét.

Lendületesen fejlődik a közép-kazahsztáni, a kusztanajszko–liszakovszki, a kelet-kazahsztáni, a karatau–dzsambulszki és a több óriás iparterület, amelyek a párt előretekintő gazdaságpolitikájának köszönhetik megszületésüket.

A beszámolási időszakban erejüket megfeszítve dolgoztak falvaink munkásai, a földművelők és az állattenyésztők. A mezőgazdaság bruttó termelése évi átlagban 14 százalékkal nőtt. Jelentősen megerősödtek a gazdaságok. A rendkívül kedvezőtlen időjárás ellenére köztársaságunk 108 millió tonna gabonát termelt, majdnem 5 millió tonnával többet, mint a nyolcadik ötéves tervben. Emellett nőtt az államnak eladott gabonamennyiség is. Az ötéves terv során Kazahsztán kétszer örvendeztette meg a hazát 1 milliárd pud gabonával, s ez a szűzföldeken dolgozó földművesek hősiességét dicséri, a szovjet népek megbonthatatlan testvéri családjában szokásos kölcsönös segítségnyújtás és önzetlenség szimbólumának tekinthető. Becsülettel teljesítették és teljesítik a tervben megszabott feladataikat rizs-, gyapot- és zöldségtermesztőink.

Nagy munkát végeztünk az állattenyésztés, kivált a juhtenyésztés koncentrálása és szakosítása terén, ami lehetővé tette, hogy jelentősen növeljük a húsfeldolgozást (öt év alatt több mint 6,5 millió tonna húst adtunk el), s hogy emeljük a tej- és gyapjúhozamot, a szarvasmarha-állomány egyidejű növelése mellett.

A SZKP XXIV. kongresszusán elfogadott határozatok sikeres valóra váltása fontos társadalmi változásokat hozott a munkásosztály, a parasztság és az értelmiség életében. Ezekben az években a köztársa-

ság nemzeti jövedelme 71,7 milliárd rubel volt. Kazahsztán minden negyedik lakosa házszentelőt tartott. Általános javulás tapasztalható az oktatásban, az egészségügyben, a kereskedelemben, a szolgáltatásokban. Minden család élete gazdagabb és tartalmasabb lett.

A tudományban és a kultúrában új magaslatokat hódítottunk meg. A kazahsztáni nép sok műfajú irodalma és művészete ma aktív kölcsönhatásban áll az élettel, s tovább gazdagodik az orosz kultúra, a Szovjetunió valamennyi népének kultúrája, a világkultúra legjobb eredményeivel való intenzív kölcsönhatás jótékony folyamatában.

Jól tudjuk, hogy amit elértünk: nem véletlen. A lenini nemzetiségi politika törvényszerű eredménye ez, a szovjet népek közös erőfeszítéseinek és együttműködésének gyümölcse. Ebben a vezető szerep az orosz népé, amely az igaz forradalmiság példáját mutatta, s a nagy Lenint adta a világnak.

Büszkén állapítjuk meg, hogy eredményeinket az SZKP Központi Bizottsága, a szovjet kormány és személyesen Leonyid Iljics Brezsnyev sokoldalú segítségének köszönhetjük. Brezsnyev elvtársnak köztársaságunkban tett látogatásai, figyelme és jó tanácsai hozzájárultak a kazahsztániak lelkes munkájához és sikereihez.

Különös elégedettséggel töltenek el bennünket az új ötéves terv lenyűgöző feladatai, melyek a maguk reális valóságában tárulnak fel ezen a kongresszuson. Az ország ötéves fejlesztési tervének fő irányait teljes egészében helyeslik a kazahsztániak is. Nem kis feladatok állnak előttünk. De a nagy célok hatalmas energiákat tudnak mozgósítani. Már most is minden napot a szocialista munkaversenyek izzása jellemez. A szocialista verseny mindent átfog, lendülete óriási. Nincs kétségünk afelől, hogy ez a harci kedv egész Kazahsztánban fokozódni fog.

Éppen erről volt szó a Kazahsztáni Kommunista Párt nemrég megtartott kongresszusán, ahol a kommunisták hitet tettek amellett, hogy felsorakoznak az SZKP Központi Bizottsága mögött, kifejezték készségüket, hogy valóra váltják a lenini párt célkitűzéseit. Felelősségük teljes tudatában határozták el a fegyelem megszilárdítását, a szakértelem növelését, az önkritikus szellem továbbfejlesztését, a hibákkal szembeni könyörtelenséget. Az ötéves terv sikeres teljesítése mindenekelőtt azt követeli meg tőlünk, hogy tovább javítsuk egész munkánk minőségét, a lehető leggyorsabban alkalmazzuk a tudományos-tech-

nikai haladás eredményeit a gyakorlatban, mozgósítsuk a köztársaság hatalmas készleteit és kincseit nagy célunk: a kommunizmus építése érdekében.

A szovjet népgazdaság 1976–1980. évi fejlesztésének irányairól szóló tervezet vitája során köztársaságunk dolgozói ismételten kifejezték azt a kívánságukat, hogy használjuk ki jobban Kazahsztán gazdag lehetőségeit, állítsuk őket az egész szovjet nép szolgálatába.

A köztársaság előtt álló munkák gigantikus mérete, az új agrár-ipari komplexumok üzembe helyezése napirendre tűzi az ipari és mezőgazdasági építkezések meggyorsításának a kérdését. Mindez arra kötelez bennünket, hogy biztosítsuk a beruházások maximális megtérülését. Így is fogunk tenni. De köztársaságunk joggal várhatja el, hogy a szövetségi építésügyi minisztériumok és főhatóságok, a Szovjetunió Állami Ellátási Bizottsága hatékonyabban segítsenek bennünket az építkezésekkel kapcsolatos problémák megoldásában.

Nagyon helyes, hogy fölvetjük a gabonatermelés további fokozásának kérdését. Kazahsztán szűzföldjei több gabonát, valamint más növényi és állati termékeket tudnak és fognak is adni. Csak az kell ehhez, hogy gyorsabb ütemben lássuk el a szűzföldek gazdaságait nagy teljesítményű gépekkel, köztük olyanokkal, amelyek felhasználhatók a talajerózió ellen. Ezt megtehetjük és meg is kell tennünk már ebben az ötéves tervben, mégpedig úgy, hogy a celinográdi termelői egyesülést teljes mértékben ilyen berendezések gyártására állítjuk át. Ugyancsak a tizedik ötéves tervben kellene elkezdeni a pavlodarszki traktorgyár átállítását K–701 típusú traktorok gyártására, amelyek a legoptimálisabb határidőn belül biztosítják a mezőgazdasági munkák hatékony elvégzését. A Szovjetunió traktor- és mezőgazdasági gépipari minisztériuma azonban kitér ezeknek a kérdéseknek az operatív megoldása elől.

Kazahsztán szempontjából különösen fontos szerepe van a talajjavításnak. Az öntözött földek egyelőre csak 4 százalékát teszik ki az összes vetésterületnek, ugyanakkor az össztermék több mint 20 százalékát adják. Ez ismételten igazolja a Központi Bizottság 1966. májusi plénumán hozott határozatok bölcsességét. Csak a talajjavítás biztosíthatja a gabona és más növények állandó magas terméshozamát, oldhatja meg alapvetően az állattenyésztés szilárd takarmánybázisának létrehozását, ami Kazahsztánban – figyelembe véve a hatalmas

szarvasmarha-állományt – nem mellékes kérdés. Bármilyen más utat választanánk is, a mezőgazdaságot mindig az időjárás szoros függvényévé tennénk.

Földjeink lehetőségei igen nagyok. Az élet sürgetően követeli a Volga–Urál csatorna feszített ütemű építését, új vízvezetékek lefektetését a szűzföldeken, a talajvizek jobb kihasználását. Megérett az idő arra is, hogy megvizsgáljuk az Aral-tónak és az azt tápláló folyók feltöltésének a problémáját. Mindez sokszorosan megtérül, új, rendkívüli távlatokkal kecsegtető területek viharos gyorsaságú ipari-mezőgazdasági fejlesztését teszi lehetővé az egész szovjet haza javára.

A beszámoló részletesen foglalkozott az SZKP nemzetközi politikájával. A Központi Bizottság, a Politikai Bizottság és személyesen Leonyid Iljics Brezsnyev elvtárs nagy erőfeszítései nyomán sikeresen megvalósultak a XXIV. kongresszuson elfogadott békeprogram alapvető tételei, újra bebizonyosodott, hogy a párt külpolitikai irányvonalában helyes célokat tűzött maga elé. A napjainkban lejátszódó változások lényegét tömören kifejezi egy mindenki számára érthető szó: az enyhülés. De, mint arra a beszámoló is helyesen rámutat, még nem mindenhol tudtak megszabadulni a hidegháború végzetes pszichológiájától.

Mélységes sajnálatunkra az enyhülés folyamata még nem érinti a Kínai Népköztársaságot. Jól emlékszünk arra az időre, amikor a szovjet–kínai határ a barátság, a kölcsönös bizalom és segítség határa volt. Most pedig nem csillapodik Kínában az atomláz, a militarista pszichózis, meghonosodott a szovjetellenesség, előszeretettel terjesztik a Szovjetunióról szóló koholmányokat. Tetteikkel a maoisták lényegében a legszélsőségesebb nemzetközi reakcióval szövetkeztek. A Kazahsztánnal szomszédos Hszincsiangban a nemzeti kisebbségeket – kazahokat, ujgurokat, kirgizeket, dunganokat – sújtó soviniszta politika teljes jogfosztottsághoz vezetett. Lehetetlen, hogy ezek a nemzeti kisebbségek, csakúgy mint egész Kína dolgozó népe, ne lennének érdekeltek a szovjet–kínai kapcsolatok javításában; időszerű és hasznos lenne a kapcsolatok helyreállítása azoknak az elveknek az alapján, melyeket Leonyid Iljics Brezsnyev beszámolója tartalmazott. Az értelemnek és a realizmusnak felül kell kerekednie.

Történelmi optimizmussal tekintünk a jövőbe; optimizmusunk az SZKP politikájának nagy igazságából, a szovjet valóságból, a Szov-

jetunió sok országot lelkesítő példájából táplálkozik. A szovjet nép boldog és szabad élete szinte naponta bizonyítja ezt az igazságot. Ez az igazság tükröződik sikereinkben, annak a népnek a sikereiben, amely internacionalista, alkotó tevékenységet folytat, s feltétlenül bízik kommunista pártjában, amelyet joggal tart saját pártjának.

És semmi sem fog minket letéríteni a lenini útról, melyet a nagy Október nyitott meg az emberiség előtt, arról az útról, amely a gyakorlatban bizonyította be a valóságos szocializmus életképességét és óriási fölényét, kolosszálisan növekvő tekintélyét.

Ha visszatekintünk megpróbáltatásokban és nehézségekben bővelkedő utunkra, világosan látjuk, hogy milyen forrásból táplálkozik a párt hősi ereje és rendkívüli hatása. Ez a forrás nem a misztikumban, hanem a valóságos életben található. A nemzedékek forradalmi tapasztalatában, a párt és a nép szerves egységében, a lenini normákhoz és elvekhez való hűségben rejlik.

A XXV. kongresszus magas tribünjéről lélegzetelállító távlatok tárulnak elénk. Ezekben a nagyszerű órákban mindnyájan végtelenül büszkék vagyunk arra, hogy a kommunisták, az igaz forradalmárok pártjához tartozunk, ahhoz a párthoz, amelyben a szó és a tett teljes egységet alkot.

A kazah nép saját történelmi tapasztalatából tudja, milyen csodálatos erőt jelent a népek barátsága és testvérisége, a kommunista párt bölcs politikája. A jövő felé vezető utat a kazahsztáni kommunisták, köztársaságunk dolgozói nem tudják a nagy szovjet családon kívül elképzelni. Mindig és mindenben hívek lesznek a lenini párthoz, mint szemük világát fogják őrizni hatalmas szövetségünk egységét, a Szovjetuniót, amely korunk valóban forradalmi erőinek védőbástyája.

A Kazahsztáni Kommunista Párt – az SZKP egyik harci csapata – biztosítja a XXV. kongresszust, a lenini Központi Bizottságot és a Politikai Bizottságot arról, hogy a kazahsztániak a jövőben is fáradhatatlanul fognak dolgozni a haza javára, az egész szocialista közösség javára, becsülettel teljesítik az új ötéves terv feladatait, s méltóképpen hozzájárulnak a kommunizmus építéséhez.

G. V. ROMANOV, AZ SZKP LENINGRÁDI TERÜLETI BIZOTTSÁGÁNAK ELSŐ TITKÁRA

Küldött elvtársak!

Ezekben a napokban egész nagyságában tárul elénk a most befejezett ötéves terv, amelynek során a kommunista párt roppant sok tapasztalatot szerzett mind a kulcsfontosságú társadalmi és gazdasági feladatok, mind pedig az alapvető nemzetközi problémák megoldásában. A szovjethatalom biztos léptekkel halad előre. Eredményeink lenyűgözőek. Mindez igazolja azt a történelmi igazságot, hogy a lenini párt szava nem tér el tetteitől.

Az elmélet és a gyakorlat egységének, a leninizmushoz való hűségnek új, meggyőző bizonyítéka az SZKP Központi Bizottságának a XXV. kongresszus elé terjesztett beszámolója. E kiemelkedő politikai dokumentumban a párt Központi Bizottságának főtitkára, Leonyid Iljics Brezsnyev elvtárs lenini módon alapos elemzést adott a mai nemzetközi helyzetről és az ország belpolitikai életéről, elénk tárta társadalmunk további előrehaladásának lelkesítő programját, amely teljes egészében megfelel a szovjet nép létfontosságú érdekeinek.

Több mint félmillió kommunista, a leningrádiak egyhangú véleményét kifejezve, a leningrádi pártszervezet küldöttsége teljes egészében támogatja a beszámoló megállapításait és következtetéseit, lelkesedéssel hagyja jóvá a Központi Bizottság és a Politikai Bizottság gyümölcsöző gyakorlati tevékenységét, az SZKP KB főtitkárának, Leonyid Iljics Brezsnyev elvtársnak, a jelenkor kiemelkedő politikai személyiségének hatalmas személyes hozzájárulását a kommunizmus győzelméért s a világ békéjéért vívott harchoz.

A Központi Bizottság, a Politikai Bizottság és a Titkárság energikus és sokrétű tevékenysége nagyszerű példája a nép szolgálatának, példát mutat arra, hogyan kell valóra váltani a kommunista építés terveit. Tudományos megközelítés, kollektivitás a határozatok kidolgozásában és rátermettség, ügybuzgóság megvalósításukban, a legnagyobb bizalom és magas követelmények a káderekkel szemben, szoros kapcsolat a helyi pártszervezetekkel és aktív támogatásuk – pártunk lenini

vezérkarának ez a munkastílusa biztosítja a tartós alapot növekvő tekintélyéhez, a néppel való monolitikus egységéhez.

A Központi Bizottság következetesen napirendre tűzi és megoldja a szocialista gazdaság fejlesztésének, a gazdálkodási módszerek tökéletesítésének kardinális feladatait. De az állam egészét érintő kérdések kidolgozása mellett a Központi Bizottság gondoskodik arról is, hogy szüntelenül növekedjenek az ország köztársaságainak, körzeteinek és területeinek termelőerői. A leningrádi pártszervezet számára – az ismert általános pártdokumentumok mellett – hatalmas jelentőségűek voltak a Központi Bizottság határozatai a város iparának koncentrálásáról és szakosításáról, a vezető ágazatok és nagyvállalatok fejlesztéséről és műszaki rekonstrukciójáról, a mezőgazdaság intenzifikálásáról, a szakmai képzés rendszerének tökéletesítéséről és más létfontosságú kérdésekről.

A Központi Bizottság állandó segítségével, a párt gazdasági stratégiájának következetes megvalósításával Leningrád és a terület dolgozói határidő előtt teljesítették a kilencedik ötéves terv feladatait. Az 1975. évi össztermelés 4,5 milliárd rubellal múlja felül az 1970-es szintet.

Különösen gyors ütemben fejlődtek a tudományos és műszaki haladást meghatározó ágazatok. Több mint másfélszeresére nőtt a gépipar és a fémfeldolgozó ipar termelése, kétszeresére a műszeriparé és a rádióelektronikáé. Csaknem háromszor annyi atomenergetikai felszerelést és programvezérlésű szerszámgépet bocsátottunk ki. Körülbelül kétezer termék kapta meg a Kiváló Áru minősítést, háromszor több, mint az előző öt évben.

A kommunista párt agrárpolitikájának hatékonyságát szemléletesen mutatják azok a jelentős változások, amelyek területünk mezőgazdaságában mentek végbe. Az anyagi-műszaki bázis megerősítése, az intenzifikálás és az ágazatok ipari alapra helyezése biztosította, hogy a szovhozok és kolhozok termelése 45 százalékkal, a munka termelékenysége pedig 47 százalékkal nőjön. Létrejöttek a megbízható feltételek a földművelés és az állattenyésztés gyorsított fejlesztéséhez, az Oroszországi Föderáció nem feketeföldű övezetére vonatkozó ismert határozatoknak megfelelően.

A most lezajlott beszámolók és választások, a párttagkönyvek cseréje a párt sorainak összeforrottságát, a pártélet lenini elveinek és nor-

máinak következetes érvényesülését demonstrálták. A városi és kerületi pártbizottságok szerepének növelése, a munka súlypontjának áthelyezése az alapszervezetekre és a pártcsoportokra, a kritika és önkritika fejlődése, a kommunisták és valamennyi dolgozó eszmei felvértezettsége lehetővé tette, hogy jelentősen erősödjenek a dolgozó kollektívák, amelyek többségét ma a magas fokú aktivitás, a szervezettség és a fegyelem jellemzi.

A kilencedik ötéves terv sikereiben különösen szembetűnően mutatkozott meg a szovjet társadalom vezető erejének, hősies munkásosztályunknak az érettsége és önfeláldozása. Körülbelül egymillió leningrádi munkás vesz részt az ötnapos munkafeladatok négy nap alatti teljesítéséért indított versenymozgalomban a termelékenység fokozására vonatkozó komplex terv alapján, amiről Leonyid Iljics Brezsnyev elvtárs is szólt előadói beszédében. Ez a verseny most a „Mindenki jó minőségű munkájától a kollektíva munkájának nagyobb hatékonysága felé" jelszó alapján fejlődik, mindinkább komplex jellegűvé válik.

A területi pártszervezet teljesítette az SZKP XXIV. kongresszusának határozatait a megfelelő, új munkásnemzedék felkészítésének és nevelésének tökéletesítéséről, és gyökeresen átalakította a szakmai képzés rendszerét. Nagy munkát végeztünk az ifjúság pályairányításában. A felsőfokú oktatási intézményekben megszerveztük a szakközépiskolák tanárainak felkészítését. A termelésből több száz tapasztalt művezetőt és élmunkást irányítottunk ide.

Nagy lendületet vett a fiatal oktatók mozgalma. Mindez lehetővé teszi, hogy a kilencedik és a tizedik ötéves terv folyamán több mint félmillió fiatal munkást képezzünk ki. Emellett a fiatalok abszolút többsége a szakmai képesítéssel együtt középfokú oktatásban is részesül.

E munka további tökéletesítése megköveteli, hogy nagyobb ágazati technikumokat hozzunk létre, javítsuk a mérnök-pedagógus káderek és a nevelők felkészítését, az iparoktatók anyagi ösztönzésének rendszerét. A jövőben is mindent megteszünk annak érdekében, hogy a népgazdaságba magas képzettségű, művelt, politikailag érett fiatalok kerüljenek, akiket a munkásosztály forradalmi, harci, munkás hagyományainak szellemében neveltek. Egyidejűleg szükség van arra, hogy már az általános iskolában megteremtsük azokat a feltételeket, amelyek lehetővé tennék a tanulók felkészítését a munkatevékenységre.

A beszámoló nagy nyomatékkal hangsúlyozta annak szükségességét, hogy tovább gyorsuljon a tudományos és műszaki haladás, növekedjék a tudomány szerepe. Az elmúlt öt évben a leningrádi ágazati és akadémiai intézetek, felsőoktatási intézmények kollektívái sikeresen oldottak meg egy sor alap- és alkalmazott kutatási problémát. Sokszor azonban érzékeny veszteségeket szenvedünk el néhány tudományos intézmény munkájának alacsony hatásfoka, a nem megfelelő tervezési, konstrukciós és technológiai döntések miatt. A korábbiakhoz hasonlóan elmaradott a kutatások megtervezésének és megszervezésének színvonala, sok kis, a vállalatoktól elszakadt tudományos szervezet létezik.

A pártbizottságok teljesítik azt a pártkövetelményt, hogy a tudományos-technikai forradalom vívmányait össze kell kapcsolni a szocializmusból fakadó előnyökkel, és határozottan törekednek a hiányosságok felszámolására. Különösen nagy jelentősége van az új tudományos-termelői és termelői egyesülések létrehozásának, illetve a már működők munkája megjavításának. A legnagyobb vállalatokkal együtt ma ezek adják Leningrád egész ipari termelésének háromnegyedét; több mint száz tudományos és tervező szervezet tartozik hozzájuk.

A XXV. kongresszus küszöbén éppen az egyesülésekben és nagyvállalatokban értek el olyan egyedülálló eredményeket, mint a 6 méter tükörátmérőjű teleszkóp és az 1 200 000 kilowatt teljesítményű turbógenerátor. Megjegyezni kívánom, hogy ezekben a napokban az *Arktyika* atomjégtörő után lejött a sólyákról a világ legnagyobb atommeghajtású hajója, a *Szibir*. E rövid időszakban valósítottuk meg az 500 000 és 800 000 kilowatt teljesítményű turbinák és generátorok, a háromszáz lóerős *Kirovec* traktorok és más gépek, műszerek és berendezések sorozatgyártását, melyek paraméterei felülmúlják a legjobb hazai és külföldi termékekét.

Ily módon az egyesülések a gyakorlatban – a XXIV. kongresszus előírásainak megfelelően – iparunk alapvető önelszámolású egységeivé válnak, és döntő mértékben határozzák meg az ipar eredményeit. Mint a Kirov-gyár, a Szvetlana, a Pozitron, az Elektroszila, az Optikai Gépgyár és más nagyipari komplexumok tapasztalatai mutatják, ezekben az egyesülésekben állandóan javulnak a termelés jellemzői és minősége, jelentősen csökken az új technika megteremtésének és beveze-

tésének ideje, biztosított a termelés műszaki színvonalának gyors emelkedése és az alapok gyors megtérülése.

Most, amikor kidolgozzuk a népgazdaság ágazati irányításának általános elveit, arra van szükség, hogy a minisztériumok és a főhatóságok – Leonyid Iljics Brezsnyev elvtárs találó meghatározásával – ne csak a „cégtáblákat" változtassák meg, hanem magukat a vállalatok és a szervezetek közti kapcsolatok elveit, biztosítsák a tudomány és a termelés tényleges koncentrációját nagy komplexumokban, teljesítményük magas hatékonyságát.

Helyeseljük az SZKP Központi Bizottságának a párt XXV. kongresszusa elé terjesztett tervezetét, és jól megértjük, hogy ma sok fontos népgazdasági probléma több ágazatot is érint, ezért kiterjesztjük a 28 leningrádi vállalat és szervezet kezdeményezését, amelynek célja, hogy komplex módon oldják meg a világ legnagyobb, Szajan-Susenszkojéban épülő vízerőművének magas technikai színvonalú, rövid határidőn belüli és a lehető legkisebb költséggel történő megépítésével összefüggő feladatokat. E szemléletnek köszönhető, hogy határidő előtt üzembe lehet helyezni a Leningrádi Atomerőmű kétmillió kilowatt kapacitású első egységét. Sok kollektíva közös kötelezettség-vállalásával valósul meg a Bajkál–Amur vasútvonal, az uszty-ilimszki komplexum építkezése, az Oroszország Föderáció nem feketeföldű övezete mezőgazdaságának fejlesztése és más feladatok.

A pártszervezeteknek ezt a jelentős mértékben társadalmi munkáját a központi gazdasági szerveknek nyilvánvalóan tervkeretek közé kell helyezniük. Ez teljes mértékben meg fog felelni a központi bizottsági beszámoló követelményeinek, amelyek célul tűzik ki a nagy feladatok megoldásának célprogramjellegű megközelítését.

A XXIV. kongresszus után a területi pártszervezet tevékenységében elvileg új irányt jelentett, hogy hozzákezdtünk Leningrád és a terület perspektivikus gazdasági és szociális tervének kidolgozásához a tizedik ötéves terv időszakára. Ez megfelel Leonyid Iljics Brezsnyev elvtárs javaslatainak és a XXV. kongresszus elé terjesztett központi bizottsági tervezetnek. Sok minisztériummal és főhatósággal közösen sikerült a terület arányosabb fejlesztését felvázolni. Biztosak vagyunk abban, hogy az 1976–1980-ra szóló dokumentum végleges kidolgozása, a termelés fokozott rekonstrukciója, az elavult berendezések gyorsabb cseréje lehetővé teszi a szakképzett káderekkel való ésszerűbb gazdálko-

dást, az egész termelési és tudományos-technikai potenciál ésszerűbb kihasználását, és ily módon növelhetjük a leningrádiak hozzájárulását az ország gazdasági és katonai hatalmának erősítéséhez, a népjólét emeléséhez.

Ezekben a napokban a szovjet emberek és a világ népei a Kreml Kongresszusi Palotájára szegezik tekintetüket. Öt évvel ezelőtt éppen itt hirdette meg Leonyid Iljics Brezsnyev elvtárs a békeprogramot. A kongresszus óta eltelt időszak világosan demonstrálta e program helyes célkitűzését, pártunk külpolitikai vonalának eredményességét. Ez a politika arra irányul, hogy a szocialista országok testvérpártjaival szorosan együttműködve elérjük a feszültség további enyhülését.

Most, pártunknak ezen a kongresszusán, az alkotás új tervei, a további békeoffenzíva tervei születnek meg. Egyeseknek ez szemlátomást nem tetszik. A szovjet állam növekvő tekintélye bizonyos imperialista körökben nagy riadalmat kelt, néha pedig nem is titkolt dühöt vált ki. A nyugati propagandaszervek a hidegháború legsötétebb korszakának szellemében végzik munkájukat. A korábbiakhoz hasonlóan dühödt rágalmakat fröcskölnek a pekingi szakadárok.

A hazugságnak és félrevezetésnek ez a kampánya különösen felerősödött a helsinki európai biztonsági és együttműködési értekezlet után. A legképtelenebb vádakat hangoztatják országunk ellen, és különféle, enyhén szólva értelmetlen feltételeket támasztanak. A legreakciósabb szovjetellenes körök még a gazdasági kapcsolatokat is a politikai nyomás, a belügyeinkbe való beavatkozás eszközévé próbálják tenni. Mindez – mint a párt Központi Bizottsága nemegyszer hangsúlyozta – alaptalan illúzió. S egyúttal újólag igazolja, hogy az enyhülési folyamat nem zárja ki, hanem ellenkezőleg, erősíti az ideológiai harcot, s hogy szigorúan osztályszempontból kell értékelni az eseményeket.

Ilyen körülmények között a leningrádi kommunisták kötelességüknek tartják, hogy egész ideológiai munkájukat, a kultúra és a művészet nyújtotta lehetőségeket a lehető legjobban felhasználják a dolgozók és mindenekelőtt a fiatalok eszmei felvértezésére a kommunizmussal szemben ellenséges nézetek és elméletek elleni harcban. A kommunistaellenesség és a szovjetellenesség rég lejárt lemezek. Senki semmiféle provokációval, semmiféle rágalommal nem járathatja le a szovjet rendszer hatalmas eredményeit, nem ingathatja meg a párt és a nép monolitikus egységét.

A tizedik ötéves terv lelkesítő perspektívája, az az alkotó, tárgyszerű légkör, amelyben a kongresszus dolgozik, új erőt ad a kommunistáknak, a szovjet embereknek, barátainknak és osztályszövetségeseinknek, s a legnagyobb optimizmussal, az ügyünk igazába, a Szovjetunió Kommunista Pártja lenini irányvonalának erejébe vetett magabiztos hittel tölti el őket.

Leningrád és a terület kommunistái, dolgozói határtalan hűséggel szolgálják a lenini ügyet, szorosan tömörülnek a párt Központi Bizottsága, annak Leonyid Iljics Brezsnyev vezette Politikai Bizottsága körül, és mindent megtesznek, hogy megvalósítsák nagy lenini pártunk XXV. kongresszusának határozatait!

V. V. SCSERBICKIJ, UKRAJNA KOMMUNISTA PÁRTJA KÖZPONTI BIZOTTSÁGÁNAK ELSŐ TITKÁRA

Tisztelt kongresszusi küldött és vendég elvtársak!

Az egész szovjet nép, külföldi barátaink milliói hatalmas lelkesedéssel fogadták a Szovjetunió Kommunista Pártjának XXV. kongresszusát, mint igazi történelmi jelentőségű eseményt. Úgy gondolom, valamennyiünk véleményét fejezem ki, amikor azt mondom: az SZKP Központi Bizottságának Leonyid Iljics Brezsnyev által előterjesztett beszámolója mindannyiunkra maradandóan mély benyomást tett, büszkévé tett bennünket pártunkra, nagyszerű népünkre.

A beszámoló alapos, marxista–leninista elemzést ad a mai világfejlődésről és forradalmi folyamatról, új állásfoglalásokat és következtetéseket fogalmaz meg, amelyek gazdagítják a kommunizmus építésének elméletét és gyakorlatát, s az ország további fejlődésének olyan hosszú távú programját tűzi ki, amely kétségtelenül egész munkánk alapja lesz.

A KB beszámolója meggyőzően mutatja, hogy – Lenin szavaival – a kommunizmus felé haladunk, elkerülhetetlenül, múlhatatlanul.

A beszámolóból látható, milyen sokoldalú, megfeszített és gyümölcsöző munkát végzett az SZKP Központi Bizottsága, hogy megvalósítsa pártunk előző, XXIV. kongresszusának irányvonalát mind a bel-, mind a külpolitika területén. Nyugodtan mondhatjuk, hogy gyakorlatilag nem volt egyetlen olyan, a gazdaság, a kultúra, a tudomány fejlődésével, a nép életszínvonalának emelésével, államunk védelmi képességével és külpolitikai tevékenységével összefüggő kérdés sem, amelyet idejében és alaposan meg ne vizsgált volna a párt Központi Bizottsága, csakúgy, mint a helyi pártszervezetek által fölvetett problémákat.

Mindannyian jól tudjuk, hogy útunkon jócskán akadtak nehézségek, rendkívül bonyolult feladatok. De a Központi Bizottság minden egyes alkalommal megtalálta a megoldásukhoz vezető helyes utat. Ezért szívünkből örülünk annak, hogy mindenütt, valamennyi taggyűlésen és pártértekezleten, a szövetségi köztársaságok kommunista pártjainak kongresszusain egyhangúlag nagyra értékelték és teljes mértékben jóváhagyták a Központi Bizottságnak, Politikai Bizottságának és személy szerint a KB főtitkárának tevékenységét.

Ukrajna Kommunista Pártjának nemrég megtartott XXV. kongresszusa újból nagy erővel demonstrálta, hogy a köztársaság kommunistái szorosan felzárkóznak az SZKP lenini Központi Bizottsága mögött, s feltétlenül hűek a marxizmus–leninizmus eszméihez.

Ukrajna Kommunista Pártjának az SZKP XXV. kongresszusán részt vevő küldöttei a köztársaság 2 633 000 kommunistája nevében teljes egészében jóváhagyják a Központi Bizottság politikai irányvonalát és gyakorlati tevékenységét, a Központi Bizottság beszámolójában kifejtett valamennyi állásfoglalást, következtetést és feladatot.

Szilárd meggyőződésünk, hogy e kongresszus egységesen értékeli majd a Központi Bizottság munkáját, a kitűzött feladatokat, és ezzel újólag igazolja egész pártunk megingathatatlan egységét.

Fontosnak tartjuk hangsúlyozni, hogy az SZKP XXIV. kongresszusát követő időszakban a párt Központi Bizottsága, a Politikai Bizottság nagy munkát végzett, hogy megvalósítsa a békeprogramot, megvédje országunk érdekeit a nemzetközi porondon, megerősítse a szocializmus pozícióit. Hatalmas lépést tettünk előre a szocialista államok közösségének fejlesztésében, a Varsói Szerződés, a Kölcsönös

Gazdasági Segítség Tanácsa erősítésében. A párt-, az állami élet és a gazdasági építés területén, valamint az alkotó kollektívák között kialakult a barátainkkal folytatott tapasztalatcsere jó gyakorlata.

És nem lehet kétséges, hogy minden kommunista, minden szovjet ember a jövőben is aktívan támogatni fogja pártunk és kormányunk erőfeszítéseit avégett, hogy fokozódjék a szocialista országok népeinek testvéri együttműködése, kölcsönös bizalma, sokoldalú közeledése.

Teljes mértékben egyetértünk azzal, ahogyan a beszámoló országunk nemzetközi helyzetét, a békéért és a nemzetközi együttműködésért, a népek szabadságáért és függetlenségéért folyó további harc programját jellemezte. Az új külpolitikai kezdeményezések szerves folytatását jelentik békeprogramunknak. Megfelelnek a szovjet nép, a szocialista államok, valamennyi ország dolgozói életbevágó érdekeinek, és – semmi kétség – teljes egyetértésre találnak a földkerekség minden tisztességes emberénél.

Mindenki tudja, bár igaz, nem mindenki akarja elismerni azt a nyilvánvaló tényt, hogy ha az emberiségnek immár negyedik évtizede nem kell elviselnie egy világháború borzalmait, ha az enyhülés a nemzetközi élet vezető irányzatává vált, akkor ebben a szocialista közösségé, hatalmas hazánké, nagy lenini pártunké volt a döntő szerep.

Kongresszusunkon, ahol sok kommunista testvérpárt, munkáspárt és nemzeti felszabadító mozgalom küldöttsége van jelen, különösen erősen érezhető azoknak a céloknak és eszményeknek a közössége, amelyekért a kommunisták harcolnak. Természetesen mindannyian tudatában vagyunk annak, milyen lehetőségeket ad erőink egyesítése és összehangolása.

Kevés híján 130 esztendeje zeng világszerte Marx és Engels harci felhívása: „Világ proletárjai, egyesüljetek!" És az egész történelmi gyakorlat arra tanít, hogy a kommunista világmozgalom erejének döntő forrása a marxizmus–leninizmushoz való hűsége, egysége a célokban, egysége az akaratban, egysége a cselekvésben.

A jobboldali vagy baloldali revizionista hatások, a nacionalista és más, a munkásosztály ideológiájától idegen nézetek behatolása a kommunista pártokba végső soron a burzsoáziával való megalkuváshoz vagy kalandor cselekedetekhez vezet. Erről tanúskodik a maoiz-

musnak a marxizmus–leninizmussal szemben ellenséges, szakadár politikája is. A maoizmus a legreakciósabb imperialista körök szövetségesévé vált féktelen szovjetellenességükben, az enyhülés megakadályozását célzó kísérleteikben.

Teljes mértékben szolidárisak vagyunk a Központi Bizottság beszámolójának azzal a megállapításával, hogy a proletár internacionalizmus védelme minden egyes kommunista és munkáspárt, minden egyes marxista–leninista szent kötelessége.

A Központi Bizottság beszámolója minden oldalról megmutatja eredményeinket a párt irányvonalának következetes megvalósításában, amely arra irányul, hogy a gazdaság valamennyi ágazatában emelkedjék a hatékonyság, tovább nőjön a szovjet nép jóléte. Ezek a vívmányok természetesen mindannyiunkat lelkesítenek és megörvendeztetnek. Eredményeink még plasztikusabbak, ha a tőkés világot átfogó mély válságot tekintjük, és meggyőzően tanúsítják, hogy pártunk irányvonala helyes. Valóban, országunk minden tekintetben hatalmasabbá vált, népünk jobban, tartalmasabban él.

Mindazonáltal a beszámolón világosan végigvonul az a gondolat, hogy nem lehet megelégedni az elért eredményekkel, hogy még jobb életre kell törekednünk, ehhez pedig több, gyorsabb és jobb munka kell. Minden adottságunk megvan ahhoz, hogy ezt megtegyük, és minden bizonnyal meg is tesszük!

Ukrajnáról szólva hangsúlyozni kell, hogy a most véget ért ötéves tervben köztársaságunk gazdasága az ország egységes népgazdasági komplexumán belül dinamikusan, jó és egyenletes ütemben fejlődött. Jelentősen növekedett a tudományos és termelési potenciál, emelkedett a nép jóléte és kulturális színvonala.

Az SZKP XXIV. kongresszusának az ipari termelésre és a fő mezőgazdasági ágazatok termelésére vonatkozó irányelveit, valamint kongresszusi vállalásainkat határidő előtt teljesítettük. Öt év alatt az éves terveken felül 6,2 milliárd rubel értékű ipari terméket állítottunk elő. A köztársaság mezőgazdasága a Központi Bizottság 1965. márciusi plénumán kidolgozott irányvonal következetes megvalósítása folytán mind mennyiségi, mind minőségi tekintetben magasabb szintre emelkedett. Ezt alátámasztja az a tény, hogy öt év alatt Ukrajnában a gabona, a burgonya, a zöldség, a hús és a tej begyűjtése 1,3–1,4-szeresére nőtt.

A népgazdaságban 80 milliárd rubel értékű beruházást valósítottunk meg. Körülbelül 300 nagy ipari vállalat, 1 900 000 lakás épült fel.

Ezek természetesen nem rossz mutatók. Ugyanakkor józanul értékeljük azt, amit elértünk, jól felfogjuk az országgal szembeni felelősségünk nagyságát, tisztán látjuk, hogy azok a hiányosságok, amelyekről a KB beszámolója beszél, jelentős mértékben köztársaságunkra is vonatkoznak, és állhatatosan törekszünk majd leküzdésükre.

A tizedik ötéves terv előirányzatai valóban grandiózusak. A kitűzött feladatok nem könnyűek, de elemzésük azt mutatja, hogy reálisak. A megjelölt célok és mutatók elérése újabb hatalmas lépés lesz pártunk gazdaság- és társadalompolitikájának megvalósításában a fejlett szocializmus viszonyai között. Az ukrán kommunisták, a köztársaság dolgozói egyhangúlag támogatják az SZKP KB tervezetét, amely a tizedik ötéves terv időszakára meghatározza az ország népgazdasága fejlődésének fő irányait, s jól megértik, hogy ha a népgazdaság szerkezetében és technikai színvonalában végre akarjuk hajtani azokat a mélyreható minőségi változásokat, amelyekről Leonyid Iljics beszélt, mindenekelőtt kezdeményezőknek, állhatatosaknak kell lennünk, a feladatokat új módon kell megközelítenünk, egész szervezeti és ideológiai munkánkat eredményesebbé kell tennünk.

Ez véleményünk szerint különösen a tudomány és a technika legújabb vívmányainak alkalmazására, a termelés minőségének javítására, a népgazdaság irányításának további tökéletesítésére vonatkozik. E feladatok sikeres megoldását elő fogja segíteni az irányítás szervezeti struktúrájának átalakítása, a termelői és a tudományos-termelői egyesülések nagy hatékonyságú munkájához szükséges feltételek megteremtése. Nyilvánvaló, hogy szükségessé vált a technikai haladással és a termelés minőségének javításával összefüggő gazdasági ösztönző intézkedések fokozása is.

Ami a mezőgazdaság fejlesztésének perspektíváit, hatékonyságának növelését illeti, természetesen a jövőben is következetesen megvalósítjuk a párt Központi Bizottsága által kitűzött feladatokat: fejlesztjük a termelés szakosítását és koncentrálását a gazdaságközi kooperáció és az agráripari integráció alapján.

Sok tény tanúskodik arról, hogy tovább kell javítani állami szerveink munkáját. Erről Leonyid Iljics is szólt beszámolójában. Véleményünk szerint ez elsősorban az Állami Tervbizottságra, az Állami

Ellátási Bizottságra, a Tudományos és Műszaki Állami Bizottságra vonatkozik. Továbbra is fontos, hogy tökéletesítsük a tervezést, s hogy olyan helyzetet teremtsünk, amelyben operatívabban oldódnak meg a gyakorlat vagy a megváltozott körülmények által fölvetett kérdések.

Fontosnak tartjuk, hogy a jövőben is növeljük a pártalapszervezeteknek, a kerületi, városi, területi pártbizottságoknak mint politikai vezető szerveknek a szerepét, javítsuk a káderek kiválasztását és elhelyezését, s a magas fokú eszmeiség és a rájuk bízott feladatért érzett felelősség szellemében neveljük őket, erősítsük az állami és pártfegyelmet, fejlesszük a kritikát és az önkritikát.

Figyelembe véve a gazdasági építés feladatainak bonyolultságát és méreteit, valamint a nemzetközi küzdőtéren folyó ideológiai harc éleződését, arra törekszünk, hogy fokozzuk a dolgozók alkotó aktivitását, meggyőzőbben propagáljuk szocialista életmódunk előnyeit, s hogy javítsuk a dolgozók internacionalista, hazafias és erkölcsi nevelését.

Pártunk magasra emeli a marxizmus–leninizmus és a proletár internacionalizmus forradalmi zászlaját. Becsülettel teljesíti történelmi küldetését. A XXIV. kongresszus óta eltelt időben még inkább megnőtt vezető és irányító szerepe. És joggal mondhatjuk, hogy ez mindenekelőtt lenini Központi Bizottságunknak és Politikai Bizottságának az érdeme.

A Központi Bizottságnak, a Politikai Bizottságnak, a KB Titkárságának sokrétű tevékenységét tudományos és célratörő szemlélet, realizmus és éleslátás, a pártélet lenini normáihoz való hűség, alkotó légkör és igazi kollegialitás jellemzi. A Központi Bizottság tántoríthatatlanul valóra váltja a párt általános irányvonalát, következetesen megvalósítja a Központi Bizottság 1964. októberi plénuma után kialakított s a XXIII. és XXIV. kongresszus határozataiban továbbfejlesztett irányvonalat.

A beszámoló és vezetőségválasztó taggyűléseken és konferenciákon, Ukrajna Kommunista Pártjának XXV. kongresszusán a kommunisták elégedetten állapították ezt meg, és őszinte elismeréssel beszéltek Leonyid Iljics Brezsnyevnek, a KB főtitkárának kiemelkedő szerepéről a párt bel- és külpolitikájának kidolgozásában és megvalósításában.

Az állhatatos marxista–leninista nagyszerű tulajdonságai megszerezték Leonyid Iljics Brezsnyevnek – pártunk általánosan elismert vezetőjének – a szovjet nép, a dolgozók őszinte tiszteletét, s a kommunista és munkásmozgalom legkiemelkedőbb személyiségei, korunk legtekintélyesebb politikai és állami vezetői közé emelték őt.

Szovjet-Ukrajna munkásosztálya, kolhozparasztsága, értelmisége lelkesen helyesli és aktívan támogatja a kommunista párt bel- és külpolitikáját, és kifejezi forró elismerését a párt Központi Bizottságának, a KB Politikai Bizottságának a nép javára, a kommunizmus győzelméért folytatott sokrétű és gyümölcsöző tevékenységéért.

Engedjék meg, tisztelt elvtársak, hogy biztosítsam kongresszusunkat arról, hogy Ukrajna Kommunista Pártja és népe kész azoknak a nagy és felelősségteljes feladatoknak a megoldására, amelyeket nagy lenini pártunk történelmi jelentőségű XXV. kongresszusa kitűz.

LEONYID ILJICS BREZSNYEV VITAZÁRÓ BESZÉDE

Küldött elvtársak!

A Központi Bizottság beszámolójának megvitatásában részt vettek minden köztársaságunk képviselői: a központi bizottságok titkárai, a területi pártbizottságok titkárai, felszólaltak a munkások, kolhozparasztok, értelmiségiek képviselői. A felszólalók a párt bel- és külpolitikájával összefüggő kérdések széles körét érintették. Nem kétséges, hogy az új Központi Bizottság, amelyet majd megválasztunk, figyelmesen tanulmányozni fogja az elhangzott észrevételeket, s azokat figyelembe veszi majd munkájában.

Az általános vitáról szólva három mozzanatot szeretnék kiemelni. Szerintem ezek a legfontosabbak.

Mindenekelőtt nagy megelégedéssel állapítható meg, hogy a kongresszuson felszólalt valamennyi küldött egyöntetűen helyeselte a Központi Bizottság politikai irányvonalát és gyakorlati tevékenységét. Teljes támogatást kapott a Központi Bizottság beszámolójában vázolt, a jövőre vonatkozó irányvonal is.

Ez azt jelenti, hogy sokmilliós pártunk, amelynek akaratát mi itt kifejeztük, eszmeileg és politikailag összeforrottan, egységesen fogadta a XXV. kongresszust.

Ki kell emelni a vita rendkívül konstruktív, tárgyszerű és elvszerű jellegét. Az elmúlt ötéves terv eredményeinek alapos elemzése, a párt és az ország jelenének és jövőjének átgondolása, a fejlődésünk számos problémájára vonatkozó értékes javaslatok, saját tevékenységünk ön-

kritikus, követelményeket támasztó megközelítése – ezek az itt elhangzott beszédek legfőbb jellemzői.

Ez pedig azt jelenti, hogy a kongresszuson csakúgy, mint az egész pártban, a kommunistákhoz méltó, alkotói munkastílus uralkodik. A felszólalók egységesen és erőteljesen hallatták szavukat a proletár internacionalizmusról, a népek barátságáról és a békéért vívott harcról. Ez a mi politikánk és ettől nem térünk el.

Ki kell emelni a felszólalók nagy optimizmusát, magabiztos, céltudatos hangját. Mindez az ügyünk sikerébe, a terveink realitásába vetett szilárd meggyőződésnek és annak a felismerésnek az eredménye, hogy ha a párt kollektív bölcsességével kijelöli a célokat, kitűzi saját maga és az egész ország feladatait, akkor megvalósulnak ezek a célok, megoldódnak ezek a feladatok.

Köszönetet mondok mindazoknak az elvtársaknak, akik nagyra értékelték a beszámolót, s elismerő szavakkal szóltak Központi Bizottságunkról, Politikai Bizottságunkról, rólam és külföldi barátainkról. De az a helyes, hogyha eddigi sikereinket úgy tekintjük, mint a párt vezető szervei, továbbá a pártbizottságok és az összes pártszervezet kollektív munkájának, együttes erőfeszítésének eredményét.

Akkor járunk el helyesen, akkor járunk el lenini módon, ha eredményeink tudatában figyelmünket a még meglevő fogyatékosságokra, a megoldatlan feladatokra összpontosítjuk.

Úgy gondolom, a kongresszus küldöttei egyetértenek azzal, hogy az ügy ilyen megközelítése mindennél jobban elősegíti a kommunisták és egész népünk politikai aktivitásának és alkotó energiájának fokozódását.

Engedjék meg, hogy ennek jegyében zárjam szavaimat. Úgy gondolom, hogy a Központi Bizottság beszámolójáról folytatott vita jellege és tartalma mentesít a terjedelmesebb záróbeszédtől.

ALEKSZEJ NYIKOLAJEVICS KOSZIGIN VITAZÁRÓ BESZÉDE

Elvtársak!

A kongresszus ma összegezi azt a valóban össznépi vitát, amely immár több mint két és fél hónapja folyik az 1976–1980-as szovjet népgazdaság-fejlesztés főbb irányainak tervezetéről. A határozatok, amelyeket a kongresszus ezzel a kérdéssel kapcsolatban elfogad, óriási jelentőségűek lesznek társadalmunk élete szempontjából: meghatározzák a társadalmi és gazdasági politika konkrét tartalmát, azt az egész tevékenységet, amelyet a párt és a nép az új ötéves tervidőszakban a kommunizmus anyagi-műszaki bázisának létrehozásáért végez.

A kongresszuson felszólaló elvtársak egyöntetűen támogatták és igen nagyra értékelték a fő irányok tervezetét, amelyet a Központi Bizottság terjesztett a kongresszus elé. A küldöttek megkapták a tervezetet azokkal a módosításokkal, amelyeket a kongresszusi bizottság elfogadott. Ez az okmány sűrítve tartalmazza annak a nagy munkának az eredményeit, amelyet a párt Központi Bizottsága végzett a tervezet országos vitájának kezdetétől fogva. Már a kongresszus előtt megalakult a Politikai Bizottság szakbizottsága, amely megvizsgálta a szövetségi köztársaságok kommunista pártjainak kongresszusain, a pártkonferenciákon felvetett, a sajtóban nyilvánosságra hozott és az állampolgárok leveleiben a Központi Bizottság tervezetére vonatkozóan tett javaslatokat. A XXV. pártkongresszus küldöttei által kifejtett javaslatokkal együtt a Központi Bizottság tervezetében szükségesnek látszó valamennyi módosítás a kongresszus bizottsága elé került, amely megvizsgálta azokat, és jóváhagyásra önök elé terjeszti.

Több javaslatot és kiegészítést, amely nem került be a küldöttek

között szétosztott okmányba, az illetékes központi és helyi szervek vizsgálnak meg, és a lehetőségekhez képest figyelembe veszik a gyakorlati munkában.

Leonyid Brezsnyevnek, az SZKP Központi Bizottsága főtitkárának beszámolója, valamint a kongresszus által jóváhagyandó fő irányok alapján a legközelebbi hónapokban be kell fejezni az ötéves terv kidolgozását, s azt az SZKP Központi Bizottságának plénuma, valamint a Legfelsőbb Tanács ülésszaka elé kell terjeszteni. Tekintetbe véve a gazdasági tevékenység méreteit, amelyekkel az új ötéves terv időszakába lépünk, valamint e tevékenység sajátosságait, amelyek a hatékonyság és a minőség maximális fokozásának feladatából származnak, nagy és nehéz munkát kell végezni, s a tervjavaslatot pontosan a meghatározott időre el kell készíteni. Ez az egyik fontos feltétele annak, hogy gondoskodjunk a népgazdaság minden láncszemének pontos és harmonikus tevékenységéről.

A tervcélok elérésével összefüggő munka megszervezése során mindent meg kell tennünk, hogy e feladatok a tizedik ötéves tervben állandóan ösztönözzék országunk valamennyi dolgozóját.

A szovjet nép politikai egysége, a munkásosztály, a kolhozparasztság és az értelmiség érdekeinek, céljainak azonossága biztosíték arra, hogy minden termelői kollektíva egész erejét latba veti a tizedik ötéves terv feladatainak sikeres végrehajtásáért, hogy a párt által nevelt gazdasági, műszaki és közigazgatási vezetők megoldják az új feladatokat, hogy a szovjet tudósok újabb lehetőségeket teremtenek a további gyors előrehaladáshoz a gazdasági, a tudományos, a műszaki és a társadalmi fejlődés útján. Az ötéves terv sikerét sok mindenben eldönti az ésszerű munkaszervezés, a felelős magatartás a gazdasági tevékenység minden egyes területén, az állami és a munkafegyelem szigorú megtartása, a szocialista verseny, a munkához való kommunista viszonyért indított mozgalom lendülete.

A kongresszus határozatai és azok a hatalmas feladatok, amelyeket a tizedik ötéves tervben tűzünk ki magunk elé, feltétlenül nagy energiát és lelkesedést szülnek. Bizonyosak lehetünk tehát abban, hogy elérjük a párt által a kongresszuson kitűzött célokat. A marxista–leninista tanítással felvértezett és rendkívül nagy politikai és szervezői tapasztalattal rendelkező kommunista pártunk magabiztosan építi a kommunizmushoz vezető utat, és a párt irányításával a kommunizmus felé halad a soknemzetiségű szovjet nép, az alkotó, az új életet építő nép.

KÜLFÖLDI KÜLDÖTTSÉGVEZETŐK FELSZÓLALÁSAI

KÁDÁR JÁNOS, A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT KÖZPONTI BIZOTTSÁGÁNAK ELSŐ TITKÁRA

Tisztelt kongresszus! Kedves elvtársak!

A Magyar Szocialista Munkáspárt küldöttsége nevében őszinte köszönetet mondok a meghívásért, és átadom önöknek, a Szovjetunió Kommunista Pártja XXV. kongresszusának, a kommunizmust építő nagy szovjet népnek a magyar kommunisták, a szocializmust építő magyar nép testvéri üdvözletét és legjobb kívánságait.

A Szovjetunió Kommunista Pártja kongresszusainak mindenkor nagy nemzetközi jelentőségük volt, így most a XXV. kongresszus munkáját is nagy figyelem kíséri az egész világon. A Nagy Októberi Szocialista Forradalom győzelme óta a Szovjetunió népei Lenin pártjának vezetésével hallatlan nehézségeket leküzdve, óriási feladatokat megoldva haladtak előre történelmi útjukon. A munkásosztály, a nép hatalma, a szovjet rendszer demokráciája, a kizsákmányolástól megszabadult nép alkotóereje megteremtette a világ első, hatalmas szocialista országát, a Szovjetuniót. A nemzetközi helyzet kedvező változásainak 1917 óta a Szovjetunió a döntő tényezője, és ma is az. A szovjet nép vállalta mindenkor a legnagyobb áldozatokat a világ békéjéért, a népek szabadságáért, a társadalmi haladásért.

A Szovjetunió múltja nagy történelmi tanulság, jelene követendő példa, jövője ragyogó ígéret a világ népei számára. A Szovjetunió Kommunista Pártja kongresszusainak mindig van mondanivalójuk a szocializmust építő népek, a nemzetközi kommunista mozgalom, a

nemzeti felszabadító mozgalmak, az egész haladó emberiség számára is, mert a Szovjetunió történelmi tapasztalatai mindig figyelemre méltóak, és soha el nem évülnek.

A Központi Bizottság beszámolója mély, marxista–leninista elemzéssel, meggyőzően tárta elénk, hogy a XXIV. kongresszus irányvonalát az élet igazolta, és határozatainak végrehajtásával a szovjet nép hatalmas lépést tett előre a fejlett szocialista társadalom tökéletesítésének, a kommunizmus építésének útján, és nagy külpolitikai sikereket ért el. Ezt a hatalmas munkát a Szovjetunió Kommunista Pártja – élén a Központi Bizottsággal, a nemzetközi kommunista mozgalom, a békéért folytatott küzdelem kiemelkedő és kipróbált harcosával, Leonyid Iljics Brezsnyev elvtárssal – a lenini úton, a néppel összeforrva vezeti. Mi, magyar kommunisták szívből gratulálunk a Szovjetunió Kommunista Pártjának, a testvéri szovjet népnek a XXIV. kongresszus határozatainak eredményes végrehajtásához.

A magyar nép a múlt évben, 1975. április 4-én ünnepelte meg felszabadulásának harmincadik évfordulóját. Visszanyert nemzeti függetlenségünk harminc éve alatt hazánkban végbement a szocialista forradalom, népünk békében és biztonságban él, az ország anyagi és szellemi javai korábban sohasem látott mértékben gyarapodtak. Történelmi lépést tettünk előre: kivívtuk, megvédtük és megszilárdítottuk a munkásosztály hatalmát, legfőbb vívmányunkat, a szocialista Magyar Népköztársaságot, amely minden állampolgárának igazi hazája, otthona. A felszabadító szovjet nép, a harcunkat támogató nemzetközi osztálytestvéreink segítsége nem volt hiábavaló: a magyar földön ma szabad nép él, amely a szovjet néppel, a szocializmust építő többi testvéri néppel együtt megingathatatlanul halad előre történelmi útján.

Pártunk, a Magyar Szocialista Munkáspárt a marxizmus–leninizmus eszméitől vezérelve, hazánk adottságait és a szocializmus építésének általános törvényszerűségeit egyaránt figyelembe véve vezeti társadalmunkat, és a tömegekkel összeforrva dolgozik. A múlt évben megtartott XI. kongresszusunk meghatározta soron levő feladatainkat, és elfogadta a fejlett szocialista társadalom építésének 15–20 évre szóló programját.

A negyedik ötéves tervet teljesítettük, megkezdtük új ötéves tervünket, amely biztosítja hazánkban a szocialista építés töretlen foly-

tatását, társadalmunk magasabb színvonalra emelését. Munkánknak vannak még gyengeségei, a megoldandó feladatok nagyok, de bizakodva nézünk előre, mert szilárd alapokra építünk, az ország minden alkotóereje összefog, a szocializmus építése nemzeti ügy.

A Magyar Népköztársaság külpolitikája világos és közismert. Mi hívei vagyunk a szocialista országok sokoldalú együttműködésének és egyeztetett nemzetközi fellépésének. Népünk békéjének, nyugodt, szocialista építőmunkájának, nemzeti függetlenségünknek védelmezőjét és biztosítékát látjuk abban, hogy országunk a Varsói Szerződés tagállama. Szocialista építőmunkánknak nagy segítője a Kölcsönös Gazdasági Segítség Tanácsának keretében megvalósult gazdasági együttműködés, és teljes erővel részt veszünk a szocialista gazdasági integráció közösen kidolgozott komplex programjának megvalósításában.

Különösen fontos elvi kérdés számunkra a Szovjetunióhoz való viszony. A magyar–szovjet viszony szilárd alapokon nyugszik: összeköt bennünket a marxizmus–leninizmus, a kommunizmus, a proletár internacionalizmus közös eszméje, alapvető érdekeink azonossága. Örömmel szólok arról, hogy pártjaink, országaink, népeink viszonya testvéri, felhőtlen. A magyar–szovjet barátság és együttműködés fejlődik, évről évre erősödik, milliók akaratát fejezi ki, és mi mindent megteszünk annak érdekében, hogy a jövőben még erősebb legyen.

Küldöttségünk a Szovjetunió Kommunista Pártja Központi Bizottsága kongresszusi beszámolójának a nemzetközi helyzetre vonatkozó megállapításaival teljes mértékben egyetért. Irányvonaluk egyenes folytatása a XXIV. kongresszus békeprogramjának, amely pozitív visszhangot keltett a világ békeszerető embereiben, eredményesen valósul meg, és döntő szerepe van a nemzetközi helyzetben az enyhülés irányzatának megerősödésében.

A múlt évben létrejött Helsinkiben a történelmi jelentőségű európai biztonsági és együttműködési értekezlet. Az agresszív, hidegháborús körök ugyan szívós utóvédharcokat folytatnak, és időnként támadnak is, de nem kétséges, hogy ha a békeszerető és a realitásokkal számolni tudó erők állhatatosan folytatják küzdelmüket, akkor a helsinki ajánlások megvalósulnak, és éreztetni fogják kedvező hatásukat Európában és a világ más térségeiben is.

A nemzetközi helyzet fontos fejleménye a népek, a nemzetek szabadságharcának számos sikere. Történelmi győzelemmel zárult a vietnami nép hősi szabadságharca, Indokína többi népének, Laosz, Kambodzsa népének küzdelme a külső beavatkozás ellen, az önálló nemzeti fejlődés jogáért. A közel-keleti agresszió áldozatai nem törődnek bele helyzetükbe; a palesztin arabok küzdenek önálló államalkotó jogukért. Az ötszáz éves gyarmati elnyomás után megszületett Angolai Népi Köztársaság hősi harcban katonai és politikai győzelmeket arat.

Nyugat-Európában és a világ más térségeiben fellendült a munkásosztály, a dolgozók, a demokratikus erők harca. Portugáliában összeomlott a kontinens legrégibb fasiszta rendszere, Görögországban megbukott a fasiszta junta diktatúrája.

A szocialista országok sorában a Magyar Népköztársaság, pártunk és népünk is mindent megtesz a béke megszilárdításáért, a különböző társadalmi rendszerű országok békés egymás mellett éléséért, gyümölcsöző kapcsolatainak fejlesztéséért. Ugyanakkor teljes mértékben szolidárisak vagyunk a monopóliumok diktatúrája ellen küzdő haladó, demokratikus erőkkel éppen úgy, mint a politikai függetlenségükért és a gazdasági önállóságukért küzdő népekkel. Meggyőződésünk, hogy a történelem előrehalad; a haladás erői győzni fognak, és az emberiség eljut abba a jövőbe, amelyben a béke egyetemes és szilárd lesz.

A nemzetközi életben elért eredmények védelme, a társadalmi haladás előbbrevitele, a béke megszilárdítása következetes tevékenységet követel minden haladó és békeszerető erőtől. Ennek a harcnak az élvonalában a szocialista országok és a világ kommunista és munkáspártjai haladnak.

A szocialista országok ereje az internacionalista testvéri összefogás révén meghatványozódik. A nemzetközi kommunista mozgalom a proletár internacionalizmus eszméjével született, s annak erejével nőtt naggyá. A Magyar Szocialista Munkáspárt a szocialista hazafiság és a proletár internacionalizmus elveit egymástól elválaszthatatlannak tekinti, s ebben a szellemben neveli tagságát, a népet, az ifjúságot. Pártunk elítéli a proletár internacionalizmust semmibe vevő, az egységünket aláásó nézeteket. Elítéljük a nemzeti korlátoltságot, a burzsoá nacionalizmust, a szovjetellenességet, a mozgalmunk egységét bomlasz-

tó szakadár törekvéseket, különösen annak legdurvább megnyilatkozását, a maoizmust. A maoista vezetők odáig jutottak, hogy most már az imperializmus legszélsőségesebb köreivel, a chilei fasiszta rezsimmel, az angolai népet támadó dél-afrikai fajüldözőkkel s hasonlókkal lépnek közös frontba.

Most, amikor az emberiség nagy sorskérdései dőlnek el, amikor a haladás erői előretörnek, amikor a nemzetközi kommunista mozgalom felfelé ível, amikor a kommunista pártok önállóan dolgozzák ki politikájukat, taktikájukat és stratégiájukat, megnövekedett minden egyes párt felelőssége. Pártunknak meggyőződése, hogy korunkban növekszik a proletár internacionalizmus jelentősége, ezért fontos a kommunista és munkáspártok kapcsolatainak fejlesztése, a nemzetközi kommunista mozgalom marxista–leninista egységének erősítése. A Magyar Szocialista Munkáspárt, a proletár internacionalizmus elvéből kiindulva, mindenkor támogatta és támogatja a testvérpártok tanácskozásait, kétoldalú, regionális és világtalálkozóit. Ennek megfelelően veszünk részt most az európai kommunista és munkáspártok értekezletének előkészítésében, és mindent meg fogunk tenni a tanácskozás sikeréért.

Tisztelt kongresszus!
Kedves szovjet barátaink!

Ez a kongresszus fényes bizonyítéka annak, hogy a mai szovjet nemzedék rendületlenül halad előre azon az úton, amelyet Lenin mutatott. A világon ma nincs olyan erő, amely képes volna feltartóztatni a Szovjetunió, a kommunizmus előrehaladását. Ez lelkesíti, erővel tölti el a szocializmust építő népeket, a haladás, a szocializmus és a béke minden hívét az egész világon.

Küldöttségünk eredményes munkát kíván a kongresszusnak. A magyar kommunisták és népünk nevében teljes sikert kívánunk a Szovjetunió Kommunista Pártjának, a testvéri szovjet népnek a XXV. kongresszus határozatainak megvalósításához.

Éljen a nagy szovjet nép és dicső kommunista pártja!

Éljen, virágozzék a magyar és a szovjet nép megbonthatatlan, testvéri barátsága!

Éljen a kommunizmus és a béke!

EDWARD GIEREK, A LENGYEL EGYESÜLT MUNKÁSPÁRT KÖZPONTI BIZOTTSÁGÁNAK ELSŐ TITKÁRA

Kedves elvtársak!

A Lengyel Egyesült Munkáspárt küldöttsége nevében eredményes tanácskozást kívánok önöknek, küldött elvtársak. Tolmácsolom a lengyel kommunisták testvéri üdvözletét a szovjet kommunistáknak, és a lengyel nép szívélyes baráti érzelmeit a szovjet nép iránt.

A XXV. kongresszus kiemelkedő fontosságú esemény nagy pártjuk és a Szovjetunió, egyben a szocializmus és a béke összes ereje számára az egész világon. Nagy figyelemmel hallgattuk Leonyid Brezsnyev elvtárs újszerű és elemző, ideológiai, politikai és társadalmi-gazdasági mondanivalóban gazdag referátumát. Nagy hatással van ránk az a vita, amely itt folyik a tanácskozás színhelyén és e színhelyen kívül – a szovjet dolgozók és a szovjet nép körében. Ebben a vitában kifejeződik a lenini eszmékhez való hűség, a bátor jövőbe tekintés, az, hogy egész pártjuk felsorakozik a Központi Bizottság, a Politikai Bizottság és annak főtitkára mögé.

Testvér módjára megosztjuk önökkel örömüket, és gratulálunk az elmúlt öt év eredményeihez. A XXIV. kongresszus határozatainak végrehajtása jól szolgálta a szovjet államot és állampolgárainak jólétét. Hozzájárult a szocialista tábor erőinek növekedéséhez és egységének megszilárdulásához. A XXIV. kongresszuson vázolt békeprogram bővítette és elmélyítette az enyhülési folyamatot, döntő szerepet játszott a nemzetközi kapcsolatok alakulásában.

Az SZKP jelenlegi, XXV. kongresszusa továbbfejleszti és gazdagítja ezt az eredményt, jelentős mértékben hozzájárul a szocializmus elméletének és gyakorlatának fejlesztéséhez, még nagyobb távlatokba ad kitekintést. Teljes szívünkből kívánjuk önöknek, kedves elvtársak, hogy érjenek el újabb sikereket a kommunista társadalom építésében, vigyék előbbre közös ügyünket, a szocializmus és a béke megszilárdítását, amelynek érdekében az önök pártja és az önök országa működik a legaktívabban és teszi a legtöbbet.

E nagy ügyet szolgálja lényeges és konkrét hozzájárulásával a mi országunk, a Lengyel Népköztársaság is.

Az elmúlt harminc év történelmi eredményeire támaszkodva, a marxizmus–leninizmus tanától vezérelve pártunk VII. kongresszusa kitűzte a fejlett szocialista társadalom lengyelországi építésének programját. Következetesen haladunk előre a sokoldalú társadalmi-gazdasági fejlődés és az életszínvonal emelése útján. Különösen nagy fontosságot tulajdonítunk a nép erkölcsi-politikai egysége megszilárdításának, államunk erősítésének és a szocialista demokrácia fejlesztésének.

Pártunk VII. kongresszusának határozatait a munkásosztály, a parasztság és az értelmiség, az egész nemzet teljes mértékben és szívből támogatja. Meggyőződésünk, hogy e határozatok sikeres megvalósítása, a munka minőségének és a nemzet életfeltételeinek javítása növelni fogja a szocialista Lengyelország erőit, egyben a szocializmus és a béke megszilárdításához való internacionalista hozzájárulásunkat.

A lengyel nép sok nemzedéken át harcolt független létéért, a haladásért, egy olyan államiságért, amely szavatolni tudja számára a biztonságot és a fejlődést. E harcban nagy áldozatokat hozott, de hagyományai is kialakultak közben, formálódott tudata. A népi Lengyelország, amely a függetlenség és a társadalmi forradalom ötvözeteként jött létre, népünk létérdekeit testesíti meg, biztosítja számára a méltó, szuverén helyet, a dinamikus gazdasági fejlődést, a tudomány és a kultúra felvirágzását. Mindez a nép áldozatos munkájának eredménye az új, szocialista feltételek között, egyben eredménye annak a testvéri barátságnak és együttműködésnek, megbonthatatlan szövetségnek is, amely Lengyelországot a Szovjetunióhoz fűzi. Egységünk a nemzetköziség örök értékeinek igazolása. A lengyel nép létérdekei és hazafias indokai szólnak mellette.

A lengyel–szovjet testvérkapcsolatok századunk történelmi folyamatai és eseményei közepette születtek. Pártjaink eszmei egysége a lengyel és az orosz munkásosztálynak az 1905–1907-es forradalomban folytatott közös harcára vezethető vissza. A Nagy Októberi Szocialista Forradalom, amely megvalósította a népek Lenin által meghirdetett önrendelkezési jogát azzal, hogy semmisnek tekintette a hódító egyezményeket, megnyitotta Lengyelország előtt a függetlenséghez vezető utat. Népeink barátságát megerősítette a hitleri megszállók ellen folytatott győztes harcban kialakult lengyel–szovjet fegyverbarátság. Népünk sohasem felejti el a szovjet hadsereg felszabadító

misszióját, Lengyelország szabadságáért hozott véráldozatát. Ezt a szövetséget erősítjük és tesszük még szorosabbá az egész háború utáni időszak kölcsönösen előnyös együttműködésével.

Nagy örömmel állapíthatjuk meg, kedves elvtársak, hogy az utóbbi években a lengyel–szovjet együttműködés szélesebb körben fejlődött, új tartalommal gazdagodott az egyre kiterjedtebb gazdasági kapcsolatok útján is. Az élet valamennyi területén a lengyel–szovjet együttműködés gyors ütemű fejlődése a közös akaratot fejezi ki, pártjaink, kormányaink és népeink közös műve. Nagy része van ebben az SZKP Központi Bizottságának és a szovjet kormánynak, mindenekelőtt pedig nagy személyes érdeme ez Leonyid Brezsnyev elvtársnak, akire pártunk és népünk mély tisztelettel és szeretetteljes rokonszenvvel tekint.

Pártunk nagy jelentőséget tulajdonít a szocialista közösség további erősítésének. Az a gazdasági együttműködés, melyet most a KGST-országok szocialista gazdasági integrációs programjának megvalósításával fejlesztünk tovább, megkönnyíti és meggyorsítja valamennyi tagállam társadalmi-gazdasági növekedését. Népeink biztonságának szavatolásával a Varsói Szerződés politikai-védelmi szövetsége egyben olyan fórummá vált, amely egyre aktívabban lép fel az enyhülés és a különböző társadalmi rendszerű államok közötti békés kapcsolatok bővítésének érdekében. Újra meg újra bebizonyosodik az az igazság, hogy országaink dinamikusan fejlődnek, hogy állandóan előrehaladunk, minthogy együtt haladunk, egyesít bennünket az azonos eszményekből és célokból adódó testvéri együttműködés.

Nagy erőfeszítéseket tettünk avégett, hogy Európában és az egész világon létrejöjjenek a béke reális feltételei. Következetesen megteremtettük a békére nézve kedvező feltételeket a nemzetközi kapcsolatokban, mindent megtettünk azért, hogy eltávolítsuk és kiküszöböljük a jelentkező veszélyeket.

Ma megelégedéssel állapíthatjuk meg, hogy kontinensünkön a béke immár több mint három évtizedre tekint vissza, hogy sikerült kioltani számos olyan tűzfészket, melyet az agresszió erői lobbantottak fel más kontinenseken, és hogy – különösen a szovjet–amerikai kapcsolatok megjavításával – olyan útra léptünk, amelyen haladva korlátozható és kiküszöbölhető egy új világégés veszélye.

Ez a szocialista közösség történelmi érdeme, mindenekelőtt pedig a Szovjetunióé, amely óriási gazdasági és védelmi potenciálját, külpolitikáját állította a béke ügyének szolgálatába. Ez a valamennyi nép számára elsőrendű kérdés a béke nagy koalíciójában egyesíti a haladó és demokratikus erőket, a jóakaratú emberek millióit szerte a világon. Jelentősnek tartjuk számos nyugati állam kormányának és vezetőinek realista felfogását is a békés egymás mellett élés szükségességét illetően. Valamennyi nemzetnek létérdeke ugyanis az enyhülés tartóssá és visszafordíthatatlanná tétele, azoknak a támadásoknak a visszaverése, amelyeket az antikommunizmus, a militarizmus és a hidegháború különböző erői intéznek ellene, amelyeket – eszközeiben nem válogatva – támogat a maoista kínai vezetés jelenlegi politikája.

A nemzetközi biztonság és béke megszilárdítása nagy és nemes célunk. Melegen támogatjuk azokat a kezdeményezéseket, amelyeket a leszerelés kérdéseiben és sok más probléma vonatkozásában e cél szolgálatában felvetett az SZKP KB főtitkára, akiben a világ népei az enyhülés és a békés együttműködés fő szószólóját látják.

Lengyelország ma és a jövőben egyaránt a helsinki értekezlet záróokmányán szereplő aláírásával összhangban fog eljárni. Arra törekszünk, hogy megvalósítsuk a záróokmányban lefektetett valamennyi elvet és határozatot.

Az enyhülés világméretű kibontakozása szorosan összefügg a kölcsönös bizalom növekedésével. E bizalom elmélyítése szükségessé teszi annak a jó légkörnek a megőrzését, amely az utóbbi években az egyes országok kapcsolataiban kialakult. Ezért jut olyan fontos szerephez a közvélemény, ezért olyan nagy a közvéleményt alakító emberek felelőssége.

Teljes mértékben egyetértünk az SZKP álláspontjával a szocializmus erői eszmei egységének megszilárdítása, a más demokratikus mozgalmakkal, a társadalmi haladás világszerte küzdő harcosaival való együttműködés kérdésében, amelyet itt, a XXV. kongresszuson fejtett ki. Szolidárisak vagyunk a nemzeti felszabadító mozgalommal, örülünk győzelmeinek, támogatjuk a fejlődő országoknak a teljes függetlenség kivívására irányuló törekvéseit.

Aktívan részt veszünk a testvérpártok európai értekezletének előkészítésében. Mozgalmunk fejlődésében, amelyen belül fontos szerep-

hez jutnak a regionális és világméretű tanácskozások, történelmi missziónk sikeres megvalósításának fő feltételét látjuk. Ez a misszió, amelyre a kommunisták kötelezték magukat népük, az egész emberiség színe előtt: a béke megőrzése, a szabadsághoz és haladáshoz vezető út kialakítása.

Éljen a Szovjetunió lenini Kommunista Pártja és XXV. kongresszusa!

Éljen és erősödjék a Szovjetunió és Lengyelország, pártjaink és népeink testvéri barátsága és megbonthatatlan egysége!

LE DUAN, A VIETNAMI DOLGOZÓK PÁRTJA KÖZPONTI BIZOTTSÁGÁNAK ELSŐ TITKÁRA

Tisztelt elnökségi tagok! Tisztelt küldött elvtársak! Tisztelt elvtársak és barátaink!

Küldöttségünk számára nagy boldogság, hogy a szovjet kommunistákkal és az egész szovjet néppel megoszthatjuk azt az örömöt és büszkeséget, amelyet nagy ünnepükön, a Szovjetunió dicső Kommunista Pártjának XXV. kongresszusán éreznek.

Engedjék meg, hogy a Vietnami Dolgozók Pártja és az egész vietnami nép legszívélyesebb üdvözletét és legjobb kívánságait tolmácsoljam a kongresszusnak, s általa valamennyi szovjet kommunistának, az egész testvéri szovjet népnek.

A Szovjetunió csaknem hat évtizedes története, a Szovjetunió munkásosztálya és népei által a nagy Lenin vezetésével vívott állhatatos harc története olyan események krónikája, melyek megrázkódtatták bolygónkat, mélyen hatottak a világforradalom egész menetére.

A haladó emberiség örökkön hálás lesz az októberi forradalomnak, amely világméretekben megnyitotta a szocializmus győzelmének korszakát, s mindörökre emlékezetébe vési a Szovjetuniónak a második világháborúban aratott dicső győzelmeit. Ezek a győzelmek megmentették az emberiséget a fasizmus szörnyűségeitől, kedvező feltételeket teremtettek a szocialista világrendszer létrejöttéhez, s ahhoz, hogy sok gyarmati ország megszabaduljon a kolonializmus láncaitól, s kivívja önrendelkezési jogát.

A szovjet nép megszámlálhatatlan nehézségen, megpróbáltatáson és nélkülözésen át, óriási áldozatokat vállalva, acélos akarattal és példátlan hősiességgel elsőként építette fel győzelmesen a szocializmust, s most lerakja a kommunizmushoz vezető utat.

A Szovjetunió volt az az ország, amelynek küldötte elsőként emelkedett a világűrbe, s ezzel megkezdte a bolygóközi térség meghódítását az emberiség boldogsága és haladása nevében.

Leonyid Brezsnyev elvtárs beszámolója az életből vett konkrét példákkal nagyszerű képet festett a szovjet népnek az SZKP XXIV. kongresszusán kitűzött kilencedik ötéves terv sikeres teljesítése során megmutatkozott forradalmi hősiességéről és alkotó tehetségéről.

A Szovjetunió ma a világ legerősebb szocialista hatalma. Kivételesen nagy szerep jutott és jut neki a jelenkor forradalmi erőinek megszilárdításában, támogatást nyújt a nemzeti felszabadító mozgalomnak, a demokráciáért és a társadalmi haladásért vívott küzdelemnek, meghiúsítja az imperializmus gyújtogató mesterkedéseit, védelmezi a békét Európában és az egész világon.

A Vietnami Dolgozók Pártja és a vietnami nép az elvtársiasság és testvériség őszinte érzésétől áthatva saját győzelmeinek tekinti a Szovjetunió győzelmeit, és tiszta szívből kívánja a szovjet népnek, hogy a kommunista párt vezetésével új, még nagyszerűbb sikereket érjen el a tizedik ötéves terv teljesítésében. Azt kívánjuk a szovjet népnek, hogy újabb magaslatokat hódítson meg a kommunizmushoz vezető úton, tevékenyen járuljon hozzá a világ népeinek az imperializmus, a gyarmatosítás és a neokolonializmus ellen, a békéért, a nemzeti függetlenségért, a demokráciáért és a szocializmusért vívott harcához.

Kedves elvtársak! A vietnami nép most negyven évszázados történelmének legboldogabb pillanatát éli.

Az 1975 tavaszán kibontakozott általános támadás és fölkelések eredményeként, annak a hadjáratnak az eredményeként, melynek csúcspontja a Ho Si Minh nevét viselő történelmi hadművelet volt, egész országunk népe és fegyveres erői teljes győzelmet arattak az amerikai imperializmus példátlanul kegyetlen agressziója fölött, és felszabadították egész Dél-Vietnamot. Elkezdődött országunk történelmének legszebb korszaka: a békés, egységes, független és szocialista Vietnam építésének korszaka.

Győzelmünk a helyes forradalmi irányvonal diadala. Pártunk alkotó módon alkalmazta a marxizmus–leninizmus tanítását Vietnam feltételei között, magasra emelte a nemzeti demokratikus forradalom és a szocialista forradalom zászlaját, egyesítette a nemzeti függetlenségi mozgalom lendületét a szocializmus erejével annak érdekében, hogy maximálisan harcra mozgósítsa az egész népet, az egész országot. A párt egyesítette a nemzet erőit korunk forradalmi erőivel, a belső és az internacionalista erőket, kihasználta az ellenfél soraiban levő ellentmondások sokaságát. Ezzel hatalmas erő jött létre a győzelem kivívására az agresszoron. Pártunk két erőre – a tömegek politikai szervezettségére és a forradalmi fegyveres erőkre – támaszkodva összehangolta a fegyveres harcot a politikai és diplomáciai küzdelemmel, a tömegek felkelését a forradalmi háborúval, s állandó támadó stratégiához folyamodott, egyszersmind képes volt lépésről lépésre kivívni a győzelmet, rákényszerítve az ellenséget a lépésről lépésre való deeszkalációra, hogy ily módon vívja ki a teljes győzelmet.

Vietnam győzelme a vietnami, a laoszi és a kambodzsai nép megbonthatatlan szolidaritásának diadala. Ezek a népek hosszú éveken át vállvetve küzdöttek a közös ellenség ellen a függetlenségért és a szabadságért, országuk felvirágzásáért.

Ez a győzelem a szocialista országoknak, a kommunista és munkásmozgalomnak, a nemzeti felszabadító mozgalomnak, a világ békeszerető és haladó erőinek diadala.

A vereség, melyet a vietnami nép mért az amerikai imperializmus agressziójára, az indokínai félsziget három népének teljes győzelme visszaszorította az imperializmust, kiszélesítette a nemzeti függetlenség és a szocializmus erőinek pozícióit Délkelet-Ázsiában. Ezek a győzelmek elősegítették az erőviszonyok alapos megváltozását, a nemzeti függetlenség és a béke védelmi lehetőségeinek további növekedését ebben a térségben és a világon.

Most, az új szakaszban, pártunk vezeti a vietnami nép harcát azoknak a nehéz, de dicső feladatoknak a teljesítéséért, amelyek előirányozzák a háborús sebek gyors begyógyítását, a neokolonializmus maradványainak felszámolását, az ország állami újraegyesítésének befejezését és előrehaladását a szocializmus útján, tevékeny hozzájárulását a világ népeinek forradalmi ügyéhez.

Kedves elvtársak! A mai nemzetközi helyzet jellemző sajátossága korunk három forradalmi áramlatának szüntelen erősödése. Ezek az áramlatok: a szocialista rendszer országai, amelyek minden tekintetben gyorsan fejlődnek, mindinkább megmutatják fölényüket, és legyőzhetetlen erővé válnak; a tőkésországok munkásmozgalma, amely példátlan méreteket öltött; a nemzeti felszabadító mozgalom, amely partokat elmosó áradathoz hasonlóan erősödik és mind nagyobb győzelmeket arat. Ez a három áramlat egymással egyesülve hatalmas forradalmi föllendülést eredményez, és előretörve lépésről lépésre szorítja vissza, zúzza részekre az imperializmust. Ezek határozzák meg az emberi társadalom fejlődésének fő tartalmát és fő sajátosságait a jelenkorban – a kapitalizmusból a szocializmusba való átmenet korában.

A világimperializmus, élén az Egyesült Államok imperializmusával, napról napra gyengül, és egyre inkább elmerül az általános és mély válságban. Nemcsak arra nincs ereje, hogy akárcsak egy talpalatnyi földet is elhódítson a szocialista országoktól, elnyomja a nemzeti felszabadító mozgalmakat, elzárja a népeknek a szocializmus felé vezető útját, hanem maga is kénytelen széles fronton visszavonulni, egyebek között azokban a térségekben, amelyek elsőrendű jelentőségűek egy globális ellenforradalmi stratégia szempontjából. A „ki kit győz le" kérdés megoldása körüli harc a forradalmi és ellenforradalmi erők között még mindig erős és elkeseredett, de a világforradalom most kivételesen kedvező helyzetben van. Ma minden korábbinál nagyobbak a lehetőségek a győzelmek kivívására a nemzeti felszabadításért, demokráciáért és szocializmusért folyó forradalmi küzdelemben. És soha nem voltak még olyan kedvező távlatai az általános békéért vívott harcnak, mint napjainkban. Teljesen nyilvánvaló, hogy a jelenkor visszafordíthatatlan folyamatai a különböző országok kommunistái számára minden eddiginél nagyobb lehetőséget nyújtanak arra, hogy a marxizmus–leninizmus forradalmi és tudományos lényegének elsajátítása alapján felkutassák a harc különféle útjait, formáit és módszereit, amelyek megfelelnek az egyes országok helyzetének, s előrelendítsék a forradalmat, hogy elérjék forradalmi céljaikat.

Kedves elvtársak! Több mint fél évszázaddal ezelőtt Ho Si Minh elvtárs, az első vietnami kommunista, aki az októberi forradalomban meglátta a nép és az ország megmentésének egyetlen útját, Lenin szü-

lőhazájába érkezve lerakta a nagy vietnami–szovjet barátság alapjait. Ez a barátság és szolidaritás, amelynek fejlesztéséről országaink pártjai és népei szüntelenül gondoskodnak, napról napra szilárdul, növekszik, virágzik, és meghozza a maga gyümölcseit.

A vietnami nép mélyen tudatában van annak, hogy ma, akárcsak korábban, minden előrelépése, a vietnami forradalom minden győzelme elválaszthatatlanul összefügg a Szovjetunióban végbemenő fontos történelmi eseményekkel. Külön kell szólni az Egyesült Államok agressziójával szemben viselt ellenállási háborúban, a haza megmentéséért vívott háborúban aratott győzelmünkről, amelyben döntő szerepe volt a Szovjetunió jelentős támogatásának, sokoldalú, hatalmas, értékes és hatékony segítségének.

Az SZKP, a Szovjetunió kormánya és a szovjet nép most tiszta szívből jövő segítséget nyújt a vietnami népnek a gazdaság helyreállításához és fejlesztéséhez, a szocializmus építéséhez az egész országban. Minél mélyebb a vietnami nép elkötelezettsége a nemzeti felszabadulás és a szocializmus iránt, annál többre becsüli a nagy vietnami–szovjet barátságot. Örökké emlékezetébe vési ezt a támogatást és segítséget, melyeket a proletár internacionalizmus magasztos szelleme hat át.

A párt, a kormány és a vietnami nép nevében őszinte elismerésünket fejezzük ki a Szovjetunió Kommunista Pártjának és kormányának, a szovjet népnek, szeretett szovjet testvéreinknek, azért, hogy a vietnami nép támogatását és segítését szívügyüknek, lelkiismereti kérdésnek tekintik.

Élve a lehetőséggel, hadd fejezzük ki köszönetünket és őszinte elismerésünket mindazoknak a testvéri szocialista országoknak, kommunista és munkáspártoknak, nemzeti felszabadító mozgalmaknak és felszabadult országoknak, mindazoknak a nemzetközi demokratikus szervezeteknek, amelyek szívből jövő segítséget nyújtottak és nyújtanak a vietnami nép forradalmi ügyéhez.

Éljen a Szovjetunió dicsőséges Kommunista Pártja – a szovjet nép minden győzelmének szervezője és irányítója!

Éljen a mindenek felett győzedelmeskedő marxizmus–leninizmus!

Engedjék meg, hogy a Vietnami Dolgozók Pártja küldöttségének nevében átadjam a kongresszusnak pártunk Központi Bizottságának üdvözletét.

FIDEL CASTRO, KUBA KOMMUNISTA PÁRTJA KÖZPONTI BIZOTTSÁGÁNAK ELSŐ TITKÁRA

Kedves Leonyid Iljics Brezsnyev elvtárs, és a Szovjetunió Kommunista Pártjának más vezetői! Kedves kongresszusi küldöttek! Kedves vendégek! Kedves szovjet barátaink!

A kongresszusokon, mint tudjuk, az idő mindig korlátozott, a hozzászólások száma pedig nagy. Ezért úgy vélem, hogy első kötelességem ezen a megtisztelő történelmi szószéken a rövidség. Ezenkívül mi, kubai kommunisták, aligha tudunk valamire tanítani, inkább magunknak kell sok mindent megtanulni egy ilyen fórumon.

A legnagyobb figyelemmel hallgattuk végig az SZKP Központi Bizottságának értékes beszámolóját, melyet Brezsnyev elvtárs adott elő. Tartalma igen nagy hatással volt pártunk küldöttségére. Az önök országának kommunistái a nemzetközi munkásosztály első csapatává és az első szocialista állam megalapítóivá váltak az emberiség történelmében. Ezért a Szovjetunió Kommunista Pártjának kongresszusai Lenin ideje óta és mind a mai napig a tapasztalat kiemelkedően gazdag forrását jelentik, amelyből a világ minden forradalmára merít.

Leninnek, a marxi és engelsi eszmék zseniális kifejezőjének és folytatójának könyvei, a halhatatlan októberi forradalom, a szovjet nép dicső, hősi tettei, a történelem nagyszerű lapjai, melyek telve vannak a szovjet kommunisták bátorságával, áldozataival és hősiességével, már 58 éve lelkesítik azokat, akik szerte a világon az ember elnyomása ellen, az igazságosság legszebb eszméiért, az emberi méltóság és haladás eszméiért küzdenek.

Egyetlen forradalmár sincs, aki ne érezné a szovjet kommunisták lelkesítő támogatását. Elmondhatjuk, hogy az októberi forradalom óta a forradalmárok mind újabb nemzedékei nevelkedtek e forradalom eszméin, szellemén, elvein. Egyetlen más esemény sem hatott ennyire az emberek elméjére, a népek sorsára és a világ haladására.

Attól a pillanattól kezdve az emberiség a forradalmi átalakulások eddigi leggyümölcsözőbb korszakába lépett.

A külföldi intervenció a szovjethatalom első éveiben, a kegyetlen elszigeteltség és blokád, melybe az első szocialista országot kényszerítették, a vadállati fasiszta agresszió, a hidegháború, az agresszív im-

perialista tömbök a maguk támaszpont-gyűrűjével – a nemzetközi reakciónak mindezek a mesterkedései nem voltak képesek megtörni a szovjet nép hajlíthatatlan akaratát és a szolidaritást, mellyel a szovjet nép ügyét a világ dolgozói és elnyomott népei fogadták.

Ma létezik a szocialista közösség, ma azoknak a változásoknak a hatására, melyeket az októberi forradalom hozott a világnak, a fasizmus összezúzásának hatására több mint száz gyarmati és félgyarmati ország tudta kivívni függetlenségét valamennyi földrészen, a gyarmatosítás és az imperializmus mindmáig hatalmas erőivel vívott állhatatos harcban.

Hősi erőfeszítéseikkel és bőségesen kiontott vérükkel nyitották meg a szovjet dolgozók a jövőbe vezető utat, s képesek voltak ennek az útnak a megvédelmezésére. A Szovjetunió húszmillió nemes lelkű és önfeláldozó fia és leánya adta életét a Nagy Honvédő Háborúban; ilyen szörnyű árat fizettek azért, hogy meghiúsítsák a világreakció kísérletét az emberiség előrehaladásának megakadályozására.

De ez még nem minden. A Szovjetunió nagyszerű tudományos-technikai és ipari fejlődése révén rövid néhány évtized alatt minden tekintetben kivételesen hatalmas országgá vált. Az imperializmus fegyveres agressziói és fenyegetései rákényszerítették a Szovjetuniót, hogy komoly erőfeszítéseket tegyen katonai téren. A szovjet katonák a hazájuknak az imperialista betolakodóktól való felszabadításáért, majd a fasiszta támadás ellen vívott harcban merész, tapasztalt harcosokká váltak. Fegyvereik ereje hatalmassá vált, de a világtörténelemben először fordult elő, hogy egy hatalmas ország katonai erejét nem más országok elnyomására és népeik kizsákmányolására, nem hódításra és nem háborúra teremtették meg.

Szilárdan követve a lenini eszméket, a Szovjetunió a világbéke legmegbízhatóbb támaszává vált, s ugyanakkor biztonságos pajzsot hozott létre, amely a kis és gyenge népeket védelmezi az imperializmus agresszív törekvéseivel szemben.

Ha nem volna a Szovjetunió, a tőkés hatalmak a nyersanyagforrások hiánya és az energetikai válság közepette ismét gondolkodás nélkül hozzáfognának a világ felosztásához. Ha nem volna a Szovjetunió, el sem lehetne képzelni sem a függetlenségnek azt a mértékét, amellyel ma a kis országok rendelkeznek, sem azt, hogy a népek sikerrel küzdjenek a természeti kincsek saját ellenőrzésük alá vételéért, sem pedig

azt, hogy ezeknek a népeknek a hangja erőteljesen csendüljön a népek kórusában.

A béke biztosítottságának mai fokát, azt a hatalmas előnyt, melyhez az emberiség új nemzedékei jutottak azzal, hogy elkerülhetik egy katasztrofális világégés lángjait, a jövőbe vetett reményt, melyben megerősödik valamennyi állam együttműködése – mindezt a népek elsősorban annak köszönhetik, hogy a lenini eszmék győzelmet arattak az önök országában, és hogy következetesen érvényesítik őket a szovjet külpolitikában.

Az objektív tények egyre ékesszólóbban tanúsítják, hogy az általános béke, az emberi haladás és a szocializmus elszakíthatatlan kapcsolatban vannak egymással. A világban végbemenő átalakulások folyamatát nem lehet megállítani. Senki sem exportálhatja a forradalmat, senki sem kényszerítheti rá másokra háború útján, de abban sem akadályozhatja meg senki a népet, hogy a forradalmat végrehajtsa. A jövő teljes egészében a szocializmusé és a kommunizmusé.

Annak a népnek a nevében beszélünk, amely az Atlanti-óceán másik oldalán él, azon a földrészen, amely a múltban megismerte a leghatalmasabb imperialista ország korlátlan és abszolút hatalmát, s amely sikeresen építi a szocialista társadalmat, kilencven mérföldnyire ettől az országtól. Népünk a maga módján hozzájárult a szocializmus ügyéhez – az igazságosság és szabadság iránti hajthatatlan törekvésével, verítékével és vérével, a forradalmi eszmékhez való hűségével. Mindez értelmetlen lett volna azonban az októberi forradalom nélkül, testvéri támogatásuk és szolidaritásuk nélkül, a Lenin által megalapított állam nélkül, melynek dicső kommunista pártja most XXV. kongresszusát tartja. Ez a cáfolhatatlan bizonyítéka annak, milyen valóban lelkesítő erőt rejt magában a szocializmus, milyen magabiztosan tekint a jövőbe.

Nem beszélek mások nevében, de tudom azt, hogy a szovjet állam megalapításának pillanatától kezdve minden harcoló nép, legyen az Ázsiában, legyen az Európában, Afrikában vagy Latin-Amerikában, a mi népünkhöz hasonlóan számíthatott a szovjet kommunisták támogatására és szolidaritására. És mindenütt, ahol vannak hálás szívek, ahol él az igazságérzet és a józan ész, emlékezni fognak erre.

A Napot nem lehet tenyérrel eltakarni. A valóságos történelmet nem reakciósok, rágalmazók, intrikusok és árulók írják, legyenek azok fasiszták, burzsujok vagy maoisták, mert ezeket maga a történelem söpri el útjából. Ők próbálják aláásni azt az óriási tekintélyt, amelyet a szovjet nép vívott ki hősiességével, áldozataival és a forradalom ügyéhez való hűségével. A hitleristák is azt hitték, hogy a Szovjetunió romjain ezeréves birodalmat hozhatnak létre. A Szovjetunió azonban már anyagi és erkölcsi értelemben egyaránt legyőzhetetlenné vált, és senki sem képes aláásni tekintélyét, mert nemzetközi politikájának átgondoltsága, felelősségtudattal áthatott viszonya a forradalmi mozgalomhoz, az elvi politikához való állandó ragaszkodása egész létezése alatt határtalan bizalmat keltenek iránta a világ igaz forradalmáraiban és haladó embereiben.

Népünk büszke az önök nagy országához fűződő viszonyára. Ezek a kapcsolatok az internacionalizmus, a kölcsönös megértés, tisztelet és bizalom gyakorlatát jelentik. A Szovjetunió, amely döntő segítséget nyújtott népünknek, sohasem fordult hozzánk semmiféle követeléssel, sohasem szabott feltételeket, nem mondta, mit kell tennünk. A több ezer éven keresztül az egoizmus és az erő által igazgatott nemzetközi kapcsolatok egész történetében nem voltak még ilyen testvéri kapcsolatok egy hatalmas ország és egy kis ország között. Csak a szocializmus teszi lehetővé, hogy ilyen kapcsolatok legyenek a népek között.

Ma, amikor a kapitalista világ mély gazdasági válságban van, amikor a tőkés államokban nő a munkanélküliség, a demoralizáltság, a jövő bizonytalansága és a káosz, a szovjet társadalomban, amely optimista, győzelmes és magabiztos, az anyagi, szociális és szellemi haladás szüntelen folyamata megy végbe. Cáfolhatatlanul bizonyítja ez, hogy lehetséges a szebb jövő eljövetele az egész emberiség számára.

Tegnap elragadott bennünket az az óriási lelkesedés, amellyel önök, a kongresszus küldöttei fogadták azokat a mélyenszántó forradalmi koncepciókat, melyeket Brezsnyev elvtárs fejtett ki. Úgy tűnt, ez nem olyan párt, amely hatvan évvel ezelőtt jutott hatalomra, hanem olyan párt, amely telve van új és kimeríthetetlen energiákkal, amely mindennap előrelép a forradalom útján. Kétségkívül ugyanaz a szellem volt ez, mint az Auróra cirkáló sortüzének, a Téli Palota ostromának dicső napjaiban.

Hajtsunk hát fejet az előtt az ember előtt és az előtt a párt előtt, aki és amely lehetővé tette e hatalmas forradalmi tetteket.

Örök dicsőség Vlagyimir Iljics Leninnek!

Éljen a Szovjetunió Kommunista Pártja!

ERICH HONECKER, A NÉMET SZOCIALISTA EGYSÉGPÁRT KÖZPONTI BIZOTTSÁGÁNAK FŐTITKÁRA

Kedves küldött elvtársak!

Engedjék meg, hogy átadjam önöknek, a Szovjetunió Kommunista Pártja XXV. kongresszusa küldötteinek és minden szovjet kommunistának a szocialista Német Demokratikus Köztársaság kommunistáinak és egész népének szívből jövő, harcos testvéri üdvözletét.

Örömmel és büszkeséggel tölt el bennünket, hogy a Német Szocialista Egységpárt küldöttségeként részt vehetünk a szovjet kommunisták legfelsőbb szintű tanácskozásán, Lenin dicső pártjának e kongresszusán.

Az önök országa nagyszerű eredményekről számolhat be ezen a kongresszuson. A lelkesítő mérleg, amelyet Leonyid Iljics Brezsnyev elvtárs vont meg a Központi Bizottság beszámolójában, a marxizmus–leninizmus világot megváltoztató eszméinek diadaláról tanúskodik. Engedjék meg, hogy mint a Német Demokratikus Köztársaság kétmillió kommunistájának képviselői, erről a megtisztelő helyről fejezzük ki mélységes elismerésünket és nagyrabecsülésünket a szovjet nép és dicsőséges kommunista párt a alkotóerejének és munkalendületének.

Kiemelkedő teljesítményeiknek köszönhető, hogy a XXIV. pártkongresszus utáni időszak különösen eredményes volt. Ezt az időszakot döntő jelentőségű bel- és külpolitikai sikerek, nagy horderejű gazdasági, tudományos-technikai, szociális és kulturális vívmányok jellemezték, és a szovjet nép életszínvonala minden eddiginél gyorsabb ütemben növekedett.

Az SZKP vezetésével a Szovjetunió, mint az emberiség haladásának

úttörője, további lépéseket tett előre, megteremtve az alapvető feltételeket újabb és még hatalmasabb feladatok megoldásához. A Szovjetunió által a gazdaság, a tudomány és a kultúra területén, valamint az ország védelmi erejének fokozásában elért eredmények egyben az egész szocialista közösség erősödésének és virágzásának is a záloga, a békéért és a szocializmusért harcoló népek újabb sikereinek biztosítéka. A Szovjetunió fényes példát mutat minden népnek arra, hogyan kell megvalósítani a munka, az egyenlőség és a testvériség eszméit.

Az önök pártjával, Lenin harcedzett pártjával szoros szövetségben, köszönetet mondunk a Szovjetunió Kommunista Pártja Központi Bizottságának, Politikai Bizottságának és az SZKP KB főtitkárának, barátunknak és elvtársunknak, Leonyid Iljics Brezsnyevnek, a kommunizmus és a béke nemes ügyének győzelméért folytatott, kezdeményezésekben gazdag, következetes harcáért.

Kedves elvtársak! A XXV. pártkongresszus a szovjet nép kommunista építőmunkájának fényes jövőjét vázolja fel. Arról ad hírt, hogy a Szovjetunió a kommunizmus anyagi-műszaki bázisa megerősítésének, a társadalmi kapcsolatok tökéletesítésének és a személyiség szabad fejlődésének új, fontos szakaszába lépett. E pártkongresszus jövőbe mutató határozatai jelentősen tovább gazdagítják a marxizmus–leninizmus kincsestárát..A XXV. pártkongresszus új ösztönzést ad az egész szocialista közösség, a kommunista világmozgalom fejlődésének. A Szovjetunió köré tömörült testvéri szocialista országok társadalmi fejlődésének alapvető feladatai közül egyre többet kell közösen megoldani. Mélységes meggyőződésünk, hogy a XXV. kongresszus olyan korszakot nyit meg, amelyben meggyorsul a szocialista közösség hatalmának, egységének és nemzetközi befolyásának növekedése.

A Szovjetunió Kommunista Pártjának békeprogramja alapján fordulat jött létre a hidegháborútól a feszültség enyhülése, a szocialista és a kapitalista országok közötti békés egymás mellett élés elveinek érvényesítése felé. A Szovjetunió ereje és békepolitikája alapvetően hozzájárult ahhoz, hogy a világon új helyzet alakuljon ki.

A helsinki értekezleten nemzetközi jogi megerősítést nyertek a második világháború és a háború utáni fejlődés eredményei, és létrejöttek a legfontosabb előfeltételek ahhoz, hogy Európa a tartós béke kontinensévé váljék.

Az SZKP XXIV. kongresszusa óta eltelt időszak egybeesett az NDK világméretű nemzetközi jogi elismerésével. És ez nem véletlen egybeesés. E közös sikerhez hozzájárult a Szovjetunió lenini külpolitikája, a szocialista államok közösségének összehangolt cselekvése, valamint a világ haladó erőinek nemzetközi szolidaritása.

Szeretnénk szívből jövő köszönetet mondani a Szovjetunió Kommunista Pártja Központi Bizottságának azért a testvéri, internacionalista segítségért, amelyet a Német Demokratikus Köztársaságnak nyújtott.

Az enyhülésért folytatott harcban elért eredmények új lehetőségeket nyitnak meg a népeknek a békéért és a társadalmi haladásért vívott harcában. A XXV. pártkongresszus immár kedvezőbb pozíciókból, új és magasabb célokkal folytatja tovább az SZKP határozott békeprogramját. A Német Szocialista Egységpárt és a Német Demokratikus Köztársaság teljes mértékben támogatja a békéért és a nemzetközi együttműködésért, a népek szabadságáért és függetlenségéért vívott további harc programját, amelyet Leonyid Iljics Brezsnyev elvtárs terjesztett a XXV. pártkongresszus fóruma elé.

Most mindenekelőtt arra van szükség, hogy az enyhülés megmaradjon, a politikai enyhülés katonai enyhüléssel egészüljön ki, hogy az enyhülés anyagi erővé váljék, tehát mindenekelőtt véget kell vetni az imperializmus által erőltetett fegyverkezési hajszának és lépésről lépésre keresztül kell vinni a leszerelést. Ez a legmegbízhatóbb út a tartós béke felé. Kontinensünk békéjének, biztonságának, együttműködésének és társadalmi haladásának ügyét szolgálja az európai kommunista és munkáspártok előkészületben levő értekezlete is.

Befolyásos imperialista körök továbbra is az enyhülési folyamat ellen mesterkednek. Erélyesen visszautasítjuk a békés egymás mellett élés lényegének meghamisítására, a fegyverkezési verseny szítására és új feszültségek kiprovokálására irányuló kísérleteiket, csakúgy, mint a pekingi vezetők nagyhatalmi-soviniszta, a szocializmussal és a békével szemben ellenséges politikáját.

Kedves elvtársak! A Szovjetunió Kommunista Pártjának XXV. kongresszusa új lendületet ad a kommunista és munkásmozgalom harcának, további összefogásának a marxizmus–leninizmus és a proletár nemzetköziség alapján.

Ez a pártkongresszus újra azt bizonyítja, hogy az SZKP a nemzetközi kommunista mozgalom legedzettebb és legtapasztaltabb osztaga.

Ezért tartotta pártunk mindig a proletár internacionalizmus fő kritériumának a szoros harci szövetség állandó elmélyítését Lenin pártjával. Ez jelentette és jelenti továbbra is gondolkodásunk és cselekvésünk vezérfonalát!

Az SZKP XXIV. kongresszusa óta eltelt években magasabb fokot ért el a Német Szocialista Egységpárt és a Szovjetunió Kommunista Pártja, a Német Demokratikus Köztársaság és a Szovjetunió közötti testvéri együttműködés. Az 1975. október 7-i barátsági, együttműködési és kölcsönös segítségnyújtási szerződéssel pártjaink, államaink és népeink egyesítik erőfeszítéseiket a közös kommunista célokért, szocialista nemzeteink további közeledéséért. A Szovjetunióval meglevő szövetség jelenti ma és a jövőben is népünk békés munkájának, jólétének és boldogulásának létfontosságú alapját.

A Német Szocialista Egységpárt ez év májusában tartja IX. kongresszusát. A munkásosztály, a szövetkezeti parasztság, az értelmiség, az NDK minden dolgozója hatalmas munkát végzett a VIII. pártkongresszuson kijelölt úton haladva. A IX. pártkongresszus arról fog tanácskozni, hogyan haladunk tovább a Német Demokratikus Köztársaságban a fejlett szocialista társadalom építésének útján, megteremtve az előfeltételeket a kommunizmusba való fokozatos átmenethez. Ezt a célt követi a Német Szocialista Egységpárt új programja; tervezetét most vitatják meg a kommunisták, a Német Demokratikus Köztársaság állampolgárai. Pártkongresszusunk további előkészítő munkájának szerves része lesz az önök XXV. pártkongresszusán hozott határozatok tanulmányozása és feldolgozása. Pártunk osztja sok testvérpárt azon nézetét, hogy megérett az idő a kommunista és munkáspártok új nemzetközi tanácskozására.

Kedves küldöttek! Meggyőződésünk, hogy a XXV. pártkongresszus határozatai új történelmi sikereket hoznak az önök népének a kommunizmushoz vezető úton, és hogy óriási jelentőségük van az egész haladó emberiség számára.

Éljen a Szovjetunió Kommunista Pártja, az egész emberiség fényes jövőjének úttörője!

Éljen a Német Szocialista Egységpárt és a Szovjetunió Kommunista Pártja, a Német Demokratikus Köztársaság és a Szovjetunió megbonthatatlan barátsága és harcközössége!

Éljen a kommunizmus és a béke!

GUSTÁV HUSÁK, CSEHSZLOVÁKIA KOMMUNISTA PÁRTJA KÖZPONTI BIZOTTSÁGÁNAK FŐTITKÁRA

Tisztelt küldött elvtársak, kedves szovjet barátaink!

Örömmel fogadtuk el meghívásukat pártjuk XXV. kongresszusára. Engedjék meg, hogy a Csehszlovák Szocialista Köztársaság kommunistáinak és népének forró elvtársi üdvözletét tolmácsoljam önöknek, kongresszusi küldötteknek, minden szovjet kommunistának és a testvéri szovjet népnek.

Jelképes esemény, hogy az SZKP XXV. kongresszusa abban az évben ülésezik, amikor az utolsó negyedébe lépünk annak a XX. századnak, amelyben a Nagy Októberi Forradalommal megkezdődött az emberiség fejlődésének új korszaka.

Rendkívül nagy figyelemmel hallgattuk meg az SZKP Központi Bizottságának beszámolóját, amelyet Leonyid Iljics Brezsnyev elvtárs terjesztett elő, és amely hű lenini elemzést és a további időszakra vonatkozó igényes programfeladatokat tartalmaz. A szovjet népnek a kongresszust megelőző nagy aktivitása és lelkes munkája, az elért sikerek büszke mérlege, a kongresszus tanácskozásának általános légköre, a kitűzött bátor tervek a halhatatlan Lenin forradalmi örökéhez való hűségről és e forradalmi örökség alkotó szellemű fejlesztéséről tanúskodnak.

Csehszlovákia népe őszintén örül az önök sikereinek, és szíve mélyéből szerencsekívánatait fejezi ki.

A Szovjetunió Kommunista Pártja elsőként valósította meg és igazolta a gyakorlatban a marxizmus–leninizmus forradalmi tanítását, igen gazdag tapasztalatokat gyűjtött a munkásosztály és az összes dolgozó társadalmi és nemzeti felszabadulásáért vívott harcban. Végigjárta az éles osztályküzdelmek, nehéz megpróbáltatások, mérhetetlen áldozatok és dicső győzelmek útját. Vezetésével hatalmas, fejlett szocialista állam épült fel. Az SZKP a szovjet nép élcsapata, a nemzetközi kommunista és munkásmozgalom és a haladó világerők megérdemelt bizalmának, tiszteletének és tekintélyének örvendő párt lett.

A csehszlovák kommunisták és, hazánk dolgozói tanulságok kimeríthetetlen forrását látják az SZKP gazdag tapasztalataiban és a XXV. kongresszus tanácskozásában; ez a marxizmus–leninizmus eszméinek alkotó szellemű érvényesítésére, hazánk szocialista építésének forradalmi gyakorlatára ihleti őket.

Tisztelt elvtársak! Csehszlovákia Kommunista Pártja XV. kongresszusára készül, amely mérlegelni fogja a párt és a társadalom súlyos válságának leküzdése után az elmúlt öt év alatt elért eredményeket, és meghatározza a fejlett szocialista társadalom további építésének feladatait. A szocialista Csehszlovákia történelmében a legkiemelkedőbb eredményeket értük el a XIV. kongresszus határozatainak teljesítése során a gazdaság fejlesztésében, a nép élet- és kulturális színvonalának emelésében, valamint más területeken.

Az elért sikerek egyik döntő forrása a lenini alapelvek következetes érvényesítése volt pártunk munkájában. Megszilárdult a párt eszmei és szervezeti egysége és kapcsolata a néppel, elmélyült a párt vezető szerepe a társadalomban.

A társadalmunk életének valamennyi területén elért jó eredmények igazolják, hogy a XIV. kongresszuson elfogadott pártpolitika helyes és reális volt. Népünk magáévá tette, mindennapi munkájában eredményesen valósítja meg ezt a politikát, s társadalmi és munkaaktivitásával kedvező feltételeket teremt a XV. kongresszus tanácskozásához.

Csehszlovákia szocialista fejlődésének, szabadságának, függetlenségének és békés távlatának döntő feltétele a barátság, szövetség és sokoldalú együttműködés a Szovjetunióval és a szocialista közösség többi országával. Csehszlovákia népe nem felejti el azokat a nagy áldozatokat, amelyeket a szovjet emberek szabadságukért hoztak, és nagyra értékeli hű barátunk és szövetségesünk, a Szovjetunió testvéri segítségét, amelyet a szocializmus építésében teljes harminc éve nyújt nekünk. Ezért a XXV. kongresszus szónoki emelvényéről is mély hálánkat szeretném kifejezni a szovjet kommunistáknak és az egész szovjet népnek.

Kölcsönös kapcsolataink, főként az utóbbi években, széleskörűen és sokoldalúan fejlődnek a két ország népe javára. Mindent megteszünk országaink és népeink sokoldalú elvtársi együttműködésének,

szövetségének és barátságának további elmélyüléséért, azért, hogy tovább szilárduljon a csehszlovák és a szovjet kommunisták harci szövetsége.

Kedves szovjet barátaink! Népeink, amelyeket hosszú történelmükben egyetlen nagyobb európai háborús tűzvész sem került el, jól tudják, mit jelent számukra a Szovjetunió mint a békéért és biztonságért folytatott világküzdelem legjelentősebb ereje. Nagyra értékelik a Szovjetuniónak, kommunista pártjának és személyesen Leonyid Brezsnyev elvtársnak fáradhatatlan béketörekvését. Csehszlovákia népe nagy barátjaként, a szovjet kommunisták kiváló képviselőjeként tiszteli Brezsnyev elvtársat, aki kivívta a nemzetközi kommunista mozgalomnak, a világ demokratikus és haladó erőinek tiszteletét.

Mély megelégedéssel tölt el bennünket, hogy az SZKP XXIV. kongresszusán elfogadott békeprogram megvalósítása folyamán a szocialista közösség országainak egybehangolt fellépése döntő mértékben elősegítette a mai nemzetközi helyzetben bekövetkezett pozitív változásokat és a Csehszlovák Szocialista Köztársaság nemzetközi helyzetének megszilárdulását. Ezért örömmel fogadjuk és lelkesen támogatjuk e békeprogram további kibontakoztatását, ahogyan azt beszámolójában Leonyid Brezsnyev elvtárs kifejtette és konkretizálta.

Ma, amikor a reakciós erők fokozzák támadásaikat a Szovjetunió, a szocialista országok és egyes testvérpártok ellen, hozzájárulunk ahhoz, hogy a forradalmi, nemzeti felszabadító mozgalmak és az összes haladó erők még hatékonyabban küzdjenek a békéért, a demokráciáért és a társadalmi haladásért.

A kommunista és munkásmozgalom története igazolja, hogy az egység, az internacionalista és osztályszolidaritás az ember társadalmi felszabadulásáért vívott forradalmi küzdelem leghatásosabb fegyvere. Mozgalmunknak nemegyszer kellett küzdenie a különféle opportunista, revizionista és nacionalista hatások ellen, és le kellett küzdenie őket. Most elengedhetetlenül fontosnak tartjuk, hogy cselekvően szembeszálljunk azzal a politikával, amelyet a világ legreakciósabb erőivel nyíltan szövetkező kínai maoista vezetőség folytat. Ez a szocializmussal, a haladással és a békével szemben ellenséges politika, s ezért pártunk továbbra is következetes harcot folytat a maoizmus és az opportunizmus minden formája ellen.

Korunk egyik jellemző vonása a szocialista közösség, a nemzetközi kommunista és munkásmozgalom erejének és befolyásának növekedése; ezek a többi haladó erővel együttműködve mindjobban hatnak a világfejlődésre.

Pártunk és népünk a fejlett szocialista társadalom építése során végzett munkájával arra fog törekedni, hogy a szocializmus eszméi még eredményesebben utat törjenek, hogy erősödjék a nemzetközi kommunista és munkásmozgalom szolidaritása és befolyása s így a világ haladó és békeerői további győzelmeket arassanak.

Kedves elvtársak! A Szovjetunió Kommunista Pártja XXV. kongresszusának tanácskozása pártjuk érettségének és erejének meggyőző bizonyítéka, megmutatja a szovjet kommunistáknak és az egész szovjet népnek azt a szilárd elszántságát, hogy még határozottabban haladjon a kommunizmus építésének útján, a békéért és a társadalmi haladásért vívott harc útján. Kedves szovjet elvtársak, újabb nagy győzelmeket kívánunk önöknek ezen az úton.

Éljen a Szovjetunió és lenini Kommunista Pártja!

Éljen pártjaink és országaink megbonthatatlan barátsága és szövetsége!

Éljen a szocialista közösség országainak egysége, erősödjék a nemzetközi kommunista és munkásmozgalom internacionalista szolidaritása!

Éljen a kommunizmus és a béke!

TODOR ZSIVKOV, A BOLGÁR KOMMUNISTA PÁRT KÖZPONTI BIZOTTSÁGÁNAK ELSŐ TITKÁRA

Tisztelt küldött és vendég elvtársak! Kedves szovjet testvéreink!

Boldogok vagyunk, hogy ezekben a Lenin nagy pártja és a szovjetország számára jelentős napokban tiszta szívből üdvözölhetjük önöket, a Szovjetunió Kommunista Pártja XXV. kongresszusának küldötteit, a szovjet kommunistákat, az egész szovjet népet – a világ első kommunista társadalmának ihletett építőit. Boldogok vagyunk, hogy tolmácsolhatjuk önöknek a Bolgár Kommunista Párt Központi Bizott-

ságának, a bolgár kommunistáknak és az egész bolgár népnek, az önök változatlanul hűséges testvéreinek és harcostársainak forró harcos üdvözletét, mély tiszteletét és szeretetét!

Önökkel együtt ránk is kifejezhetetlen benyomást tett Leonyid Iljics Brezsnyev elvtárs beszámolója. Ennek a beszámolónak minden sora megerősítette a Szovjetunió Kommunista Pártja politikájának helyességét, bizonyította a szovjet nép figyelemre méltó tetteit, felvázolta a szocialista társadalmi rend hatalmas előnyeit és kimeríthetetlen lehetőségeit. Önökkel együtt mi is őszintén örülünk, hogy az elmúlt öt év során magabiztosan előreléptek a jövő felé, és ehhez tiszta szívből gratulálunk önöknek, kedves fivéreink és nővéreink!

Az SZKP XXIV. kongresszusa óta eltelt esztendők újabb győzelmeket hoztak a Szovjetuniónak, a szocialista közösség országainak. Ezekben az években komoly sikereket értek el a világ forradalmi és demokratikus erői. A függetlenségért és a szabad fejlődésért harcoló népek ismét meggyőződtek róla, hogy a szocialista államok természetes barátaik és szövetségeseik.

Indokoltan jelenthetjük ki, hogy az SZKP XXIV. és XXV. kongresszusa közötti időszak úgy vonul be a történelembe, mint olyan öt év, mikor érvényre jutott a különböző társadalmi rendszerű államok békés egymás mellett élésének lenini elve.

Ez az öt év a békeprogram diadala volt, amely realizmusával, mély humanizmusával lelkesedést öntött a testvérpártokba és a testvéri országokba, a világ haladó és forradalmi erőibe. Az SZKP XXV. kongresszusa kétségtelenül újabb lökést ad a harcnak, amelynek célja, hogy a nemzetközi enyhülés folyamata visszafordíthatatlanná váljék, hogy a helsinki tanácskozás elvei az államok közötti kapcsolatok normáivá váljanak.

Napjainkban a kapcsolatok bonyolult komplexumán belül beállott pozitív változások a szocialista közösséghez tartozó országok, a kommunista világmozgalom közös erőfeszítéseinek, a békeszerető népek erőfeszítéseinek az eredményei. E változások elérésében különféle erők játszottak közre, közöttük a kapitalista országok realista módon gondolkodó politikusai is. De feltétlenül ki kell fejeznem népünk mély meggyőződését, hogy az európai és a világbéke megszilárdításában a legnagyobb, a döntő érdem a szovjet népé, a Szovjetunió Kommunista Pártjáé, az SZKP lenini Központi Bizottságáé, annak Politikai Bizott-

ságáé, és személyesen az SZKP KB főtitkáráé, Leonyid Iljics Brezsnyev elvtársé. A kommunisták számára, s minden földrészen az emberek százmillióri számára Brezsnyev elvtárs neve egyet jelent a tántoríthatatlan leninistával, azzal az emberrel, aki energikusan és következetesen harcol a béke ügyéért, a kommunista világmozgalom egységéért, nagyszerű kommunista eszménk diadaláért.

Elvtársak! Amióta a Szovjetunió fennáll, a szocializmus ellenségei évtizedek óta évről évre és napról napra megpróbálják sárral bemocskolni a Napot, elhomályosítani a nagy Szovjetország fényét. Most a rágalmazók nem egyebet választottak a szovjetellenes propaganda legújabb slágeréül, mint hogy könnyeket hullajtanak a szovjet ember szabadságáért, a szovjet társadalom demokratizmusáért. Siránkoznak a monopolisták és a latifundiumok urai, az életben maradt háborús bűnösök és örököseik, a fasiszta bandák, az izraeli agresszorok, krokodilkönnyeket hullatnak a „szabad" sajtótermékek és a „szabad" rádióállomások. De mi tudjuk, hogy az osztályharc történetében nem ez az első, s nem is az utolsó nevetséges siránkozás. És mindennek egy a célja: hogy befeketítsék a Szovjetuniót, hogy gyengítsék a valóságos szocializmus vonzóerejét, hogy a kapitalista világban elvonják a dolgozók figyelmét az éles társadalmi problémákról, hogy aláássák a békés egymás mellett élés politikáját.

Ma világosabb, mint bármikor, hogy a Szovjetunió a történelem első valóban demokratikus és humanista állama. A Szovjetunióban a hatalom valóban a népé. Az anyagi és szellemi javakat a nép alkotja és a nép élvezi. És a hatalmas szovjetország egyik végétől a másikig minden ember érzi, hogy szabad.

Ma világosabb, mint bármikor, hogy ha béke van a világon, ha az újonnan felszabadult országok lerázzák magukról az imperializmustól való függőséget és a társadalmi haladás útját járják, ha egyes népek előtt megnyílik a lehetőség a kapitalizmusból a szocializmusba való békés átmenethez – mindez a legnagyobb mértékben, döntő mértékben annak tudható be, hogy a világon létezik a Szovjetunió, és létezik a szocialista világközösség.

Erről a fórumról ismét emlékeztetni szeretnék népünk halhatatlan fia, Georgi Dimitrov szavaira, azokra a szavakra, amelyek a mai körülmények közepette is időszerűek: A Szovjetunióhoz való viszony

forradalmiság és az internacionalizmus próbaköve, vízválasztó a haladás erői és a reakció erői között.

Más alkalommal is kijelentettük, és ismét el akarjuk mondani: az önök pártjának és országának nagy nemzetközi tekintélye s Földünk dolgozó embereinek bizalma és tisztelete az önök pártja és országa iránt rendkívül nagy erkölcsi-politikai tőkéje a nemzetközi kommunista és munkásmozgalomnak, minden demokratikus és forradalmi erőnek a világon. Korunk történelme igazolja Leninnek azt a gondolatát, hogy „az Oroszországi Szovjet Szocialista Köztársaság élő példaként áll majd minden ország népe előtt . . ."

Elemi igazság, hogy a kommunista mozgalom ereje és befolyása egységében és összeforrottságában van. És napjainkban, akárcsak korábban, reális egység és reális összeforrottság csupán a marxizmus–leninizmus és a proletár nemzetköziség alapján lehetséges.

A marxizmus–leninizmus és a proletár nemzetköziség zászlaja alatt győzött Oroszországban a munkások és parasztok forradalmi küzdelme. A marxizmus–leninizmus és a proletár nemzetköziség zászlaja alatt született meg, fejlődött és erősödik egyre inkább a szocialista világközösség. Ez alatt a zászló alatt tömöríti a kommunisták serege a néptömegeket, vív sikeres harcot az imperializmus és a reakció ellen, küzdi le a nehézségeket és halad diadalmasan előre.

Mint eddig, a Bolgár Kommunista Párt a jövőben is tántoríthatatlanul és megalkuvás nélkül fog harcolni a marxista–leninista tanítás tisztaságáért, a proletár internacionalizmus érvényesüléséért.

Mint eddig, pártunk a jövőben is mindent meg fog tenni a Kölcsönös Gazdasági Segítség Tanácsához és a Varsói Szerződés Szervezetéhez tartozó tagállamok egységének erősítéséért. Egységünk és összeforrottságunk, a testvéri szocialista országok közötti integrációs folyamatok további bővülése és elmélyülése nemcsak megfelel ezen országok népei létérdekeinek, hanem magas fokú internacionalista célt is szolgál: szilárdítja a világszocializmus, a demokrácia és a béke erőit.

A többi testvérpárttal és testvéri országgal együtt mi, a bolgár kommunisták pártja és a szocialista Bulgária a jövőben is lehetőségeinkhez képest minden támogatást megadunk a szabadságért, a függetlenségért és a társadalmi haladásért harcoló népeknek.

A Bolgár Kommunista Párt elítéli a maoizmus elméletét és gyakorlatát, elutasítja Peking szakadár irányvonalát, összeesküvését a világ

legreakciósabb erőivel, a szocializmus, a demokrácia és a nemzetközi enyhülés esküdt ellenségeivel. Kérlelhetetlen harcot folytatunk a nacionalizmus jelenségei ellen, a jobboldali és a „balos" revizionizmus mai változatai ellen, minden kísérlet ellen, bárhonnan jön is, amely csorbítani igyekszik az SZKP és a Szovjetunió tekintélyét.

Határozottan szembeszállunk minden olyan kísérlettel, hogy elvessék, eltorzítsák vagy lebecsüljék a leninizmust, a kommunista mozgalom elméletét és gyakorlatát a kapitalizmusból a szocializmusba való átmenet időszakában, azt a tanítást, amelynek helyességét bizonyítják egyfelől a nemzeti kommunista osztagok és más haladó erők sikerei az októberi forradalomtól kezdve napjainkig, másfelől azoknak a kudarca, akik eltávolodtak tőle.

Kommunista ügyünk diadalának záloga a hűség az örökké élő marxista–leninista tanításhoz, a proletár nemzetköziséghez!

Tisztelt küldött elvtársak! A Bolgár Kommunista Párt most készül XI. kongresszusára. Elégedetten mondhatom el, hogy végrehajtottuk azokat a feladatokat, amelyeket a X. kongresszus tűzött elénk. Eredményeink jó alapul szolgálnak ahhoz, hogy jóval nagyobb feladatokat tűzzünk magunk elé a következő öt esztendőre, s azokat valóra is váltsuk. Ennek biztosítéka pártunk helyes politikája, a káderek, a párt és a nép összeforrottsága a Központi Bizottsággal. Ennek záloga az a lelkesedés és alkotó kezdeményező készség, ahogyan a munkásosztály, a parasztság és a népi értelmiség dolgozik, leküzdi az elkerülhetetlen nehézségeket, s valóra váltja a Bolgár Kommunista Pártnak a fejlett szocialista társadalom építésére vonatkozó programját.

Szárnyakat ad nekünk, s új tettekre lelkesít bennünket az önök példája, a szovjet kommunisták példája. Szárnyakat ad nekünk és lelkesít bennünket harcos elvtársi kapcsolatunk, szoros kölcsönös együttműködésünk a testvéri szocialista országokkal. Szárnyakat ad nekünk és lelkesít bennünket a nemzetközi kommunista mozgalom osztályszolidaritása és győzelme.

A BKP X. kongresszusa és az SZKP XXIV. kongresszusa óta a Bolgár Népköztársaság és a Szovjet Szocialista Köztársaságok Szövetsége között a barátság és az együttműködés új lendületet kapott, újabb területeket és dimenziókat hódított meg, s a fejlődés magasabb fokára lépett. A bolgár–szovjet barátság nemcsak a bolgár kommunis-

ták szent vágya és ügye, hanem mély meggyőződése, őszinte vágya népünknek is. Ma a bolgár ember számára a szeretet Bulgária iránt és a szeretet a Szovjetunió iránt elválaszthatatlan egymástól: ez egyazon szeretet, mint ahogy célunk is egy, mint ahogy nagy és dicső utunk is egy!

Köszönjük önöknek, elvtársnők és elvtársak, hogy szívből viszonozzák ezt a szeretetet. Fogadják még egyszer a szovjet nép iránt, a szovjet kommunisták iránt, a Szovjetunió Kommunista Pártjának Központi Bizottsága, a szovjet kormány iránt érzett változatlan hálánkat mindazért, amit tettek és tesznek barátságunkért, s a szocialista Bulgária felépítésében nyújtott testvéri támogatásért.

Küldöttségünk és egész népünk nevében kívánok gyümölcsöző munkát az SZKP XXV. kongresszusának, kívánok új sikereket a szovjet népnek alkotó munkájában a kongresszusi határozatok végrehajtásáért, a szovjet állam és a szocialista világközösség erejének fokozásáért, a béke, a szabadság és a társadalmi haladás diadaláért!

Éljen a Szovjetunió Kommunista Pártja – a nagy szovjet nép vezetője és korunk zászlóvivője!

Éljen a Bolgár Kommunista Párt és a Szovjetunió Kommunista Pártja, a bolgár nép és a szovjet nép, a Bolgár Népköztársaság és a Szovjet Szocialista Köztársaságok Szövetsége közti örök, kristálytiszta barátság!

Éljen a kommunizmus!

ALVARO CUNHAL, A PORTUGÁL KOMMUNISTA PÁRT KÖZPONTI BIZOTTSÁGÁNAK FŐTITKÁRA

Kedves elvtársak!

A Portugál Kommunista Párt küldöttsége öt évvel ezelőtt részt vett pártjuk XXIV. kongresszusán. Pártunk akkor illegalitásban működött. A Portugáliában csaknem fél évszázadon át hatalmon levő fasiszta diktatúra kegyetlenül üldözte. Portugália és a Szovjetunió között nem voltak diplomáciai kapcsolatok. A pártjaink közötti barátság a portugál és a szovjet nép közötti kapcsolatoknak legmagasabb szintű és lényegében egyetlen formája volt.

Korábban a szovjet tengerészek csak hajójuk fedélzetéről láthatták Lisszabont, tilos volt partra szállniuk. A Szovjetuniónak ma nagykövetsége van Lisszabonban. Portugáliát gyakran keresik fel hivatalos szovjet küldöttségek és szovjet állampolgárok. A fasizmus uralma alól felszabadult portugál földön fogadtuk Valentyina Tyereskovát.

Ma átadjuk az SZKP XXV. kongresszusának és a kongresszus küldöttei révén az egész szovjet népnek a legális, nagy létszámú Portugál Kommunista Párt forró harci üdvözletét. Pártunk már mintegy két éve részt vesz a kormány munkájában, és döntő szerepet tölt be országunk mélyreható demokratikus átalakításában. Ezért joggal adhatjuk át önöknek a fasizmus uralma alól felszabadult, új, demokratikus és forradalmi Portugália üdvözletét.

Szívünk minden melegével teljes sikert kívánunk kongresszusuknak. E kongresszusnak széles nemzetközi visszhangja lesz. Fontos állomás e kongresszus a kommunizmus építésének útján. Önök olyan társadalmat építenek, amely véget vet a kizsákmányolás és megkülönböztetés minden formájának, amelyben állandóan nő a dolgozók anyagi jóléte és emelkedik kulturális színvonala. Olyan társadalom ez, amelynek gazdasági élete olyan gyors ütemben fejlődik, hogy nincs hozzá hasonló a világon. Olyan társadalom ez, amelyben állandóan szélesedik a szocialista demokrácia. E demokrácia politikai, gazdasági és társadalmi tartalma pedig az igazi egyenlőség, a személyi szabadság megvalósulása a kizsákmányolás megszüntetése alapján.

Tudják meg, elvtársak, szovjet kommunisták, hogy Önökre igen nagy szüksége van minden ország munkásosztályának, dolgozó tömegeinek. Az emberiség nagy része sajnos még mindig az imperializmus elnyomása alatt él. Az imperializmus új háborúkat készít elő, emberek százmillióit zsákmányolja ki, és állandósítani akarja reakciós uralmát.

Küldött elvtársak! Kedves Brezsnyev elvtárs! A Szovjetunió léte, a világ első kommunista társadalmának építése során kifejtett tevékenységük, odaadó harcuk a békéért és a biztonságért olyan, mint a napfény Földünk számára.

A szovjet emberek állandó és aktív szolidaritása a portugál néppel, az a szolidaritás, amely már a fasizmus uralma idején is megnyilvánult, ma világosan megfogalmazódott Leonyid Brezsnyev elvtárs beszédében. A szovjet nép és Lenin pártja ma is, mint mindig, biztos lehet a Portugál Kommunista Párt barátságában és szolidaritásában.

Elvtársak! A portugál forradalom göröngyös, egyenlőtlen fejlődése, maguknak a hatalmi szerveknek az ingadozásai és ellentmondásai ellenére – két év alatt jelentős sikereket ért el.

Széles körű szabadságjogokat vívtunk ki, véget ért a gyarmati háború. Elősegítettük azoknak a népeknek a függetlenségét, amelyek korábban a portugál gyarmati uralom igája alatt nyögtek. Javultak a dolgozók életkörülményei. Állami kézbe kerültek a bankok, az ipar és a szállítás alapvető ágazatai. Megvalósult több száz üzem munkásellenőrzése és irányítása a dolgozók által. Az ország kiterjedt területein megkezdődött az agrárreform végrehajtása... A falusi dolgozók és kisbirtokosok szívós és bátor harc során kezükbe ragadtak csaknem egymillió hektár olyan földet, amely korábban a nagybirtokosok tulajdonában volt, s kollektív üzemeket és szövetkezeteket szerveztek rajtuk. Megtették az első hősies lépéseket ahhoz, hogy új alapokra helyezzék a portugál mezőgazdaságot, mentessé tegyék a kizsákmányoltaktól és kizsákmányolóktól.

Mindez a portugál nép történelmi győzelme. Mélyreható, visszafordíthatatlan demokratikus átalakulás ez. A forradalmi folyamat útján az utóbbi időben új nehézségek és veszélyek merültek fel. Az imperializmus és a nemzetközi reakció, támogatva és felbujtva az ország reakciós erőit, a nyomás, a zsarolás és a beavatkozás minden lehetséges fajtáját felhasználja a portugál forradalom ellen.

A kínai vezetők nem kívánnak kapcsolatot létesíteni a demokratikus Portugáliával, mivel kormányában kommunisták is vannak, de ugyanakkor meghívják magukhoz vendégségbe a reakciós Demokratikus Néppárt főtitkárát, és támogatják Portugáliában azoknak a maoista csoportoknak a tevékenységét, amelyeket fegyverként használ fel a reakció.

A belső és nemzetközi reakció különös hevességgel támadja a Portugál Kommunista Pártot. Ez nem véletlen. Pártunk szilárdan ahhoz tartja magát, hogy bár Portugália kis ország a kapitalista Európában és a NATO tagja, a portugál népnek teljes mértékben jogában áll, hogy akaratának megfelelően válassza meg társadalmi és politikai rendszerét.

Pártunkról olyan hírek terjedtek el, hogy a forradalmi kisebbségre támaszkodó államcsíny útján kezébe kívánja ragadni a hatalmat. Ez természetesen nem igaz. Nem vagyunk blanquisták, nem vagyunk

összeesküvők. A tudományos szocializmus törvényszerűségeiből indulunk ki, és meg akarjuk győzni a tömegeket nézeteink és álláspontunk helyességéről. De nem akarjuk, hogy pillérei maradjanak fenn a monopolkapitalizmusnak és a reakciónak, amelyek újból a fasizmusba dönthetik Portugáliát. Népünk eleget szenvedett a fasiszta uralom alatt, és nem akarja, hogy a fasizmus ismét a nyakára üljön.

Az ország reakciós erői, a nemzetközi reakció aktív segítségére támaszkodva, most arra törekszenek, hogy saját érdekeiknek megfelelően döntsék el az ország fő kérdéseit. Megtisztítja előttük az utat a szocialista párt vezetőinek antikommunizmusa és az a politikája, hogy szövetségre lépnek a jobboldallal. A reakciós erők hasznot húznak az álforradalmárok kalandorságából és provokációiból is. A jobboldali erők maguk segítették elő a szakadást a fegyveres erők mozgalmában, s ez az 1975 novemberében végrehajtott ismeretes fellépéshez és a hadsereg baloldali szárnyának kudarcához vezetett.

A kommunistaellenes kampány egyre agresszívabbá és erőszakosabbá válik. Párthelyiségeinket felgyújtják, felrobbantják. Vannak olyan körzetek, ahova úgy befészkelték magukat a reakciós erők, hogy a kommunisták kénytelenek féllegalitásban vagy illegalitásban dolgozni.

A reakció pozíciókat szerez magának az államapparátusban, a demokratikus vívmányok felszámolását követeli, s arra törekszik, hogy megteremtse a diktatúra visszaállításának feltételeit.

A néptömegek ugyanakkor szembeszállnak a reakcióval, és újból kezükbe ragadják a kezdeményezést. A bonyolult és nehéz körülmények ellenére továbbra is hiszünk abban, hogy a portugál nép biztosítja a demokratikus folyamat előrehaladását.

Minden lehetőt megteszünk avégett, hogy elősegítsük a szakadás legyőzését, a fegyveres erők mozgalmának megszilárdulását, s hogy a demokrácia és a nemzeti függetlenség védelmének céljából elérjük a fegyveres erők egységét.

Nem kíméljük a munkás- és népi mozgalom fejlesztéséért, a szakszervezetek, paraszti ligák erősítéséért, a széles tömegek harci mozgósításáért, a portugál antifasiszták, demokraták és a haladó nézetű emberek egymáshoz való közelítéséért és egyesítéséért tett erőfeszítéseket.

Véleményünk szerint különösen nagy jelentősége van a kommunisták és a szocialisták egymáshoz való közeledésének, kölcsönös meg-

értésének és közös akcióinak. Az utóbbi időben, a szocialista pártvezetőség egy részének ellenállása dacára, különböző szinteken növekszik ezeknek a közös fellépéseknek a száma.

Legfőbb feladatunk ma az, hogy megvédjük s megszilárdítsuk a szabadságot és a forradalom más vívmányait. A szabadság és a demokrácia felszámolását és a diktatúra visszaállítását jelentené, ha a nagytőke visszakapná a gazdaságnak azokat az államosított szektorait és üzemeit, amelyekben már megvalósult a munkásellenőrzés, és ha felszámolnák az agrárreformot.

A valóban demokratikus portugál rezsim léte megköveteli, hogy az ország gazdasága felszabaduljon a monopóliumok, a nagybirtokosok és az imperializmus uralma alól. Portugália körülményei között csak a szocializmushoz vezető úton lehet védelmezni, erősíteni és fejleszteni a szabadságot és a demokráciát, nem pedig az olyan rendszerhez vezető úton, amelyben – mint ez Nyugat-Európa más országaiban van – a monopolista imperializmus uralkodik. A Portugál Kommunista Pártnak a kommunistaellenes hullám ellenére már több mint százezer tagja van, és tovább növekszik a párttagok száma. A párt megerősödése elengedhetetlen feltétele a forradalom védelmének és folytatásának. A demokratikus Portugáliát csak akkor lehet felépíteni, ha a kommunista párt aktívan részt vesz a nemzeti élet minden területén folyó munkában, így a kormányban is.

Elvtársak! Harcunkban nemcsak a munkásosztályba és a népbe vetett hitünk lelkesít és erősít bennünket, hanem a demokratikus és haladó erők, a nemzeti felszabadító mozgalom internacionalista szolidaritása és azoknak a marxista–leninista pártoknak testvéri szolidaritása is, amelyekkel a kommunisták nagy internacionalista családjában egyesültünk. Ennek a családnak az egysége a marxizmus–leninizmus és a proletár internacionalizmus alapján elengedhetetlen közös győzelmünkhöz.

Lelkesít és erősít minket a dicső szovjet nép és a proletár internacionalizmus halhatatlan eszméin nevelkedett lenini párt támogatása, hite és szolidaritása.

Éljen a Szovjetunió dicső Kommunista Pártja és a kommunizmust építő szovjet nép!

Éljen a Portugál Kommunista Párt és a Szovjetunió Kommunista

Pártja, a portugál és a szovjet nép, a demokratikus Portugália és a Szovjetunió közötti barátság és együttműködés!

Éljen a kommunista mozgalomnak a marxizmus–leninizmus és a proletár internacionalizmus elvein alapuló egysége!

Éljen a demokráciáért, a békéért, a nemzeti függetlenségért, a szocializmusért és a kommunizmusért harcoló valamennyi erő egysége!

NICOLAE CEAUŞESCU, A ROMÁN KOMMUNISTA PÁRT FŐTITKÁRA

Tisztelt elvtársak!

A Román Kommunista Párt küldöttsége nagy megelégedéssel vesz részt a Szovjetunió Kommunista Pártjának XXV. kongresszusán – a szovjet társadalom életének történelmi jelentőségű eseményén. Nagy örömmel tolmácsoljuk önöknek, az egész pártnak, a szovjetek nagy országa népeinek a Román Kommunista Párt Központi Bizottsága, a román kommunisták, a Román Szocialista Köztársaság minden dolgozója szívélyes baráti és internacionalista szolidaritási üzenetét, és nevükben a legmelegebben sok sikert kívánunk a kongresszus munkájához.

Élénk érdeklődéssel hallgattuk meg a Szovjetunió Kommunista Pártja Központi Bizottságának főtitkára, Brezsnyev elvtárs által előterjesztett átfogó jelentést, amely felvázolja a Szovjetunió népeinek a kommunista párt vezetésével minden területen elért kiemelkedő eredményeit, valamint a szovjet társadalom egyre intenzívebb haladásának biztosítására hivatott további hatalmas programot. Mint a szocializmus első országának őszinte barátai, örülünk a gazdaság fejlesztésében, a tudomány és a technika fellendítésében, a társadalom egész fejlődésében elért óriási sikereiknek, és további, mind nagyobb győzelmeket kívánunk a kommunizmus építésének, a nép anyagi és szellemi jóléte megteremtésének útján. A Szovjetunió eredményes gazdasági-társadalmi fejlődése, a béke és a nemzetközi együttműködés jegyében folytatott következetes politikája jelentős mértékben hozzájárul a szocializmus és a haladás világméretű erőinek megszilárdításához, a népek közötti egyetértés és barátság ügyéhez.

Tisztelt elvtársak! A román nép egyre nagyobb haladást ér el a szocialista építés hatalmas művében. Országunk sikeresen befejezte az 1971–1975. évi ötéves tervet, és ebben az időszakban az ipari termelést évente átlag több mint 13 százalékos ütemben növelte, s a mezőgazdasági termelés az egész ötéves terv viszonylatában több mint 25 százalékkal növekedett. A nemzeti jövedelem több mint 70 százalékkal lett nagyobb, biztosítva a lakosság összreáljövedelmeinek 46 százalékos növekedését. Felvirágzott az oktatás, a tudomány és a kultúra, gazdagabb lett az egész szellemi élet. Megkülönböztetett figyelemmel növeltük és tökéletesítettük a párt szerepét a társadalom vezetésében, erősítettük az állam szerepét a gazdasági-társadalmi tevékenység megszervezésében, bővítettük a szocialista demokráciát, létrehoztuk a szervezett keretet a néptömegek aktív és tényleges részvételéhez az ország egész vezetésében. Pártunk és népünk most a XI. kongresszus történelmi jelentőségű határozatainak megvalósításán munkálkodik, a Román Kommunista Párt programjának megvalósításán a sokoldalúan fejlett szocialista társadalom felépítéséért és hazánknak a kommunizmus felé haladásáért.

Pártunk marxi–lenini politikája teljes mértékben megfelel dolgozó népünk létérdekeinek, a szocializmus és a béke világméretű ügyének.

Egész politikánk alapja az a meggyőződés, hogy a szocialista építés meggyorsításában fontos szerepe van a szocialista országok közötti gazdasági és műszaki-tudományos együttműködés és szolidaritás erősítésének az egyenlőség és a kölcsönös előnyök, a marxi–lenini elvek és a proletár internacionalizmus alapján. Éppen ezért szilárdan fellépünk az összes szocialista állammal fenntartott kooperációs és kölcsönös segítségnyújtási kapcsolatok bővítéséért. Románia aktívan részt vesz a KGST-ben folytatott együttműködésben, a Komplex Program megvalósításában, mindegyik tagállam gazdasági és társadalmi haladása céljából.

Nagy megelégedéssel állapítom meg, hogy Románia és a Szovjetunió között a két párt és nép régi baráti és szolidaritási hagyományainak szellemében elvtársi együttműködés, gyümölcsöző együttmunkálkodás és kooperáció áll fenn gazdasági, műszaki-tudományos, kulturális téren és más területeken – s ez teljes mértékben megfelel mindkét ország érdekeinek, a szocializmus és a béke ügyének.

Fokozzuk együttműködésünket a fejlődő országokkal, ugyanakkor

bővítjük a gazdasági cseréket valamennyi országgal, tekintet nélkül társadalmi rendszerükre, beleértve a fejlett kapitalista országokat is, és aktívan részt veszünk a nemzetközi munkamegosztásban.

Tisztelt elvtársak! Az emberiség ma a mélyreható társadalmi és nemzeti forradalmi átalakulások korát éli. Változások történnek a nemzetközi erőviszonyokban azoknak a népeknek a javára, amelyek síkraszállnak a szabad és független élethez való jogukért, a nemzetek közötti teljes egyenlőségen alapuló kapcsolatokért. E változásokban fontos szerepük van a szocialista országoknak – szeretném kiemelni a Szovjetunió jelentős hozzájárulását – és azoknak az eredményeknek, amelyeket a gazdasági-társadalmi fejlődésben és a tömegek életszínvonalának emelésében érnek el, valamint a béke és az együttműködés jegyében fogant külpolitikájuknak. Úgyszintén pozitív szerepet tölt be a fiatal független államok politikája, azoknak a népeknek a harca, amelyek egyre erőteljesebben érvényesítik akaratukat, hogy minden külső beavatkozástól mentesen maguk határozzanak sorsuk felől, a munkásosztály forradalmi mozgalma, valamint a világ többi demokratikus és haladó ereje. Korunk egyik jellemzője, hogy a kapitalizmus általános válsága újabb szakaszába lépett és kiterjed a gazdasági-társadalmi élet minden területére, hogy mindinkább kiéleződnek az ellentétek a kapitalista világ keretében.

Mindezek a változások utat nyitottak egy új politika előtt a nemzetközi küzdőtéren: az enyhülési irányzat érvényesülése előtt. Tudatában kell lennünk azonban annak, hogy a világon még számottevő reakciós erők vannak, amelyek veszélybe sodorhatják ezt az irányzatot, az egyetemes békét. A népeknek éppen ezért fokozniuk kell együttes erőfeszítéseiket az erőszak és az elnyomás régi, imperialista politikájának felszámolásáért, a valóban új viszonyok megteremtéséért, amelyeknek alapja: a nemzetek közötti egyenlőség, a nemzeti szuverenitás és függetlenség tiszteletben tartása, a belügyekbe való be nem avatkozás és a kölcsönös előnyök, az erőszak és az erőszakkal való fenyegetőzés mellőzése a nemzetközi életben. Románia e realitásokból kiindulva aktív külpolitikát folytatott és folytat, konkrétan hozzájárulva – együtt a szocialista országokkal, a többi békeszerető néppel, a világ haladó erőivel – az emberiség biztonsági és haladástörekvéseinek megvalósításához, a jelenkor komplex problémáinak megoldásához.

Az Európa életében történelmi jelentőségű összeurópai konferencia sikeres befejezése után Románia határozottan síkraszáll a Helsinkiben elfogadott, szerves egységet alkotó dokumentumok valamennyi elvének valóra váltásáért. Különösen fontosnak tartjuk a gazdasági együttműködés fokozását és azt, hogy rátérjenek a konkrét haderőcsökkentési intézkedésekre, hiszen ezek döntő feltételei az európai népek biztonsági és béketörekvései megvalósulásának. Mivel tudatában vagyunk annak, mennyire fontos a kontinens békeövezeteinek megteremtése, szorgalmazzuk a jószomszédi kapcsolatok kiépülését a Balkán-félszigeten, szorgalmazzuk, hogy a Balkán-félsziget atomfegyvermentes övezet, a gyümölcsöző együttműködés térsége legyen. Síkraszállunk a közel-keleti konfliktus politikai rendezéséért, a térség tartós és igazságos békéjének megteremtéséért, az izraeli csapatoknak az 1967-es háborúban elfoglalt arab területekről való kivonásáért, a palesztin kérdés megoldásáért a palesztin nép törvényes jogaival összhangban – beleértve nemzeti államalapítási jogát is –, a térségben levő összes állam függetlenségének és szuverenitásának garantálásáért.

Figyelembe véve, hogy az imperialista, kolonialista és neokolonialista politika miatt az emberiség túlnyomó többsége gyengén fejlett vagy fejlődő országban él, úgy véljük, a haladás és a világbéke parancsoló követelménye az, hogy fokozódjék az általános erőfeszítés az államok közötti szintkülönbség megszüntetéséért, egy új gazdasági világrendszer megteremtéséért. Hasonlóképpen síkraszállunk a leszerelés és elsősorban a nukleáris leszerelés megvalósításáért, a nemzetközi kapcsolatok demokratizálásáért, azért, hogy nagyságától függetlenül minden állam részt vegyen korunk komplex kérdéseinek megoldásában, hogy javuljon az ENSZ tevékenysége és nőjön a nemzetközi életben betöltött szerepe.

Románia elhatározott szándéka, hogy a jövőben is hozzájárul egy olyan új politika megvalósulásához, amely mindegyik nép esetében tiszteletben tartja a történelmi fejlődés zavartalan megválasztásának jogát, hogy hozzájárul egy igazságosabb és jobb világ kiépítéséhez bolygónkon.

Tisztelt elvtársak! Erről a szónoki emelvényről is hangsúlyozni kívánom, hogy a Román Kommunista Párt és a Szovjetunió Kommunista Pártja között elvtársi kapcsolatok állnak fenn, és egyben szeretném

kifejezni azt az elhatározásunkat, hogy a jövőben is küzdeni fogunk a pártjaink közötti barátság, együttműködés és szolidaritás szüntelen fejlesztéséért.

A Román Kommunista Párt szoros baráti, együttműködési és szolidaritási kapcsolatokat tart fenn az összes kommunista és munkáspárttal, szorgalmazza a nemzetközi kommunista és munkásmozgalom összeforrottságának erősítését, egy új egység megteremtését azon az alapon és annak tiszteletben tartásával, hogy mindegyik pártnak joga van önállóan kidolgozni politikai vonalát, forradalmi stratégiáját és taktikáját, alkotó módon hozzájárulni a marxizmus–leninizmus fejlődéséhez, a szocialista forradalom és a szocialista építés elméletének és gyakorlatának gazdagításához. Cselekvően részt veszünk az európai kommunista és munkáspártok konferenciájának előkészítésében, mert hozzá akarunk járulni a pártok gyümölcsöző és demokratikus tapasztalat- és véleménycseréihez, szolidaritásuk és együttműködésük erősítéséhez.

A Román Kommunista Párt annak a szükségességéből kiindulva, hogy erősíteni kell a munkásosztály, a dolgozó tömegek, korunk új, demokratikus erői egységét, síkraszáll a szocialista és szociáldemokrata pártokkal, a nemzeti felszabadító mozgalmakkal, valamennyi haladó, antiimperialista erővel való együttműködés és szolidaritás fejlesztéséért is a társadalmi haladásért és az egyetemes békéért vívott küzdelemben.

Kedves elvtársak! Befejezésül újabb nagy sikereket kívánunk a Szovjetunió Kommunista Pártjának, a Szovjetunió népeinek a XXV. kongresszuson elfogadásra kerülő program megvalósításához. Ez a program kétségtelenül a jövő széles és lelkesítő távlatait tárja fel, további lendületet ad hazájuk diadalmas előrehaladásának a kommunizmus, a jólét és boldogság útján, a népek közötti együttműködésért, a földkerekség békéjéért vívott harc ragyogó útján.

Éljen a Román Kommunista Párt és a Szovjetunió Kommunista Pártja, az országaink és népeink közötti barátság és együttműködés!

Erősödjék és fejlődjék a szolidaritás a szocialista országok, a kommunista és munkáspártok, az egész világ haladó, antiimperialista erői között!

Éljen a népek közötti béke és együttműködés!

JUMZSAGIJN CEDENBAL, A MONGOL NÉPI FORRADALMI PÁRT KÖZPONTI BIZOTTSÁGÁNAK ELSŐ TITKÁRA

Kedves elvtársak!

Engedjék meg, hogy a Mongol Népköztársaság kommunistái és dolgozói nevében szívélyes, testvéri üdvözletemet és legjobb kívánságaimat tolmácsoljam önöknek, a Szovjetunió Kommunista Pártja XXV. kongresszusa küldötteinek. Ebben az üdvözletben és ezekben a jókívánságokban kifejeződik a mongol nép forró szeretete és mély tisztelete a hatalmas lenini párt iránt, tapasztalt és hű barátunk, a hős szovjet nép iránt, amely a társadalmi fejlődés élén halad.

Nagy figyelemmel hallgattuk végig Leonyid Brezsnyev elvtársnak, a Központi Bizottság főtitkárának előadásában az SZKP Központi Bizottságának beszámolóját. Ez a beszámoló alaposan és tudományosan elemzi a Szovjetunió belpolitikai életét, a jelenlegi nemzetközi helyzet és a forradalmi világmozgalom kulcsfontosságú kérdéseit, felvázolja a Nagy Októberi Szocialista Forradalom országának nagyszabású fejlesztési távlatait.

Az SZKP és annak Központi Bizottsága – élén Leonyid Brezsnyevvel, a kiemelkedő marxista–leninistával – tevékenységével nagyszerű példáját adta annak, hogy következetesen megtartja a szocialista társadalom irányításának lenini elveit, realista és szigorúan tudományos alapokon közelíti meg a szocialista gazdaság, kultúra és külpolitika fontos kérdéseinek megoldását, képes felszínre hozni a dolgozó tömegek tehetségét, alkotó energiáját, és mozgósítani tudja a tömegeket a kommunista építés nagyszabású feladatainak megoldására.

Biztosak vagyunk benne, hogy a beszámolóban, valamint az 1976–1980-as szovjet népgazdaságfejlesztés fő irányaiban felvázolt alkotómunka nagyszabású programjának valóra váltása még jobban felvirágoztatja a hatalmas szovjet államot, lehetővé teszi népe anyagi jólétének és kulturális színvonalának további emelkedését, a szocialista közösség potenciáljának további növekedését és fokozottabb befolyását a világfejlődés menetére. Ez előmozdítja a szocialista államok sokoldalú közeledését egymáshoz, társadalmi és gazdasági fejlettségük szintjének kiegyenlítődését.

Örömmel jegyzem meg, hogy ez a kongresszus olyan körülmények között folyik, amikor a Szovjetunió lenini külpolitikája hatalmas győzelmeket arat, amikor a testvéri szocialista közösség célratörő békeoffenzívája kétségtelen eredményeket ér el, amikor a világ békeszerető erőinek igen nagy aktivitása tapasztalható. Ez fejeződött ki a többi között az európai biztonsági konferencia záróokmányának aláírásában.

Mélységes hálával említjük meg, hogy az SZKP XXIV. kongresszusán elfogadott nagyszabású békeprogram következetes és állhatatos megvalósításával a kommunisták bölcs lenini pártja és a szovjet szocialista állam, a Szovjetunió párt- és állami vezetése, élén Leonyid Brezsnyev elvtárssal, méltóképpen teljesíti internacionalista kötelességét, a nemzetközi színtéren még nagyobb tekintélyt szerez a nagy Szovjetuniónak és az egész szocialista közösségnek – korunk vezető forradalmi erejének és az antiimperialista mozgalom legfőbb bástyájának.

A Mongol Népi Forradalmi Párt lelkesen üdvözli és teljes mértékben támogatja az SZKP-nak a beszámolóban felvázolt külpolitikai irányvonalát, amelynek az a célja, hogy a tartós béke és az általános biztonság szavatolása érdekében alapvetően átalakítsa a nemzetközi kapcsolatok egész rendszerét, tovább szilárdítsa a szocialista közösség országainak, korunk összes forradalmi erejének egységét és összeforrottságát.

Pártunk teljes egészében egyetért azzal a következtetéssel, hogy a szocialista országok előtt fontos feladat áll: megbízhatóan szilárdítani kell a békéért és az általános biztonságért vívott harcban megszerzett állásokat, sőt el kell érni, hogy az enyhülés tartós és visszafordíthatatlan legyen, le kell küzdeni a fennálló válságos helyzeteket, ki kell terjeszteni Helsinki eszméit és szellemét a világ más térségeire, a többi között az ázsiai földrészre.

E feladat időszerűsége abban foglalható össze, hogy még mindig akadnak erők, amelyek minden eszközzel megkísérlik meggátolni a nemzetközi feszültség enyhülését, visszarántani a világot a hidegháborús időkbe. Ezekkel az erőkkel egy húron pendülnek a kínai maoista vezetők, akik a hivatalos politika rangjára emelték a szovjetellenességet és a szocialistaellenességet

Peking jelenlegi vezetői a Nagy Októberi Szocialista Forradalom hazáját, a nagy Szovjetuniót fő ellenségüknek tekintik, és nyíltan hirdetik az új világháborút. Mindinkább összefonódva a különféle színe-

zetű antikommunistákkal és fejlesztve kapcsolataikat a fajüldöző fasiszta klikkek reakciós rendszereivel, dühödten harcolnak az enyhülés ellen, külpolitikájukban nagyhatalmi, hegemonisztikus és expanzionista irányvonalat folytatnak, fokozottan készülnek a háborúra, militarizálják a kínai társadalom életének valamennyi területét, a bizalmatlanság és az ellenségeskedés légkörét szítják az államok között.

A maoizmus mint politika és ideológia olyan reakciós erő, amely komoly veszélyt jelent a szocialista közösségre, a kommunista világmozgalomra és a nemzeti felszabadító mozgalomra, a világ népeinek békéjére és biztonságára nézve. A maoizmus elleni határozott küzdelem tehát elengedhetetlen feladata valamennyi marxista–leninista pártnak, korunk békeszerető és haladó erőinek.

Biztosítom önöket, kedves elvtársak, hogy a Mongol Népköztársaság a Szovjetunióval és a többi testvéri szocialista országgal, a békeszerető erőkkel együtt továbbra is határozottan küzd a nemzetközi enyhülés elmélyítéséért, azért, hogy az ázsiai kontinens a népek tartós békéjének és biztonságának övezete legyen.

Pártunk, hűen a marxizmus–leninizmus eszméihez, a proletár internacionalizmus elveihez, teljes egészében szolidáris mindazokkal az erőkkel, amelyek bátran küzdenek a békéért, a nemzeti függetlenségért és a társadalmi fejlődésért, az imperializmus, a kolonializmus és a neokolonializmus reakciós erői ellen.

Mongólia kommunistái és dolgozói szilárdan az angolai nép oldalán állnak, támogatják törvényes kormányát a szabadságért és a függetlenségért vívott harcban, határozottan támogatják a fasiszta börtönökben sínylődő chilei kommunistákat és demokratákat, az arab népeknek az izraeli militaristák által megszállt területek felszabadítására vonatkozó jogos követelését, lelkes szolidaritásukról biztosítják Portugália haladó erőit.

Elvtársak! Az elmúlt öt esztendő olyan időszak volt, amikor elmélyült és tökéletesedett a sokoldalú együttműködés a szocialista országok testvérpártjai között, amikor tovább szilárdult a kommunista világmozgalom a marxizmus–leninizmus elvei alapján.

Ezzel összefüggésben külön hangsúlyoznom kell, hogy az SZKP, amely az új társadalom építésében a leggazdagabb tapasztalatokkal rendelkezik és az úttörő szerepét tölti be a kommunizmusért folytatott

küzdelemben, döntően hozzájárul a szocialista világrendszer erejének szakadatlan növeléséhez, nemzetközi pozícióinak szilárdításához és ahhoz, hogy a szocializmus fokozottabban befolyásolja a világ fejlődésének menetét.

Mi a munkánkban tapasztalatot és lelkesedést merítünk a lenini párt alkotó tevékenységéből; ez a Mongol Népi Forradalmi Párt számára mindenkor a marxizmus–leninizmus iránti hűség, a proletár internacionalizmus elvei iránti hűség mintaképe lesz, amely mindig eligazít bennünket az új élet építéséért folytatott küzdelemben.

Biztosíthatjuk önöket, kedves elvtársak, hogy Mongólia kommunistái és egész pártunk a jövőben is fáradhatatlanul tanul az SZKP világtörténelmi tapasztalatából, abból az önfeláldozó küzdelemből, amelyet a szovjet kommunisták folytatnak az új társadalom felépítéséért, a békéért és a népek biztonságáért.

Kedves szovjet fivéreink és nővéreink! A Mongol Népi Forradalmi Párt küldöttsége őszinte örömmel állapítja meg, hogy az utóbbi években a pártjaink, országaink és népeink közötti lenini barátság és sokoldalú gyümölcsöző együttműködés tovább szélesedett és bővült, új formákkal és tartalommal gazdagodott, s fejlődésében most újabb fokra lépett.

Engedjék meg, hogy szívből jövő hálámat fejezzem ki a Szovjetunió hatalmas lenini Kommunista Pártjának, a szovjet kormánynak és valamennyi szovjet embernek a következetes internacionalizmusért, az új élet építésében nyújtott sokoldalú segítségért, a szívélyes és testvéri magatartásért, azért, hogy bátran építik a jobb jövő felé vezető széles utat.

Örülünk annak és büszkék vagyunk rá, hogy a mongol–szovjet barátság fáklyája, amelyet a nagy Lenin és Szuhe Bator, a mongóliai népi forradalom vezetője gyújtott meg, marxista–leninista pártjaink megbízható kezében van. Ez a fáklya kiolthatatlan, és örökké lobogni fog, mint népeink megbonthatatlan testvériségének jelképe.

Engedjék meg, hogy pártunk Központi Bizottsága, Mongólia valamennyi kommunistája és dolgozója nevében önöknek és az önök személyében a nagy szovjet népnek, a forradalmár és a kommunizmust építő népnek további nagyszerű sikereket kívánjak az SZKP XXV. kongresszusa határozatainak megvalósításában és a kommunista tár-

sadalom építésére vonatkozó nagyszabású terv valóra váltásában, a békéért és a népek biztonságáért folytatott harcban.

Éljen a Szovjetunió dicső Kommunista Pártja – a nemzetközi kommunista mozgalom harci élcsapata!

Éljen a mongol és a szovjet nép megbonthatatlan, örök barátsága!

Éljen a halhatatlan és mindenen győzedelmeskedő marxista–leninista tanítás!

Éljen a béke és a kommunizmus!

SZTANE DOLANC, A JUGOSZLÁV KOMMUNISTÁK SZÖVETSÉGE KÖZPONTI BIZOTTSÁGA ELNÖKSÉGE VÉGREHAJTÓ BIZOTTSÁGÁNAK TITKÁRA

Kedves elvtársak!

A Jugoszláv Kommunisták Szövetsége, a Jugoszláv Szocialista Szövetségi Köztársaság munkásosztálya, valamennyi nemzete és nemzetisége nevében szívélyes elvtársi üdvözletünket és legjobb kívánságainkat tolmácsolom önöknek, a Szovjetunió Kommunista Pártja XXV. kongresszusa küldötteinek, a Szovjetunió minden kommunistájának, dolgozójának, nemzetének és nemzetiségének.

Külön örömömre szolgál, hogy Önnek, tisztelt Leonyid Iljics Brezsnyev elvtárs, az SZKP vezetőségének és a XXV. kongresszus valamennyi küldöttének tolmácsolhatom Joszip Broz Titónak, a Jugoszláv Kommunisták Szövetsége elnökének üdvözletét és jókívánságait, azt a kívánságát, hogy kongresszusuk sikeres és gyümölcsöző munkát végezzen.

Elvtársak! Nagy figyelemmel hallgattuk Brezsnyev elvtársnak, az SZKP KB főtitkárának beszámolóját. Önök nagy győzelmeket arattak a munka frontján, és tovább erősítették a szovjet szocialista társadalom anyagi alapját, azét a társadalomét, amely a kommunista párt vezetésével a kommunizmus építésére törekszik. Nagy jelentőségű eredményeket értek el külpolitikájukban, amelyet az SZKP XXIV. kongresszusán elfogadott békeprogram vezérel.

Minket, jugoszláv kommunistákat örömmel töltenek el a Szovjet-

unió Kommunista Pártjának sikerei. Örömmel tölt el bennünket a szovjet dolgozók minden eredménye, társadalmuk sikeres gazdasági, szociális és kulturális fejlődése. A tizedik ötéves terv társadalmi és gazdasági fejlesztési programja további nagy lépést irányoz elő a szovjet nép anyagi és kulturális fejlődésének útján. Meg vagyunk győződve arról, hogy kongresszusuk határozatai jelentősen hozzájárulnak majd a szovjet társadalom általános előrehaladásához.

Kedves elvtársak! Megelégedéssel állapíthatom meg, hogy a JSZSZK és a Szovjetunió, valamint a JKSZ és az SZKP együttműködése sikeresen és sokoldalúan fejlődik. Ez az együttműködés a belgrádi nyilatkozat és más közös jugoszláv–szovjet dokumentumok világos elvein alapszik, amelyeket Tito és Brezsnyev elvtárs írt alá. Tito és Brezsnyev elvtárs találkozói különösen nagy ösztönzést adtak együttműködésünk fejlesztésének. Meg vagyunk győződve róla, hogy pártjaink, országaink és népeink együttműködése továbbra is sikeresen és sokoldalúan fog fejlődni.

Népeink barátságának és országaink munkásmozgalma együttműködésének mély gyökerei vannak a társadalmi fejlődésért folytatott közös harcban. A Nagy Októberi Szocialista Forradalomban, amely új korszakot nyitott az emberiség történelmében és döntő hatással volt korunk világának szocialista átalakulására, jugoszláv forradalmárok is részt vettek. Nemrég hazánk népei a Szovjetunió népeivel és más országok népeivel, valamint a Hitler-ellenes koalíció erőivel együtt a fasizmuson aratott történelmi győzelem 30. évfordulóját ünnepelték. A fasizmus elleni súlyos harcban, amelyben a Szovjetunió népei döntő szerepet játszottak négy éven át, mi is kezdettől fogva elszántan részt vettünk, harcolva a fasizmus teljes leveréséért és hazánk felszabadításáért, és hatalmas áldozatokat hoztunk a Hitler-ellenes koalíció közös ügyének győzelméért, a szocializmus győzelméért hazánkban.

Éppen ezért, mert jól ismerjük a háború minden viszontagságát, és mert közösen ontottuk vérünket az önkényuralom és az erőszak elleni harcban, döntő jelentőséget tulajdonítunk a világbéke megvédésének és a sokoldalú nemzetközi együttműködésnek. Abból a közös meggyőződésből indulunk ki, hogy ez sikeresen csak az egyenjogúság, a szuverenitás, a kölcsönös tisztelet és be nem avatkozás már érvényre jutott elvei alapján valósítható meg.

Hangsúlyozni szeretném, hogy nagy jelentőséget tulajdonítunk a JKSZ és az SZKP együttműködésének. A fennálló különbségek és sajátosságok a különféle utakat fejezik ki, amelyeken a korszerű szocializmus és gyakorlata fejlődik, s országaink nemzetközi helyzetének sajátosságai tükröződnek bennük. Ezek objektív történelmi, társadalmi törvényszerűségek, és ezért semmiképpen sem szabad gátolniuk kapcsolataink további sokoldalú fejlődését. Ez a megközelítés természetes és kölcsönös érdekű.

Korunkban mindinkább növekszik a munkásosztály és más demokratikus és haladó erők befolyása a társadalmi és politikai folyamatokra. A szocializmus, mint a jelenkori történelem objektív fejlődési irányzata, mindinkább korunk dolgozóinak tudatos társadalmi elkötelezettségévé válik. A kommunista és munkáspártok, valamint az összes haladó és demokratikus mozgalom és erő együttműködése és szolidaritása növeli a lehetőségeket a szocializmusnak mint világfolyamatnak további erősödésére. Manapság ez csakis minden egyes mozgalom egyenrangúságának, önállóságának és a saját munkásosztálya és népe előtti felelősségének, valamint a haladó célokért folyó harcban való szolidaritásnak az elveire épülhet.

A Jugoszláv Kommunisták Szövetsége ilyen alapokon fejleszti tartalmas és gyümölcsöző kapcsolatait és együttműködését úgyszólván valamennyi kommunista és munkáspárttal, szocialista, szociáldemokrata és más haladó és demokratikus pártokkal és mozgalmakkal, és határozott politikai és anyagi támogatást nyújt a felszabadító mozgalmaknak. Ebben látjuk hozzájárulásunkat a szocializmus és a haladás erőinek nemzeti és nemzetközi megszilárdításához. Számunkra ez az együttműködés új ismeretek forrása, s ez a forrása annak is, hogy gazdagítsuk a korszerű marxi elméletet és a szocialista társadalmi gyakorlatot Marx, Engels és Lenin eszméinek szellemében, és korunknak azzal a követelményével összhangban, hogy a munkásosztálynak mint egységes egésznek az akcióit egyesíteni kell, s ugyanakkor meg kell valósítani együttműködését valamennyi demokratikus és haladó társadalmi erővel.

Elvtársak! A népeknek a társadalmi és nemzeti szabadságért és függetlenségért, a békéért és az egyenrangú nemzetközi együttműködésért, az aktív békés egymás mellett élés elveinek a nemzetközi vi-

szonyokban való egyetemes alkalmazásáért vívott harca alkotja a lényegét a haladó emberiség történelmi akciójának, amely arra irányul, hogy megszüntesse a gazdasági és politikai függőség minden fajtáját, az elnyomás minden formáját. Az imperializmus, a kolonializmus, a neokolonializmus politikája és az elnyomás más formái súlyos vereségeket szenvedtek és véglegesen le fognak tűnni az egyenrangú nemzetközi viszonyok megteremtésének folyamatában.

A vietnami nép, Kambodzsa, Laosz, Mozambik, Bissau-Guinea, Angola népének és más népeknek történelmi győzelmei a népeknek azt a szilárd eltökéltségét fejezik ki, hogy maguk döntsenek sorsukról. Portugáliában, Görögországban, Spanyolországban a munkásosztály, a demokratikus és haladó nemzeti erők harcukkal az utóbbi években ledöntik a reakciós katonai és fasiszta diktatúrák utolsó európai támaszpontjait.

A haladó és békeszerető erők megnövekedése a nemzetközi viszonyokban az új irányzatok és jelentős pozitív folyamatok erősödését és érvényesülését eredményezte. A helsinki európai biztonsági és együttműködési értekezlet ezeknek az erőknek és irányzatoknak a felülemelkedését, valamint korunk szükségleteinek helyes értelmezését juttatja kifejezésre.

A Szovjetunióhoz és más európai országokhoz hasonlóan Jugoszlávia is kezdettől fogva tevékenyen részt vett a helsinki értekezlet minden szakaszában. Úgy véltük, hogy az európai népeknek az ebben az évszázadban átélt nagy háborús tragédiák után a legnagyobb mértékben hozzá kell járulniuk a világbéke, a biztonság és az együttműködés új alapjainak építéséhez. Jugoszlávia népei nehéz utat tettek meg szabadságukig és függetlenségükig, és ezért leghőbb vágyuk a béke és a baráti nemzetközi együttműködés. Jugoszlávia ma sikeres fejlődése és az el nem kötelezettség politikájának elvein alapuló konstruktív nemzetközi politikája révén az európai béke és biztonság egyik fontos tényezője, a nemzetközi viszonyok demokratizálásáért és az általános haladásért folyó nemzetközi harc aktív ereje.

Valamennyiünk előtt nagy feladatok állnak még, hogy a helsinki megállapodásokat integrálisan életbe léptessük. Meg vagyunk győződve róla, hogy az európai kormányok, főleg pedig a haladó európai társadalmi-politikai erők építő jellegű erőfeszítései számos konkrét kezdeményezést és gyakorlati eredményt hoznak e tekintetben, és hogy az

európai biztonsági és együttműködési értekezlet részvevőinek 1977-ben Belgrádban megtartandó új találkozója is hozzájárul majd az európai biztonság és együttműködés megszilárdulásához.

Nagyra becsüljük a Szovjetunió hozzájárulását a világbékéhez és a nemzetközi feszültség enyhüléséhez, amit a szocialista Jugoszlávia is a lehető legnagyobb mértékben támogat.

Az enyhülési folyamatnak, hogy szilárddá váljék, ki kell terjednie a nemzetközi viszonyok minden területére és minden térségre, s minden államnak egyenrangúan részt kell vennie korunk létfontosságú problémáinak megoldásában. A fejlődő országok problémáinak megoldása valamennyi ország közös erőfeszítéseit és együttműködését igényli. A fejlődő országoknak a nemzetközi gazdasági viszonyok terén való egyenrangú helyzete és gyorsabb ütemű fejlődése nélkül nem létezhet nemzetközi szilárdság. Nyilvánvaló, hogy radikálisan meg kell változtatni a nemzetközi gazdasági viszonyok fennálló rendszerét. Nyilvánvaló, hogy az összes fejlett ország saját érdekében is köteles hozzájárulni e problémák megoldásához.

A békére nézve állandó és növekvő veszélyt jelent a fegyverkezési verseny folytatódása. Amíg nem következik be fordulat abban az irányban, amelyet valamennyi nép létérdekei megkövetelnek: a leszerelés, és nem csupán a fegyverzetek ellenőrzésének fokozása irányában, addig szüntelenül kérdésessé válnak még az enyhülés folyamatában eddig elért eredmények is.

Elvtársak! A reakciós imperialista erők nem törődtek bele pozícióik elvesztésébe. A világ sok népe továbbra is a neokolonialista elnyomás különféle formáival, különféle nyomásokkal és külföldi beavatkozásokkal néz szembe. Erről a legjobban a közel-keleti válság, a ciprusi események és az e térségben uralkodó általános helyzet tanúskodik. Mindenkor hangsúlyoztuk, hogy Európában nem lehet biztonság a mediterrán térség és a Közel-Kelet szélesebb térségének békéje és biztonsága nélkül. Sürgős akciókat kell indítani a közel-keleti válság végleges megoldásának felkutatására, igénybe véve az összes ilyen irányú kezdeményezést, beleértve a genfi értekezletet is. Vitathatatlan, hogy az ilyen megoldás egyik kulcskérdése a palesztin nép törvényes nemzeti jogainak szavatolása, beleértve a nemzeti állam alakításához való jogát is.

Jugoszlávia az angolai nép szabadságharcának egész ideje alatt az MPLA-t segítette, mint igazi népi felszabadító mozgalmat. Angola népe most, miután végre kikiáltotta függetlenségét, ismét agressziónak és az imperialista erők más nyomásának van kitéve. Elengedhetetlennek tartjuk a dél-afrikai agresszoroknak és mindazoknak a külföldi bérenceknek a kivonását, akiket a nemzetközi reakció szégyenletes módon mozgósít és ebbe az országba küld. Angola népe számára lehetővé kell tenni, hogy minden erejét a kivívott függetlenség és önállóság megszilárdítására és belső problémáinak megoldására összpontosítsa a teljes szabadság körülményei között és el nem kötelezett politikája keretében, amelyet maga választott.

A népek és országok harca a teljes gazdasági és politikai függetlenségért, minden társadalom önálló és szabad fejlődéséért, minden ország egyenrangú és demokratikus együttműködéséért, a minél sikeresebb anyagi és kulturális fejlődésért egyre nagyobb jelentőségűvé válik a nemzetközi viszonyokban. Éppen ezekre a célokra irányul az el nem kötelezettség politikája, amelyet a szocialista Jugoszlávia is folytat. Ez a politika abban a harcban kovácsolódik ki, amelyet az ország az imperializmus, a kizsákmányolás és a dominancia minden formája ellen, a felszabadulásért, a fejlődésért, a világ tömbökre osztottságának megszüntetéséért, a nemzetközi viszonyok demokratizálásáért, a valamennyi nép és állam közötti aktív békés koegzisztenciáért, a békéért és haladásért folytatott, illetve folytat.

Az idén tartják meg Colombóban az el nem kötelezett országok állam- illetve kormányfőinek ötödik értekezletét. Az el nem kötelezett országok eddigi tevékenysége döntő módon befolyásolta a nemzetközi viszonyok pozitív változásait. Meg vagyunk győződve róla, hogy az el nem kötelezett országoknak ez a következő értekezlete is fontos lépés lesz előre az új nemzetközi politikai és gazdasági viszonyok kiépítéséért vívott harcban, minden ország érdekeit szolgálja majd, ezáltal pedig a szocializmus érdekeit is.

Elvtársak! A háború utáni egész időszakot kitölti hazánk munkásosztályának és dolgozóinak a JKSZ és Tito elvtárs által vezetett állhatatos forradalmi harca a szocialista társadalom anyagi alapjainak kiépítéséért és a szocialista társadalmi viszonyok fejlesztéséért. Nagy eredményeket értünk el. Ebben az egész időszakban Jugoszlávia azok

között az országok között szerepelt, amelyeknek gazdasági fejlődési üteme a világon a leggyorsabb volt. Az ipari termelés évente átlag 10 százalékkal nőtt, és 14-szeresére emelkedett; a termelési eszközök termelése 52-szeresére nőtt. A szocialista önigazgatás fejlesztésével a munkásosztály és minden dolgozó számára a legszélesebb lehetőségek nyíltak arra, hogy meghatározó módon és közvetlenül befolyásolják a társadalmi élettel, munkájuk körülményeivel és eredményeivel összefüggő valamennyi kérdés megoldását.

Az új alkotmánnyal, amelyet két évvel ezelőtt fogadtunk el, jelentős változtatásokat hajtottunk végre és a közvetlen szocialista demokrácia számos új formáját teremtettük meg. Még teljesebben nyilvánult meg hazánk minden nemzetének és nemzetiségének nemzeti egyenjogúsága.

A jugoszláv kommunisták a pártunk X. kongresszusán hozott határozatok megvalósításáért és a JSZSZK új alkotmányának életbe léptetéséért harcolnak. A Jugoszláv Kommunisták Szövetsége új tapasztalatokkal gazdagodva szüntelenül erősödik mint a forradalmi akciók pártja. A kommunisták szövetsége eszmei és politikai tevékenységének fő stratégiai irányai mindenekelőtt azt célozzák, hogy – mint Tito elvtárs mondta a JKSZ X. kongresszusán – biztosítsák a munkásosztály és általában a dolgozók uralkodó helyzetét a hatalomgyakorlás funkciójában és a társadalmi ügyek igazgatásában.

Kedves elvtársak, az SZKP XXV. kongresszusának küldöttei! Engedjék meg, hogy végezetül ismételten melegen, elvtársiasan üdvözöljem önöket, és sok sikert kívánjak a Szovjetunió kommunistáinak és minden dolgozójának a kongresszusuk által kitűzött feladatok megvalósításában.

Éljen a Jugoszláv Szocialista Szövetségi Köztársaság és a Szovjetunió népeinek barátsága és együttműködése!

Erősödjék a Jugoszláv Kommunisták Szövetségének és a Szovjetunió Kommunista Pártjának együttműködése!

Éljen és erősödjék a békéért, az egyenrangú nemzetközi együttműködésért és a szocializmusért folyó harc!

PAK SZONG CSOL, A KOREAI MUNKAPÁRT KÖZPONTI BIZOTTSÁGA POLITIKAI BIZOTTSÁGÁNAK TAGJA

Kedves elvtársak!

Engedjék meg, hogy a Koreai Munkapárt Központi Bizottsága nevében szívélyesen üdvözöljem az SZKP XXV. kongresszusát, és átadjam önöknek, a Szovjetunió minden kommunistájának és egész népének meleg testvéri üdvözletünket.

Kongresszusuk összegezi azokat a sikereket, amelyeket a szovjet nép a beszámolási időszakban az SZKP XXIV. kongresszusa által hozott határozatok végrehajtásáért vívott harca során elért, és kijelöli a szovjet társadalom fejlesztésének új, perspektivikus feladatait. Azt kívánjuk kongresszusuknak, hogy gyümölcsöző legyen a napirendi kérdésekről folytatott vita, és a tanácskozás sikeresen fejezze be munkáját.

Az SZKP és a szovjet nép, végrehajtva a győztes Nagy Októberi Szocialista Forradalmat, a világon először létrehozta a proletárdiktatúra államát, amely a kapitalista országoktól körülvéve, egyedül legyőzött számtalan nehézséget és akadályt, megvédte a forradalom vívmányait és aktív harcot folytatott a szocializmus felépítéséért. A második világháború idején fontos szerepet töltött be a fasiszta Németország és a japán imperializmus szétzúzásában, és nemcsak megbízhatóan védelmezte szocialista hazáját, hanem nagy szerepe volt sok európai és ázsiai ország népeinek felszabadulásában is.

A háború után a Szovjetunió Kommunista Pártja és népe gyorsan helyreállította az ország súlyos károkat szenvedett gazdaságát, gyorsított ütemben folytatta a szocialista építést, és országukat erős szocialista állammá fejlesztette, amelynek korszerű ipara, fejlett tudománya és technikája van.

A kilencedik ötéves terv eredményeként megerősödött a népgazdaság valamennyi ágának anyagi-műszaki bázisa, és még fejlettebbé vált az ország védelmi képessége.

A kongresszusukon áttekintendő új ötéves terv végrehajtásával megváltozik a Szovjetunió képe, jelentősen nő a nép anyagi és kulturális életszínvonala.

Pártunk és népünk szívből kívánja, hogy a Szovjetunió munkásosztálya és egész népe új sikereket érjen el a tizedik ötéves terv végrehajtásáért vívott harcban.

A Koreai Munkapárt és a koreai nép, tisztelt és szeretett vezére, Kim Ir Szen bölcs vezetésével történelmileg rövid idő alatt fejlett szocialista állammá változtatta országát, és ma a három forradalom – az ideológiai, a műszaki és a kulturális forradalom – jelszavával szívós harcot folytat a szocializmus teljes győzelmének meggyorsításáért.

Pártunk és népünk, fokozva a szocialista építőmunkát az ország északi részén, ma minden erőfeszítésével azon van, hogy megoldja népünk legnagyobb nemzeti feladatát, a haza egyesítését.

A nép megosztottságát állandósítani igyekvő amerikai imperialisták és dél-koreai bábjaik kísérletei azonban jelentős akadályokat gördítettek a haza egyesítésének útjába.

Indokínai vereségük és kiűzetésük után az Egyesült Államok imperialistái kidolgozták hírhedt „új csendes-óceáni doktrínájukat", kísérletet téve ezzel arra, hogy az egész Korea és Ázsia elleni agressziójuk kiindulópontjaként megőrizzék Dél-Koreát. Nagy mennyiségű nukleáris rakétát és más modern tömegpusztító fegyvert szállítottak oda, a nukleáris támadás bázisává változtatva Dél-Koreát, és mindennap arra biztatják dél-koreai bábjaikat. hogy indítsanak háborút a köztársaság északi része ellen.

Ahhoz, hogy megszűnjék a feszültség, hogy biztosítva legyen Korea békéje és megvalósuljon önálló, békés egyesülése, az Egyesült Államoknak az ENSZ igazságos határozatával összhangban fel kell oszlatnia az „ENSZ-erők parancsnokságát", maradéktalanul ki kell vonnia csapatait Dél-Koreából, és el kell fogadnia azt a javaslatunkat, hogy a tűzszüneti megállapodást békeszerződéssel helyettesítsék.

Hiszünk benne, hogy a Szovjetunió testvéri kommunista pártja és a szovjet nép, akárcsak a múltban, a jövőben is aktívan támogatja pártunkat és népünket a haza egyesítésének igazságos ügyében.

Nemzetközi téren ma a szocializmus és a nemzeti felszabadítás erőinek nagy győzelmeitől megrémült amerikai imperialisták dühödten és kétségbeesetten igyekeznek visszaszerezni elvesztett pozícióikat. Egyrészt nyílt fegyveres intervencióhoz folyamodnak a világ forradalmi erői ellen, másrészt arra törekszenek, hogy megosszák a har-

madik világ országait, az el nem kötelezett államokat, megpróbálnak éket verni közéjük, és arra igyekeznek kényszeríteni őket, hogy egymás ellen harcoljanak.

A mostani helyzet megköveteli a világforradalmi népeitől, hogy legyenek éberebbek a nemzetközi reakció álnok és arcátlan, képmutató taktikájával szemben, és egyesült erővel fokozzák az antiimperialista harcot.

Pártunk és népünk határozottan támogatja minden ázsiai, afrikai és latin-amerikai ország népének az imperializmus és a gyarmatosítás ellen, szuverenitása és nemzeti önérzete védelmében vívott harcát.

Népünk támogatásáról és szolidaritásáról biztosítja a tőkésországok munkásosztályának és dolgozóinak a monopoltőke igája és kizsákmányolása ellen, létfontosságú jogaikért és a szocializmusért vívott harcát.

Pártunk és népünk, magasra emelve a marxizmus–leninizmus és a proletár internacionalizmus zászlaját, az antiimperialista harc forradalmi zászlaját, a szocialista országok népeivel, a nemzetközi munkásosztállyal, Ázsia, Afrika és Latin-Amerika harcoló népeivel, a világ valamennyi haladó népével összefogva továbbra is energikus harcot folytat az imperializmus és a gyarmatosítás ellen, a nemzeti függetlenség és a szocializmus győzelméért.

Nagyra becsüljük hagyományos barátságunkat és összeforrottságunkat a szovjet néppel, és mindent megteszünk azért, hogy azt mindkét ország pártja és népe, az egész nemzetközi kommunista mozgalom érdekében tovább erősítsük.

Éljen a Koreai Munkapárt és a Szovjetunió Kommunista Pártja, valamint a koreai és a szovjet nép örökké tartó testvéri barátsága és összeforrottsága!

ENRICO BERLINGUER, AZ OLASZ KOMMUNISTA PÁRT FŐTITKÁRA

Kedves elvtársak!

Az önök XXV. kongresszusát, amely oly nagy jelentőségű a kommunisták és a Szovjetunió népei számára, nagy érdeklődéssel kíséri a nemzetközi közvélemény, elsősorban mindazok, akik a szocializmus

és a béke ügyéért harcolnak. Ezért örülünk, hogy tanúi lehetünk e munkának, és elhozhattuk az Olasz Kommunista Párt több mint 1 700 000 tagjának testvéri üdvözletét. Élénk figyelemmel hallgattuk Brezsnyev elvtárs beszámolóját. Lehetővé tette nekünk, hogy jobban megismerjük azt a sokoldalú munkát, amelyet pártjuk a legutóbbi öt esztendőben végzett. Ugyanakkor, amikor körvonalazták a megvalósult nagy és tagadhatatlan eredményeket, értékeljük azt a realizmust és tárgyilagosságot, amellyel felvázolják az e téren önök előtt álló gazdasági és társadalmi kérdéseket és feladatokat is.

Az előző kongresszus óta eltelt időszakban jelentős változások történtek a nemzetközi életben. Összességében a dolgok alakulása kedvező volt a béke ügyére és azokra az erőkre nézve, amelyek szembehelyezkednek az imperializmussal. Mi, olasz kommunisták, nagyra értékeljük azokat a lépéseket, amelyek a hidegháború felszámolásáért, a Szovjetunió és az Egyesült Államok, valamint a többi nyugati ország – közöttük Olaszország – kapcsolatainak javításáért, az enyhülés megszilárdításáért és a békés egymás mellett élésen alapuló kapcsolatok rendszerének kiépítéséért történtek. Mindez az SZKP XXIV. kongresszusán elfogadott békeprogram megvalósításának is köszönhető.

Nagyrészt az is a Szovjetunió kitartó kezdeményezésének köszönhető, hogy a múlt nyáron sikerrel meg lehetett tartani az európai biztonsági és együttműködési értekezletet. Az új nemzetközi kapcsolatok kiépítéséhez ezekben az években jelentősen hozzájárultak más szocialista országok, el nem kötelezett országok, fejlődő országok, a kapitalista országok politikai erői közt működő népi erők és realista irányzatok is.

Szilárd meggyőződésünk – és az utóbbi évek tapasztalata ezt megerősíti –, hogy az enyhülés irányzata kedvezőbb feltételeket teremt ahhoz, hogy minden nép érvényesíthesse azt a jogát, hogy szabadon döntsön a saját jövőjéről, kedvezőbb feltételeket teremt az emberiség nagy problémáinak megoldásához, amilyenek a felszabadulás az imperializmus, a kolonializmus és neokolonializmus, a fegyverkezések terhe alól, a gazdasági elmaradottság felszámolása, és ahhoz, hogy új utak nyíljanak a haladás és a demokrácia előtt. A mai körülmények között az internacionalizmus eszméi és lehetőségei elevenebbek és ér-

vényesebbek, mint valaha. Saját országunk és saját pártunk tapasztalatából elmondhatjuk, hogy a legkülönbözőbb orientációjú dolgozók és fiatalok új, nagy tömegei mind tevékenyebben vesznek részt az internacionalista szolidaritási harcokban.

Ez megnyilvánult a vietnami és a többi indokínai néppel, valamint Mozambik, Bissau-Guinea és Angola népeivel való szolidaritásban. Megnyilvánult a Portugáliát és Görögországot elnyomó diktatúrák ellen fellépő néptömegek aktivitásában. Széles körű mozgalom bontakozik ki az utolsó európai fasiszta rendszer ellen harcoló spanyol nép támogatására, Luis Corvalán elvtárs és más chilei hazafiak kiszabadításáért és azért, hogy véget vessenek a chilei katonai diktatúrának.

Általában mi abból a megállapításból indulunk ki, hogy a dolgozók és a népek felszabadítási mozgalma gazdagabbá és tagoltabbá is vált azáltal, hogy kiszélesedett. Az emberiség haladása szükségképpen új kísérleteken át, új és különböző utakon vezet a nemzeti felszabadulásért, a demokratikus haladásért folytatott harcban és a szocialista társadalom építésében is. Ezért szerintünk elvileg és gyakorlatilag döntő fontosságú minden egyes ország, minden egyes haladó mozgalom és minden egyes kommunista és munkáspárt teljes függetlenségének elismerése és tiszteletben tartása.

A kommunista és munkáspártok közötti kapcsolatokat véleményünk szerint a barátság és a szolidaritás szellemének kell áthatnia. Ugyanakkor a különböző tapasztalatok és állásfoglalások nyílt és őszinte szembesítése mellett foglalunk állást. Köztudomású, hogy a kommunista mozgalomban fontos kérdésekben is akadnak nézetkülönbségek, és egyetértünk azzal, hogy a felvetett problémákat elvtársias légkörben kell megvitatni, minden egyes párt egyenjogúságának és autonómiájának tiszteletben tartása mellett. Az egyes pártok autonóm jellege döntő tényezője a mozgalom tényleges előrehaladásának a szocializmus felé és elméletünk alkotó jellegű fejlődésének.

Elvtársak! A fejlett kapitalista társadalmakat, különösen Európában, ma mélyreható válság sújtja, amely nemcsak a gazdasági, hanem a politikai és az erkölcsi életet is érinti. Mi nem feledjük a húszas és harmincas évek tapasztalatát, amikor a nagytőke legreakciósabb erőinek, kihasználva a demokratikus és munkáspártok opportunista engedékenységét és szektás tévedéseit is, sikerült saját javukra megváltoz-

tatni az erőviszonyokat, és különböző országokban fasiszta vagy fasiszta típusú rendszereket vezettek be.

Hasonló veszélyek ma is jelentkezhetnek, és mi ezt mindenkor szem előtt tartjuk egész politikánkban. A mostani körülmények között azonban pozitív jelenségek egész sora nyilvánul meg: a kapitalizmus fonákságainak és kártevéseinek bírálata a nem proletár társadalmi rétegek körében is tömegméreteket ölt; erősödik a törekvés a társadalom új, a szocializmus irányába tartó rendjére; a dolgozók harcai erőteljesebbé és ugyanakkor szélesebb körűvé és egységesebbé válnak. Kiemelendő az a tény is, hogy a szocialista és szociáldemokrata pártokban balratolódás tapasztalható, és hogy egyes országokban leomlanak a kommunistákkal való megegyezés gátjai. Nagy figyelmet érdemelnek a keresztény ihletésű mozgalmakban kibontakozó antikapitalista és antiimperialista irányzatok is.

Ilyen módon új lehetőségek nyílnak a párbeszédre és a közeledés meggyorsítására a különböző munkás- és népi erők között mind az egyes országokon belül, mind pedig nyugat-európai szinten, éspedig akár közvetlen célok érdekében, akár azért, hogy együtt kutassuk fel és járjuk végig az új társadalom építésének új útjait.

Elvtársak! Pártunk pozíciói Olaszországban ma erősebbek, mint valaha. A tavaly júniusi közigazgatási és regionális választásokon a kommunista párt elnyerte a szavazók több mint 33 százalékának bizalmát. Ez az előretörés még nyilvánvalóbbá tette, hogy az országunkat sújtó súlyos válságból csak úgy lehetséges demokratikus kiutat találni és csak úgy lehetséges a társadalmi megújulás, ha a kommunista pártot felszólítják, hogy a politikailag és eszmeileg különböző orientációjú demokratikus és népi erőkkel egyenjogúan vegyen részt a nemzet politikai életének irányításában.

Addig is, a legutóbbi választások közvetlenebb eredménye, hogy mi a szocialista párti elvtársakkal és más demokratikus erőkkel együtt vállaltuk a közigazgatás felelősségét néhány jelentős tartományban és nagyvárosban, amilyen pl. Milánó, Torino, Nápoly, Bologna, Firenze, Velence. Mi a forrása pozícióink megerősödésének? Elsősorban az, hogy hosszú évek kemény munkájával és harcával erős kötelékeket létesítettünk a munkásosztállyal, a dolgozók millióival, az értelmiségiekkel, nők és fiatalok nagy tömegeivel, és hogy aktívan részt

vettünk – konkrét és egységes javaslatokkal és célkitűzésekkel – minden csatában, amelynek célja a néptömegek érdekeinek védelme, a demokratikus szabadságjogok kivívása, Olaszország társadalmi és kulturális haladása, a közéleti erkölcsök nemesítése volt. Megerősödésünk állandó internacionalista elkötelezettségünkből is származik és abból, hogy olyan olasz külpolitikáért harcolunk, amely – országunk nemzetközi szövetségeinek keretében – aktív módon hozzájárul az enyhüléshez és szilárdan védi az olasz nép szuverenitását a belügyeinkbe való minden idegen beavatkozás ellen.

Meggyőződésünk szerint befolyásunk növekedésének egyik legfontosabb oka abban rejlik, hogy már régóta hozzáláttunk annak a szocializmushoz vezető útnak a kidolgozásához, amely teljesen megfelel országunk történelmi, kulturális és politikai fejlődési sajátosságának. Természetesen figyelmesen tanulmányozzuk a szocializmusért és a szocialista építésért folyó harc más országokban kialakuló tapasztalatait, és igyekszünk kiszűrni azt, amit pozitívnak és azt, amit negatívnak látunk. Az út, amelyen haladni akarunk, egy erős, egységes tömegmozgalom útja, olyan mozgalomé, amely mélyreható társadalmi változásokért küzd a szocializmus irányában.

A szocializmus időszerűsége arra is kötelez bennünket, hogy világosan rámutassunk arra, milyen szocializmust tartunk szükségesnek és egyedül lehetségesnek az olasz társadalom számára. Mi olyan szocialista társadalomért harcolunk, amely valamennyi demokratikus vívmány fejlődésének legmagasabb foka, és amely kezességet vállal minden egyéni és kollektív szabadságjognak, a vallásszabadságnak és a kultúra szabadságának, a művészet és a tudomány szabadságának tiszteletben tartásáért. Úgy gondoljuk, Olaszországban különböző politikai erők, szervezetek és pártok hozzájárulásával nemcsak hogy a szocializmus felé kell és lehet haladni, hanem szocialista társadalmat is lehet építeni, és hogy a munkásosztálynak pluralista és demokratikus rendszerben lehet és kell érvényesítenie történelmi funkcióját.

Elvtársak, most, amikor közeledik az 1917-es nagy szocialista forradalom 60. évfordulója, őszintén és testvériesen kívánunk jó munkát és sikereket a szovjet társadalom előbbrevitelében, új eredményeket közös ügyünk, a béke és a haladás ügyének szolgálatában. Őszinte és testvéries kapcsolatainkból adódik az az érdeklődés, amelyet a népe-

ink és országaink közötti együttműködés folyamatos fejlődése iránt tanúsítunk. Nem sok idő telt el a nácizmus és a fasizmus felett aratott nagy győzelem 30. évfordulójának megünneplése óta. E győzelemhez az önök népe emberéletek millióinak feláldozásával döntő módon járult hozzá. Ezért hálásak vagyunk és mindig hálásak leszünk. Ezzel a győzelemmel új lap kezdődött Európa történelmében. Közös célunk egy olyan Európa, amely békében és biztonságban fejlődik, amely egyre intenzívebb együttműködést valósít meg és értékesen hozzájárul a béke világának felépítéséhez.

Jó munkát tehát, küldött elvtársak! Jó munkát kívánok, és testvéri jókívánságaimat küldöm önöknek, a Szovjetunió minden kommunistájának és minden népének.

FRANZ MUHRI, AUSZTRIA KOMMUNISTA PÁRTJÁNAK ELNÖKE

Kedves elvtársak!

Engedjék meg, hogy Ausztria Kommunista Pártjának Központi Bizottsága nevében, minden osztrák kommunista nevében átadjam a Szovjetunió Kommunista Pártjának, a szovjetország minden dolgozójának testvéri üdvözletünket és legjobb kívánságainkat, s szívem mélyéből megköszönjem szovjet barátainknak, hogy meghívtak bennünket a XXV. kongresszusra.

Ausztria Kommunista Pártjának küldöttsége nagy érdeklődéssel követi kongresszusuk munkáját, amely ezekben a napokban nemcsak a Szovjetunió népeinek, hanem az egész világ közvéleményének figyelmét is magára vonja. Különösen nagy hatást tett ránk a Központi Bizottság beszámolója, amelyet Leonyid Iljics Brezsnyev elvtárs, az SZKP Központi Bizottságának főtitkára terjesztett elő. A beszámoló tükrözi azokat a nagy sikereket és változásokat, amelyeket az ország Lenin pártjának vezetésével a XXIV. kongresszus óta a társadalmi élet minden területén, valamint a nemzetközi küzdőtéren a demokrácia, a szabadság, a béke és a szocializmus ügyéért folyó harcban elért. Meggyőződésünk, hogy ezeknek a vívmányoknak és sikereknek legfontosabb forrása a szovjet nép szoros kapcsolata és egysége kom-

munista pártjával, az SZKP Központi Bizottságával és Politikai Bizottságával. Egyúttal szeretnénk kifejezni, kedves elvtársak, mély tiszteletünket és hálánkat személyesen Leonyid Iljics Brezsnyev elvtársnak. Egész tevékenységével, a világ békéjéért folyó harc ügyéhez való kimagasló hozzájárulásával mély tiszteletet és nagy népszerűséget vívott ki magának Ausztriában, mégpedig nemcsak a kommunisták körében, hanem országunk lakosságának legszélesebb rétegei között is.

Ha összehasonlítjuk a Szovjetunióban a kommunista társadalom megteremtése felé vezető úton elért sikereket a kapitalista világ éleződő gazdasági, politikai és erkölcsi válságával, túlzás nélkül kijelenthetjük: a megvalósult szocializmus fölénye a nyereséghajszán alapuló tőkés rendszerrel szemben még sohasem volt annyira nyilvánvaló és annyira meggyőző, mint napjainkban.

A szocializmus nemcsak azt jelenti a munka embereinek, hogy bizalommal néznek a jövőbe; széles körű szabadságjogokat is jelent. Erről tanúskodik például a meglevő problémák tárgyszerű, nyílt megvitatása és a hiányosságok bírálata a XXV. kongresszuson. Teljesen egyetértünk Brezsnyev elvtárs szavaival, aki a Központi Bizottság beszámolójában kijelentette: ahogyan valódi demokrácia lehetetlen szocializmus nélkül, éppúgy szocializmus is lehetetlen a demokrácia szüntelen fejlesztése nélkül.

Mély meggyőződésünk, hogy a XXV. kongresszus által a társadalmi élet minden területén kitűzött nagyszerű feladatok megvalósítása még szembetűnőbben nyilvánvalóvá teszi a szocializmus fölényét a kapitalizmussal szemben. Nagy segítség ez nekünk, Ausztriában, a dolgozók érdekeiért folytatott harcunkban, a demokratikus jogok védelmében és kiterjesztésében, a szocializmus felé utat nyitó, antimonopolista demokráciáért vívott harcban.

Ausztria Kommunista Pártja ma abban látja legfőbb belpolitikai feladatát, hogy nagyarányú kampányt bontakoztasson ki azokkal a kísérletekkel szemben, amelyekkel a burzsoázia és a szociáldemokrata kormány a dolgozókra akarja hárítani a válság terheit. Országunkban a Szovjetunióhoz és a többi szocialista államhoz fűződő gazdasági kapcsolatok fejlesztésének köszönhetően sikerült jelentős mértékben fenntartani a foglalkoztatottságot. Ezzel szemben Ausztria és az Európai Gazdasági Közösség, valamint a multinacionális konszernek

között az ország örökös semlegességi státusával és függetlenségével ellentétes egyoldalú kapcsolatok fejlesztése még sebezhetőbbé tette az ország gazdaságát a válságjelenségekkel szemben.

A mi országunkban, az állammonopolista kapitalizmus viszonyai között a dolgozó emberek csak osztályharc útján, közös fellépéssel érhetik el követeléseik teljesítését, s csak így befolyásolhatják a gazdasági és politikai kérdésekre vonatkozó határozatok meghozatalát. Ezért állást foglalunk a munkásosztály és minden demokratikus erő akcióegysége mellett, amelynek magvát a szocialisták és a kommunisták együttműködésének kell alkotnia. A döntő ellentmondás nem a szocialisták és a kommunisták közötti ellentmondás, ahogyan ezt antikommunista propagandájukban a jobboldali szociáldemokrata vezetők bizonygatják, hanem a munkásosztály és a tőke között fennálló ellentmondás.

Az SZKP XXIV. kongresszusán elfogadott békeprogram sok döntő pontjának sikeres megvalósítása, e program folytatása és továbbfejlesztése, valamint mindazok a külpolitikai célok, amelyeket az SZKP XXV. kongresszusa meghirdetett, újólag tanúsítják az egész világ előtt, hogy a Szovjetunió senkit sem fenyeget. Ellenkezőleg, a Szovjetunió a béke és a szabadság leghatalmasabb tényezője az egész világon. Ezért e helyen ismételten kijelentjük, hogy az ausztriai kommunisták számára a Szovjetunióval való barátság, szolidaritás és testvéri kapcsolat nemcsak a proletár internacionalizmus fontos kritériuma. Az osztrák munkásosztály önálló forradalmi pártja lévén, mélységesen meg vagyunk győződve arról, hogy ez a barátság és ez a kapcsolat, valamint a harc az antikommunizmus minden válfaja, tehát a maoizmus ellen is, országunk nemzeti érdekeit is szolgálja.

Gyümölcsöző és sikeres munkát kívánunk az SZKP XXV. kongresszusának!

Éljen a Szovjetunió népeinek és Ausztria népének barátsága!

Éljen a kommunista világmozgalom egysége a marxizmus–leninizmus és a proletár internacionalizmus alapján!

LOUIS VAN GEYT, BELGIUM KOMMUNISTA PÁRTJÁNAK ELNÖKE

Kedves elvtársak!

Belgium Kommunista Pártja nevében átadom testvéri, harcos üdvözletünket az önök kongresszusának és minden kommunistának, az egész szovjet népnek.

Meggyőződésem, hogy országunk néptömegeinek, munkásosztályának, haladó közvéleményének érzéseit fejezem ki, amikor sok sikert kívánok a kongresszusnak, amely új javaslatokat tesz Európa és az egész világ népeinek az enyhülés további megerősítésére, arra, hogy reális utat nyissunk a fegyverkezési hajsza megszüntetése, a meglevő katonai potenciálok csökkentésével kapcsolatos első konkrét intézkedések felé. Ezeknek az erőfeszítéseknek a sikere kedvezőbb feltételeket teremt a dolgozó tömegeknek és szövetségeseiknek a kapitalista országokat megrendítő válság elleni harcához és azokhoz a mély politikai átalakításokhoz, amelyek lényegesen megváltoztathatják a helyzetet, közelebb hozhatják a szocializmus perspektíváját.

A válság, amelynek mélységét nem kell hangsúlyoznom, országunkban súlyosan érinti a munkásosztályt, a dolgozó tömegek más rétegeit és a lakosság középrétegeinek nagy részét. Annál is inkább, mivel a kapitalista monopóliumok és a nekik engedelmeskedő kormány még ilyen körülmények között is arra törekednek, hogy megőrizzék és megsokszorozzák tőkéjüket és nyereségüket, s a válság minden terhét áthárítsák másokra, elsősorban a dolgozókra.

Igaz, az infláció és a válság összefonódása még nem idézte elő az életszínvonal olyan katasztrofális visszaesését Belgiumban, mint a harmincas években. Ennek az az oka, hogy a munkásmozgalom – hála a népek, s elsősorban az önök népe hatalmas győzelmének a fasiszta agresszió felett, majd a hidegháború éveiben a kapitalisták ellentmondásai felett – képes volt megvalósítani és megvédeni a társadalmi, szakszervezeti és demokratikus vívmányok összességét, ami jelentősen gátolja a vásárlóképesség, a munka biztosítása és a dolgozók jogai ellen intézett támadásokat.

A békés egymás mellett élés politikájának sikerei, a demokratikus közvélemény politikai befolyásának növekedése a fejlett kapitalista országokban és a szocialista országok társadalmi és gazdasági eredményei jelentős mértékben korlátozzák a monopóliumok és a befolyásuk alatt álló kormányok manőverezési szabadságát a népekkel szemben. Ezt az a tény is elősegíti, hogy a hidegháború ellenére, s különösen a nemzetközi enyhülés előrehaladásának eredményeként a munkás- és demokratikus mozgalom sikereket ért el a szakszervezeti erők egyesítésében, a különféle politikai erők – kommunisták, szocialisták, sőt katolikusok – közelítésében, melynek célja, hogy visszaverjük a válságpolitikát és felvessük a problémák antimonopolista megoldásának a kérdését.

Mit tegyünk, hogy még határozottabban előrehaladjunk ebben az irányban, még érezhetőbb csapásokat mérjünk a válság sorsszerűségéről hangoztatott hamis eszmékre, amelyeket a kormányok és a munkásmozgalom jobboldali áramlatai hangoztatnak? Hogyan használjuk ki jobban új lehetőségeinket arra, hogy bevonjuk a harcba a munkásosztály legfőbb erőit – körülötte tömörítve népünk többségét – az átfogó politikai és szerkezeti változásokért, amelyek jelentős mértékben kiszélesítenék és megújítanák a már korábban elért társadalmi és demokratikus vívmányokat, komolyan aláásnák a monopóliumok hatalmát? Hogyan törjük meg az „atlanti" Európa híveinek dühödt erőfeszítéseit, amelyekkel igyekeznek megakadályozni ezeket a változásokat, meggátolni az enyhülést és elszigetelni a kommunistákat a többi népi és demokratikus erőtől? És hogyan érjük el, hogy pártunknak, a népi és demokratikus erők egyesítésében pótolhatatlan szerepet betöltő lenini pártnak erősödjék a befolyása és hatékonyabbá váljék a munkája?

Íme, ezek a kérdések, amelyeket pártunk Központi Bizottsága a viták középpontjába állít a párt egy hónap múlva megkezdődő XXII. kongresszusán. Nyilvánvaló, hogy azok a körülmények, amelyek között mi harcolunk, nagymértékben különböznek azoktól, amelyek között az önök pártja végezte és végzi hatalmas munkáját. Ezek az eltérések a történelmi fejlődésnek, az önök rendkívül nehéz körülmények között aratott döntő győzelmeinek, s a mi szintén jelentős, bár korlátozottabb eredményeinknek köszönhetők.

A harci feltételek eltérése következtében ni néha kissé másképpen közelítjük meg a szocializmus megszilárdításának vagy védelmének egyik-másik bonyolult problémáját, mint önök. Ez azonban semmiképpen sem akadályozhatja a belga kommunistákat, a dolgozó tömegeket és demokratákat annak az összefüggésnek a megértésében és támogatásában, amely az enyhülés megszilárdításáért folyó harcban és a szocialista építésben Önök által elért sikerek és ama harc feltételeinek javulása között van, amelyet mi vívunk a társadalmi haladásért, a demokráciáért és a békéért népünk érdekében.

Erősödjenek a kapcsolatok országaink, egész Európa, az egész világ népei és dolgozói között!

Éljen pártjaink mély szolidaritása!

Éljen az SZKP XXV. kongresszusa!

HARILAOSZ FLORAKISZ, GÖRÖGORSZÁG KOMMUNISTA PÁRTJA KÖZPONTI BIZOTTSÁGÁNAK ELSŐ TITKÁRA

Kedves elvtársak!

Nagy örömünkre szolgál, hogy részt vehetünk az SZKP XXV. kongresszusának munkájában. Valamennyien megkülönböztetett érdeklődéssel hallgattuk végig Leonyid Iljics Brezsnyev elvtársnak, pártjuk Központi Bizottsága első titkárának a beszámolóját, amelyben szó volt arról, milyen hatalmas utat tett meg országuk a XXIV. kongresszus óta. Elragadtatással figyeltük azt a nagyarányú alkotó tevékenységet, amelyet a Szovjetunió dolgozóinak milliói fejtettek ki pártjuk kipróbált irányításával. Lelkesen hallgattuk meg azokat a kongresszus által kidolgozott nagyszerű terveket, amelyek a béke további megszilárdítására és a kommunista építés útján való előrehaladásra vonatkoznak.

Ezek a hatalmas eredmények és távlatok örömmel töltik el országunk dolgozóit, hiszen összefüggést látnak köztük és hazájuk jövője, az imperialista függőség és a monopóliumok kegyetlen kizsákmányolása alóli felszabadítása között. Az önök tetteiben a tulajdon szocialista

jövőjüket látják. Az SZKP XXV. kongresszusa nemcsak a Szovjetunió népeinek, hanem az egész világ dolgozóinak a vágyait is tükrözi. Az önök kongresszusa barátnak és ellenségnek egyaránt a lehető legvilágosabban válaszolt arra a kérdésre, hogy mi az igazi demokrácia és mit jelent a szocializmus.

Az Egyesült Államokat szolgáló ezredesek diktatúrájának bukása után hazánkban föllendült a kommunisták vezette népi, demokratikus mozgalom, amelynek célja a nemzeti függetlenségért, az amerikai befolyás megszüntetéséért, az ország demokratizálásáért és az emberhez méltó életért folytatandó harc.

A hidegháborús korszakot követő nemzetközi enyhülés kedvezőbb feltételeket teremt mind a béke megszilárdításához és a népek együttműködéséhez, mind pedig népünk harcához. Ez a fordulat a szocialista országok és elsősorban a Szovjetunió által kezdeményezett helsinki értekezleten aláírásra került történelmi okmányban fejeződött ki.

Ugyanakkor az imperializmus, a NATO és a belső reakció, a „kommunista veszély" jelszavát hangoztatva, fokozza támadását a demokrácia ellen, igyekszik jobbra tolni a görög kormányt, reakciósabb irányvonalat kényszerítve rá. Ezek az erők mesterkedéseikkel tovább élezik a földközi-tengeri és a közel-keleti helyzetet, mindent elkövetnek, hogy újra bevonják hazánkat a NATO katonai szervezetébe, fenntartsák és bővítsék a katonai támaszpontok hálózatát, és Ciprust a szocialista és az arab országok elleni hídfőállássá változtassák.

A KKP maoista vezetősége nyíltan támogatja az effajta mesterkedéseket, amelyek az imperializmus haladás- és szocializmusellenes akcióinak részét képezik.

Pártunk síkraszáll azért, hogy megszűnjék Görögország függősége az amerikai imperializmustól és a NATO-tól, hogy igazi demokrácia jöjjön létre az országban és véget érjen a külföldi és a belső monopóliumok önkénye. Görögország Kommunista Pártja magasra emelte és erősen tartja a szovjetellenesség és az antikommunizmus elleni harc zászlaját, mert a maoizmus véglegesen szakított a marxizmussal, és ma már nem az imperializmust támadja, hanem a Szovjetuniót és az egész kommunista mozgalmat.

Kedves elvtársak! Országunkban is szemmel látható a nép érdeklődése és vonzódása a szocializmus ügye iránt. Ez arra kényszeríti még a burzsoá pártok vezetőit is, hogy szociáldemokrata jellegű kijelentéseket tegyenek. Ezenkívül az ellenzék soraiban vannak olyan baloldali erők is, amelyek programnyilatkozataikban szocializmust hirdetnek. Elismerik ugyan a marxizmust, de csak a leninizmus és annak a munkásosztály vezető szerepéről szóló alapvető tétele nélkül.

Pártunk a tömegek körében eszmei és politikai nevelő munkát végez, a demokratikus erők összefogására törekszik, ideológiai harcot vív a többi között olyan kérdések kapcsán, mint a valóságos szocializmus lényege, a proletár nemzetköziség, a munkásosztály és a nép hatalmának megvédése stb.

Országunk és sok más állam tapasztalatai alapján arra a következtetésre jutunk, hogy a forradalomnak meg kell tudni védenie magát. Erre utalt az SZKP XXV. kongresszusán tartott beszámolójában L. I. Brezsnyev elvtárs. Ismétlem: tulajdon tapasztalatunkból kiindulva tudjuk, hogy a forradalom arra való, hogy győzzön és megállja a helyét, a forradalomnak meg kell védenie önmagát az ellenforradalmi erőkkel, a kapitalizmus restaurálására törekvő erőkkel szemben. Hatalma a dolgozó nép hatalma kell hogy legyen, élén a munkásosztállyal, olyan hatalom, amelyet a marxizmus–leninizmus klasszikusai a proletariátus diktatúrájának neveztek.

Népünk azért tudta sikerrel kiállni minden megpróbáltatás viharát, mert a szocialista országok – mindenekelőtt a Szovjetunió – és a nemzetközi kommunista és munkásmozgalom felbecsülhetetlen támogatást nyújtottak nekünk. Pártunk tapasztalatai azt mutatják, hogy a kommunista és munkáspártok egysége óriási anyagi és erkölcsi erő. Az imperialisták, noha a legélesebb ellentétek állnak fenn közöttük, szövetkeznek egymással és együttesen lépnek föl a kommunista és munkásmozgalom ellen. Az ellenségnek ezeket az összehangolt erőfeszítéseit követendő példának tekinthetik és kell is hogy tekintsék a kommunista és munkáspártok, amelyeket egységes elmélet, a marxizmus–leninizmus legyőzhetetlen elmélete vezérel, és amelyek a nemzetközi imperializmussal együttesen kidolgozott stratégiát állítanak szembe.

A görög és a szovjet népet, Görögország Kommunista Pártját és a Szovjetunió Kommunista Pártját régóta szoros baráti szálak fűzik

egymáshoz. A szovjet nép a kommunista és demokratikus mozgalom minden válságos pillanatában, nemzetünk életének minden nehéz időszakában mindig ott állt mellettünk mint barát és önzetlen segítőtárs.

Kedves elvtársak! Pártunk, Görögország Kommunista Pártja és valamennyi görög kommunista nevében mélységes hálánkat fejezzük ki azért a gondoskodásért és szeretetteljes vendéglátásért, amelyben az önök pártja és a szovjet állam részesítette a Szovjetunióban letelepedett görög politikai emigránsok ezreit.

Újabb sikereket kívánunk önöknek, kedves elvtársak, a XXV. kongresszuson elfogadásra kerülő határozatok valóra váltásáért, a kommunista társadalom építésével járó feladatok megoldásáért vívott harcukban.

Éljen a marxizmus–leninizmus!

Emeljük még magasabbra a proletár internacionalizmus zászlaját!

Éljen a szovjet és a görög nép barátsága!

Éljen Lenin dicső pártja!

GERHARD DANELIUS, NYUGAT-BERLIN SZOCIALISTA EGYSÉGPÁRTJÁNAK ELNÖKE

Kedves elvtársak!

Küldöttségünk a Lenin pártjával való testvéri szolidaritás érzésével figyeli az SZKP XXV. kongresszusát.

Leonyid Iljics Brezsnyev elvtársnak, az SZKP Központi Bizottsága első titkárának előadói beszéde, a kongresszusi küldöttek felszólalásainak alkotó jellege megerősít minket abban a meggyőződésünkben, hogy a szovjet nép, a XXIV. kongresszuson hozott határozatokat következetesen megvalósítva, előbbre lépett a kommunista társadalom felépítésének útján.

Nagy jelentőséget tulajdonítunk az SZKP XXV. kongresszusának. Meggyőződésünk, hogy a szovjet nép jólétének és kulturális színvonalának emelésére, az SZKP lenini külpolitikájának következetes folytatására, a béke megszilárdítására és a békés egymás mellett élés elveinek valóra váltására vonatkozó fontos határozatai lelkesítő erőként

hatnak majd nemcsak az SZKP-ra és a szovjet népre, hanem a nemzetközi forradalmi munkásmozgalom és a nemzeti felszabadító mozgalom egészére is.

Ezen a kongresszuson az SZKP visszatekinthet a megtett dicső útra. Ez három forradalom története, a cárizmus, a földesúri és kapitalista hatalom megdöntésének, továbbá a polgárháború időszakában a külföldi fegyveres intervenció szétzúzásának története. Ez a hitleri fasizmus és a japán militarizmus fölött aratott nagy győzelemnek, a szocialista társadalom felépítésének és a kommunizmusba való fokozatos átmenetnek a története. Ezért mondhatjuk teljes joggal, hogy az SZKP a legtapasztaltabb párt a világ kommunista mozgalmában.

A Szovjetunió és a szocialista közösség többi országa az antiimperialista mozgalom leghatalmasabb erejét képviseli. Jelentős mértékben az említett országok erejének és befolyásának köszönhető, hogy nagy sikereket lehetett elérni a különböző társadalmi rendszerű államok közti békés egymás mellett élés politikájának a megvalósításában.

A Szovjetunió és az SZKP történelmi érdemeiről szólva nem szorítkozhatunk csupán a Nagy Októberi Szocialista Forradalom jelentőségének méltatására, arra, hogy megemlékezünk a Szovjetunió döntő hozzájárulásáról a hitleri fasizmus fölött aratott győzelemhez. A Szovjetunió és az SZKP ma is kiemelkedő szerepet tölt be a békéért, a demokráciáért és a szocializmusért vívott imperialistaellenes harcban. A Szovjetunió a népek szocialista családjának leghatalmasabb ereje. Az SZKP-val bennünket a közös eszmények és célok kötnek össze, az európai és a világbéke megszilárdításáért vívott antiimperialista harc, valamint a szocializmus és a kommunizmus végleges győzelmére irányuló közös törekvésünk egyesít. A Szovjetunió és kommunista pártja mindig híven teljesítette internacionalista kötelességét. Az SZKP XXV. kongresszusa is a proletár és a szocialista internacionalizmus zászlaja alatt folyik.

Helyesnek bizonyult a kommunista és munkáspártok 1969. évi moszkvai tanácskozásának az a következtetése, hogy korunkban fokozott lehetőségek vannak a forradalmi és haladó erők előretörésére.

A forradalmi és haladó erők sikerei, a békés egymás mellett élés elveinek aktív valóra váltása és a helsinki tanácskozás eredményei a reakciós körök gyűlöletét váltják ki. Gyűlöletük elsősorban a szocializmus legerősebb bástyája, a Szovjetunió ellen irányul. A reakció

a szovjetellenes propagandát szítva próbálja gyengíteni a szocializmus, a demokrácia és a béke pozícióit, ideológiailag lefegyverezni a kapitalista országok néptömegeit, aláaknázni az enyhülési irányvonalat, befeketíteni a kommunista eszményeket. Ezért van szükség arra, hogy a szocializmus és a haladás erői fokozzák eszmei és politikai harcukat az imperializmus és a reakció ellen, elősegítsék az enyhülés folyamatát, s határozottabban szálljanak síkra a kommunistaellenesség és a szovjetellenesség nyílt és burkolt megnyilvánulásai ellen.

Pártunk, Nyugat-Berlin Szocialista Egységpártja soraiban nincs helye semmiféle szovjetellenességnek.

A Szovjetunió barátai voltunk akkor, amikor a legnehezebb időket élte át, barátai voltunk és leszünk nagyszerű győzelmeinek időszakában is. Bármint fokozzák is ellenségeink rosszindulatú szovjetellenes kampányukat, mi a Szovjetunió hűséges barátai leszünk mindvégig.

Elvtársak! Pártunk szüntelenül arra törekszik, hogy továbbfejlessze és erősítse a munkásosztály akcióegységét, Nyugat-Berlin haladó erőivel való szövetségét. A munkások, a dolgozók csak abban az esetben válthatják valóra társadalmi követeléseiket és védhetik meg a burzsoázia által veszélyeztetett alapvető demokratikus jogaikat, ha egybehangolják erőfeszítéseiket. Csak közös erővel lehet folytatni az enyhülés politikáját és visszaverni ellenségeit.

Újabb nagyszerű győzelmeket és sikereket kívánunk az SZKP vezette szovjet népnek!

Éljen Lenin pártja, a Szovjetunió Kommunista Pártja!

Éljen a kommunizmust építő szovjet nép!

Éljen a világ dolgozóinak és kommunistáinak aktív szolidaritása a Szovjetunióval!

Éljen a proletár internacionalizmus!

MARTIN GUNNAR KNUTSEN, NORVÉGIA KOMMUNISTA PÁRTJÁNAK ELNÖKE

Elvtársak!

Nagy öröm és megtiszteltetés számomra, hogy Norvégia Kommunista Pártja Központi Vezetősége, valamennyi norvég kommunista forró üdvözletét és jókívánságát tolmácsolhatom az SZKP XXV. kongresszusának, az egész szovjet népnek.

Az önök pártjának mostani kongresszusa szemléletesen és meggyőzően bizonyítja, hogy a Szovjetunió mindig is a béke és a világ valamennyi népe közötti barátság támasza volt, függetlenül attól, hogy kis vagy nagy népről van-e szó, s attól, hogy ezek a népek milyen társadalmi rendszerben élnek.

Népeinknek a békére és barátságra való törekvése már hagyományos. Sok évszázados történelmük során az oroszok és a norvégok jószomszédságban éltek, sohasem fogtak fegyvert egymás ellen. Sőt, 1944-ben, amikor Norvégia a hitlerista hódítók hatalmát nyögte, a szovjet emberek segítségünkre siettek, és az egész norvég nép őszintén üdvözölte az ország északi területeit felszabadító szovjet hadsereget. A szovjet katonák ezrei áldozták életüket a norvég föld felszabadításáért. Népünk ezt sohasem felejti el. Oslóban a szovjet katonák emlékművére ezeket a szavakat írtuk: „Norvégia hálás Nektek."

Mi, norvég kommunisták, hálával gondolunk mindazokra, akik életüket áldozták hazánk szabadságáért. Ugyanakkor úgy véljük, hálánk legjobb kifejezése, a legmaradandóbb emlékmű a mi aktív békeharcunk lesz, hiszen az elesettek is ennek szentelték életüket. Mi mindig egy sorban fogunk harcolni önökkel a népek azon jogáért, hogy békében és biztonságban éljenek, azok ellen, akik e jog eltiprására törekednek, a monopóliumok, a reakció és az imperializmus ellen.

Az SZKP kongresszusai a kommunizmushoz vezető út történelmi mérföldkövei. Amikor elérünk egy bizonyos pontra, rendszerint visszatekintünk a megtett útra, értékeljük eredményeinket.

A szovjet nép nem haladt kitaposott ösvényen, útja nem volt sem könnyű, sem pedig problémamentes. A szovjet emberek keresztülmentek a polgárháború tüzén, az éhínségen és az imperialista intervención,

helytálltak a hitleri fasizmus elleni hosszadalmas és véres harcban. A kommunista párt vezetésével a szovjet nép leküzdötte az útjában tornyosuló akadályokat, és létrehozta korunk leghaladóbb társadalmát, a szocialista társadalmat.

Önök gigantikus villamos erőműveket építettek, új városokat, gyárakat hoztak létre, csatornákat fektettek le és termékeny szántóföldekké varázsolták a sivatagokat. Önök az ország igazi gazdáivá tették a dolgozók tömegeit, egyenlőséget vívtak ki hazájuk valamennyi népe számára, széles távlatokat nyitottak az ifjúság előtt, biztosították az öregkori ellátottságot.

Lenin nagy pártjának XXV. kongresszusát azonban nem a múltra tekintés jellemzi, hanem az általa kitűzött új feladatok, a magabiztos jövőbenézés, a céltudatosság a kommunista társadalom építésében.

A Szovjetunió Kommunista Pártjának az ország további építésére vonatkozó tervei bátrak és merészek. A tizedik ötéves terv nagyszerű célokat tűz ki a szovjet társadalom életének minden területén. De mi, kommunisták megszoktuk már, hogy szovjet elvtársaink mindig megvalósítják a kitűzött feladatokat. Meggyőződésünk, hogy a mostani terveket is sikeresen fogják teljesíteni. A tizedik ötéves terv előirányzatainak valóra váltása a gazdasági, szociális és kulturális fejlődés új magaslatára emeli az önök országát.

A Szovjetunió ma is, éppúgy, mint korábban, a leghatalmasabb ország az imperializmus, a nemzeti és társadalmi elnyomás ellen, továbbá a világ minden népének függetlenségéért és szabadságáért vívott harc legfőbb erejét képező szocialista országok családjában.

Ezért a szovjetország újabb sikereinek és eredményeinek jelentősége túlnő az önök országának – a tizenöt szovjet szocialista köztársaság szövetségének – a keretein. Ezek a sikerek és eredmények lelkesítik és újabb reményekkel töltik el az elnyomottak és kizsákmányoltak millióit a világ minden részében, mindenütt, ahol az emberek még a tőkés elnyomás viszonyai között kénytelenek élni.

A szocializmusnak a Szovjetunióban elért újabb vívmányai kétségtelenül nagymértékben és kedvezően hatnak majd a tőkésországok dolgozói által vívott osztályharc fejlődésére. Az úgynevezett általános jólét társadalmában mi szakadatlanul éleződő válság közepette élünk.

Ezzel a válsággal együtt jár a munkanélküliség állandó növekedése és a létbizonytalanság.

A kapitalista országok dolgozói szemében a monopóliumok és a válságok világával szemben a reális alternatíva az emberek életét mind magasabb színvonalra emelő szocializmus. És semmiféle antikommunista és szovjetellenes kirohanás nem gátolhatja meg ennek felismerését. A reakciós erők és a maoisták, akik most a fent említett támadások szervezőinek és lelkesítőinek szerepét töltik be, előbb vagy utóbb az őket megillető helyre, a történelem szemétdombjára kerülnek.

Éljen az SZKP XXV. kongresszusa!

Sok sikert a Szovjetunió tizedik ötéves tervének teljesítéséhez!

Éljen a marxizmus–leninizmus és a proletár internacionalizmus!

Erősödjék valamennyi nép barátsága és együttműködése!

Éljen a béke!

LARS WERNER, A SVÉD BALOLDALI PÁRT – KOMMUNISTÁK ELNÖKE

Kedves elvtársak!

Önök, szovjet kommunisták, olyan időszakban tartják most XXV. kongresszusukat, amikor teljes joggal elmondhatjuk, hogy világrészünkön új távlatok nyíltak a béke megszilárdítása és a biztonság szavatolása előtt.

Tudjuk, hogy ez a kedvező irányú fejlődés igen nagy mértékben a szovjet kommunisták erőfeszítéseinek köszönhető. Harminc évvel ezelőtt, a hitleri fasizmus szétzúzása után – amelyhez leginkább a legnagyobb áldozatokat hozó szovjet nép járult hozzá – az imperializmus hidegháborús politikát kezdeményezett a szocialista országok és a világ haladó erői ellen. Időről időre a feszültség rendkívül éles volt, de az enyhülés politikája győzött. A békés egymás mellett élés elvei utat törtek maguknak. Az 1975-ben Helsinkiben megtartott európai biztonsági és együttműködési értekezleten bebizonyosodott, hogy letűnt az a korszak, amikor kontinensünkön némelyek kétségbe vonhatták a népek győzelmének eredményeit. Ugyanakkor nem szabad elfelejtenünk, hogy Európában még létezik egy fasiszta szégyenfolt – a spa-

nyolországi francóizmus –, és a haladó erőknek támogatniuk kell azokat, akik a spanyol fasiszta rezsim felszámolásáért harcolnak.

Mi, svéd kommunisták, szeretnénk hangsúlyozni, hogy igen nagyra értékeljük a Szovjetunió hozzájárulását az említett eredményekhez és győzelmekhez. Ami a nemzetközi életben azután történt, hogy az SZKP XXIV. kongresszusa kijelölte a békéért és az enyhülésért folyó harc új kezdeményezéseinek fő irányait, az a szovjet enyhülési politika helyességét igazolja.

Az SZKP és a szovjet nép a gyakorlatban bizonyította be a szovjethatalom megteremtése óta eltelt évtizedek folyamán a szocializmus felsőbbrendűségét a dolgozó tömegek anyagi, szociális, kulturális életszínvonalának emelése terén. E tény még szembeötlőbb ma, amikor a kapitalista világban mind jobban elmélyül az általános válság és nő a tömeges munkanélküliség. Pártunk a jelen helyzetben erőfeszítéseket tesz annak érdekében, hogy megvédje a munkásosztályt a kapitalizmus ama próbálkozásától, hogy a válság terheit a munkások vállaira hárítsa.

Küzdelmünk egy világméretű harc részét alkotja. A tőke úgy próbál kijutni a válságból, hogy fokozza a munkásosztály kizsákmányolását, kifosztja az agrárállamok nyersanyagkészletét és fegyverkezési hajszát folytat. Más szóval az imperializmus elkeseredett harcot folytat különösen Délkelet-Ázsiában – és legutóbb Angolában – elszenvedett súlyos vereségei után. Ezért most rendkívül fontos, hogy az antiimperialista erők megszilárdítsák egységüket és növeljék erejüket.

A békéért, a népek nemzeti és társadalmi felszabadításáért, a szocializmusért vívott harcban döntő szerepet tölt be a munkásosztály, a népek és a kommunista pártok nemzetközi szolidaritása. Ez a proletár internacionalizmus a nemzetközi kapitalizmus ellen irányul, amelynek élén az amerikai imperializmus áll. Az internacionalizmus tiszteletben tartja és védelmezi a népek nemzeti szuverenitását és függetlenségét. Az internacionalizmus a munkásmozgalomnak a nemzetközi tőke ellen irányuló együttműködésében, a népeknek az imperialista agresszió elleni összefogásában, a szocializmust építő népekkel való rendíthetetlen szolidaritásában, a faji megkülönböztetés, a fasizmus, a reakciós katonai diktatúrák, a neokolonializmus, az imperialista be-

avatkozás és agresszió ellen harcoló népek támogatásában nyilvánul meg.

A kommunista pártok közötti kapcsolatoknak az egyenjogúság és az önállóság alapjain kell fejlődniük. Minden kommunista párt önállóan fejleszti stratégiáját és taktikáját az adott ország konkrét helyzetéből és történelmi feltételeiből kiindulva. Ez, mint tudjuk, fontos előfeltétele annak, hogy a proletár internacionalizmus hatásos fegyver legyen az imperializmus ellen és szilárd bázist jelentsen az imperializmus feletti végleges győzelem számára.

Elvtársak! A Svéd Baloldali Párt – Kommunisták üdvözli a szovjet kommunisták XXV. kongresszusát, és további sikereket kíván nekik a szocializmus építésében, a kommunizmushoz vezető úton.

Éljen a szovjet és a svéd kommunisták barátsága!

Éljen a békéért, a demokráciáért és a szocializmusért vívott közös harcunk!

Éljen a proletár internacionalizmus!

GASTON PLISSONNIER, A FRANCIA KOMMUNISTA PÁRT POLITIKAI BIZOTTSÁGÁNAK TAGJA, A KÖZPONTI BIZOTTSÁG TITKÁRA

Kedves elvtársak!

Először is engedjék meg, hogy átadjam a Szovjetunió Kommunista Pártja XXV. kongresszusának a francia kommunisták testvéri, forró üdvözletét.

Az önök pártjának valamennyi kongresszusa nemzetközi jelentőségű esemény.

Ennek oka az a kiemelkedő szerep, amelyet a Szovjetunió a béke megőrzésében betölt, valamint az a befolyás, amelyet a Szovjetuniónak a fejlett szocialista társadalom felépítésében aratott sikerei az egész világon folytatott osztályharc alakulására gyakorolnak.

Nagy érdeklődéssel hallgattuk a Központi Bizottságnak Leonyid Brezsnyev elvtárs által előterjesztett beszámolóját.

A beszámoló rávilágít azokra a jelentős eredményekre, amelyeket

a szovjet nép az SZKP vezetésével a nép életszínvonalának emelésében, a kommunizmus anyagi-műszaki bázisának megteremtésében, a béke biztosításában elért.

A beszámoló rávilágít a jövőre is.

Azok között az intézkedések között, amelyeket önök a nemzetközi enyhülés megszilárdítására és a fegyverkezési verseny megállítására javasolnak, rendkívül nagy jelentőségűnek tekintjük azt a javaslatukat, hogy a világ országai kössenek szerződést, amelyben kötelezik magukat arra, hogy nem folyamodnak erőszakhoz. Ez nagy jelentőségű kezdeményezés.

Azok közül a feladatok közül, amelyeket önök maguk elé tűznek, hogy népük további jólétének szolgálatában tovább fejlesszék gazdasági erejüket, különösen fontosnak tartjuk azt a döntésüket, hogy tökéletesíteni akarják a népgazdaság irányítását, a gazdasági mechanizmust, hogy javítsák az egész társadalmi termelés minőségét és hatékonyságát.

A politika területén meghatározott célok közül élénk figyelemmel kísértük azokat az elgondolásokat, amelyek alapján kidolgozzák a Szovjetunió új alkotmányának tervezetét.

Meg vagyunk győződve arról, hogy a jövőben is, akárcsak a múltban, el fogják érni kitűzött céljaikat, a dolgozók, az egész szovjet nép javára, a világ békéjének javára.

Kedves elvtársak! Mélyreható válság sújtja hazánkat.

Ez nem a klasszikus gazdasági válság, hanem globális válság, amely az ország életének valamennyi területét érinti.

Ez a kapitalista rendszer válsága.

Pártunk ezért kijelenti a dolgozóknak: „Meg kell változtatni a társadalmat. Elszántan rá kell lépnünk a szocializmus útjára."

Ez a cél állt nemrég megtartott XXII. kongresszusunk központjában.

Pártunk ezen a kongresszuson, hazánk és a jelen körülményeinek megfelelően, a szocializmus demokratikus útját javasolta népünknek.

Ez az út a gazdasági és a politikai struktúrák mélyreható reformjain vezet keresztül, és támadja a kapitalista monopóliumok uralmát.

Akkor, amikor a nagyburzsoázia rendszeresen támadja a demokratikus jogokat és szabadságjogokat, minden egyes szabadságjog, amelyet a dolgozók kivívnak, minden egyes demokratikus intézkedés,

amelyet az uralkodó osztályra kényszerítenek, fegyvert ad kezükbe az osztályellenséggel szemben.

Jelszavunk ezért, mint Lenin mondotta, a „végsőkig", vagyis a szocializmusig vitt demokrácia. Ez a mi értelmezésünk szerint magában foglalja valamennyi egyéni és kollektív szabadságjog szavatolását.

Ez a szocializmus – amely a tudományos szocializmus egyetemes elveire támaszkodik – természetesen hazánk sajátos vonásait ölti majd fel; ez francia színezetű szocializmus lesz. Így például a különböző pártok, amelyek érdekeltek a szocializmus felépítésében, abban egyenlő jogokkal és kötelességekkel vesznek majd részt.

Az az út, amelyet kongresszusunk meghatározott, forradalmi út, elszánt tömegharcok sorozata.

Nem becsüljük le a reakció ellenségességét, hiszen nap mint nap szembeszállunk vele.

Úgy véljük tehát: ahhoz, hogy győzelmet arassunk azokban a kemény harcokban, amelyeket a nagyburzsoáziával az út valamennyi szakaszán meg kell majd vívnunk, szükség van népünk hatalmas többségi mozgalmára, amelynek tengelye a baloldal uniója.

A munkásosztály a demokratikus változásért és a szocializmusért vívott harcban már ma is az élcsapat, a motor szerepét tölti be. Holnap a dolgozó népet képviselő hatalom döntő ereje lesz, amely az új társadalom építését irányítja.

Mint azt kongresszusunk határozottan megállapította: „A szocializmus felépítésének lehetősége Franciaországban attól függ, hogy a Francia Kommunista Párt képes-e befolyásolni a nép mozgalmát."

A kommunista párt valóban a munkásosztály pártja, az a párt, amely következetes harcot folytat azért, hogy a forradalmi eszmék diadalmaskodjanak a reformista és az opportunista eszmék felett. Ezért a legnagyobb gondot arra fordítjuk, hogy kommunista pártunkat állandóan erősítsük.

Amikor meghatározzuk a szocializmus felé vezető utat Franciaország számára, figyelembe vesszük a nemzetközi helyzetet is, amelyet a békére, a népek függetlenségére és a szocializmusra nézve kedvező fordulat jellemez.

A szocialista országok tevékenysége és sikerei ebben a tekintetben döntő szerepet játszanak.

A kapitalista világban végbemenő munkás- és demokratikus harcok, a nemzeti felszabadító mozgalom jelentős sikerei ugyancsak gyengítik az imperializmust, és szintén arra kényszerítik, hogy elfogadja a békés egymás mellett élést.

Az imperializmus azonban, annak ellenére, hogy meghátrálásra kényszerült, tovább folytatja veszélyes mesterkedéseit. Erről tanúskodik a francia kormány politikája. A kormány ismét az amerikai imperializmus uralma alatt álló NATO részévé tette hazánkat, támogatta a nyugatnémet imperializmus uralmi terveit, távol tartja magát a leszerelésről folytatott tárgyalásoktól, kinyilvánítja, hogy kész felszámolni nemzeti függetlenségünket a trösztök kis Európájának politikai-katonai tömbjében.

Pártunk elszántan harcol e politika ellen, amelynek az az ösztönző ereje, hogy a kormány fél a munkás- és demokratikus mozgalom megerősödésétől, és mindenáron fenn akarja tartani a társadalmi és a politikai status quót.

Ilyen körülmények között minden eddiginél magasabbra emeljük a nemzeti függetlenség és szuverenitás zászlaját, s küzdünk népünknek azért a jogáért, hogy szabadon maga határozza meg jövőjét.

Egy amerikai tábornok, a NATO európai főparancsnoka nemrég kijelentette: „sohasem fogja elfogadni", hogy kommunisták vegyenek részt hazánk kormányában. Ez tűrhetetlen beavatkozás. Mi a magunk részéről mindent el fogunk követni, hogy megteremtsük azokat a feltételeket, amelyek lehetővé teszik hazánk számára, hogy amikor ezt elhatározza, szintén a szabadság útjára, a szocializmus útjára lépjen.

Kedves elvtársak! Az a határozottság, amellyel munkásosztályunk és népünk ügyét, véleményünk és cselekvésünk szabadságát megvédjük, sohasem térít el, sohasem fog eltéríteni minket nemzetközi kötelességeinktől.

Mint azt Georges Marchais, pártunk főtitkára XXII. kongresszusunkon kijelentette: „A proletár internacionalizmus természeténél fogva oszthatatlan. Véleményünk szerint nincs az internacionalizmusnak semmiféle formája, amely a proletár internacionalizmus felett állna, és nem engedjük meg, hogy azt regionális részekre darabolják fel."

Úgy véljük egyébként, mint ezt az 1969. évi nemzetközi tanácskozás

megállapította, hogy a kommunista pártok között fennálló nézeteltérések semmiképpen sem akadályozzák a közös célokért folytatott közös akciót. A testvériség és a szolidaritás szoros kapcsolatai egyesítik a Francia Kommunista Pártot és a Szovjetunió Kommunista Pártját. Ezek a kapcsolatok, amelyek súlyos megpróbáltatásokban kovácsolódtak ki, a proletár internacionalizmus és a függetlenség elválaszthatatlan elvein alapulnak. Ezeket a kapcsolatokat állandóan erősíteni kívánjuk, mert tudjuk, hogy ezzel jól szolgáljuk népeink érdekét, a béke és a szocializmus érdekét.

Népeink barátságának mély gyökerei vannak. A francia munkásosztály, a francia nép nem felejti el a szovjet nép óriási áldozatait és a hitlerizmus leveréséhez való döntő hozzájárulását. A francia munkásosztály és a francia nép nagyra értékeli azt a hatalmas művet, amelyet a szocializmus a Nagy Októberi Szocialista Forradalom óta alkotott.

Még egyszer szívből kívánunk, kedves elvtársak, sok sikert.

Éljen a Francia Kommunista Pártnak és a Szovjetunió Kommunista Pártjának harci barátsága és testvérisége!

Éljen a béke, a szocializmus és a kommunizmus!

DOLORES IBARRURI, SPANYOLORSZÁG KOMMUNISTA PÁRTJÁNAK ELNÖKE

Kedves szovjet elvtársak, barátaink!

Spanyolország Kommunista Pártja és a Szovjetunió valamennyi spanyolországi barátja nevében szívből üdvözlöm önöket a Szovjetunió hatalmas Kommunista Pártjának XXV. kongresszusán. Annak a pártnak a kongresszusán, amely Lenin vezetésével, a Nagy Októberi Szocialista Forradalom eredményeként a világon először döntötte meg a kapitalizmust és hozta létre a szocialista társadalmat, megnyitva ezzel minden nép előtt az utat a szabadsághoz, az igazságossághoz és a szocializmushoz. Újabb sikereket kívánok önöknek a minden spanyol kommunista számára oly kedves, nagyszerű szovjet szocialista hazájuk fejlesztésében. Nem felejtettük el, és soha nem is fogjuk elfelejteni az önök testvéri szolidaritását, és azokat az áldozatokat, amelyeket

a fasiszta agresszió elleni harc időszakában hoztak. Ezek elősegítették a pártjaink közötti szívélyes barátság megerősödését. Ez a barátság mindig, lankadatlan harcunk egész időszakában nagy, ösztönző erőt jelentett számunkra.

A Szovjetunió Kommunista Pártja és a szovjet kormány által folytatott békepolitika, amelyről olyan világosan szólt beszédében Brezsnyev elvtárs, döntő tényező a világ békéjének megőrzésében. A világ valamennyi, szabadságáért, nemzeti függetlenségének kivívásáért vagy megszilárdításáért harcoló népe érzi a Szovjetunió szolidaritását és támogatását. Olyan hatalmas támasz ez, amellyel szemben kudarcot vall az imperializmus agresszív politikája.

Lelkesítenek és elragadtatással töltenek el bennünket azok a nagyszerű sikerek, amelyeket a szovjet nép a kommunista párt vezetésével a gazdasági, a társadalmi és a kulturális élet területén, a fejlett szocialista társadalom építésében elért, valamint azok a ragyogó perspektívák, amelyekről a Központi Bizottság beszámolójában szó esett.

Történelmünk folyamán mi, spanyolok, fonák helyzetbe kerültünk. Népünk, amely először küzdött fegyverrel a kezében a fasiszta agresszió ellen, s több mint egymillió fiát és lányát veszítette el e harcban, ma, több mint harminc évvel a hitlerizmus szétzúzása után, még mindig kénytelen harcot folytatni Európa utolsó fasiszta rendszere ellen. E harcban aktívan, fiatalos energiával és szabadságvággyal lép fel az országunkban uralkodó reakciós rezsimmel szemben a háborút nem ismerő két nemzedék.

Most, a diktátor halála után Spanyolországban elérkezett a nagy harc ideje, amelyhez méreteiben, mélységében és harci hevében nem volt hasonló a második világháború utáni időszakban. Ebben a munkásosztály által vezetett széles tömegmozgalomban részt vesznek a parasztok, a szabadfoglalkozásúak, az értelmiség, a nők, a diákok és még az állami alkalmazottak egyes rétegei is, mint ezt a barcelonai polgárőrségnek a közelmúltban lezajlott sztrájkja bizonyítja.

Az uralmon levő rezsim elleni harcban kiemelkedő szerepet játszanak a nemzetiségi területek, mint például Katalónia, Baszkföld és Galícia. Részt vesznek benne különböző, spanyolok lakta területek, többek között Navarra is, amely a múltban a fasiszta zendülés egyik legfőbb központja volt. Az országunkban végbemenő változásokról

tanúskodik a katolikus egyháznak a dolgozók harcát támogató és a rendőri üldözéssel szemben védelmet biztosító álláspontja. Nem maradnak ki ebből a demokráciáért vívott harcból a hadsereg bizonyos körei sem. A napokban lesz a pere tíz olyan tisztnek, akiket azzal vádolnak, hogy védelmezték Spanyolország tekintélyét és síkraszálltak a demokráciáért.

A haladás és a kultúra oldalán álló egész Spanyolország szolidáris velük.

A reakciós rezsim ellen, Spanyolország demokratizálásáért vívott harcnak ez a rövid áttekintése népünknek arról a törekvéséről tanúskodik, hogy megváltoztassa a jelenlegi helyzetet és demokratikus rendet hozzon létre az országban. Ez a harc szükséges, mivel Franco halála ellenére megmaradtak a fasiszta jellegű intézmények és szervezetek.

A hivatalos Spanyolországban semmi sem változott. Megváltozott viszont a munkát és kultúrát megtestesítő Spanyolország. Áttért a demokrácia és a szabadság vívmányaiért folytatott határozott harcra. Spanyolok milliói követelik a demokráciát, a politikai rendszer megváltoztatását, s azt, hogy az országban ne legyen helyük a fasiszta törvényeknek és intézményeknek.

Csupán egy minden demokratikus erő részvételével alakult ideiglenes kormány hozhatja létre a szabadságot, adhat újból hangot a népnek és kezdhet hozzá az új társadalmi rend kiépítéséhez. A harcoló néptömegek állhatatosan követelik ezt.

Ma már kijelenthetjük, hogy az antifasiszta egység, amelyért annyi éven át küzdött a kommunista párt más demokratikus erőkkel karöltve, kezd realitássá válni.

Spanyolországban valamennyi ellenzéki erő példátlan erejű összefogása megy végbe. Első ízben lehet beszélni a demokráciáért vívott harcban megvalósuló egységről. Megalakult az a bizottság, amely összehangolja az ellenzék erőit egyesítő két szervezet, a kommunista párt részvételével létrejött Demokratikus Tanács és a Demokratikus Platform tevékenységét. Reméljük, hogy az egység kialakulásának folyamata a legközelebbi jövőben egy olyan egységes szerv létrejöttével fejeződik be, amely magában foglalja az egész demokratikus spanyol ellenzéket.

A mi pártunk kezdeményezte a nemzeti egyetértés politikáját, amelyet ma a legszélesebb körök támogatnak, a dolgozóktól kezdve a ka-

tolikus főpapságig; eszerint a valamennyi politikai fogolynak és politikai emigránsnak biztosítandó amnesztián keresztül vezet az út a nemzeti egyetértéshez.

Ennek a pártunk által következetesen folytatott politikának a helyességét bizonyítják azok a megállapodások, amelyek a demokráciáért harcoló különböző politikai erők egyesülése nyomán létrejöttek. Lassan kibontakozik előttünk a demokratikus Spanyolország képe.

Végül, felhasználva az alkalmat, hogy ezen a kiemelkedő fórumon megjelent a kommunista, munkás- és szocialista pártok, valamint a nemzeti felszabadító mozgalmak sok képviselője, szeretném kifejezni barátságunkat, proletár internacionalizmusunkat és szolidaritásunkat a világ haladó erőinek, és elismerésünket minden barátunknak, aki támogatja a demokratikus Spanyolországért vívott harcot.

Kedves szovjet elvtársak! Még egyszer szeretném átadni testvéri üdvözletünket a Szovjetunió Kommunista Pártjának, az itt jelenlevő valamennyi kongresszusi küldöttnek. Új sikereket kívánok önöknek a kommunizmus építésével járó grandiózus feladatok végrehajtásában, és kifejezem azt a szilárd meggyőződésünket, hogy mi, a marxizmus–leninizmus eszméi által lelkesített spanyol kommunisták, népünkkel együtt megvalósítjuk Spanyolországban a kommunizmus felé vezető utat megnyitó demokratikus társadalmi rendet.

Éljen Spanyolország Kommunista Pártja és a Szovjetunió Kommunista Pártja közötti testvéri barátság!

Éljen a világ valamennyi népének szolidaritása!

Éljen a kommunizmus!

GUS HALL, AZ EGYESÜLT ÁLLAMOK KOMMUNISTA PÁRTJÁNAK FŐTITKÁRA

Küldött elvtársak és vendégek!

Lenin pártjának XXV. kongresszusa kiemelkedő esemény, nagy mérföldkő a világ népeinek a szocializmusba való forradalmi átmenetében, az emberiség legnagyszerűbb vágyának – a kommunista társadalom felépítésének – megvalósulása útján. A marxizmus–leninizmus eszméi

mint nagy erejű lézersugarak áthatják Leonyid Brezsnyev elvtárs igen realisztikus, mély elemző erejű beszámolójának egész tartalmát.

Mint ahogy a szocializmus sikerei a példa erejével bizonyítják a szocializmus fölényét, a Szovjetunió Kommunista Pártja is pontosan ugyanígy, példájának erejével, a marxista–leninista tanokhoz való megingathatatlan hűségével mutat példát az egész világ forradalmi mozgalmainak. Jelenleg, az emberiségnek a kapitalizmusból a szocializmusba való történelmi, forradalmi átmenete időszakában, a küzdelem egyre bonyolultabb formákat ölt, az ideológiai konfrontáció erősödik, az opportunizmus vírusának újabb fajtái jelentek meg. Ilyen körülmények között az SZKP lenini példájának ereje kivételesen fontos és valóban hatalmas történelmi jelentőségű. E párt tevékenysége példaként állítható, mivel a Szovjetunió Kommunista Pártja mindig a munkásosztály ideológiájának, a marxizmus–leninizmus forradalmi lényegének, az alapok alapjának tisztaságát védelmezte. Az SZKP-t mindig a proletár internacionalizmusról, az osztályharcról szóló marxista–leninista tanítás vezette cselekedeteiben. Kivételes rátermettséggel és állhatatossággal küzd az SZKP a békéért, a nemzetközi feszültség enyhítéséért, a békés egymás mellett élés elveinek valóra váltásáért. Erélyesen elutasítja az imperializmussal való bármiféle opportunista alkudozást. Azok az új békejavaslatok, amelyeket Brezsnyev elvtárs beszámolója tartalmaz, visszhangra várnak a tőkés világ vezetői részéről. A Szovjetunió Kommunista Pártja sohasem mondott le az osztályelvekről valamilyen időleges előny kedvéért, mindig megtalálja a párt előtt álló nemzeti és internacionalista feladatok helyes összhangját.

A Szovjetunió Kommunista Pártjának hatalmas érdemei a világ forradalmi mozgalmának egyik legnagyobb fórumává tették az önök kongresszusát.

Mialatt a szocializmus folytatja következetes előrehaladását a növekedés és a fejlődés útján, miközben megvalósulnak ötéves tervei a gazdaságban, a kulturális építésben, a népjólét emelésében, miközben az életszínvonal a szocializmusban emelkedik, a tőkés világban az általános és ciklikus válságok egyre nagyobb számú ember nélkülözésének fokozódását, a gazdasági stabilitás megbomlását, az életszínvonal általános romlását idézik elő. Az amerikai monopoltőke egyre

nagyobb arányban használja fel eszközeként a politikai elnyomást és fajüldözést. Miközben a szocializmus újabb sikereket ér el, az állammonopolista kapitalizmus válsága mindinkább elmélyül.

A monopoltőke napjainkban szüntelenül azt erősítgeti, hogy „meg kell húzni a nadrágszíjat", azt állítja, hogy a nép túlságosan fényűzően él. Célirányos kampányokat folytatnak a társadalombiztosítási programok csökkentéséért és megszüntetéséért. Ezek a programok a tőkés fejlődés korábbi időszakában a munkásosztály és a nép fontos vívmányai voltak. Eközben a korporációk profitja állandóan emelkedik. A városi elöljáróságok csődbe jutása is tükrözi az állami monopolkapitalizmus válságának új jeleit.

A hétköznapi valóság elválaszthatatlan vonása, hogy a tömegek egyre inkább megértik azoknak az utaknak a homlokegyenest ellentétes irányát, melyeken a világ két társadalmi-gazdasági rendszere halad előre, s ez a megértés a politikai és ideológiai küzdelem fontos tényezőjévé vált. A fejlett szocialista társadalom eredményeit a tömegek mind nagyobb mértékben tekintik fokmérőnek, melynek alapján a társadalmi haladásról vagy annak hiányáról ítéletet alkotnak. Pontosan ez a tömegek tudatában végbement változás magyarázza a hisztéria új kitörését, a szocializmus elleni rágalmak újabb szennyes hullámát, melyet a burzsoá propaganda terjeszt. Pontosan ezzel magyarázható az a törekvés, hogy ezüsthoroggal csalogassák a halacskát, hogy összeszedjenek minden rendű és rangú antikommunista, szovjetellenes és szocializmusellenes csirkefogót, különösképpen, ha azok radikális, „baloldali" vagy álmarxista színezetűek. Napjainkban az imperializmusnak a szocialista világ elleni ideológiai diverziói mindenekelőtt a Szovjetunió ellen irányulnak. Minthogy a kapitalizmus mind gyakrabban marad alul a két rendszer versenyében, a tőkések kénytelenek az ideológiai harc kifinomultabb módszereihez folyamodni. Politikai szappanbuborékokat eregetnek, melyek kipukkadnak anélkül, hogy bűzükön kívül bármit is hagynának maguk után. Az opportunizmus mindenütt megjelenik, ahol nyilvánvaló az ellenség erős ideológiai nyomása.

Pártunk minden kérdésben elvi álláspontot képvisel. Nem szándékozunk az imperializmus uszályában haladni. Nem szándékozunk rágalmazó kirohanásokhoz folyamodni a szocializmus erői ellen, szovjetellenes koholmányokat kántálni avégett, hogy kivívjuk az úgyneve-

zett elismerést, hamis tekintélyt szerezzünk, vagy bebizonyítsuk függetlenségünket. Nem építjük politikánkat oly módon, hogy közben alkalmazkodunk az osztályunkat érő támadásokhoz, a pártunk vagy a szocializmus elleni támadásokhoz.

A maoizmus klasszikus példája annak, hová vezethet az opportunizmus, ha nem talál ellenállásra. Az opportunizmus zavaros ingoványának mélyén húzódik meg az ellenforradalom. És a maoizmus elérte ezt a mélységet.

A CIA, az amerikai üzleti körök és a maoizmus szövetsége a chilei fasiszta hóhérok támogatására – ellenforradalom.

A maoisták, a CIA és a fajüldöző Dél-afrikai Köztársaság összeesküvése Angola népe és kormánya ellen – ellenforradalom.

Elhallgatni ezeket a felháborító cselekedeteket annyit jelent, mint semleges álláspontra helyezkedni, semleges álláspontra helyezkedni egy ilyen elvi küzdelemben annyit jelent, mint alkalmazkodni az opportunizmushoz. Keletkezhetnek bizonyos problémák, bekövetkezhetnek időleges visszaesések, de az vitathatatlan, hogy a korunk realitását meghatározó fő tényező a világforradalmi folyamat feltartóztathatatlan, győzelmes fejlődése, növekvő ereje, mozgatóerőinek egysége.

Kedves küldött elvtársak! Fogadják szívélyes üdvözletünket, forró köszöntésünket és legjobb kívánságainkat új és még hatalmasabb győzelmeikhez, a kommunista társadalom építésének kezdeményezőiként folytatott tevékenységükhöz. Dobogjon erősen és egyenletesen az egész világ munkásosztályának hősies szíve.

GORDON MCLENNAN, NAGY-BRITANNIA KOMMUNISTA PÁRTJÁNAK FŐTITKÁRA

Kedves elvtársak!

Nagy-Britannia Kommunista Pártjának küldöttsége a párt Végrehajtó Bizottsága és minden brit kommunista nevében átadja forró testvéri üdvözletét a Szovjetunió Kommunista Pártja hatalmas XXV. kongresszusának, és a legragyogóbb sikereket kívánja önöknek.

Az egész világ feszült figyelemmel kíséri kongresszusukat, s ez kétségbevonhatatlan bizonyítéka annak, milyen fontos ez a tanácskozás minden ország és nép számára. Annak a ténynek az elismerését tükrözi, hogy a szovjet kormány által a XXIV. kongresszus után a béke, az enyhülés és a leszerelés érdekében hozott intézkedések döntően hozzájárulnak a népek harcához, amelynek célja, hogy kiküszöbölje a háborút a társadalom életéből és új korszakot nyisson az egész emberiség számára.

Az a testvéri segítség, amelyet a szovjet kormány és országuk népe nyújtott és nyújt a nemzeti felszabadító mozgalomnak, és elvi álláspontjuk kivívta a világ összes haladó erejének elismerését. Ez a testvéri segítség különösen fontos volt a vietnami nép hősies harcához, s különösen fontos ma az angolai felszabadító mozgalomnak.

Általános érdeklődést vált ki a szovjet emberek életszínvonalának és jólétének további emelkedése, amely éles ellentétben áll a kapitalizmusnak a dolgozók életszínvonala ellen intézett támadásával és a dolgozók társadalmi helyzetének a kapitalista országokban végbemenő romlásával.

Új eredmények alapját jelentik a kongresszusuk által megtárgyalandó dokumentumok, és azok a bátor, lelkesítő célok, amelyeket a kongresszus tűz a szovjet nép elé. A világ valamennyi dolgozója számára is kedvező hatású lesz a kongresszus.

Nagy-Britannia mély társadalmi, gazdasági és politikai válságban él. Több mint másfél millió dolgozónak nincs munkája, és 1975 második felében végbement az utóbbi húsz év legnagyobb általános életszínvonal-csökkenése. A kormánynak az a bejelentett intézkedése, hogy az elkövetkező két évben csaknem 5 milliárd fonttal csökkenti a szociális célokra fordítandó állami kiadásokat, azt jelenti, hogy tovább romlik a közoktatás, a közlekedés, a lakásépítés, az egészségvédelem és a társadalombiztosítás helyzete, újból nő a munkanélküliek száma. Ugyanakkor Nagy-Britannia katonai kiadásai ebben az évben majdnem elérik az 5 milliárd font sterlinget. Veszélybe kerültek a demokratikus jogokért vívott sok évszázados súlyos harcok során elért eredmények. Észak-Írországban mélyül a brit politika válsága.

Nagy-Britannia legfőbb politikai problémája jelenleg annak a sok millió embert magában foglaló demokratikus tömegmozgalomnak a

megszervezése, amely képes rákényszeríteni a munkáspárti kormányt, hogy baloldali politikát folytasson.

Ahhoz, hogy a munkáspárti kormányt mostani végzetes irányvonalától eltérítsük és biztosítsuk a válságellenes program végrehajtását – mint ezt a kommunisták és a baloldali munkáspártiak követelik –, el kell érni a munkásmozgalomban részt vevő valamennyi szocialista és kommunista akcióegységét, és vereséget kell mérni a Munkáspárt jobbszárnyára. Szükség van erre annak érdekében is, hogy Nagy-Britanniában reálissá váljon a szocialista fejlődésnek az a perspektívája, amelyről a „Nagy-Britannia útja a szocializmushoz" elnevezésű pártprogramunkban is szó esik. Annak a szocializmusnak a perspektívája ez, amely biztosítja a személyi szabadságot, a többpártrendszert, a szakszervezetek függetlenségét, a vallásszabadságot, a szabadságot a kultúra, a művészet és a tudomány területén. Ez a mi célunk.

A nemzetközi kommunista mozgalom a legfontosabb tényezője azoknak a győzelmeknek, amelyeket az utóbbi időben az imperialistaellenes erők a világ különböző részein elértek. Minden kommunista párt függetlensége és szuverenitása, és valamennyi kommunista párt kölcsönös szolidaritása az imperializmus ellen vívott közös harcban – ezek a lényegi alapjai a köztük fennálló kapcsolatoknak, létfontosságúak az internacionalizmus szempontjából.

A nemzetközi kommunista mozgalomban felmerülhetnek és létezhetnek nézeteltérések egyes kérdésekben, és az erre vonatkozó álláspontunk jól ismert. Szolidaritásunk és közös akcióink az önök pártjával és más testvérpártokkal változatlanul és teljes mértékben meg fognak nyilvánulni a békéért, az imperializmus ellen, a szocializmusért vívott közös harcunkban. Folytatjuk és fejlesztjük pártunk nagyszerű internacionalista hagyományait.

Kedves elvtársak! Nagy-Britannia népe erősen érdekelt a helsinki tanácskozás történelmi jelentőségű határozatainak sikeres végrehajtásában. Mindent megteszünk, hogy leleplezzük Nagy-Britannia és más országok azon köreit, amelyek az enyhülés és a leszerelés ellen harcolnak, csökkenteni igyekeznek a Helsinkiben elért sikereket, és szabotálják az európai béke és leszerelés felé vezető további lépéseket. A továbbiakban is folytatjuk ezt a harcot. Számunkra, akár csak a béke, az enyhülés és a leszerelés többi harcosa számára, hatalmas segít-

séget jelentenek azok a fontos megállapítások, amelyek Leonyid Brezsnyevnek a XXV. kongresszuson elmondott beszédében és a XXIV. kongresszuson elfogadott békeprogramban szerepelnek.

Még egyszer üdvözöljük pártjuk, kormányuk és népük eredményeit, és teljes sikert kívánunk önöknek azoknak a bátor céloknak a megvalósításához, amelyeket kongresszusuk kitűz.

Éljen a brit–szovjet barátság!

Éljenek a Nagy-Britannia Kommunista Pártja és a Szovjetunió Kommunista Pártja közötti testvéri kapcsolatok!

Éljen a nemzetközi szolidaritás!

EZEKIEL PAPAJOANNU, A CIPRUSI DOLGOZÓ NÉP HALADÓ PÁRTJÁNAK FŐTITKÁRA

Kedves elvtársak!

Engedjék meg, hogy a Ciprusi Dolgozó Nép Haladó Pártjának Központi Bizottsága nevében átadjam az SZKP XXV. kongresszusának, pártjuk lenini vezetőségének és az egész szovjet népnek a ciprusi dolgozók pártja, központi vezetősége és a kemény megpróbáltatásokat átélő ciprusi nép szívből jövő, harcos üdvözletét.

Szívélyesen üdvözöljük valamennyiüket, és sok szerencsét kívánunk minden kommunistának – Leonyid Brezsnyev főtitkár elvtárstól kedve egészen az egyszerű párttagokig –, az egész békeszerető szovjet népnek azzal kapcsolatban, hogy valóban döntő hozzájárulással mozdítják elő a népek nagy ügyét, a békének és a különböző társadalmi rendszerű államok békés egymás mellett élésének ügyét.

A Ciprusi Dolgozó Nép Haladó Pártja és a ciprusi nép, mélységes háláját fejezve ki Lenin dicső pártjának, e párt vezetőségének és a szovjet népnek, nagyra értékeli azt a támogatást, amelyet a ciprusi népnek nyújtanak az idegen megszállás alól való felszabadulásért, a hazájuk függetlenségének, szuverenitásának és területi épségének helyreállításáért vívott harcban.

A szovjet nép, ez a nagylelkű nép, ez az internacionalista nép, pártjának vezetésével, melynek élén lenini Központi Bizottsága áll, olyan

terhet vállalt magára, amellyel egyetlen más nép sem tud megbirkózni. Azért vállalta magára ezt a terhet, mert internacionalistaként gondolkodik és cselekszik, mert a marxizmus–leninizmus és a proletár internacionalizmus nagy humanista eszményei lelkesítik.

Haragosan elítéljük és elvetjük a szovjetellenesség bármely formáját, akárhonnan induljon is ki. A szovjetellenesség nem egyéb, mint kommunistaellenesség. Hogy a szovjetellenesség hová vezet, azt megmutatja a kínai vezetőség álláspontja. A kínai vezetők a fasiszta államcsínyeket támogatják a földgömb legkülönbözőbb részein, a NATO legreakciósabb köreit támogatják. Határtalan szeretettel és barátsággal fordulunk Lenin legyőzhetetlen pártja, a Szovjetunió Kommunista Pártja, annak kipróbált vezetősége és a bölcs szovjet nép felé, amelyek magasra tartják a marxizmus–leninizmus és a proletár internacionalizmus dicsőségtől övezett zászlaját.

Újra kijelentjük, hogy rendületlenül hívek vagyunk a tudományos szocializmus eszményeihez, hívek vagyunk a nemzetközi kommunista és munkásmozgalom egységéhez, amelynek megszilárdítását minden erővel elősegítjük.

Kedves elvtársak! Mint tudják, a kisszámú ciprusi nép imperialista összeesküvés áldozatául esett. Ennek csúcspontja az 1974. július 15-i fasiszta puccs és Törökország 1974 júliusában-augusztusában végrehajtott fegyveres beavatkozása volt.

Pártunk és népünk harcos ellenállást tanúsított az összeesküvők és az intervenciósok akcióival szemben. Ebben az igazságos harcban népünk és pártunk nagy áldozatokat hozott. Sok ezer ember, köztük pártunknak több mint ezer tagja áldozta életét a demokráciának és a törvényes kormánynak a junta lázadóitól, valamint Ciprus függetlenségének, szuverenitásának és területi épségének a török intervenciótól való védelmében.

Az imperialisták nem mondtak le azokról a terveikről, hogy szétdarabolják és a NATO hídfőállásává változtassák Ciprust. Hogy ezeket a kalandor terveket mindeddig nem koronázta siker, az a ciprusi nép általános ellenállásával, úgyszintén a nemzetközi szolidaritással és főként a Szovjetunió hatalmas támogatásával magyarázható.

Az imperialista körök arra törekedtek és törekednek, hogy a ciprusi problémát a ciprusi görögök és törökök közti belviszálynak tüntessék

fel, holott e probléma lényege a valóságban az az ellentmondás, amely egyrészről a ciprusi nép, a görögök és a törökök, másrészről pedig az imperializmus között áll fenn.

Pártunk azért harcol, hogy Ciprus független, szuverén, területileg ép, el nem kötelezett és demilitarizált ország maradjon.

A NATO kalandor körei – a hidegháború hívei –, a kínai vezetőség álláspontját felhasználva, igyekeznek felrobbantani mindazt, amit a történelmi jelentőségű helsinki tanácskozáson elértek. Ezt nem szabad megengedni! Csak azzal a feltétellel érhetünk el sikert, ha a nemzetközi kommunista és munkásmozgalom egységes és közösen, határozottan harcol, azzal a feltétellel, ha a világ haladó, demokratikus és imperialistaellenes erői harci egységben sorakoznak fel; ezek az erők összehasonlíthatatlan fölényben vannak az imperializmus és a háború erőivel szemben.

A halhatatlan lenini elvekhez hűséges, dicső SZKP – a békéért, a szabadságért, a szocializmusért vívott harc zászlóvivője – a békeprogram következetes megvalósítása révén fölbecsülhetetlen szolgálatot tesz a világ kivétel nélkül valamennyi népének.

Az SZKP XXV. kongresszusa – erről meggyőz Leonyid Iljics Brezsnyev elvtárs beszámolója – elősegíti a szovjet nép életszínvonalának és kulturális színvonalának még fokozottabb emelkedését, és még nagyobb hittel és optimizmussal vértezi fel a világ népeit a valóban szabad, örömteli és boldog jövőért vívott harcban.

Éljen az SZKP XXV. kongresszusa!

Éljen a ciprusi nép és a Szovjetunió népeinek barátsága!

Éljen a nemzetközi kommunista és munkásmozgalom egysége!

Éljen a kommunizmus!

DOMINIQUE URBANY, LUXEMBURG KOMMUNISTA PÁRTJÁNAK ELNÖKE

Kedves elvtársak!

Engedjék meg, hogy legszívélyesebb szerencsekívánatainkat tolmácsoljam az SZKP XXV. kongresszusa alkalmából és biztosítsam önöket testvéri szolidaritásunkról.

A szovjet kommunisták ezen a kongresszuson összegezik a társadalom életének valamennyi területén elért kimagasló sikereket. Ezek a sikerek meggyőzőbben igazolják, mint bármikor, a szocialista társadalmi rendszernek és a szocializmus eszméinek fölényét. Az új ötéves terv lerakja az alapot a további jelentős eredményekhez. A nagyarányú gazdasági és szociális föllendülés útján haladó Szovjetunió népei számára új, nagyszerű távlatok nyílnak, amelyek a szocializmus életerejéről tanúskodnak.

Az önök pártjának vezetésével a Szovjetunió igazi nagyhatalom lett, a politikai, gazdasági és kulturális haladás megtestesítője, s a világbéke védőbástyája. A Szovjetunió legyőzhetetlen bástya abban a harcban, amely a reakció és az imperializmus minden olyan kísérlete ellen folyik, hogy visszafordítsa a történelem kerekét.

Az önök pártjának tevékenysége – azé a párté, amely rendületlenül hűséges a proletár internacionalizmus és a szocializmusért vívott forradalmi harc marxista–leninista elveihez – mindenkor döntő jelentőségű volt a nemzetközi kommunista mozgalom egységének megszilárdítása szempontjából.

Mi bízunk önökben, kedves elvtársak, bízunk az önök pártjában, amely tántoríthatatlanul a marxizmus–leninizmus reális, tudományos tanítását követi. Az SZKP politikája a nemzetközi osztályharc valamennyi döntő szakaszában helyes volt. A Szovjetunió Kommunista Pártja ma – inkább mint valaha – példa a kommunisták, minden haladó ember számára, zászlóvivőjük a békéért, a demokráciáért és a szocializmusért folyó harcban.

Az imperialista tábor most új ideológiai támadást fejleszt ki a Szovjetunió és a megvalósult szocializmus ellen. A monopoltőke kizsákmányoló rendszere mindjobban éleződő válságot él át. A finánccoligarchia, a monopoltőke reakciós erői igyekeznek aláásni és megsemmisíteni a helsinki értekezlet sikereit, azokat a sikereket, amelyek elsősorban a Szovjetunió következetes, békeszerető politikájának köszönhetők.

Amikor szembeszállunk a szovjetellenességgel, amely korunkban a kommunistaellenesség fő tartalma, egyúttal a pekingi vezetők kalandor soviniszta politikája ellen is síkraszállunk. Ezek az emberek régen letértek a marxizmus–leninizmus útjáról, és az imperializmus legreakció-

sabb köreinek szövetségesei lettek a szocialista tábor ellen, a nemzetközi munkásmozgalom egysége ellen folytatott harcban.

A reakció a Szovjetunió ellen irányuló rágalmazó hadjáratában képmutatóan olyan fogalmakat is felhasznál, mint a „demokrácia" és a „szabadság". Igyekszik úgy feltüntetni a dolgot, mintha az emberi jogok védelmére kelne. Ezeket a jogokat azonban a valóságban mindennap lábbal tiporják a kapitalizmusban. Meggyőződésünk, hogy kudarcra van kárhoztatva minden olyan kísérlet, amely zavart és szakadást akar előidézni a munkásmozgalomban.

A szovjet kommunisták alapvető feladata – és ezt az önök kongresszusa újólag igazolja – az, hogy állandóan javítsák a szovjet emberek életkörülményeit és emeljék kulturális színvonalukat. Ezáltal lehetségessé válik az, hogy az állampolgárok közül egyre többen vegyenek részt mind a gazdasági, mind a politikai élet kérdéseinek megoldásában.

Annak következtében, hogy a Szovjetunióban és a vele szoros kapcsolatban levő szocialista országokban állandóan növekszik az általános jólét, példátlan mértékben fejlődik a nagy néptömegek kultúrája, továbbá a szocialista rendszer demokratikus elvei következtében a nép egyre nagyobb tömegei vesznek részt tevékenyen a politikai, gazdasági és kulturális élet irányításában, e területek egész tevékenységének ellenőrzésében. Egyre hatékonyabban biztosítják a valóságos szocialista demokráciát a nép számára. Mindez cáfolhatatlan tény.

Az önök XXV. kongresszusa, elvtársak, világtörténelmi jelentőségű. Fontos hozzájárulás lesz a béke megszilárdításának ügyéhez, elősegíti majd, hogy fejlődjék és erősödjék a dolgozóknak a tőkésországokban folytatott igazságos harca. Ez pedig rendkívül fontos a mi országunk, a mi népünk, munkásosztályunk számára is.

Bennünket az őszinte barátság és a testvéri szolidaritás kötelékei fűznek önökhöz a marxista–leninista tanítás megvalósításáért vívott közös harcban.

Éljen a Szovjetunió Kommunista Pártja!

Éljen a proletár internacionalizmus!

Kedves elvtársak! Kedves szovjet barátaink!

Nagy öröm és megtiszteltetés számunkra, hogy jelen lehetünk az SZKP XXV. kongresszusán. Az önök pártjának minden kongresszusa elsőrendű fontosságú esemény nemcsak az önök népe és országa számára, hanem – túlzás és hízelgés nélkül szólva – az egész világ számára is, amelynek figyelme e napokban Moszkvára szegeződik. Hiszen az önök munkájától, valamint azoknak a nagy feladatoknak a megoldásától, amelyeket a szovjet nép maga elé tűzött, valóban igen sok minden függ mindenütt a nagyvilágon.

Mélységesen tudatában vagyunk annak – és e tény elől egyetlen értelmes megfigyelő sem térhet ki –, hogy a Szovjetunió, politikája révén meghatározó szerepet tölt be a béke védelmében és megszilárdításában Európában és világszerte.

Igen súlyos, hosszú és kegyetlen háború eredményeként fényes győzelmet aratott Vietnam, majd utána Laosz és Kambodzsa. A legutóbbi hetekben pedig az imperializmus Angolában szenvedett megsemmisítő vereséget.

Kuba Kommunista Pártjának első kongresszusa szerencsés lehetőséget nyújtott számunkra, hogy láthassuk, miként biztosítja a gyakorlatban a kubai nép – felszámolva a kolonializmus és a fajelmélet csökevényeit, az írástudatlanságot, a nyomort és a betegségeket –, büszkén, önmagában és sorsában szilárdan bízva, a nehéz helyzetben az amerikai kontinens első szabad területének győzelmét.

S mindez – mint önök előtt ismeretes és az egész világ tudja – a Szovjetunió és az egész szocialista világ harci szolidaritása és lankadatlan segítsége következtében vált lehetségessé.

A helsinki összeurópai értekezlet, miután túljutott az előkészítés hosszas és nehéz időszakán, óriási előrelépés volt a biztonság és a béke útján; mindazonáltal szüntelenül folytatni kell ezt a harcot, a nemzetközi feszültség enyhülését visszafordíthatatlan folyamattá kell változtatni, minden erőt latba kell vetni és minden lehetőséget fel kell használni, hogy amennyire csak lehet, megfékezzük a fegyverkezési ver-

senyt, harcoljunk a szovjetellenesség és az antikommunizmus újjászületése és megerősödése ellen.

A szocialista országok közössége létezésének és hatalmának puszta ténye, sikerei, a felszabadító erőknek nyújtott aktív támogatása révén alapvető fontosságú szerepet játszik az imperialistaellenes harcban, a népek felszabadító mozgalmában és abban a küzdelemben, amelyet mi a tőkésországokban a demokráciáért és a szocializmusért folytatunk. És nem sablon, sem túlzás azt állítani, hogy minden siker, amelyet önök elérnek, minden előrelépés, amelyet önök tesznek, nagy visszhangot kelt világszerte, és minden nép lelkesen örül e sikereknek.

De hogyan is lehetne másként?

Napjainkban még egész kontinensek a finánc- és imperialista diktatúrák igájában sínylődnek. Az egész tőkés világot újra válság sújtja, az egyik legsúlyosabb, legmélyebb és leghuzamosabb válság, amely szüntelenül szélesedve, egész súlyával a munkanélküliek millióira zúdul, bomlasztja a gazdaságot, fokozza a zűrzavart és a pazarlást. A válság a gazdaság területén kezdődött, de átterjed a politikára, az ideológiára, sőt az erkölcsre is.

Mint Marx mondotta, világosan kidomborodik az emberi értékek elértéktelenedése – „a tőke megrövidíti és megnyomorítja a fő erőt, az embert".

Nálunk, Svájcban, abban az országban, amely több mint másfél évszázadon keresztül nem ismert háborút, és több mint 30 évig a kedvező gazdasági konjunktúra viszonyai között élt, a válság talán kevésbé észrevehető, kevésbé érezhető, mint más országokban. De mégis kitört.

A sajtóban és a tömegkommunikációs eszközök (rádió, televízió) segítségével folyó széles körű kampány arra hivatott, hogy azt a gondolatot hitesse el, kényszerítse rá a munkásokra és a néptömegekre, hogy a gazdasági válság „végzetszerű", elkerülhetetlen, és az emberek bizonyos mértékig tehetetlenek vele szemben. Dologhoz kell látnunk, hogy megmutassuk és bebizonyítsuk a tömegeknek: nincs itt semmiféle végzetszerűség, a beletörődés helytelen, harcolni kell, harcolni szüntelenül és minden téren. Természetesen elsősorban a mindennapi kenyérért, a munkabérért, a szavatolt munkáért, a munkanélküli-segé-

lyért és a társadalombiztosításért kell harcolni, továbbá az adóztatás terén tapasztalható igazságtalanságok és egyenlőtlenségek ellen. De túl kell lépni e határokon, tovább kell menni, szét kell zúzni ezt a könyörtelen gépezetet, átszervezni az életet, új társadalmat létrehozni, amely megbízhatóbb, boldogabb, méltóbb és emberibb.

S ez egyáltalán nem könnyű feladat!

A mi régi demokratikus hagyományokkal rendelkező országunkban – ezeket túlságosan gyakran elfelejtik és megszegik, vagy ezek az alkotmányban illetve a törvényben rögzített, holt betűk maradnak – a svájci néptömegek beleegyezésével és széles körű akciói útján akarjuk megvalósítani a szocializmust.

Amikor úgy határozzuk meg a szocializmushoz vezető utunkat, hogy az a néphatalomnak, a néptömegek hatalmának létrehozásán keresztül vezet, ezeknek élcsapatában a munkásosztály halad, mely tudatosan választotta az erőszakmentes utat, s kizárjuk a nagypolgárság és a vagyonos rétegek törvényellenes ellenállásának lehetőségét, és ezzel kapcsolatban figyelembe vesszük országunk és népünk történelmét, hagyományait és helyzetét – nagyon jól tudjuk, meg vagyunk győződve arról, hogy ez immár lehetségessé vált, s ez azzal a ténnyel függ össze, hogy a világ mélységesen és gyökeresen megváltozott.

1917 óta létezik a Szovjetunió. A második világháborúban a fasizmuson aratott győzelem után megkezdődött a szocialista országok közösségének kialakulása. És a társadalmi és nemzeti felszabadulásért vívott valamennyi harc óriási támogatásra és szilárd támaszra talál a szocializmus világában.

Hálánkat fejezzük ki a szocialista világnak, amelynek vezető láncszemét önök alkotják – az önök népe, az önök pártja, az önök országa –, s teljesen tudatában vagyunk annak, milyen szerepet tölt be.

A tőkés világ hanyatlóban van, a tőkés társadalom meghasonlott. A botrányok egymást követik. A Watergate-ügytől a CIA-ig, a CIA-től a légitársaságokig. Néhány nappal ezelőtt a „Le Monde" című francia liberális-burzsoá újság maró gúnnyal figurázta ki „a felháborodott tiltakozásokat, hivatalos cáfolatokat és ártatlanság-fogadkozásokat", s kijelentette, hogy a korrupció „már régóta a kereskedelmi és politikai szokások szerves része az ipari országokban, az ajándékok és a különféle alkuk pedig épp annyira szükségesekké váltak, mint a normális kereskedelmi költségek" . . . Így fest a „cinikus realizmus". Az

újság ugyanakkor sajnálkozását fejezte ki „a forradalmi pártok vonzóereje miatt, amelyek frissítő gondoskodással ügyelnek az erkölcsök tisztaságára". „Az erkölcsösség – folytatja a lap – újra fokozatosan az első forradalmi érvek egyikévé válik . . . Az erény újra visszaszerzi teljes bomlasztó képességét."

A tömegek felismerik – bár nem mindig világosan, még nem eléggé világosan –, hogy valami új született, egy új világ, a béke társadalma, amelyben a szocializmus mindenkinek kenyeret ad, de nemcsak kenyeret, hanem „kenyeret és rózsákat", mint Marx mondta, nemcsak biztosított mindennapi életet, hanem szellemi életet, igazi kincseket is, a valódi szabadság viszonyai között, amely mindenki számára érvényes, kivéve a zsarnokokat és a pogromlovagokat, kivéve a pinocheteket és más latin-amerikai hóhérokat.

Gyakran emlékszünk vissza arra a szellemi végrendeletre, amelyet Pablo Neruda, a nagy chilei költő hagyott ránk. Néhány nappal Salvador Allende meggyilkolása után ezt írta: „A kommunisták nagy családot alkotnak. Nekik erős bőrük és megbízható szívük van." Igen, erős bőrre és megbízható szívre van szükség ebben a nagy családban, melynek tagjai nem egyenlő sebességgel és különböző viszonyok között haladnak előre, de azzal az egységes törekvéssel, hogy létrehozzák a szocialista társadalmat, az új társadalmat, amely most szilárdan megvetette a lábát. Ez új társadalom, sosem látott társadalom, minden tekintetben új társadalom, mi megteremtjük majd, önök pedig már most teremtik meg; önök és mi, mi és önök, közös erőfeszítéssel, közös harcban, eddig sohasem tapasztalt egységben teremtjük meg.

Ez igazságos és emberséges, szabad és békés társadalom lesz, amelyben a szocializmus eszméi testesülnek meg. Arról van szó, hogy ezt mindenütt napirendre kell tűzni, mivel ennek már eljött az órája!

HERBERT MIES, A NÉMET KOMMUNISTA PÁRT ELNÖKE

Kedves elvtársak!

Engedjék meg, hogy tolmácsoljam baráti érzéseinket és köszönetet mondjak a meghívásért erre a kongresszusra, amely oly nevezetes esemény a Szovjetunió népei, a nemzetközi kommunista és munkásmozgalom, az egész világ békeszerető és demokratikus erői számára. Átadjuk önöknek, az SZKP XXV. kongresszusa küldötteinek a Német Kommunista Párt szívélyes, harcos üdvözletét.

Mi, a Német Szövetségi Köztársaság kommunistái, az SZKP kongresszusait mindenkor fontos állomásoknak tekintettük a Szovjetunió sikeres fejlődésének útján, a nemzetközi osztályharc történetében. Számunkra ezek a kongresszusok Marx, Engels és Lenin legyőzhetetlen tanításának, a proletár internacionalizmusnak és az antiimperialista szolidaritásnak nagyszerű megnyilatkozásai. Számunkra az SZKP minden kongresszusa megbízható iránytű a békéért, a demokráciáért és a szocializmusért folyó világméretű harcban; az erő és a lelkesedés forrása a népünk demokratikus, társadalmi és nemzeti érdekeinek megvalósításáért vívott harcban. Ez különösen helytálló az SZKP XXV. kongresszusát illetően. Ránk nagy benyomást tett az általunk őszintén tisztelt Leonyid Iljics Brezsnyev elvtársnak, az SZKP Központi Bizottsága főtitkárának nagyszerű beszámolója. Azt szeretném mondani önöknek: szívből köszönjük azokat az új, lelkesítő távlatokat, amelyeket kongresszusuk tár fel a kommunista és a haladó erők, köztük a mi pártunk előtt is!

Visszatekintve az SZKP XXIV. és XXV. kongresszusa között eltelt évekre, okvetlenül ki kell emelni azt, hogy ezek az évek a legsikeresebbek voltak a Szovjetunió, valamint a béke, a demokrácia és a szocializmus erőire nézve az egész világon. Teljes joggal lehet hangsúlyozni különösen azt, hogy a legutóbbi esztendőkben a nemzetközi erőviszonyokban a szocializmus javára és az imperializmus kárára végbement nagy változások elképzelhetetlenek lettek volna azok nélkül a nagy sikerek nélkül, amelyeket a Szovjetunió ért el a kommunista társadalom építésében, a szovjet külpolitika kimagasló sikerei nélkül.

Gyümölcsöző tevékenységük nagyszerű eredményei, amelyeket önök, szovjet kommunisták, e napokban összegeznek, nagy visszhangot váltanak ki valamennyi kontinensen, az emberek millióiban, köztük a mi országunk sok dolgozójában is. Megértik, hogy ezek a sikerek az ő javukra válnak. Hiszen ők valamennyien nyernek azon, ha valóra válik az SZKP XXIV. kongresszusán elfogadott békeprogram, amely megvetette az alapját a hidegháborútól az enyhülés felé történt fordulatnak, minthogy ez elősegítette a béke megszilárdulását. Hiszen ők valamennyien nyernek a szovjet gazdaság és a szovjet társadalom dinamikus és válságmentes fejlődésén, minthogy ennek következtében létrejönnek azok a reális feltételek, amelyek nem engedik meg a tőkésországok uralkodó köreinek, hogy semmibe vegyék a dolgozók szociális és demokratikus követeléseit. Ma már nyilvánvaló, milyen előnnyel jár, ha az együttműködés jó kapcsolatait tartják fenn egy válságokat nem ismerő szocialista országgal.

Nem véletlen azonban, hogy a burzsoázia legreakciósabb körei és pártjaik éppen most indítják sorra a szovjetellenes kampányokat. A mostani helyzetben, amikor különösen szemléletesen nyilvánul meg a szocialista társadalmi rendszer fölénye a tőkés rendszerrel szemben, amikor a nemzetközi feszültség enyhülési folyamata során sok ember mindinkább megszabadul a kommunistaellenes és szovjetellenes előítéletektől, a monopoltőke egyre nagyobb mértékben szítja mesterségesen, saját érdekében a szovjetellenességet – az antikommunizmus e legveszélyesebb formáját.

Ez az igazi oka annak, hogy megindult azoknak az úgynevezett leleplezéseknek és hajmeresztő koholmányoknak szennyes áradata, amelyek mindinkább meghatározzák országunkban a propaganda tartalmát a tömegkommunikációs eszközökben. Ezek a kitalálások primitívségükben gyakran a hidegháború legsötétebb idejére emlékeztetnek. Ez az egyik valóságos oka annak, hogy a nyugatnémet imperializmus legreakciósabb erői utat kerestek és találtak arra, hogy szovjetellenes alkut kössenek a pekingi maoista vezetőséggel. Bennünket, nyugatnémet kommunistákat, mélységes felháborodással tölt el az, hogy a pekingi maoisták nyíltan és feltétel nélkül a nyugatnémet imperializmus legreakciósabb erőinek cinkostársaiul szegődtek. Ezzel a munkás- és az imperialistaellenes népi mozgalom ellenségeiként bélyegezték meg magukat.

A szovjetellenes hisztéria nyilván a reakciós erők gyengeségének bizonyítéka. Ugyanakkor azonban megnehezíti a nemzetközi légkör további javulását, úgyszintén a tőkésországok dolgozóinak szociális és demokratikus jogaik védelméért, a társadalmi reformokért vívott harcát.

A szovjetellenesség határozott visszautasítása az ideológiai harc fő feladata. Mi, a Német Szövetségi Köztársaság kommunistái, elsősorban országunk munkásosztályának érdekében, a nép nemzeti érdekeinek védelmében szállunk szembe a szovjetellenességgel. Ragaszkodunk Ernst Thälmann elveihez; ő hangoztatta, hogy a Szovjetunióhoz való viszony mindenkor próbakő számunkra, kommunisták számára. Ezáltal hozzájárulunk a kommunista világmozgalom egységének megszilárdításához.

Mi, a Német Szövetségi Köztársaság kommunistái, jól tudjuk: még nagyobb erőfeszítéseket kell tennünk azért, hogy sikeresen és hatékonyan harcoljunk országunk dolgozó népének társadalmi, demokratikus és nemzeti érdekeiért. Tudjuk, hogy éppen a mi országunkban szükséges következetes harcot folytatni tömegbefolyásunk növeléséért. Tudjuk, hogy állandóan törekednünk kell valamennyi demokratikus erő akcióegységének létrehozására, szövetségére abban a harcban, amely a feszültség enyhülésének megszilárdításáért, a demokratikus és a szociális jogok védelmében folyik.

Kedves elvtársak! Pártunk nagy elégedettséggel állapítja meg, hogy ebben a harcban bizton számíthatunk a kommunista és munkáspártoknak, elsősorban Lenin dicső pártjának szolidaritására. Ezért köszönetet mondunk önöknek, a XXV. kongresszus küldötteinek, köszönetet mondunk minden szovjet kommunistának.

Éljen a Szovjetunió Kommunista Pártja!

Éljen országaink kommunistáinak testvéri, megbonthatatlan szolidaritása!

Éljen a békéért és a szabadságért, a szocializmusért és a kommunizmusért folyó harc!

AARNE SAARINEN, FINNORSZÁG KOMMUNISTA PÁRTJÁNAK ELNÖKE

Kedves elvtársak!

Engedjék meg, hogy átadjam a kongresszusnak, az önök lenini pártja minden tagjának, a Szovjetunió népeinek Finnország Kommunista Pártja Központi Bizottsága, minden finn kommunista meleg, elvtársi üdvözletét.

Ez a kongresszus a Szovjetunió hatalmas társadalmi-politikai eredményeinek jegyében folyik. Az SZKP a marxista–leninista tanításra támaszkodva kollektív módon dolgozza ki politikai irányvonalát, és a Szovjetunió népeit e politika gyakorlati megvalósítására tömöríti. Az önök kongresszusa újabb fontos szakaszt jelent a kommunista társadalom felépítésével kapcsolatos legidőszerűbb problémák megoldásában. Korunkban a Szovjetuniónak a társadalmi tevékenység minden területén elért hatalmas eredményei olyan erővé váltak, amely az emberek millióit vonzza a szocializmus oldalára. A Szovjetunió és a többi szocialista ország példájának ereje különösen megnövekszik most, a kapitalizmus általános válságának mélyülése és az ehhez kapcsolódó gazdasági visszaesés tükrében.

Hatalmas eredmények születtek az önök pártjának XXIV. kongresszusán kijelölt, földrészünk és az egész világ békéjének és biztonságának megszilárdítását célzó nemzetközi-politikai irányvonal megvalósításában. Az emberek százmilliói támogatják a békeprogramot, melynek megvalósításában a legjelentősebb kezdeményezések Brezsnyev elvtárs nevéhez fűződnek. A békeprogram a népek zászlajává vált a tartós békéért, a szabadságért és a biztonságért vívott harcban. Ezt mi igen szemléletesen tapasztaljuk Finnországban – abban az országban, amely maga is aktívan részt vett a feszültség enyhítésére, a béke és a biztonság megszilárdítására irányuló akciókban.

A békeprogram következetes megvalósítása kedvező feltételeket teremtett a világforradalmi folyamat fejlődéséhez. Ha valaki talán kételkedett abban, hogy ez az irányvonal megfelel a forradalmi erők érdekeinek, a gyakorlatban kapott választ: a világ forradalmi erőinek pozíciói szilárdabbak, mint bármikor, harcuk számos győzelmet hozott, és új, magasabb színvonalra emelte a forradalmi folyamatot.

A kapitalizmus általános válságának hatása Finnországban is érződik. Évtizedek óta először abszolút értékben csökkent az ipari termelés. A létfenntartási költségek évente mintegy 20 százalékkal emelkednek. A munkanélküliség rekordméreteket ért el. A finn gazdaság hanyatlása fokozódott annak következtében, hogy az ország megállapodást kötött az EGK-val – olyan megállapodást, amelyet pártunk határozottan ellenzett.

Semmivel sem lehet összehasonlítani, milyen óriási jelentőségű a finn dolgozók számára a Szovjetunióval való gazdasági együttműködés, amelynek fejlesztéséért pártunk és a finn munkásosztály kitartó harcot folytat. Ez az együttműködés lehetővé teszi, hogy megtartsa munkáját több tízezer dolgozó, akiket a Szovjetunió számára termelő vállalatokban foglalkoztatnak.

A gazdasági együttműködés számos formája – amelyek jelenleg a gyakorlati megvalósulás szakaszában vannak az országaink közötti kapcsolatokban – a pártjaink képviselői közötti tárgyalásokon megvitatott javaslatok eredményeként alakult ki. Finnország Kommunista Pártja, és a párt felhívására a dolgozó lakosság széles rétegei továbbra is harcolni fognak ezért az együttműködésért.

Pártunk, amely arra törekszik, hogy végrehajtsa XVII. kongresszusának az egység és a harcképesség megerősítéséről hozott határozatát, sajátos és bonyolult körülmények között tevékenykedik. A demokratikus erők együttműködésének a kongresszus által jóváhagyott programtervezete alapot ad a demokratikus erők összefogásához a monopóliumok politikája ellen, a demokrácia kiszélesítéséért. Pártunk az ország második legnagyobb politikai ereje. A fél évvel ezelőtt megrendezett parlamenti választásokon a résztvevők 19 százaléka szavazott a Népi Demokratikus Unió és a kommunista párt képviselőiből alakult választási blokkra.

Azért harcolunk, hogy megakadályozzuk a monopóliumok kísérleteit, amelyekkel megpróbálják a dolgozókra hárítani a gazdasági válság terheit. Finnország Kommunista Pártja azonban – történelmi hagyományaival összhangban – elsősorban Finnország békeszerető külpolitikai irányvonalának következetes fejlesztéséért, a Szovjetunió és Finnország között a barátsági, együttműködési és kölcsönös segítségnyújtási megállapodáson alapuló együttműködési kapcsolatok fejlesztéséért, az ország külpolitikájának nyilvánvalóbb antiimperialista

tartalommal való feltöltéséért folytatja harcát. Azért küzdünk, hogy visszaverjük azoknak a jobboldali erőknek az akcióit, amelyek megpróbálnak károkat okozni az országaink közötti kapcsolatokban és folytatják nemzetellenes akcióikat Finnország alapvető külpolitikai irányvonala ellen.

Mozgalmunk előrehaladt, de jelenleg a harc igen bonyolult szakaszát éli át. Az imperializmus nem hajlandó belenyugodni állandó vereségeibe, és megpróbálja visszafordítani az események menetét. Ebben igen nagy szolgálatokat tesz neki Kína maoista vezetése, amely a reakciós körök kezére játszik, támadja a lenini elvekből kiinduló enyhülési politikát. Pártunk tagjai, a finn nép széles demokratikus körei károsnak tartják ezeket az akciókat és harcolnak ellenük.

Finnország Kommunista Pártja kötelességének tartja, hogy a nemzetközi kommunista mozgalomnak a marxizmus–leninizmus és a proletár internacionalizmus elvei alapján történő konszolidációja érdekében tevékenykedjék. Pártunk síkraszállt és továbbra is síkraszáll az európai marxista–leninista pártok tanácskozásának mielőbbi megrendezéséért.

Nagy megelégedéssel állapíthatjuk meg, hogy a pártjaink közötti kapcsolatok jók és megbízhatóak. Ezek a kapcsolatok pártunk történetének minden szakaszában a párt harci erejének fontos forrását jelentik. Finnország Kommunista Pártja e kapcsolatokat megerősítve megvalósítja a proletár internacionalizmus elveit, és mint nemzeti erő, teljesíti hazafias feladatait. Folytatjuk ezt a hagyományt, amely gyökereivel visszanyúlik a múltba, a finn munkásmozgalom és az oroszországi forradalmi mozgalom hatalmas közös harcáig, amely összekapcsolódik a finn nép nagy barátjának, Vlagyimir Iljics Leninnek nevével.

Éljen az SZKP XXV. kongresszusa!

Éljen a proletár internacionalizmus!

Engedjék meg, hogy átadjam a kongresszus elnökségének Központi Bizottságunk üdvözletét.

KNUD JESPERSEN, DÁNIA KOMMUNISTA PÁRTJÁNAK ELNÖKE

Kedves elvtársak!

Dánia Kommunista Pártja nevében szívből jövő testvéri üdvözletünket tolmácsoljuk kongresszusuknak, pártjuknak és személyükben az egész szovjet népnek.

Gratulálunk önöknek azokhoz a hatalmas eredményekhez, amelyeket Leonyid Iljics Brezsnyev elvtárs, az SZKP KB főtitkára ismertetett kongresszusi beszámolójában. Mindez pártjuk sokoldalú tevékenységének, a szovjet nép alkotó munkájának köszönhető. Az a szilárd alapon nyugvó optimizmus és a jövőbe vetett hit, amely az önök kongresszusát jellemzi, nemcsak ránk, kommunistákra, hanem a világ valamennyi népére is nagy hatással van.

Azok az új lehetőségek, amelyek korunkban a népeknek a békéért, a demokráciáért, a nemzeti függetlenségért és a társadalmi haladásért vívott harcában tárulnak fel, elképzelhetetlenek volnának a szocializmus győzelme, a Szovjetunió erősödése nélkül. A Szovjetunió létezése és külpolitikai irányvonala következtében óriási sikerek születtek ezen az úton. Konkrét példaként említhetjük Vietnam, Laosz és Kambodzsa népeinek győzelmeit az amerikai imperializmus agressziója ellen, szabadságukért és nemzeti függetlenségükért vívott harcban. Angola népe sikeresen fejezi be az országa felszabadításáért folytatott sokéves harcát. Ebben nagy szerepe volt a szocialista országok, elsősorban a Szovjetunió és Kuba szolidaritásának és segítségének.

Ismeretes, hogy az imperializmus agresszív körei az európai kontinens népeit több ízben véres háborúkba döntötték. Ebben látták a rendszerük belső válságaiból kivezető utat. Most, bár a tőkés rendszer válsága egyre újabb és újabb területekre terjed ki, sikerült elérni Helsinkiben az összeurópai egyezmények megkötését, amelyek arra kötelezik a kontinens valamennyi államát, hogy a békés egymás mellett élés útján haladjon. Ez csupán azért vált lehetővé, mert a Szovjetunió Kommunista Pártja kezdeményezően és állhatatosan munkálkodott békeprogramjának megvalósításán, amely immár programja alkotórészévé vált.

Így hát a béke és az enyhülés politikája egyáltalán nem áll ellentét-

ben az osztályharccal. Ellenkezőleg, kedvező feltételeket teremt annak a történelmi feladatnak a megvalósításához, hogy a dolgozók kivívják a hatalmat a társadalomban, mivel a békés egymás mellett élés azt jelenti, hogy minden népnek joga van önállóan meghatározni társadalmi életének formáit.

Egy olyan országban, mint a miénk, ahol a nagytőke uralkodik, a társadalom megváltoztatásának szükségessége egyre sürgetőbbé válik. Az állammonopolista kapitalizmus válsága súlyos kihatással van a nép többségének helyzetére. Példátlan méreteket öltött a munkanélküliség. Az „általános jólét államáról" szóló dicsekvő szavak manapság egyre ritkábban hallhatók. Ellenkezőleg, az uralkodó osztályok korlátozzák azokat a szociális jogokat, amelyeket a munkásosztály korábban kivívott. Az ifjúságnak egyre rosszabbak a lehetőségei arra, hogy képzettséget szerezzen, és egyre rosszabbak a kilátásai a jövőre nézve.

A dán monopoltőke nem érzi magát eléggé erősnek ahhoz, hogy egyedül indítson támadást a dolgozók jogai ellen, ezért támogatást igyekszik találni az Európai Gazdasági Közösség nemzeti szerveinél és az új fegyverzetet követelő NATO-tábornokoknál. A nagytőke politikája ezáltal közvetlenül a dán nép szuverenitása és nemzeti érdeke ellen irányul.

Ebben a helyzetben pártunk olyan programot terjesztett elő, amely új utat mutat Dánia számára: arra hívja fel a dolgozókat, hogy egyesüljenek az antimonopolista demokráciáért vívott harcra. Ezen az alapon létrehozható az az erő, amely átalakítja a társadalmat és biztosítani tudja Dánia áttérését a szocializmusra.

Az osztályharc kiéleződése, amely mindenütt tapasztalható, ahol a monopóliumok uralkodnak, a népek fokozódó elégedetlenségében, a szociális mozgalmakban fejeződik ki; ezeknek formáját az egyes országokban fennálló viszonyok határozzák meg. Ilyen körülmények között a kommunisták fő feladata az, hogy a marxizmus–leninizmus és a proletár internacionalizmus általános ideológiája alapján erősítsék a dolgozók nemzetközi szövetségét. Most, amikor óriási változások tanúi vagyunk a világban, ez időszerűbb, mint valaha.

A nemzetközi kommunista mozgalom sok év óta az egyenjogú és szuverén pártok alapjára építi egységét. Mindegyik párt külön-külön

becsülettel teljesíti kötelességét a munkásosztállyal szemben, nemzeti és nemzetközi vonatkozásban egyaránt. Ezen egység következtében vált a kommunista mozgalom a jelenkor döntő politikai erejévé.

Osztályellenségeink éppen ezért fáradoznak annyira azon, hogy szakadást idézzenek elő mozgalmunkban és csapást mérjenek ideológiai egységére. Céljaikra felhasználják az antikommunizmust, a szovjetellenességet, a maoizmust és mindenfajta opportunizmust. És mi, kommunisták, kötelességünket abban látjuk, hogy határozottan visszautasítsuk ezeket a kísérleteket, amelyek a mostani osztályharc valóságos képének eltorzítására irányulnak.

Elvtársak! Küldöttségünk új sikereket kíván önöknek és a Szovjetunió valamennyi kommunistájának a XXV. kongresszus határozatainak végrehajtásáért vívott harcban. A gazdaság, a kultúra további föllendítésének, a szocialista demokrácia tökéletesítésének itt megtárgyalt alapvető irányai szemléletesen kifejezik az emberekről való gondoskodást, amely önöket vezérli, amikor országukban a kommunista társadalmat építik. Az SZKP KB beszámolójában előterjesztett, a feszültség további enyhülésére és a leszerelésre irányuló javaslatok megvalósítása új, kedvezőbb feltételeket teremt a béke biztosítása, valamennyi nép társadalmi haladása számára.

Éljen a proletár internacionalizmus!

Éljen a Szovjetunió Kommunista Pártja és XXV. kongresszusa!

MICHAEL O'RIORDAN, ÍRORSZÁG KOMMUNISTA PÁRTJÁNAK FŐTITKÁRA

Kedves szovjet elvtársak!

Engedjék meg, hogy köszönetet mondjak önöknek, amiért lehetőséget nyújtottak nekünk arra, hogy jelen legyünk pártjuk XXV. kongresszusán. Ez nagy megtiszteltetés számunkra. Mi, ír kommunisták, nagy büszkeséggel üdvözöljük a lenini párt kommunistái e fórumának részvevőit, valamint a testvéri küldöttségeket, amelyeknek jelenléte hangsúlyozza a fórumnak mint világméretű, kivételes eseménynek a fontosságát.

A szovjet kommunisták minden kongresszusa nemcsak utat mutat a jövő felé a szovjet népnek, hanem a világfejlődés egész menetét is meghatározza. Erről ékesszólóan tanúskodik az a befolyás, amellyel a Szovjetunió Kommunista Pártjának XXIV. kongresszusa volt a világra. De még nagyobb jelentőségűek lesznek a mostani, XXV. kongresszus eredményei. Ez a kongresszus igen fontos mérföldkő nemcsak a Szovjetunió, hanem az egész világ dolgozóinak életében is.

Elvtársak! Mi egy Nyugat-Európa szélén levő kis szigetről érkeztünk ide. Olyan országból érkeztünk, amelyben különösen fájdalmasan érezhető a tőkés gazdasági rendszer mélyreható politikai, társadalmi és gazdasági válsága, növekszik a munkanélküliség, s ez a legfontosabb problémává lett. Mindez még jobban fokozza azoknak az emberi szenvedéseknek a súlyos terhét, amelyeket a brit imperializmus politikája idézett elő szigetünkön.

Országunk a Brit Birodalom első gyarmata volt. Az imperialisták uralmuk megőrzése érdekében itt az „oszd meg és uralkodj" kipróbált taktikáját alkalmazták. Ennek következményeit mindennap érezzük Észak-Írországban. Közéjük tartoznak az angol szoldateszka részéről történő üldözések, a gyilkosságok, a nyilvános helyeken végrehajtott bombamerényletek, a túlzsúfolt börtönök.

A brit imperializmus politikája arra vezetett, hogy szigetünkön nincs béke és társadalmi haladás. Ebben egy szubjektív tényező hatása is közrejátszott: a burzsoá politikusok uralma a brit uralkodó osztály által kettéhasított Írország két államának politikai életében. Ezek a politikusok mindenkor elárulták a nép nemzeti, politikai és gazdasági érdekeit. A helyzet azonban változni kezd: egyre határozottabban érezhető a munkásosztály vezető szerepe.

A munkásosztályra nehezedő erős nyomás ellenére teljesen helyreállt a szakszervezeti mozgalom egysége, egységes országos szakszervezeti központot hoztak létre, amely Írország két része munkásosztályának protestáns és katolikus rétegeit egyesíti. Tavaly előtt első ízben választottak kommunistát az Ír Szakszervezetek Kongresszusának, e harcos szervnek elnökévé: Andrew Barrt, pártunk országos elnökét; ő egyúttal az első kommunista, akit beválasztottak az Európai Szakszervezeti Szövetség végrehajtó bizottságába.

Elvtársak! Népünk előtt igen súlyos problémák állanak, amelyek nemcsak a munkanélküliséggel függnek össze; ezek valóban élet és halál problémái, népünk nemzeti jövőjének problémái.

A szovjet kommunisták e nagy kongresszusán válaszokat hallhattunk olyan kérdésekre, amelyek előttünk is felmerülnek:

Leküzdheti-e a nép az imperializmus által létrehozott szakadást? Erre a kérdésre a hatalmas, soknemzetiségű állam, a Szovjetunió adott választ!

Gyenge és tehetetlen-e egy kis ország az imperializmussal szemben? Erre a kérdésre Vietnam adott választ!

Vajon egy hatalmas imperialista kizsákmányoló tőszomszédságában levő sziget népe vereséget mérhet-e a kizsákmányolóra és hozzáfoghat-e a szocializmus építéséhez, távol a szocialista tábortól? Erre a kérdésre Kuba adott választ!

Ezeket a válaszokat a népek hősi harca, a Szovjetunió Kommunista Pártjának következetes, internacionalista tevékenysége, a világ erőviszonyaiban történt változás tette lehetővé, amelyet elsősorban Lenin pártjának erőfeszítései nyomán értek el. Meggyőződésünk, hogy a mostani, XXV. kongresszus elősegíti majd az erőviszonyok további megváltozását az emberiség javára.

Minden nap a marxizmus–leninizmus, a proletár internacionalizmus eszméinek újabb győzelmeit hozza. Pártunk úgy véli, hogy az előrehaladást még jobban meg lehet gyorsítani a nemzetközi kommunista mozgalom még szorosabb összekovácsolódása, a kommunista és munkáspártok nemzetközi tanácskozásának összehívása útján. Erre szólított fel pártunknak 1975 márciusában tartott XVI. kongresszusa, amely egyúttal határozottan elítélte az imperializmus táborával mind szorosabban szövetkező maoisták egységbontó akcióit és politikáját.

Kedves szovjet elvtársak! Engedjék meg, hogy végezetül kifejezzem nagy és mélységes hálánkat a Szovjetunió Kommunista Pártjának, a szovjet népnek internacionalista magatartásáért.

Éljen Lenin pártja!

Dicsőség a nagy szovjet népnek!

Éljen a proletár internacionalizmus!

ANTHONY VASSALO, A MÁLTAI KOMMUNISTA PÁRT ELNÖKE

Kedves elvtársak!

Engedjék meg, hogy a Máltai Kommunista Párt Központi Bizottságának és az SZKP XXV. kongresszusán jelen levő küldöttségének nevében mélységes hálámat fejezzem ki az SZKP Központi Bizottságának azért, mert meghívta fiatal pártunkat, hogy küldje el képviselőit a szovjet kommunisták e nagyszerű fórumára, amelyen a testvéri kommunista és munkáspártok küldöttei is részt vesznek a világ minden sarkából. Nagy megtiszteltetés számunkra, hogy együtt lehetünk a nemzetközi kommunista mozgalom vezetőivel.

A kongresszus jelentősége az, hogy összegezi a XXIV. kongresszus utáni időszakban a szovjet nép anyagi és kulturális színvonalának emelésére tett sikeres intézkedéseket és az e téren elért eredményeket, s terveket dolgoz ki a további fejlődésre és haladásra. Egyúttal visszatükrözi annak az óriási munkának a hasznosságát, amelyet a Szovjetunió végzett a békéért és egész bolygónk népeinek függetlenségéért folytatott harcban. Az SZKP Központi Bizottsága nemcsak a szovjet nép akaratát és leghőbb törekvéseit fejezi ki, hanem egyúttal számunkra – a volt gyarmati országok népei számára – a reménység vezérlő csillagául is szolgál ebben az időszakban, amikor az első lépéseket tesszük a szocializmushoz vezető úton.

A mi világrészünkben – a Földközi-tenger térségében – élő emberekben elragadtatást kelt az a lelkesedés, ahogyan Leonyid Iljics Brezsnyev elvtárs, az SZKP Központi Bizottságának főtitkára, beszédeiben szenvedélyes szavakkal a béke és a nemzetközi biztonság további megszilárdítására szólít fel. Felhívásai tevékeny támogatásra és elismerésre találnak.

Hangsúlyozni kell azt, hogy az SZKP, amikor elősegíti mindazoknak az összekovácsolódását, akik síkraszállnak a békés viszonyok biztosításáért a haladó emberiség számára, akik a háborúk megakadályozásáért és a nemzetközi feszültség további enyhítéséért harcolnak – ezáltal fontos elméleti és politikai hozzájárulással gazdagítja a nemzetközi kommunizmus közös ügyét, s újra igazolja a marxizmus–leninizmus eszméinek győzelmes erejét.

Végighallgathattuk Brezsnyev elvtárs kongresszusi beszámolóját, és szeretnénk elmondani, hogy teljesen osztozunk abban a mélységes elégedettségben, amely bizonyára eltölti az SZKP-t azokkal az óriási sikerekkel kapcsolatban, amelyeket a béke és a haladás erőinek mozgósításában ért el a nemzetközi kapcsolatok egészségesebbé tétele végett.

Az SZKP XXIV. és XXV. kongresszusa között eltelt, eseményekkel zsúfolt években az önök pártjának Központi Bizottsága és a szovjet kormány – kiapadhatatlan jóakarata és azon képessége következtében, hogy idejében tud cselekedni – sok veszélyes akadályt hárított el, amely a biztonságon és igazságosságon alapuló tartós béke útjában állt.

A rendkívül bonyolult helyzet ellenére, amelyben jelenleg élünk, a XXV. kongresszus bebizonyította, hogy az SZKP nem esik bele azokba a csapdákba, amelyeket az imperializmus és az opportunizmus állít szüntelenül, és sértetlenül megőrzi politikájának marxista–leninista alapjait. Ezek az elvek egyúttal megbízható támaszul szolgálnak a harcban azok ellen, akik szeretnék aláásni a nemzetközi kommunista mozgalmat.

A béke, a demokrácia és a szocializmus erői napról napra izmosodnak, tökéletesedik az imperializmus ellen vívott harcban kifejtett közös akcióik összehangolása. Az SZKP XXV. kongresszusa elősegíti majd a kommunista és munkáspártok egységének és nemzetközi szolidaritásának megszilárdulását, és minden bizonnyal a világhelyzet még alaposabb megértését is.

Bennünket az osztályszolidaritás kötelékei fűznek önökhöz, szovjet emberekhez, és nagy hatást tesz ránk a Szovjetunió Kommunista Pártjának mélységes internacionalizmusa.

Az SZKP a forradalmi harc és a szocialista átalakítások temérdek tapasztalatát gyűjtötte össze, s ez óriási haszonnal jár a kommunista pártok számára az egész világon. Mi a magunk részéről habozás nélkül elfogadjuk ezt a tapasztalatot, s arra törekszünk, hogy teljesítsük erkölcsi-politikai kötelességünket a munkásosztállyal szemben. Büszkék vagyunk arra, hogy a kommunista mozgalomhoz tartozunk, amely a történelemben először volt képes arra, hogy a nemzeti létérdekek legkövetkezetesebb védelmét összekapcsolja az egyes országokat képviselő osztagainak hatékony nemzetközi szolidaritásával.

A nemzetközi kommunista mozgalom ereje a közös ellenség ellen harcoló kommunista pártok ideológiájának és céljainak közösségéből, akaratának és akcióinak egységéből származik. A cél világossága, a bátor és készséges segítségnyújtás már kivívta az SZKP számára az egész világ munkásainak tiszteletét és rokonszenvét. Bennünket elragadtatással töltenek el azok a sikerek, amelyeket önök a szocialista társadalom fejlesztésében értek el. Üdvözöljük a szovjet népet, amely az egész emberiségnek új utat nyitott.

Éljen a szovjet nép! Éljen a Szovjetunió Kommunista Pártja! Éljen a marxizmus–leninizmus!

UMBERTO BARULLI, SAN MARINO KOMMUNISTA PÁRTJÁNAK FŐTITKÁRA

Elvtársak!

Mindenekelőtt engedjék meg, hogy tolmácsoljam pártjuknak, a szovjet munkásosztálynak, az egész szovjet népnek a San Marinó-i kommunisták forró, szívből jövő üdvözletét. A San Marinó-i kommunisták a mélységes tisztelet és rokonszenv érzését táplálják a Szovjetunió iránt s nagyra értékelik azt a tevékenységet, amelyet az SZKP és a szovjet kormány fejt ki a nemzetközi színtéren, a feszültség enyhüléséért, a népek közti együttműködésért, a békéért vívott harcban.

Ez nem formális üdvözlet. Ez egy olyan párt üdvözlete, amelyik szívélyes és testvéri kapcsolatokat létesített az SZKP-val, és egyetlen percre sem feledkezik meg arról, hogy a Szovjetunió az első ország, amely szocialista forradalmat hajtott végre és ezáltal kijelölte az emberiség számára a felszabadulás felé vezető utat, s a szocializmus és a haladás javára változtatta meg az erőviszonyokat. Éppen ezért azok a határozatok, amelyeket a szovjet kommunisták XXV. kongresszusa hoz majd, kétségtelenül új, fontos hozzájárulással gazdagítják a dolgozóknak a kizsákmányolás és az elnyomás ellen, az imperializmus és a neokolonializmus ellen, a demokrácia diadaláért, az enyhülés elmélyítéséért, a béke megszilárdításáért és a népek közti kölcsönös megértés megjavításáért vívott harcát. Éppen ezért az SZKP XXV. kongresszusának munkáját érdeklődéssel és figyelemmel kísérik a tőkés-

országokban a kommunisták és a lakosság legszélesebb rétegei, akik jelenleg kénytelenek kivezető utat keresni abból a súlyos helyzetből, amely veszélyezteti ezeknek az országoknak a dolgozóit, a békét és a népek biztonságát.

Az SZKP XXV. kongresszusa összegezi az élet valamennyi területén, mindenekelőtt szociális és kulturális téren, a Szovjetunió népei életszínvonalának emelésében elért sikereket. A szocializmusnak ezek a sikerei igazolják a szocialista rendszer döntő fölényét a kapitalista rendszerrel szemben, elősegítik a nemzetközi feszültség enyhülését, az országok békés egymás mellett élését, a béke megszilárdítását – ez az emberek legnagyobb java, amelyért következetesen és szívósan harcolnak. Abban a harcban, amely a békéért a háború ellen, a népek szabadságáért az elnyomás ellen, a szocializmusért a kapitalizmus ellen, a demokráciáért a fasizmus ellen folyik, a vezető szerep a Szovjetunió Kommunista Pártját és az önök kormányát illette és illeti. Az SZKP és a szovjet kormány, valamint más szocialista országok békeszerető politikája, a népek állandó ébersége, tevékeny akcióik az államközi kapcsolatoknak a belügyekbe való be nem avatkozás és a nemzeti függetlenség tiszteletben tartása alapján történő megszilárdítására: elősegítik az imperializmus ellen vívott harc aktivizálását, a szocializmus előrehaladását a még a kapitalizmus és a neokolonializmus igájában sínylődő országokban. Az SZKP XXV. kongresszusán elfogadásra kerülő programnak és határozatoknak az a jelentőségük, hogy elősegítik majd a szovjet nép jólétének további fokozódását, a nemzetközi enyhülés megszilárdulását és a különböző társadalmi rendszerű országok együttműködését, a béke megszilárdulását az egész világon.

Az imperializmus ellen, a békéért és a szocialista, kapitalista és fejlődő országok közti széles körű együttműködésért folyó harcban egyre sürgősebbé válik az új utak keresése a nemzetközi kommunista és munkásmozgalom egységének megszilárdítására, e mozgalom sokféleségének tekintetbe vételével és minden párt önállóságának tiszteletben tartása mellett.

Elvtársak! A San Marinó-i Köztársaságban a helyzet nehéz és bonyolult, mélyreható gazdasági, társadalmi, politikai és erkölcsi válság jellemzi. Ez legvilágosabban abban a kormányválságban nyilvánul meg, amely több mint három hónapig tartott és a kereszténydemokra-

ták és a szocialisták régi, hitelét vesztett koalíciójának eredménytelen átalakításával ért véget.

San Marino Kommunista Pártja a baloldali erők egységéért száll síkra, és ezen az úton vannak bizonyos sikerek, bár még sok munka vár ránk. Mindent megteszünk e cél elérése végett. Mélységes meggyőződésünk, hogy éppen ezen az úton haladva lehet kivívni azokat a politikai, társadalmi, gazdasági és kulturális reformokat, amelyek olyannyira szükségesek a dolgozók, a néptömegek és az egész köztársaság számára. A San Marinó-i kommunisták olyan demokratikus fordulat megvalósításáért harcolnak, amely minden demokratikus, antifasiszta és népi erő egységére támaszkodik, és lehetőséget nyújt a demokrácián és a politikai sokféleségen alapuló szocialista társadalom felépítésére.

Elvtársak! Szívből köszönöm önöknek, hogy módot nyújtottak arra, hogy ma önök között lehessek. Új, még jelentősebb sikereket kívánok munkájukban, a kommunizmus építésében, a béke megszilárdításában, valamennyi nép és állam nemzetközi együttműködésének elmélyítésében, azoknak a feladatoknak a teljesítésében, amelyekről oly meggyőzően beszélt Leonyid Iljics Brezsnyev elvtárs.

Éljen a Szovjetunió Kommunista Pártja!

Éljen a kommunistáknak és minden népnek a békéért, a demokráciáért és a szocializmusért vívott harca!

Éljen a marxizmus–leninizmus!

Éljen a proletár internacionalizmus!

ISMAIL BILEN, A TÖRÖK KOMMUNISTA PÁRT KÖZPONTI BIZOTTSÁGÁNAK FŐTITKÁRA

Kedves elvtársak!

A Török Kommunista Párt, minden török kommunista a legforróbb szeretet és tisztelet érzésével üdvözli ezt a nagy történelmi fórumot – a Szovjetunió Kommunista Pártjának XXV. kongresszusát.

Leonyid Iljics Brezsnyev elvtársnak, az SZKP KB főtitkárának beszámolója arról tanúskodik, hogy a szovjet nép, a szovjet kormány a

kommunista párt vezetésével új győzelmeket aratott a kommunista építés minden területén – a gazdaságban, a kultúrában, a technikában, a tudományban, a lakosság jólétének emelésében. Fontos sikerek jellemezték az SZKP és a szovjet kormány politikáját, amely a béke megőrzésére, a nemzetközi biztonság megszilárdítására irányul. A békeprogram megvalósítása új erőt ad a nemzeti függetlenségért vívott harcnak, a nemzetközi kommunista mozgalomnak. Feltétlenül látni kell ennek a politikának a megérlelt gyümölcseit.

Mi, török kommunisták, kötelességünknek tartjuk, hogy minden erőnkkel megvédelmezzük a lenini internacionalizmus valóságos eredményeit. A lenini internacionalizmus ad nekünk erőt az imperializmus és a vele együttműködő, legreakciósabb burzsoázia tömegterrorja ellen vívott harcban, a nemzeti függetlenségért, a demokráciáért, a társadalmi fejlődésért, a békéért és a szocializmusért folyó harcban.

Tisztelt elvtársak! A Török Kommunista Párt az illegalitás legsúlyosabb körülményei között harcol. Ennek ellenére, különösen az utóbbi években, a kommunista párt erősödik – számbelileg és minőségileg egyaránt. Pártunk akciói, nyilatkozatai, felhívásai, követelései, jelszavai utat találnak a tömegekhez. Egyre időszerűbbé válik a Török Kommunista Párt betiltásának érvénytelenítéséért folyó kampány.

A reakciós erők dühödt kommunistaellenes kampányt folytatnak. Tevékenyen együttműködnek velük a maoisták, akik a szélsőséges reakciósokkal, fanatikusokkal, a pántörök mozgalom híveivel, a fasiszta csoportokkal együtt támadásokat intéznek a Szovjetunió, a kommunista párt ellen, elárulják a rendőrségnek a kommunistákat. A pekingi vezetők, akárcsak a törökországi maoisták, mindenütt nyíltan együttműködnek a nemzeti függetlenség ellenségeivel, a kommunizmus ellenfeleivel, a NATO híveivel, kezet nyújtanak a szélsőséges reakciónak, uszítanak, síkraszállnak a békeharc ellen, a népek közti bizalom megteremtésére irányuló intézkedések ellen.

Pártunk nem választja külön a nemzeti egységet aláásó és a munkásmozgalom ellen acsarkodó maoistákkal szemben folytatott harcot a tömegeknek az amerikai kolonializmus és a NATO elnyomása ellen, az imperializmussal együttműködő nagypolgárság kizsákmányolása és terrorja ellen vívott harcától. Mi állandóan folytatjuk ezt a küzdelmet. Más út nincs.

A kapitalizmus általános válságának következményei pusztító hatással vannak a kapitalista Törökországra, amely az imperialista monopóliumoktól és államoktól függ. Mint a hólavina, úgy növekszik a munkanélküliség és a drágaság. A polgárság és az uralkodó körök a válság és a Törökország NATO-tagságával összefüggő kiadások egész terhét a néptömegekre hárítják. A válság így még jobban elmélyül. Ez a folyamat az osztályharc további kiéleződésére vezet.

A török nép, kivált a munkásosztály, a haladó hazafias erők körében erősödik a rokonszenv a Szovjetunió népei iránt, az a kívánság, hogy jószomszédi, baráti kapcsolatok létesüljenek a Szovjetunióval. Szemléletesen tanúskodik erről az az őszinte szívélyesség, amellyel Koszigin elvtársat, a Szovjetunió miniszterelnökét fogadták Törökországban, az iszkenderuni kohászati üzem fölavatása alkalmából tett látogatásakor.

A Török Kommunista Párt a szovjet–török kapcsolatok fejlesztéséért száll síkra, azért, hogy országaink megnemtámadási szerződést kössenek. A TKP ragaszkodik ahhoz, hogy Anatólia földjét tisztítsák meg a NATO-támaszpontoktól, az atom-robbanófejektől és -kilövőhelyektől, hogy országunk tevékenyen támogassa a békéért és biztonságért folyó harcot földünk e térségében.

A párt síkraszáll a baráti kapcsolatok fejlesztéséért valamennyi szomszédunkkal. A TKP kezdettől fogva ragaszkodott a Ciprusi Köztársaság területi épségének, az önálló állami fejlődéshez való szuverén jogainak tiszteletben tartásához, követelte a szigeten levő idegen támaszpontok felszámolását, valamennyi idegen fegyveres erő kivonását. Továbbra is folytatni fogjuk harcunkat e kérdésben. Ezt követeli népünk, munkásosztályunk.

A XXV. kongresszusnak nagy sikereket kívánunk, ezek a sikerek hozzanak boldogságot a világ népeinek! Mi, török kommunisták, nagyon büszkék vagyunk, hogy jelen lehetünk ezen a lenini fórumon. Pártunk szükségesnek és hasznosnak tartja a kommunista és munkáspártok új nemzetközi fórumának összehívását.

Éljen a Szovjetunió Kommunista Pártja!

Éljen az SZKP lelkesítő, bölcs politikája!

Éljen a Szovjetunió, a béke és a biztonság megdönthetetlen védőbástyája az egész földön!

Éljen a leninizmus! Éljen a kommunizmus!

LEONYID ILJICS BREZSNYEV ZÁRSZAVA

Küldött elvtársak!

A párt újonnan megválasztott Központi Bizottságának tagjai megbíztak azzal, hogy tolmácsoljam a kongresszus küldötteinek őszinte köszönetüket az irántuk kinyilvánított bizalomért. Szeretném biztosítani önöket arról, hogy a Központi Bizottság, a Politikai Bizottság és a Titkárság mindent megtesz majd, hogy teljes mértékben eleget tegyen a reá háruló felelősségnek.

Legfőbb feladatunkat természetesen abban látjuk, hogy gondoskodjunk a XXV. pártkongresszus határozatainak megvalósításáról, ami a kommunizmus és a béke ügyének új, nagy győzelmeihez vezet.

A Szovjetunió Kommunista Pártjának XXV. kongresszusa befejezte munkáját. Összegezte az előző ötéves terv eredményeit, figyelmesen és tárgyszerűen elemezte a tapasztalatokat, megvitatta jövő terveinket. Most jobban látjuk, hogy hol vannak az új források, a további növekedés új tartalékai, világosabban megértjük a párt előtt álló új feladatokat. A kongresszus meghatározta a párt elvi-politikai irányvonalát a következő évekre.

XXV. kongresszusunk kitűzte az új feladatokat az ország erejének további növeléséért, a szovjet emberek életszínvonalának emeléséért, az egész társadalmi élet tökéletesítéséért folyó munkában. Megjelölte az új, konkrét feladatokat külpolitikai téren, a békéért és a nemzetközi együttműködésért, a népek szabadságáért és függetlenségéért vívott küzdelemben is.

A kongresszuson jóváhagyott tervek nem könnyűek, e tervek feszítettek, a kitűzött feladatok igen komolyak. De meggyőződésünk, mélységes meggyőződésünk, hogy a terveket sikerül teljesítenünk, a feladatokat sikerül megoldanunk. Céljuk ugyanis az, hogy szocialista hazánk még jobban felvirágozzék, a szovjet emberek békében és boldogan éljenek. Ezért kétségtelenül az egész szovjet nép támogatni fogja őket.

Kongresszusunk munkája messze túlnőtt e terem falain. Elmondhatjuk, hogy áthatott minden pártszervezetet, üzemet, tudományos intézetet, kolhozt, szovhozt, áthatotta hatalmas hazánkat. A szovjet emberek milliói arra törekedtek, hogy kiemelkedő tettekkel, munkasikerekkel köszöntsék a Szovjetunió Kommunista Pártjának XXV. kongresszusát. És milyen figyelemre méltó eredményeket értek el ebben a munkában, e nemes versengésben! Közülük csak néhányra szeretnék emlékeztetni.

Határidő előtt vízre bocsátották a Szibir nevű atomjégtörőt. A szovjet személygépkocsik családja a Moszkvicsok és Zsigulik új típusaival bővült. Határidő előtt befejeződött a 350 személyes IL–86 típusú óriásgép összeszerelésének fontos szakasza, és megkezdődtek a JAK–42 típusú új repülőgép repülési próbái. A leningrádiak létrehozták az ország legnagyobb, 1 200 000 kilowatt kapacitású turbináját, az ország másik végén pedig villanyáramot adott a zejszki vízerőmű, a szovjet Távol-Kelet vízerőmű-rendszerének első létesítménye. Délen befejeződött az észak-krími csatorna 400 kilométeres szakaszának építési előkészítése, a Szovjetunió északkeleti részén pedig új polimetallikus érc-, vasérc- és apatitlelőhelyeket tártak fel. A Szovjetunió Tudományos Akadémiája megkapta és üzembe helyezte a világ legnagyobb optikai teleszkópját.

Íme, ezek azok az eredmények, amelyekkel a szovjet emberek kommunista pártjuk XXV. kongresszusát köszöntötték! Mindezek a párt és a nép céljai, gondolatai és tettei egységének legmeggyőzőbb bizonyítékai. E munkahőstettek minden résztvevője, kommunista és pártonkívüli egyaránt, hozzájárult kongresszusunk munkájához. S ezt a hozzájárulást pártunk a szovjet hazafiság megnyilvánulásának, a kommunista építés közös, nagy ügyéről való gondoskodásnak tekinti, és nagyra becsüli.

Vegyünk egy másik példát: a kongresszus címére érkezett sok ezer

levelet és táviratot. Ezeket olvasva, jogosan vagyunk büszkék a szovjet emberre, szovjet hazánk politikailag érett és aktív polgárára, az igaz hazafira és internacionalistára.

E sajátos dokumentumköteg tartalmával önök, küldött elvtársak, naponta megismerkedtek a kongresszus tájékoztató kiadványaiból. Egy részük nagyszerű termelési sikerekről ad számot. Más részük meleg üdvözletet és jókívánságokat tolmácsol, ismét mások a szovjet életformáról, a békéről és az alkotó munkáról szólnak. S mindegyikből a dolgozók millióinak óriási lelkesedését, kommunizmust építő hatalmas országunk érverését érezzük.

Engedjék meg, hogy az önök nevében, a kongresszus nevében őszinte köszönetemet tolmácsoljam azoknak, akik a legmagasabb pártfórumnak kifejezték érzéseiket és gondolataikat. Ezeket a társadalom ügyeiről, hazánk további felvirágzásáról való gondoskodás, a párt lenini irányvonalának osztatlan támogatása sugallta.

Engedjék meg azt is, hogy szívből köszönetet mondjak külföldi elvtársainknak, barátainknak és mindazoknak a jóakaratú embereknek, akik a szocialista és a kapitalista államokból, a felszabadult országokból a kongresszus előtt és alatt több tízezer levelet küldtek, s ezekben legjobb kívánságaikat kifejezve, melegen üdvözölték pártunkat, országunkat és a szovjet népet.

Kongresszusunk munkájában a kommunista és munkáspártok, a nemzeti demokratikus pártok és mozgalmak több mint száz delegációja vett részt.

Itt, ezen az emelvényen, valamint az ország különböző városaiban rendezett gyűléseken külföldről érkezett osztálytestvéreink sok jót mondtak az SZKP-ról, a Szovjetunióról, népünkről. Beszéltek az SZKP történelmi küldetéséről: megnyitotta a népek előtt a szocializmus és a kommunizmus útját. Szóltak arról a szerepről, amelyet országunk betölt a népek békeharcában.

Hálásak vagyunk ezekért a szavakért, s a magunk részéről biztosítani szeretnénk a világ különböző országaiban élő kommunistákat, munkásokat, a nemzeti függetlenség és a társadalmi haladás minden harcosát, hogy a Szovjetunió népei, a szovjet kommunisták a jövőben is teljes tudatában lesznek internacionalista feladataiknak.

Mi, kongresszusi küldöttek, viszonylag kevesen vagyunk, mindössze körülbelül ötezren. De több mint tizenöt és fél millió azoknak a

száma, akik megválasztottak bennünket. Engedjék meg, hogy a kongresszus nevében forró, harcos üdvözletünket tolmácsoljam országunk minden kommunistájának, sikereket kívánjak munkájukhoz, terveikhez és életükhöz.

Jól tudjuk, hogy a kitűzött célok eléréséhez valamennyiünknek sokat, megfeszített erővel kell dolgoznunk. Minden kommunistának, minden pártszervezetnek, minden pártbizottságnak hozzá kell járulnia a kongresszusi határozatok teljesítéséhez. E határozatoknak konkrét feladatokban és tervekben kell megtestesülniük. Meg kell erősíteni és meg kell őrizni azt a lelkesedést, azt a munkaütemet, amelyet a kongresszusi verseny teremtett. A Központi Bizottságnak meggyőződése, hogy ez így is lesz.

A kongresszus nemzetközi, így burzsoá sajtóvisszhangja is kiemeli a szovjet kommunisták összeforrottságát, optimizmusát, az SZKP politikájára jellemző szilárdságot és magabiztosságot. Úgy gondolom, hogy ezzel az értékeléssel mi is egyetérthetünk.

Lenini pártunk története nagyszerű kongresszusokat tart nyilván. Mindegyik fontos állomás volt a párt és az ország életében. Az sem kétséges, hogy a XXV. kongresszus különleges helyet foglal majd el ezek sorában. A nagy tettek kongresszusaként fogják számon tartani, amely a realizmus és tárgyszerűség, a saját erőnkből fakadó nyugodt magabiztosság, a kommunista építés nagy ügyének, a szilárd és igazságos világbékéért vívott harcunknak újabb győzelmeibe vetett meggyőződés jegyében végezte munkáját.

Éljen a Szovjetunió Kommunista Pártja!

Örök dicsőség a hős szovjet népnek!

Tartós békét Földünk valamennyi emberének!

A marxizmus–leninizmus zászlaja alatt előre az új győzelmek felé a kommunizmus építésében!

A SZOVJETUNIÓ KOMMUNISTA PÁRTJA XXV. KONGRESSZUSÁNAK HATÁROZATA

L. I. BREZSNYEV ELVTÁRS „AZ SZKP KÖZPONTI BIZOTTSÁGÁNAK BESZÁMOLÓJA ÉS A PÁRT SORON KÖVETKEZŐ FELADATAI A BEL- ÉS KÜLPOLITIKA TERÜLETÉN" C. ELŐADÓI BESZÉDÉVEL KAPCSOLATBAN

A Szovjetunió Kommunista Pártjának XXV. kongresszusa meghallgatta és megvitatta L. I. Brezsnyev elvtárs, az SZKP KB főtitkára „Az SZKP Központi Bizottságának beszámolója és a párt soron következő feladatai a bel- és külpolitika területén" c. előadói beszédét, majd a következő határozatot hozta:

1. Teljes mértékben jóváhagyja a párt Központi Bizottságának politikai irányvonalát és gyakorlati tevékenységét.

2. Jóváhagyja a Központi Bizottság beszámolóját, és javasolja minden pártszervezetnek, hogy munkájában tekintse vezérfonalnak azokat a tételeket és feladatokat, amelyeket L. I. Brezsnyev elvtárs az SZKP Központi Bizottságának beszámolójában kifejtett.

HATÁROZAT A SZOVJETUNIÓ NÉPGAZDASÁGA 1976–1980. ÉVI FEJLESZTÉSÉNEK FŐ IRÁNYAIRÓL

A Szovjetunió Kommunista Pártjának XXV. kongresszusa, meghallgatva és megvitatva Alekszej Kosziginnak, a Szovjetunió Minisztertanácsa elnökének az 1976–1980-as szovjet népgazdaság-fejlesztés fő irányairól szóló beszámolóját, elhatározta: jóváhagyja a szovjet népgazdaság 1976–1980. évi fejlesztésének fő irányait, amelynek az országos vitában teljes helyeslésre találtak.

A Szovjetunió Minisztertanácsának, a fő irányokhoz igazodva, gondoskodnia kell az 1976–1980-as szovjet népgazdaság-fejlesztés állami ötéves tervének kidolgozásáról, lebontva azt az ötéves terv egyes éveire és a Szovjetunió minisztériumaira, főhatóságaira és a szövetségi köztársaságokra.

A tizedik ötéves terv kidolgozása során figyelembe kell venni az SZKP XXV. kongresszusán, a szövetségi köztársaságok kommunista pártjainak kongresszusain, a körzeti, a területi, a városi és a kerületi pártértekezleteken, a pártalapszervezetekben és a dolgozók gyűlésein, a sajtóban, valamint a munkások, kolhozparasztok, mérnökök, technikusok, tudósok és művészek leveleiben fölvetett javaslatokat.

A Szovjetunió Minisztertanácsának az 1976–1980-as szovjet népgazdaság-fejlesztés állami ötéves tervjavaslatát 1976 szeptemberében a Legfelsőbb Tanács elé kell terjesztenie.

Az SZKP XXV. kongresszusa a szocialista gazdaság fejlesztése új ötéves tervének kidolgozását és végrehajtását valamennyi pártszervezet, tanácsi szerv, szakszervezet, Komszomol- és gazdasági szervezet legfontosabb gazdaságpolitikai feladatának tekinti.

SZABADSÁGOT AZ IMPERIALIZMUS ÉS A REAKCIÓ FOGLYAINAK!

AZ SZKP XXV. KONGRESSZUSÁNAK NYILATKOZATA

Az SZKP XXV. kongresszusa, kifejezve a szovjet kommunisták, az egész szovjet nép akaratát, ünnepélyesen kinyilvánítja testvéri, megbonthatatlan szolidaritását a kommunistákkal, az imperializmus és a reakció ellen folytatott küzdelem minden harcával, mindenekelőtt pedig a fasiszta megtorlások áldozataival, azokkal, akik koncentrációs táborokban és börtönökben sínylődnek, akik kegyetlen kínzásokat szenvednek el. Az embertelen kínzások, amelyeket el kell szenvedniük, az osztályellenség bosszúja hősies részvételükért abban a nemes küzdelemben, amely a dolgozók érdekeiért, a béke és a demokrácia, a nemzeti függetlenség és a szocializmus eszméinek diadaláért folyik.

A világközvélemény legszélesebb köreinek haragos tiltakozásai ellenére a chilei fasiszta junta, lábbal tiporva minden jogi normát, továbbra is börtönben tartja Luis Corvalánt, a chilei nép nagy fiát, a nemzetközi kommunista mozgalom kiemelkedő személyiségét, Chile Kommunista Pártjának főtitkárát.

A kongresszus teljes határozottsággal követeli: „Szabadságot Luis Corvalánnak! Szabadságot elvtársainknak, J. Cademartorinak és J. Montesnak, Chile Kommunista Pártja vezetőségi tagjainak, E. Poncénak és C. Lorcának, a Chilei Szocialista Párt vezetőinek és a Népi Egység más személyiségeinek, a fasiszta rezsim ezer meg ezer foglyának – kommunistáknak, szocialistáknak, minden hazafinak és demokratának!"

A haladó erők üldözésének új hullámát indították el az uruguayi hatóságok. Követeljük: bocsássák szabadon J. Pérezt és J. Masserát,

Uruguay Kommunista Pártja Központi Bizottságának titkárait, az összes uruguayi kommunistát, L. Seregnit, az uruguayi Széles Front elnökét és a többi demokratát!

Tizennyolc esztendeje sínylődik a börtöncellában Antonio Maydana, a Paraguayi Kommunista Párt elnöke. Az országban kegyetlen katonai diktatúra tombol. Szabadságot Antonio Maydanának! Szabadságot M. A. Solernak, a Paraguayi Kommunista Párt Központi Bizottsága titkárának, a paraguayi hazafiak százainak!

Guatemalában az utóbbi években egymás után estek a kegyetlen megtorlás áldozatául B. Alvarado Monzón és U. Alvarado Arellano, a Guatemalai Munkapárt főtitkárai. Brazíliában nyomtalanul eltűnnek a börtönökben a kommunista párt és a demokratikus ellenzék vezetői. A reakciós erők rendszeresen üldözik a kommunista pártot és más haladó szervezeteket Argentínában. Nem szűnik a terror Haitiban.

A kongresszus határozottan tiltakozik mindezen megtorlások ellen, és követeli, hogy vessenek véget nekik!

Az imperialista ügynökök kezétől estek el az afrikai nemzeti felszabadító mozgalom kimagasló vezetői: Amilcar Cabral, Guinea és a Zöld-foki-szigetek Afrikai Függetlenségi Pártjának főtitkára, valamint Eduardo Mondlane, Mozambik Felszabadítási Frontjának elnöke.

Az emberiség lelkiismeretével szembeni kihívás a fajüldözők uralma a Dél-afrikai Köztársaság, Namíbia és Zimbabwe népei fölött. A fegyőrök embertelen bánásmódja következtében elpusztult Abram Fischer, a nagyszerű humanista, a fajüldözés és a társadalmi igazságtalanság elleni küzdelem tántoríthatatlan harcosa. A legsúlyosabb körülmények között vannak a Dél-afrikai Kommunista Pártnak – az afrikai földrész legrégibb kommunista pártjának – más bebörtönzött vezetői. Szégyen a fajüldözőkre és cinkostársaikra! Szabadságot a dél-afrikai nemzeti felszabadító mozgalom minden résztvevőjének!

Kommunisták ezreit gyilkolták meg Indonéziában. A börtönökben, a koncentrációs táborokban még ma is politikai foglyok tízezrei sínylődnek. Szabadságot Indonéziában a kommunistáknak, minden hazafinak!

Az Izrael által megszállt palesztin földön letartóztatják és fogva tartják azokat, akik küzdenek az agresszió ellen, népüknek azért a szent jogáért, hogy saját független állama legyen.

Spanyolországban továbbra is megtagadják a törvényes szabadsá-

got a politikai foglyok százaitól – kommunistáktól, szocialistáktól és más demokratáktól. A kongresszus támogatja mindazokat, akik síkraszállnak a spanyol nép igazságos ügye mellett.

A kongresszus határozottan elítéli a kommunisták üldözését és a velük szemben alkalmazott megkülönböztetést, hiszen a kommunisták a népek békéjének és biztonságának következetes bajnokai, a dolgozó emberek érdekeinek, az emberiség jobb jövendőjének legönfeláldozóbb harcosai.

A kongresszus támogatásáról biztosítja a forradalmi felszabadító mozgalom meghurcolt résztvevőit és hőseit, és testvéri üdvözletét küldi nekik.

Az SZKP XXV. kongresszusa támogatja és helyesli Leonyid Iljics Brezsnyevnek, az SZKP KB főtitkárának azt a javaslatát, hogy a szovjet kommunistáknak a proletár internacionalizmus nagy ügye iránt tanúsított örök hűségének jelképeként, Moszkvában állítsanak emlékművet a nemzetközi kommunista, munkás- és nemzeti felszabadító mozgalom hőseinek, azoknak az önfeláldozó harcosoknak, akik a nép boldogulásáért küzdve, az osztályellenséggel vívott harcban vesztették életüket.

A bolsevikok hős pártjának, más országok forradalmárai sok nemzedékének tapasztalatai alapján tudjuk: minden olyan kísérlet, hogy terrorral állítsák meg a történelem menetét, kudarcra van kárhoztatva.

Az SZKP XXV. kongresszusa felhívja a világ valamennyi kommunistáját, minden ország dolgozóit, a társadalmi és politikai szervezeteket, hogy még tevékenyebben kapcsolódjanak be abba a harcba, amelynek célja, hogy megszüntesse a haladás, a demokrácia és a szocializmus élenjáró erői elleni terrort és megtorlást, s kiszabadítsa a reakció valamennyi foglyát.

Az SZKP, a Szovjet Szocialista Köztársaságok Szövetségének népei a jövőben is töretlenül követik a nagy és nemes célokért küzdő harcostársak iránti tevékeny szolidaritás lenini hagyományait, s mindenkor hívek lesznek a proletár internacionalizmus ügyéhez.

A SZOVJETUNIÓ KOMMUNISTA PÁRTJA KÖZPONTI BIZOTTSÁGÁNAK VEZETŐ SZERVEI

A KÖZPONTI BIZOTTSÁG FŐTITKÁRA

BREZSNYEV L. I.

A POLITIKAI BIZOTTSÁG TAGJAI

ANDROPOV J. V.
BREZSNYEV L. I.
GRECSKO A. A.
GRISIN V. V.
GROMIKO A. A.
KIRILENKO A. P.
KOSZIGIN A. N.
KULAKOV F. D.
KUNAJEV D. A.
MAZUROV K. T.
PELSE A. J.
PODGORNIJ N. V.
ROMANOV G. V.
SCSERBICKIJ V. V.
SZUSZLOV M. A.
USZTYINOV D. F.

A POLITIKAI BIZOTTSÁG PÓTTAGJAI

ALIJEV G. A.
GYEMICSEV P. N.
MASEROV P. M.
PONOMARJOV B. N.
RASIDOV S. R.
SZOLOMENCEV M. SZ.

A KÖZPONTI BIZOTTSÁG TITKÁRAI

CSERNYENKO K. U.
DOLGIH V. I.
KAPITONOV I. V.
KATUSEV K. F.
KIRILENKO A. P.
KULAKOV F. D.
PONOMARJOV B. N.
SZUSZLOV M. A.
USZTYINOV D. F.
ZIMJANYIN M. V.

A KONGRESSZUSON RÉSZT VEVŐ KÜLDÖTTSÉGEK ÉS VEZETŐIK

Argentína Kommunista Pártja – *Geronimo Arnedo Alvarez*, a párt főtitkára
Ausztráliai Szocialista Párt – *Peter Simon*, a párt főtitkára
Ausztria Kommunista Pártja – *Franz Muhri*, a párt elnöke
Belgium Kommunista Pártja – *Louis van Geyt*, a párt elnöke
Bolgár Kommunista Párt – *Todor Zsivkov*, a KB első titkára
Bolívia Kommunista Pártja – *Jorge Colle Cueto*, a KB első titkára
Brazil Kommunista Párt – *Luis Carlos Prestes*, a KB főtitkára
Chile Kommunista Pártja – *Américo Zorilla Trojas*, a PB tagja, a KB titkára
Ciprusi Dolgozó Nép Haladó Pártja – *Ezekiel Papajoannu*, a párt főtitkára
Costa Rica-i Népi Élcsapat Párt – *Manuel Mora Valverde*, a KB főtitkára
Csehszlovákia Kommunista Pártja – *Gustav Husák*, a KB főtitkára
Dánia Kommunista Pártja – *Knud Jespersen*, a párt elnöke
Dél-afrikai Kommunista Párt – *Juszuf Mohamed Dadoo*, a párt elnöke
Dominikai Kommunista Párt – *José Cuello*, a KB titkára
Ecuador Kommunista Pártja – *Pedro Antonio Saad Niyaim*, a párt főtitkára
Egyesült Államok Kommunista Pártja – *Gus Hall*, a párt főtitkára
Finnország Kommunista Pártja – *Aarno Saarinen*, a párt elnöke
Francia Kommunista Párt – *Gaston Plissonnier*, a PB tagja, a KB titkára

Görögország Kommunista Pártja – *Harilaosz Florakisz*, a KB első titkára
Guadeloupe-i Kommunista Párt – *Guy Jean Daninthe*, a KB főtitkára
Guyanai Népi Haladó Párt – *Cheddi Jagan*, a párt főtitkára
Honduras Kommunista Pártja – *Dionisio Rames Bejarno*, a KB főtitkára
India Kommunista Pártja – *Sripad Amrit Dange*, a párt Országos Tanácsának elnöke
Iraki Kommunista Párt – *Aziz Mohamed*, a KB első titkára
Iráni Néppárt – *Iradzs Iszkanderi*, a KB első titkára
Írország Kommunista Pártja – *Michael O'Riordan*, a párt főtitkára
Izrael Kommunista Pártja – *Meir Vilner*, a KB főtitkára
Jordánia Kommunista Pártja – *Jaakub Zijaeddin*, a PB tagja
Jugoszláv Kommunisták Szövetsége – *Sztane Dolanc*, a KB Elnöksége Végrehajtó Bizottságának titkára
Kanada Kommunista Pártja – *William Kashtan*, a párt főtitkára
Kolumbia Kommunista Pártja – *Gilberto Vieirra*, a KB főtitkára
Koreai Munkapárt – *Pak Szong Csol*, a PB tagja
Kuba Kommunista Pártja – *Fidel Castro Ruz*, a KB első titkára
Laoszi Népi Forradalmi Párt – *Kaysone Phomvihanh*, a KB főtitkára
Lengyel Egyesült Munkáspárt – *Edward Gierek*, a KB első titkára
Libanoni Kommunista Párt – *Nicolas Saoui*, a KB főtitkára
Luxemburg Kommunista Pártja – *Dominique Urbany*, a párt elnöke
Magyar Szocialista Munkáspárt – *Kádár János*, a KB első titkára
Máltai Kommunista Párt – *Anthony Vassalo*, a párt elnöke
(marokkói) Haladás és Szocializmus Pártja – *Ali Jata*, a párt főtitkára
Martinique-i Kommunista Párt – *René Menil*, a PB tagja
Mexikói Kommunista Párt – *Arnoldo Martinez Verdugo*, a KB főtitkára
Mongol Népi Forradalmi Párt – *Jumzsagijn Cedenbal*, a KB első titkára
Nagy-Britannia Kommunista Pártja – *Gordon McLennan*, a párt főtitkára
Német Kommunista Párt – *Herbert Mies*, a párt elnöke
Német Szocialista Egységpárt – *Erich Honecker*, a KB főtitkára
Nicaraguai Szocialista Párt – *Luis Sánchez*, a KB első titkára
Norvégia Kommunista Pártja – *Martin Gunnar Knutsen*, a párt elnöke

Nyugat-Berlin Szocialista Egységpártja – *Gerhard Danelius*, a párt elnöke
Olasz Kommunista Párt – *Enrico Berlinguer*, a párt főtitkára
Panamai Néppárt – *Ruben Dario Sousa Batista*, a párt főtitkára
Perui Kommunista Párt – *Jorge Del Prado*, a KB főtitkára
Portugál Kommunista Párt – *Alvaro Cunhal*, a KB főtitkára
Puerto Ricó-i Kommunista Párt – *Franklin Irizzari*, a párt főtitkárhelyettese
Román Kommunista Párt – *Nicolae Ceausesçu*, a párt főtitkára
Salvadori Kommunista Párt – *Roberto Caşellanos*, a KB főtitkárhelyettese
San Marino Kommunista Pártja – *Umberto Barulli*, a párt főtitkára
Spanyolország Kommunista Pártja – *Dolores Ibarruri*, a párt elnöke
Sri Lanka-i Kommunista Párt – *Pieter Keuneman*, a KB főtitkára
Svájci Munkapárt – *Jean Vincent*, a párt elnöke
Svéd Baloldali Párt–Kommunisták – *Lars Werner*, a párt elnöke
Szíriai Kommunista Párt – *Ramo Sejho, a PB tagja*
Török Kommunista Párt – *Ismail Bilen*, a KB főtitkára
Új-zélandi Szocialista Egységpárt – *George Jackson*, a párt országos titkára
Uruguay Kommunista Pártja – *Rodney Arismendi*, a KB első titkára
Venezuela Kommunista Pártja – *Jesus Faria*, a párt főtitkára
Vietnami Dolgozók Pártja – *Le Duan*, a KB első titkára

Részt vettek a kongresszuson továbbá a Fülöp-szigetek, Guatemala, Haiti, Indonézia, Paraguay, Szenegál, Szudán küldöttségei, valamint a „Béke és Szocializmus" című folyóirat szerkesztői kollégiumának képviselői.

A kongresszuson részt vettek az alábbi szervezetek képviselői is:
Algériai Nemzeti Felszabadítási Front – *Mohamed Ben Jahia*, miniszter
Angolai Népi Felszabadítási Mozgalom (MPLA) – *Nito Alves Batista*, belügyminiszter, a PB tagja
Bissau-Guinea és a Zöld-foki-szigetek Afrikai Függetlenségi Pártja – *Francisco Mendes*, kormányfő, a VB állandó titkárságának tagja
Chilei Szocialista Párt – *Carlos Altamirano*, a párt főtitkára

(Dél-afrikai Köztársaság) Afrikai Nemzeti Kongresszus Párt – *Oliver Tambo*, a párt megbízott elnöke

Délnyugat-afrikai Népi Szervezet (Namibia-SWAPO) – *Moses Garoueib*, az országos VB tagja

Dél-vietnami Nemzeti Felszabadítási Front – *Nguyen Thi Binh*, külügyminiszter, a KB tagja

Guineai Demokrata Párt – *Mamady Keita*, miniszter, a PB tagja

(iraki) Arab Újjászületés Szocialista Pártja – *Szaid Haidar*, a párt vezetőségének tagja

Jemeni Népi Demokratikus Köztársaság Nemzeti Frontja – *Abdul Fattah Iszmail*, a KB főtitkára

Kongói Dolgozók Pártja – *Jean-Pierre Tschister-Tschiacy*, a KB különleges forradalmi törzsének tagja

(libanoni) Haladó Szocialista Párt – *Fuad Szalman*, a párt vezető tanácsának tagja

(madagaszkári) Függetlenségi Kongresszus Párt – *Giselle Rabesahala*, a párt főtitkára

Mozambiki Felszabadítási Front (FRELIMO) – *Jorge Rebelo*, miniszter, a KB és a VB tagja

Palesztinai Felszabadítási Szervezet – *Faruk Kaddumi*, a VB tagja

Szomáli Demokratikus Köztársaság Legfelsőbb Forradalmi Tanácsa – *Mohammed Szijad Barré*, államfő

(szíriai) Arab Újjászületés Szocialista Pártja – *Abdullah Ahmar*, a párt főtitkárhelyettese

Tanganyikai Afrikai Nemzeti Unió és az Afro-Shirazi Párt (Tanzánia) – *Abdoulnouron Suleyman*, az országos VB tagja

(zimbabwei) Afrikai Nemzeti Tanács – *J. Mojo*, a tanács külföldi adminisztrációs elnöke,

továbbá más pártok képviselői.

TARTALOM

AZ SZKP KÖZPONTI BIZOTTSÁGÁNAK BESZÁMOLÓJA ÉS A PÁRT SORON KÖVETKEZŐ FELADATAI A BEL- ÉS KÜLPOLITIKA TERÜLETÉN
LEONYID ILJICS BREZSNYEV ELŐADÓI BESZÉDE 7

I. A világhelyzet és az SZKP nemzetközi tevékenysége 9
II. Az ötéves terv eredményei és a párt gazdaságpolitikájának fő feladatai 43
III. A párt a fejlett szocializmus viszonyai között 75

A SZOVJETUNIÓ NÉPGAZDASÁGA 1976–1980. ÉVI FEJLESZTÉSÉNEK FŐ IRÁNYAI
ALEKSZEJ NYIKOLAJEVICS KOSZIGIN ELŐADÓI BESZÉDE 105

I. A Szovjetunió gazdasági fejlődésének eredményei 108
II. A tizedik ötéves terv alapvető társadalmi és gazdasági feladatai 116
III. Az anyagi termelés fejlesztése – a hatékonyság növelése és a minőség javítása alapján 134

A KÖZPONTI REVÍZIÓS BIZOTTSÁG BESZÁMOLÓJA
ELŐADÓ: G. F. SZIZOV, AZ SZKP KÖZPONTI REVÍZIÓS BIZOTTSÁGÁNAK ELNÖKE 155

A MANDÁTUMVIZSGÁLÓ BIZOTTSÁG JELENTÉSE
ELŐTERJESZTETTE: I. V. KAPITONOV 166

AZ SZKP KB POLITIKAI BIZOTTSÁGA TAGJAINAK FELSZÓLALÁSAI 173

V. V. Grisin, az SZKP moszkvai városi bizottságának első titkára 173

D. A. Kunajev, a Kazahsztáni Kommunista Párt Központi Bizottságának első titkára 179
G. V. Romanov, az SZKP leningrádi területi bizottságának első titkára 187
V. V. Scserbickij, Ukrajna Kommunista Pártja Központi Bizottságának első titkára 193

LEONYID ILJICS BREZSNYEV VITAZÁRÓ BESZÉDE 200

ALEKSZEJ NYIKOLAJEVICS KOSZIGIN VITAZÁRÓ BESZÉDE 202

KÜLFÖLDI KÜLDÖTTSÉGVEZETŐK FELSZÓLALÁSAI 204

Kádár János, a Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottságának első titkára 204
Edward Gierek, a Lengyel Egyesült Munkáspárt Központi Bizottságának első titkára 209
Le Duan, a Vietnami Dolgozók Pártja Központi Bizottságának első titkára 213
Fidel Castro, Kuba Kommunista Pártja Központi Bizottságának első titkára 218
Erich Honecker, a Német Szocialista Egységpárt Központi Bizottságának főtitkára 222
Gustav Husák, Csehszlovákia Kommunista Pártja Központi Bizottságának főtitkára 226
Todor Zsivkov, a Bolgár Kommunista Párt Központi Bizottságának első titkára 229
Alvaro Cunhal, a Portugál Kommunista Párt Központi Bizottságának főtitkára 234
Nicolae Ceausesçu, a Román Kommunista Párt főtitkára 239
Jumzsagijn Cedenbal, a Mongol Népi Forradalmi Párt Központi Bizottságának első titkára 244
Sztane Dolanc, a Jugoszláv Kommunisták Szövetsége Központi Bizottsága Elnöksége Végrehajtó Bizottságának titkára 248
Pak Szong Csol, a Koreai Munkapárt Központi Bizottsága Politikai Bizottságának tagja 255
Enrico Berlinguer, az Olasz Kommunista Párt főtitkára 257
Franz Muhri, Ausztria Kommunista Pártjának elnöke 262
Louis van Geyt, Belgium Kommunista Pártjának elnöke 265
Harilaosz Florakisz, Görögország Kommunista Pártja Központi Bizottságának első titkára 267

Gerhard Danelius, Nyugat-Berlin Szocialista Egységpártjának elnöke 270
Martin Gunnar Knutsen, Norvégia Kommunista Pártjának elnöke 273
Lars Werner, a Svéd Baloldali Párt–Kommunisták elnöke 275
Gaston Plissonnier, a Francia Kommunista Párt Politikai Bizottságának tagja, a Központi Bizottság titkára 277
Dolores Ibarruri, Spanyolország Kommunista Pártjának elnöke 281
Gus Hall, az Egyesült Államok Kommunista Pártjának főtitkára 284
Gordon McLennan, Nagy-Britannia Kommunista Pártjának főtitkára 287
Ezekiel Papajoannu, a Ciprusi Dolgozó Nép Haladó Pártjának főtitkára 290
Dominique Urbany, Luxemburg Kommunista Pártjának elnöke 292
Jean Vincent, a Svájci Munkapárt elnöke 295
Herbert Mies, a Német Kommunista Párt elnöke 299
Aarne Saarinen, Finnország Kommunista Pártjának elnöke 302
Knud Jespersen, Dánia Kommunista Pártjának elnöke 305
Michael O'Riordan, Írország Kommunista Pártjának főtitkára 307
Anthony Vassalo, a Máltai Kommunista Párt elnöke 310
Umberto Barulli, San Marino Kommunista Pártjának főtitkára 312
I. Ismail Bilen, a Török Kommunista Párt Központi Bizottságának főtitkára 314

LEONYID ILJICS BREZSNYEV ZÁRSZAVA 317

A SZOVJETUNIÓ KOMMUNISTA PÁRTJA XXV. KONGRESSZUSÁNAK HATÁROZATA
L. I. BREZSNYEV ELVTÁRS „AZ SZKP KÖZPONTI BIZOTTSÁGÁNAK BESZÁMOLÓJA ÉS A PÁRT SORON KÖVETKEZŐ FELADATAI A BEL- ÉS KÜLPOLITIKA TERÜLETÉN" C. ELŐADÓI BESZÉDÉVEL KAPCSOLATBAN 321

HATÁROZAT A SZOVJETUNIÓ NÉPGAZDASÁGA 1976–1980. ÉVI FEJLESZTÉSÉNEK FŐ IRÁNYAIRÓL 322

SZABADSÁGOT AZ IMPERIALIZMUS ÉS A REAKCIÓ FOGLYAINAK! AZ SZKP XXV. KONGRESSZUSÁNAK NYILATKOZATA 323

A SZOVJETUNIÓ KOMMUNISTA PÁRTJA KÖZPONTI BIZOTTSÁGÁNAK VEZETŐ SZERVEI 327

A KONGRESSZUSON RÉSZT VEVŐ KÜLDÖTTSÉGEK ÉS VEZETŐIK 329

A kiadásért felel a Kossuth Könyvkiadó igazgatója
Szerkesztette Z. Vidor Emma
A borító, a kötésterv és a tipográfia Szántó Tibor munkája
Műszaki vezető Mózes Tibor
Műszaki szerkesztő Gyenes L. György
A szedést 1976. VI. 8-án kezdték meg
Megjelent 1976. IX. 30-án, 37 000 példányban
Terjedelme 21 (A/5) ív

76.1904 Athenaeum Nyomda, Budapest – Ofszet rotációs nyomás
Felelős vezető: Soproni Béla vezérigazgató